

EGYETÉRTÉS

Belföldi árak: Egész évre 80 korona. Félévre 40 korona.
Negyedévre 20 korona. Egy hónapra 8 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Wekerle teendői.

Budapest, augusztus 30.

A pénzügyi válságát ma már érzi az egész társadalom s minthogy az emberek csodálatosan éleslátó ösztöne fölfedezte a válság okait is, országszerte fölhangzik a vád a miniszterelnök ellen.

Amíg csak az újságok vezércikk-témája volt, hogy a pénzügyi szorult helyzetbe jutott, a nagytömegek, a kisemberek milliói nem sokat törődtek a dologgal. De amióta megértették, hogy mit jelent ez és tapasztalják, hogy mindenfelé hitelnek egyszerre bedugultak a forrásai és a becsületes adóst, miután kötelességének eleget téve minden pénzét kiadta, az új hitel reménye nélkül utasítják el s ily módon tönkreteszik a máról-hónapra való megélhetését, az emberek egyszerre megértették, hogy itt egy vakmerő játék megy az ő bőrükre, hogy őket a magasabb politikai czélok áldozataivá szemelték ki s az ő romlásukra, a pénzügyi válság mindenféle pusztításaira szüksége van valakinek, akinek ez mind viz az ő malmára és terveinek sikerét biztosítani alkalmas.

Eddig is nyilvánvaló volt, hogy Magyarországon ezidőszerezt kétségbeesett erőlködéseket folytatnak a 67-es politika föltámasztására. Az emberek azonban várakozó álláspontot foglaltak el és egyebet se tettek, mint disztinálták, mérlegelték, hogy abban a sok visszás dologban, ami történik, mi a

bécsi kényszer és mi az önkéntes gyáva behódolás? Amin forradalom nélkül nem lehet változtatni, jól van, azon ne változtassunk egy ideig, de aminek a megcsinálása csak a magunk elszánt akarától függ, miért nem csináljuk meg, miért halogatjuk, miért kerte-lünk, miért köntörfalazunk vele? Sok elégedetlenséget okoztak e kérdések eddig is és sok csalódást, de a nemzet türelme eddig csak kibirta valahogy. Mert mindig voltak, akik a legaggasztóbb tüneteknek megnyugtató magyarázatot adtak és a függetlenségi elvek híveinek millióit azzal vigasztalták, hogy a 67-esek minden mesterkedése végre is hajótörést fog szenvedni.

De mondhatja még ma is valaki jóhiszeműen ugyanezeket? Hiszen most már egészen bizonyos, hogy nemcsak Bécsben esküdt össze az udvartól kezdve minden tényező, hogy a kiegyezési tárgyalások folyamán Magyarországot a szó teljes értelmében ki fogják éhezteni, de az utóbbi napokban az is nyilvánvaló lett, hogy a megpuhításnak ebben a műveletében Bécsnek hathatós fegyvertársai vannak közöttünk és pedig a 67-es politika hívei közt, akiknek, úgy látszik, semmi ár nem nagy azért a céljukért, hogy pártjukat még egyszer döntő tényezővé tehessék Magyarországon.

A Béccsel való erkölcstelen szövetkezéstől mindezeidig távol tudtuk a kormány fejét. Wekerlet sokkal hidegebben és okosabban számító hazafinak tartot-

tuk, semhogy ilyen kalandor politika eszköze, vagy éppen intézője legyen. De jól vigyázzon a miniszterelnök, az államférfiakról is áll az, ami az asszonyokról, hogy nem csak becsületesnek kell lennie, de annak kell látszania is.

A sakhuzásokból éppen elég volt, most már világosan érthető és félre nem magyarázható cselekedetnek kell következnük, mert a türelem fogytán van, az egész országot megrendítő válság napjaiban a nemzet nem fogja kérdezni, ki csinálta voltaképpen, hanem egyenesen őt, a miniszterelnököt fogja felelőssé tenni az elmaradhatatlan pusztításokért.

És nem igazságtalanul, mert neki, kettős állásánál fogva, mindent el kellene követnie arra, hogy a nemzet a pénzügyi válságot mentől kevesebb veszteséggel élje át és ne jöjjön olyan helyzetbe, amelyet Ausztria a kiegyezés kárára ellenünk kiaknáthat. De hol vannak a bizonyítékai annak, hogy Wekerle tényleg így cselekszik?

Ő róla mindenki tudja, hogy makacs 67-es, hogy éppen azért lett miniszterelnök, mert a király tőle reméli a 67-es politika újjászületését és hogy egyebek között a bankközösségnek is rendületlen híve. Közmondásos továbbá, hogy a kormányzásban saját személyét illetően nagy szerencséje szokott lenni. Ilyen szerencséje gyanánt emlegetik a mostani világpénzügyi válságot is, mert gyávák és rövidlátó kételkedők mindig akadnak, akik ilyen esetekben rémüldözve kiabál-

Egy leány dalaiból.

I.

Hogy járjak én? Hisz megdöbbsent
Az élet ismeretlen mélye,
És visszahiv a leányálmok
Csillagvilágos szízi éje.

S míg kis szobámban egyedül
Festem az ábrándszötte képet,
Fölöttem gunyos kacagással
Röptül el a valódi élet.

II.

Szeretném, hogyha megcsókolná
Valaki ezt a két kezét,
Mely édes, titokzatos kéjtől
Még soha meg nem remegett.

Szeretném félő vergődésben
Lehunyni kíváncsi szemem,
S nem álmodni — de szivni, szivni,
Vad balzsamodat: szerelem,

III.

Én nem akarok tévovázva,
Es egymagamba félve, fázva,
Várni amíg a kert alatt,
Valaki, ajkán forró dallal,
Életbontó, nagy diadallal,
Véletlenül majd elhalad.

Nem akarok meddön, hiába
Kiáltani az éjszakába
Honnan so'sem jő felelet,
Én lerombolok minden gátat,
Elrongyolom a hazug fátylat —
S teleplezem az életet!

Violante.

A mentőtánu.

Írta: Miklós Jenő.

(Utánnomlás tilos.)

Az elnök föltette a czvikkerét és az ak-
tádba bámult:

— Neve — Kim István, huszonnégy éves,
róm. kat. vallású, nőtlen földbirtokos, figyel-
meztetem az eskü szentségére, melyet val-
lomására tenni fog. Mit tud az esetről?

A tanu napbarnított, erős vállu s kissé el-
bizakodott arcú fiatal ur, körülnézett a terem-
ben s a főtárgyalás jegyzőkönyvét vezető al-
jegyzőre, tepajtására hunyorított.

— Igen tisztelt Esküdtbírótság, tekintetes
királyi Törvényszék. Mindenekelőtt fontosnak
tartom kijelenteni, hogy vádlottnak iskolatársa
vagyok ugyan s bár ő ugyanabban a faluban
volt segédtanító, ahol birtokaim fekszenek —

Az egyik szavazóbíró czeruzájával bele-
bőkötött a levegőbe:

— Az érdekeltég szempontjából tanunak
mennyi az ingatlana, hány hold s nem adósa-e
a vádlott?

A tanu a zsebébe mélyesztette a kezét.

— Az ingatlanom száz prima hold s a

vádlott nem adósom. Soha se voltam vele
efajta bizalmas összeköttetésben, mert nekem
egészen más összeköttetésem vannak. Mikor a
vádlott falunkba jött, azonnal feltűnt csendes,
a félszeregségig szerény viselkedése. Sokszor
kocsmázni, duhajkodni, vagy vadászni csaltuk
— tetszik tudni inkább a heccz kedvéért —
de ő futott előlünk. Egyszerre megváltozott aztán,
hogy a falu postamestert kapott s Fekete Varga
István beült a postahivatalba. A segédtanítót
mintha kicserélték volna, társaságba kezdett
járni s mi azonnal tudtuk, hogy szerelmes —
Fekete Varga Istvánnéba.

A tanu a vádlottra pillantott, hogy föl-
hívja igazságtételre. Ez csendesen, letargikusan
ült, szemét a semmibe meresztette, nem törö-
dött már a sorsa folyásával. A főtárgyalás előtt
czellájában eltöltött utolsó éj, az a rettenetes
hosszu út, az avesszöztetés a czellától a tolongó
folyosón át a tárgyalási teremig, a telt karzat,
ügyvédjének minduntalan feltűnéskeresése már
a legelső délelőtti megfojtotta minden ér-
zékét s a bitófánál jobban meggyötörte. Azon-
nal tudta, hogy nincs menekülés a számára,
az első félórában iszonyuan hosszúnak találta
az esküdték kisorsolását, elhelyezkedését és
fészkelődését, de aztán később a fájdalomtól
teljesen eltompított, megbénult idegekkel várt
elkerülhetetlen sorsára.

Az egyik esküdt azt a kérdést tette föl,
milyen volt a postamesternő és hunczutkásan
kacsintott a karzaton színeskedő női kala-
pokra.

A tanu arcát a gavalléros önbizalom fu-
totta el. Lőszakértők regélnek így telivér pa-
ripákról:

ják tele az emberek fülét, hogy mi lenne most velünk, ha önálló nemzeti bankunk lenne! Mégis csak igaza van annak a Wekerlének, hogy nem akarja megcsinálni!

Holott, mellesleg mondva, a dolog épen ellenkezőleg áll. Lenne csak önálló bankunk s az osztrák-magyar bankba elhelyezett aranyunk lenne ennek a birtokában, hasonlíthatatlanul jobb lenne a helyzetünk. Akkor tudniillik csak fölünk függne az árfedezetet meghaladó adóköteles bankjegyek kibocsátása s ennek a pénznek a drágaságát is mérsékelhetnők, mert hiszen a kormánynak és a törvényhozásnak módjában lenne az 5 százalékos adót le is szállítani. Ma mindezen dolgokban nincs szabad kezünk, sőt érdekeink szállaiból megannyi hurok fonódott a nyakunkra s a hurok végét legnagyobb ellenségünk tartja a markában. Elfogyott az adómentes bankjegy tartalék? A magyar kormány nem rendelheti el, hogy adóköteles bankjegyet bocsásson ki, mert ehhez az osztrák kormány beleegyezése is kell, és az természetesen nem egyezik bele. Az 5 százalékos adót akarnók mérsékelni? Az osztrák kormány dehogy mondana le róla. Hiszen most Magyarországnak pénzre van szüksége, hadd szenvedjen, hadd menjen tönkre a magyar pénzpiac, az mind Bécsnek jó.

Szóval a közös bank adóköteles pénzéhez nem lesz szerencsénk. És így beáll, vagyis már be is állt az a képtelen helyzet, hogy Magyarország függő termései állapotából kereskedelmi áruvá vált 700—800 milliónyi vagyon hitel igény a többszörös fedezet dacára nem nyerhet kielégítést, látszólag a pénzváltás miatt, de valóságban azért, mert a közös banknak parancsoló osztrák kormány így akarja.

Ezért a helyzetért mindenestre Wekerle felelős. És mi szívesen elhiszük neki, hogy nem örül, hogy ez így van,

de ahhoz, hogy a nemzet is elhigye, tettek kelljenek, nem pedig üres ígéretések.

Abból a gyanúból, hogy ezt a nagy válságot is a 67-es politika ujjaszületésére akarja fölhasználni, Wekerle csak egy módon menekülhet, ha t. i. adóköteles bankjegyeket nem tud szerezni, a jogos hitel igényeket elégíttesse ki az állampénztárak feleslegeiből.

De ne történnék ez a nagy bankok útján, amint hírlik, hogy Wekerle tervezi. Ezzel semmit el nem ér, mert először is, a nagy bankoknál nincs pénzsükség, másodsor itt a kis exisztenciák százezreinek megmentéséről van szó, akik a kisbankokkal állanak összeköttetésben és a nagy bankok a kis bankokat nem hogy megsegíteni sietnének majd az állami pénzfölöslegekből, de éppen ellenkezőleg: a nagy halak itt is fölfalni szeretnék a kis halakat.

De hát nemde itt első sorban a garancia a főkérdés? Hogy tudniillik az a bank kaphat csak állampénzt, amelynek gazdag igazgatótanácsosai vannak, kik a magánvagyonukkal is felelősek lehetnek a kölcsönzött összegért?

Mi is így gondoljuk a dolgot. Nem szabad másként gazdálkodni a kiizzadt adófillérekéből összegyűlt milliókkal.

De éppen ezért kívánjuk is, hogy ne egy vagy két-három helyre zúdítsák azokat a milliókat. Nem szabad kényelmi szempontokból cselekedni, módot kell rá találni, hogy a segítséget kérő kisbankok és igazgatóiknak hitelképessége hitelesen megállapíttassék és akkor ki fog derülni, hogy a sok kicsi még többet is tesz ki, mint négy öt nagy. És ha ez hitelesen megállapított, akkor nem lesz többé czim rá, hogy a kis bankok mellőztessenek.

A segélynyújtás nem halasztható tovább. Ha még várának vele, nagy katasztrófák következhetnek be és akkor a

nemzeti kormány ellenségei rögtön készen lesznek a váddal, hogy ime a koalíció, illetőleg annak vezérlő többsége, a függetlenségi párt, ide juttatta az országot!

Semhogy ez bekövetkezhesék, a függetlenségi pártnak inkább össze kell hivatni a parlamentet, ha csak gyors segítséggel meg nem akadályozzák a fenyegető veszedelmet.

Hogy mit kell tenni? nem is lehet kérdés tárgya.

A pénzváltás az egész világon javulni kezdenek. Ennek a jótékony hatása azonban hozzánk el nem érkezik, mert utját állja a bécsi csatorna. Azt be nem várhatjuk, míg ennek dacára is megérzik nálunk a pénzbőség, itt kivételes intézkedésekre van szüksége. Még pedig vagy adóköteles pénzt szerezzen Wekerle a közös banktól, vagy pedig a kis emberek fölsegítésére a kis bankok útján az állampénztári fölöslegeket bocsássa rendelkezésre.

Ha pedig nem teszi, a függetlenségi párt kötelessége lesz a képviselőházat haladéktalanul összehívni.

Budapest, augusztus 31.

Az Igazságügyminiszter az alkotmánybiztosítókról.

Günther Antal igazságügyminiszter Iglófüredről, ahol néhány hét óta tartózkodik, ma Iglóra utazott választói körébe. A választópolgárság lelkes ovációkkal fogadta és este hét órakor vacsorát rendeztek tiszteletére. A minisztert a választópolgárok nevében Folgens Kornél Igló város polgármestere üdvözölte, biztosítva őt a választópolgárság szeretetéről és ragaszkodásáról. Günther Antal igazságügyminiszter szíves szavakban mondott köszönetet az üdvözlésért. Válaszában a többek között a következőket mondotta:

— Méltóztassék elhinni, t. Uraim, hogy a kormány és én is, aki szerencsés vagyok a kormány tagja lenni, nem az egyes emberek vágyait akarja kielégíteni, nem osztoztatni konczokat, hanem meg akarja teremteni azokat a biztosítékokat, amelyek nem az egyes ember érdekében szükségesek, hanem a

— Magos, karcsu, gyönyörű asszony. Kissé kaczer, de tisztelt esküdt uraim, melyik asszony nem az? Szerette a vendégséget és mindenkinek bevallootta, hogy Hamupipőke, hogy Csipkerőzsa, hogy átok verte az ura mellé. Nem is voltak egymáshoz illők! A bagoly és a fecske egy fészekben, ahogy azt akkoriban én utánam az egész falu nevette. Bizony mi mindnyájan a bolondja voltunk, ki kisebb, ki nagyobb szerencsével, ki hosszabb, ki rövidebb ideig, de nem vettük túlkomolyan az egészet. Hogy az asszony kaczer — istenem, gombház!

Megpödrölte a bajuszát és fogadta azt a képzelt, néma tapsot, mely feléje szállt. Az asszonyi kalaperdő megrengett, mint a virágos mező a pajkos fuvalatra.

— Csak maga a vádlott vette tekintetes Törvényszék nagyon szívére a szerelmet. Mi kártyába és ivásba csapoljuk le szenvedéseinket, ő, szegény fiu — s ezt a tanu oly tengernyi megvetéssel mondta — szeretett és szenvedett egymagába. Fekete Varga Istvánné kaczerkodott vele, de akkor még válszólatlanul hagyta szivekkel kirajzolt szerelmes leveleit. Közbe eljött a husvét s az asszony megvallootta, hogy anyaságba esett.

— Ez igen fontos, ez igen fontos — patant fel a baloldali szavazóbíró — be tudja ezt az időpontot a tanu valamiképp igazolni?

— Hogyne, tekintetes királyi Törvényszék. Egy emberélet megmentéséért lovagiatlan leszek s az immár halott asszony emlékéért feláldozom az élő bűnös szenvedéséért. Abban az időben ilyen szerelmes leveleket irt a boldogtalan asszony.

▲ vádlott fehér arcját pirosra festette a

vér. Elköltözött szerelme, minden fiatalága, egész élete egyetlen emlékéit így meggyaláznia. Mintha szíven vágta volna, úgy pattant fel kétségbeesetten:

— Nem engedem odaadni.

Az ügyvédje azonnal készen volt a replikával, de még előbb az ügyész kérte mellőzni a levelek felolvasását. Mire az? Egy hisztérikus, erkölcsstelen asszony beteges ömlengései ugy sem téveszthetik meg az esküdtbírák igazságérzését. A védő természetesen egészen más véleményen volt. Egyetlen momentumot sem szabad felderítetlenül hagyni. Igenis lássa a bíróság, hogy védenze milyen lelki állapotban követte el a gyilkosságot. Mérlegelje a bíróság, hogy egy fiatal szerető szívet milyen sötét, beszámíthatatlan kétségbeesésbe kergetett a szerelem.

Az öreg fiskális megnyomkodta zsebkendőjével szemét s a szakálába is belkotorászott, mintha ott is az alápergő könyecsképet kereste volna.

A bíróság rövid tanácskozársra vonult vissza, fejenkint megivott két pohár sört s elhatározta a levelek felolvasatását.

— Meddig fog ez még tartani, — kérdezte félhangosan az egyik kövér esküdt, aki naponkint öt koronát fizetett rá a törvényes napi díjra, de a karzat lepisszegte s az elnök lecsengette mindakettőt. Ő már tul volt a sörén.

A nagy csomag illatos asszonyi levélből a jegyző kimarkolászott vagy ötöt s egyhanguan, pont és vessző nélkül, ami ugy sem volt bennük, ledarálta:

„Egyetlenem nagyon szerencsétlennek érzem magam mert tegnap kint kellett lenni a kapásoknál és így nem fogadhatalak piros

budoáromban pedig nagyon sok mondanivalóm is volna az uram mintha észrevett volna valamit vizsgálgatja a fehéreműket tehát holnap okvetlenül jöjj el alkonyat előtt a nagy diófához ezerszer csókol Anyuczid.”

— Dátum nincs, mondta a jegyző s felkapott egy másik levelet:

„Rettenetes ezek az émelegcsék, amelyekről neked panaszkodtam inkább elhervadok, de nem akarok babát bárhogy is haragudjál és megvessél ezér én a fiatalágomat nem áldozom fel egy szerencsétlen anyaságért azért ne félj nem lesz semmi bajod mert a gazdatisztné és a Nemcsikné is tudnak egy javasasszonyt a városban igen szeretném ha te is a városba jönnél legaiább segitenél a bevásárlásokhoz hü Cziczádnak.”

A jegyző megforgatta a levelet s ünnepelesen beleharsogta a terembe:

— Dátum — április 24.

— Ebből talán elég lesz — szölt közbe az elnök — folytassuk hát a tanukihallgatást.

— Rendelkezésükre állok — hajtotta meg magát elegánsan a tanu — tehát... hol is hagytuk tekintetes királyi Törvényszék?

Az ügyész elégtlenül mosolygott, de a védő haragosan pattant föl s védenze nevében követelte az összes levelek felolvasását. A leveleket ugy is az ő védenze kapta, azok az övéi, azok fölött szabadon rendelkezik, kéri a teljes felolvasást.

A tanu mosolyogva pillantott az ügyvédre.

— Pardon, pardon igen tisztelt ügyvéd ur, tévedni méltóztatik. A leveleket nem vádlott kapta, azok az én leveleim. azokat az asszony hozzáam irta.

melyek szükségesek arra, hogy egy erős társadalom, egy erős nemzet létezzék. Rendíthetetlenül meg vagyok róla győződve, hogy ez a kormány azt a feladatot, amely az alkotmánybiztosítékok megalkotásában áll és azt a másik nagy feladatot, hogy le akarja rakni az erős nemzeti és állami fejlődésnek századokra szóló új alapjait a történelmi hagyományokon, ezeket a feladatokat teljesen meg fogja oidani. (Éljenzés.) Teljesíteni fogja urunk, királyunk megegyezésével a vele való egyetértésben és teljesíteni fogja a magyar nemzet szellemének rokonszenvétől és támogatásától kísérve. (Ugy van!) Ebben a tekintetben mi valamennyien számítunk ennek az országnak támogatására és lelki rokonszenvére és én is számítok az én kerületem választópolgáira, akiket az Isten sokáig éltesen.

A miniszter szavait lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták és a társaság még sokáig maradt együtt, emelkedett hangulatban, lelkes óvációban részesítve képviselőjüket. Günther Antal igazságügyminiszter még az est folyamán visszatért Iglófüredre.

A marostordai zavar. A nemzeti küzdelem megindulása óta Marostorda vármegyében folyton harcban állnak egymással a pártok s aszerint, amint az egyik többségben van a közgyűlési tereben, fölfüggesztik a másik párthoz szító tisztviselőket. Legújabbban, mint jelentik, Jeney aljegyzőt hivatali engedetlenség, Balla aljegyzőt pedig azért függesztették föl, mert napidíjakat kétszeresen számított föl. A fogalmazószakban ez idő szerint már minden tisztviselő föl van függesztve, egyetlen-egynek, Erődy Sándor főjegyzőnek a kivételével. Most Erődynek a fölfüggesztését is elrendelték, de a rendeletet nem lehet végrehajtani, mert már nincsen a megyének tisztviselője, aki Erődyt helyettesíthetné. Hogy ezt az örökös huzavonát nagyon megsínyli a megye közigazgatása, talán mondani se kell. A megyei autonóm-pártot gróf Teleki Sámuel szeptember 4-ére közgyűlésre hívta össze; remélhető, hogy ez alkalommal már tenni fognak valamit a pártoskodás megszüntetésére és a közigazgatás rendjének helyreállítása érdekében.

Beszámoló. Justh János, a hajduszoboszlói kerület képviselője, szeptember hó első napján beszámolót tart Hajduszoboszlón. Beszámolóján az

Abban a pillanatban hangos, szivettépő zokogás visított át a termen. A vádlott lecsuklott fejével, vékony, gyerek-vinyonyogással sirt. A bíróság megütődve tekintett rá, aztán egymásra néztek s megint visszavonultak röviden táncskozni.

— A bíróság mellőzi a levelek felolvasását — határozta öt percz múlva az elnök s a sóskifliből egyik fogában maradt kőménymagot harapta ketté.

— A tanu folytassa vallomását.

— Ezek után három hétre Fekete Varga Istvánné váratlanul meghalt. A tekintetes királyi Törvényszék már kiderítette, hogy nem javasasszony, hanem Varga Istvánné önmaga hajtotta végre magán azt a . . . azt a . . .

— Műtétet — bölintott az elnök.

— Amely a halálát okozta. A temetésen ott volt az egész falu s amikor az alacsony, gyertyafüsttől és melegtől sűrű szobában már a koporsót akarták leszegezni — akkor én éppen a vádlott mellett álltam. A szerencsétlen férj még egyszer, utoljára borult felesége holttestére s átkapva a vállán, kétségbeesetten zokogott:

— Így kellett neked elpusztulnod, így hagytál itt engem Katóka? Ebben az árvaságban? Ugy-e mindig mondtam, hogy ne félj a gyerekektől, hogy ne félj az én drága kis magzatomtól. De te rossz anya voltál Kató és most örök hidegséggel megvert az Isten!

A vádlott a zsebkendőjét kapta elő, hogy idegen halott koporsójánál az egész falu előtt elfojtsa a sirását s ekkor esett ki a kezéből ez a kis játékszer-revolver, amely a királyi Törvényszék asztalán fekszik. Még lehajoltam érte, fölemeltem s azzal a gondolattal nyujtottam oda a gazdájának,

országgyűlési függetlenségi párt számos tagja jelen lesz, élükön Justh Gyulával, a képviselőház elnökével. — Békéscsabáról jelentik, hogy Fábry Károly, a gyomai kerület orsz. képviselője, vasárnap délelőtt 11 órakor Kőröstarcsán, délután három órakor Mezőberényben tart beszámoló beszédet. Fábry Károlyt a beszámolóra elkísérik Kun Árdád, Justh János, Dobroszláv Péter és Haldsz Lajos orsz. képviselők is.

Az adóreform halogatása.

Írta: Dr. Kmetty Károly.

A politika nagy szünideje alatt szokta a magyar sajtó azon magasabbrendű hivatását betölteni, hogy behatóan foglalkozik a napi aktualitástól távol álló nagy kérdésekkel is, nagy reformok, új közintézmények eszméivel, melyek megvalósulásra már megérték, melyek elsőrendű kulturális, gazdasági, vagy politikai szükségletek gyanánt már általánosan elismerve, sőt elvileg már kormány és törvényhozás által is kívánatosnak jeleztettek, de melyek még azok alkotási munkájának napirendjére kiűzve nincsenek.

Szinte csodálatos, hogy bár az ideai nagy szünidőben is gyönyörködve olvasunk felszínre hozott nagy problémákról, nem szerepelt még ezek között, vagy legalább érdemleges megbeszélés tárgyát nem képezte az adóreform óriási horderejű és valóban sürgősen kopogtató kérdése. Annál sajátosabb ez, mert hisz erre a képviselőház utolsó ülésén a pénzügyminiszter által benyújtott azon törvényjavaslat, mely a II. osztályu kereseti és a tőkekamatadó módosítását célozza, elég ösztönző alkalmul szolgálhatott volna.

Ez a kisszabású törvényjavaslat, melylyel utóvégre is teljesen egyet kell értenünk, mert hiszen szentigaz, hogy a mai állapoton egy szemernyi javítást mégis csak képez, valóságos gunyszamba megy attól a pénzügyminiszteről, ki állítólag nagyszabású pénzügyi kapacitás s ki államtitkárával együtt olyan hírnévnek örvend, hogy gyökeresen is képes orvosolni teljesen tarthatatlan állami közszolgáltatási, vagy ahogy mondják, finanziaális mizeriáinkat.

Bizonyos igaz, hogy az adóreform nem szerepel az átmeneti kormány programjában;

hogy más legény kell az öngyilkossághoz, amilyen fiam, te vagy! Akkor már a vádlott önkivületi állapotban volt. Rámerted a koporsóra és halkan egyre azt hajtogatta: Hogy gyalazza és hogy csókolja, hogy csókolja! . . .

Én vissza akartam rántani, de akkor ő már a koporsó mellé ugrott és félrelökve a férjet, a halott arcára hajolt. Mindenki megdöbbenve tekintett oda. A félelem és az izgalom csoportokba verte az embereket s valaki hátul belekiabálta a füleinkbe:

— El kell verni onnan a bitangot!

Erre a kiáltásra ocsudott fel a férj. A szerencsétlen csak a maga halottját védte, de a vádlottat nem tudta a koporsóról lefejteni. S ebben az örületes dulakodásban lerántották a koporsót is s mindahárman szinte egy gomolyagban ott fetregtek a földön. A legszélső gyertyatartó hosszában rájuk esett s meggyújtotta a halott csipkés fehér ruháját. Ketten ugrottunk oda csak, a többien menekültek ki a szobából. De már mi is későn jöttünk. A vádlott revolverével az őt fojtogató Fekete Varga István fejébe lött.

Az elnök czeruzájával a bűnös felé bökött

— Van a vallomásra valami megjegyezni valója?

A sápadt ember erejének minden megfeszítésével felállott. Tisztán, tagozottan s imára kulcsolt kézzel mondta el utolsó akaratát:

— Ötlem. Bűnös szerelemből, egy álomért. De ez az álom az életem volt. Most már ettől is megfosztottak. A mentőtanum megölt. Csak azért rimázkodhatom még, hogy elitéljenek. Itéljenek el, ha Istent ismernek s ha van még jószág, irgalom ezen a földön.

Az esküdtek fölmentették.

de hiszen nem nyilvánvaló-e, hogy e kormány eddigelé is jómódon oly ügyekre vonatkozólag hozatott törvényeket, jelentékeny alkotásokat, melyek abban a programban nem szerepeltek.

Vajjon ki venné rossz néven a Wekerle-kormánytól, ki magyarázná az előzmények után — félre azt, ha párhuzamosan átmeneti feladataival arra a szintén nagy nemzeti munkára is vállalkoznék, hogy igazságos és közgazdaságilag üdvös alapokra helyezné az államháztartást, mely mai állapotában valóságosan képtelenség, magát teljesen túlélt anachronizmus, amely egyaránt pusztítja közgazdasági, mint társadalmi javainkat, mely nemcsak a közteherviselés követelményét csufolja meg, de a gazdaságosságot, okosságot és erkölcsösséget is pellengérré állítja.

Wekerletől és Popovicstól nagy okunk van kívánni, hogy ők vigyék keresztül a mélyreható általános reformot; ők ugyanis jól ismerik hosszú pénzügyi kormányzatuk, elméleti képzettségük és gyakorlati tapasztalataik révén a bajokat! A biztos diagnózis megállapítása tőlük újabb tanulmányt és várakozást nem igényel; de a tekintetben sem szorulnak a halogatásra, hogy a bajok orvoslása mily módok, elvek, intézmények által érhető el. Tisztában vannak a hazai közvélemény állásfoglalásával és óhajával is; látják azt is, hogy egyes külföldi államok szinte elszántsággal, az átmenetnek feltétlenül beálló nehézségeitől vissza nem rettenve, mily gyökeres reformokat vittek keresztül adórendszerükben s velük üdvére szolgáltak hazájuknak.

Micsoda okuk lehet hát arra, hogy még nem tettek, sőt félünk, hogy mostanában nem is szándékoznak kezdeményezni, döntő lépést tenni a várva-várt és több mint két évtizeden át kormányprogramot is képezett adóreform tekintetében.

Tudja a mostani pénzügyminiszter és államtitkára, hogy a magyar egyenes adók rendszere épp úgy mint a fogyasztási adók egy jórésze egyenes ellentétben áll a mindnyájunk által óhajtott okos, jogtisztelő, a társadalmi és állami rend alapján nyugvó szociális fejlődéssel.

Erre a fejlődésre és haladásra minden politikai irányzat hajlandó nálunk, kezdve a konzervatív-klerikális felfogásuktól, a radikálisan demokrata árnyalatokig. Láttuk, hogy a koalíció örömmel szavazza meg a törvényjavaslatokat, melyek a „kis ember“ a széles néprétegek terheinek könnyítésére, megélhetésének javítására irányulnak. Mért nem siet hát a kormány épp azon a téren a segítséggel, ahol leggyorsabban és legközvetlenebbül, így leghatásosabban lehet azt nyujtani, vagyis a financiaitörvényhozás terén.

Bis dat, qui cito dat. Egyenes adóink és az elsőrendű fogyasztási cikkekre szörnyű súlylyal nehezedő indirekt adóink valósággal kiüldözik a szegényebb néprétegeket s a kisvagyonu középosztályt ebből a szerencsétlen országból. A közterhek agyonnyomják a legdrágábban feltett és más utakon éleszteni hasztalanul próbált közgazdasági érdekeket, elzüllesztik az államilag legbecsessebb, legmegbízhatóbb népelemeket.

Ezernégyszáz millió koronát vesz el évente csak az államkincstár a magyar nép keresményéből, ebből a nagyrészt keserves verejtékes keresményből; ehhez a horribilis summához csatlakozik a legkisebb számúval még ugyanily összegre becsülhető és általában az állami adók rendszeréhez csatlakozó járulékos természetű többi közszolgáltatás. Az adóreform tehát azt jelenti, hogy a cirka évi három milliárd korona a valóságosan adóképes nemzeti jo-

vedelemre s erre is igazságos, arányos, egyenlően eloszlatással nehezedjék; hogy ne nyomja agyon, ne tegye tönkre a kis egzisztenciát, becsületesen létesítse a *köztelhelyesítést*. A létminimum biztosítása, az igaztalan hozadékadók helyébe az egységes jövedelmi adó felé törekvés, a néptárszereknek fogyasztási adó alól kivétele, a progresszivitás általános érvényreemlése, mind oly postulatok, melyeket már nem szükséges *tanulmányozni* Wekerlének, hanem minél sürgősebben meg kell ragadni a foganatba vét eszközeit.

A mai adórendszernek még huzamos ideig való fentartása az államháztartás külső rendje mellett is, bizton a nemzet tönkremeneteléhez visz s majdan minden hosszabb átmenet nélkül értünk a forszírozva tartott pénzügyi egyensúlyból az összeroppanáshoz, a pénzügyi teljes bukáshoz.

Ha Wekerlét és Popovicsot új emberek váltánák fel a pénzügyminiszterium élén, ez szükségkép az adóreformnak ismét beláthatatlan időre kitolását fogja magával hozni. Új embereknek alaposan tájékozódni, konziderálni kell. Pénzügyi kapacitások nem születnek, hanem a pénzügyi kormányon képződnek.

A politikai konstellációk nem sok kedvező jelt mutatnak arra, hogy hatvanhetes államférfiak még sokáig posszibilisek lesznek Magyarország kormányán. Ezért is nagy érdek, országos érdek, hogy az átmeneti időszakban Wekerle által megvetetnék alapja az új egészséges adórendszernek.

Siessen Wekerle a haza javára értékesíteni pénzügyekben teljesen megbízható és bizalomraméltó egyéniségét. A nemzet ugyanis kevés maradandót és kevés nagy értékűt köszön a hatvanheteseknek, a nagy romlás mellett, melyet okoztak. Enyhítse az utókor ítéletét Wekerle azzal, hogy egy „nemzetileg” is elsőrendű nagy művet alkosson „hatvanhetes hatlyudal gyanánt”, jól megalapozván a helyes, igazságos, a szocialis fejlődés kivánalmaival számottevő modern magyar államháztartás új épületét.

Legyen ez legalább az egyetlen *nemzeti* vívmány, melyet a hatvanhetes talajból nőtt államférfiaknak köszönhetünk. A függetlenségi többség még az átmeneti korszakban is szívesen megszavazná a nemzeti érdekünknek megfelelő adóreformot, mert nem ellenkezik a koalíció többi feladatainak feltétlen biztos és gyors megoldásával.

Budapest, augusztus 31.

A trónörökös és az általános választói jog. Egy magyar képviselő egy külföldi világfúrdóban beszélgetett egy osztrák mágnással, aki közel áll az udvar politikálói köréhez, s aki Ferencz Ferdinánd trónörökösöt ezeket mondta neki:

— *Ferencz Ferdinánd* trónörökös *kedvező* illetéssel nyilatkozott az általános választói jog következményeiről, melyek nálunk Ausztriában már tisztán láthatók s most már *nem kívánja* a választójoggal való további kísérletezést. A trónörökös a választások megejtése után, percről-percre ellenőrizte a pártok kialakulásának prócezzusát s a szocialistákkal szemben ugyszólván ő hozta létre a német blokkot. A német radikálisoknak a keresztényszocialistákkal való egyesülése s a különböző konzervatív frakciókkal való szövetkezése a trónörökös határozott kívánására történt, aki a szocialdemokratizmus nagyranövekedését ily módon kívánta ellensúlyozni. Ezen események kapcsán kolportálták udvari körökben *Ferencz Ferdinánd* trónörökös következő nyilatkozatát: „Az ausztriai választások eredménye megtanított arra, hogy az általános választói jog behozatala Magyarországon, egy erős keresztény párt hiányában, veszélyes következményekkel járna.” Az udvar ma legelső sorban a szocialdemokraták leküzdését kívánja a kormányoktól, úgy az osztráktól, mint a magyartól. Ez a helyzet. A „Grossösterreich” hívei s a keresztény-szocialisták ugyan még most is arra törekcsenek, hogy a választói jog dolgában nehézségeket okozzanak a Wekerle-kormányának,

e mozgolódásnak azonban már nem sok sulya van. Jó forrásból tudom, hogy *Ferencz Ferdinánd* trónörökös aggályai ma sem csökkentek, úgy, hogy erről az oldalról *nem fogják szorítani* a magyar kormányt a választói jog reform sürgős keresztülvitelére.

... Nagyon érdekes dolog ez, de az általános választói jog mégis meglesz. Meglesz pedig mert a trónörökösnek sokkal nagyobb hatalom, a nép szorítja a kormányt a reform sürgős keresztülvitelére...

A kiegyezés.

Budapest, augusztus 31.

A bécsi *Zeit* mai számában közli annak a bizonyos magyar politikuskak a kiegyezésre vonatkozó fejtegetéseinek harmadik, befejező cikkét. *Magyarországról és a kvótakérdésről* szól ez a cikk, amely az előbbiekhöz mért hazafisággal körmönfontan bizonyítja, hogy a kvótát fel kell emelni. Nyilván ugyan nem mondja ezt ki, de a sorok között annál többet beszél róla.

A Magyarország és Ausztria között függőben levő kérdések között, szerinte, a kvótakérdés a legkomplikáltabb, amelyet most mindkét kormány a királyi döntés elkerülésével parlamenti uton szeretne véglegesen rendezni. Mert szerintük a két állam között a nyugalom csak akkor fog helyreállni, ha a bankkérdés mellett a kvótakérdést is rendezik.

A kvótakérdést tehát most a legnagyobb lelkiösmeretességgel és alaposítással kell megvizsgálni és rendezni. A törvény előírja, hogy ezt milyen módon kell megtenni. Előbb a kvótaküldöttségek igyekeznek kölcsönös kapacitálás útján közös javaslatra jutni, azután meg van határozva a kormányok ténykedése és végül a korona döntése. A jövőben el akarják kerülni a korona döntését, s most is csak azért állapította meg a király csak december végéig a kvótát, hogy a kvótaküldöttségeket, illetőleg a kormányokat rászorítsa arra, hogy a kvóta a parlamentek által állapították meg tíz esztendőre. Most tehát az év két utolsó hónapjában a kvótadeputációknak ugyancsak erős munkát kell majd kifejtetniök. A delegációk és a kvótadeputációk tárgyalásai valószínűleg össze fognak esni és remény van rá, hogy a kvótadeputációk között a közeledés még nagyobb lesz, mint volt a múlt év nyarán.

Arról van ugyanis szó, hogy egy új, megbízható aránykúcsot találjanak, amely a két állam gazdasági erejének megfelelő, hogy ez által a kvótakérdés évekre el legyen döntve. Már ez magában is a kvóta fölemelését hirdeti, de a magyar politikus még világosabban is kimondja ezt, amikor idézi gróf Andrássynak azt az állítólagos nyilatkozatát, hogy „mi nem tűrjük, hogy nekünk Ausztria bármit is ajándékozzon” és hozzáteszi, hogy ma ez az álláspontja a kormánynak is. A legvilágosabb bejelentése annak, hogy a magyar kormány, az ismert osztrák minta szerint, a nemzet lovagiasságára támaszkodva, hozzájárul a kvótafölemeléshez.

Ezután a bejelentés után valóban érdekes a különböző magyarnak az a fordulata, amikor egyszerre rátér a katonai kérdésre és a függetlenségi párt programjából magyarázza, hogy a hadsereg szétválasztásával Ausztria jelentékeny pénzügyi előnyökhöz juthat. Gyönyörűen megmagyarázza, hogy Ausztria, ha lemond a közös hadseregről, mennyit megtakaríthat s hogy Magyarország a magyar jogszabályi és vezényleti nyelvért a legnagyobb áldozatokra képes, teszi azonban ezt olyan formában, hogy az előbbiekre támaszkodva szinte ingerelje az osztrákokat, hogy ne engedjen, mert ugyanis meglesz a kvótaemelés.

A kvótakérdés megoldását így kifejtve megállapítja, hogy ez a kérdés már nem veszélyes a kiegyezésre nézve, nyilván azért, mert a magyar kormány a kvóta fölemelése ellen már nem tiltakozik. Különböben mi értelme sem volna annak, hogy folyton ismételteti, mennyire alaposan és gondosan kell majd a kvótadeputációknak dolgozni, mert ez csak annyit jelenthet, hogy a ma-

gyar kvótaküldöttségeknek meg kell találni a formulát a kvótafölemelésre.

Nos a kormányok megegyeztek, de mit fog szólni a magyar parlament.

A horvátok lázadása.

Budapest, augusztus 31.

Rakodczay Sándor horvát bán és *Josipovich* Géza horvát miniszter, a kormány köréből eredő hírek szerint, erősen dolgoznak egy új unionista-párt alakításán, amelyben *Egersdorfer* volt nemzeti párti képviselő és bánhelyettes-jelölt is közreműködik.

Ezzel szemben a horvát koalíció választási bizottságának legutóbbi gyűlése alkalmával megbeszéltek a helyzetet és a követendő magatartást. Minden eshetőségre nézve történt megállapodás. Hogy a koalíció mily jelszóval folytatja a küzdelmet, azt sűrűn beszéltek, a fő jelszó az, hogy a mostani kormánnyal a koalíció semmiesetre sem egyezhetik meg. Hogy a koalíció Budapesten milyen magatartást fog tanusítani, arra nézve végleges határozat még nem történt és így nem felel meg a valóságnak az, mintha a horvátok feltétel nélkül obstrukcióra készülnének. A főtörekvés az marad, hogy a Magyarország és Horvátország közötti viszony egészségesebb alapra fektetessék.

Rakodczay Sándor bán egy újságíró előtt nyilatkozott a helyzetről. A bán mindenekelőtt megerősítette azt a hírt, melyet néhány nappal ezelőtt már jelzett az *Egyetértés*, hogy t. i. szeptemberben Budapestre jön a kormány tagjaival való tanácskozás céljából.

— Ha a minisztertanács — folytatta ezután — Budapesten való időzéseim idején együtt lesz, szó lesz programom második részéről is, melyhez a minisztertanács s a parlament hozzájárulására van szükségem. Ezt a programot, elfogadása után szintén ismertetni fogjuk s arra lesz hivatva, hogy annak alapján az unionista párt megalakulhasson. Én természetesen be fogok folyni a pártalakulásra, de nem oly módon, mint ahogy a koalíciós lapok írják. A párt magja a volt nemzeti párt lesz s feladata, hogy minden kiegyezéspárti elemet magához vonjon. Ez vagy belépések révén fog megtörténni vagy új választások útján.

A tudósító megkérdezte, hogy vajon a koalíciós lapok intranzigens magaviselete mellett hisz-e a bán az új pártalakulás sikerében.

— A kérdésre természetesen nem válaszolhatok határozottan — mondta *Rakodczay*. A jelenlegi koalíciónak egy dologgal tisztába kell jönnie, s ez az, hogy a *Pejacsevics-Nikolics* rezsim visszatérése egyszer s mindenkorra ki van zárva. Ezzel az eshetőséggel nem is szabad számítaniök az uraknak, mert hiszen az sincs kizárva, hogy az események királyi biztos kinevezésére fognak vezetni. De erre sem építhetnek a koalícióban, mert ismétlem a *Pejacsevich-Nikolics* rendszer elmúlt.

— Hiábavaló a koalíciónak az a reménysége is, hogy Magyarországon rendszerváltozás következik be. Ha rendszerváltozás történik, ez azt jelentheti, hogy a függetlenségi párt veszi át egyedül a kormányt s ettől a párttól nincs mit várnia a horvát koalíciónak. Nincs tehát más hátra azon kiegyezési párti politikusok számára, akik kormányon akarnak maradni, minthogy az unionista párthoz csatlakozzanak.

Arra a kérdésre, hogy programjának újabb része hoz-e újításokat, a következőket válaszolta a bán:

— Erre a kérdésre, természetesen, egyelőre nem adhatok választ, de egyről biztosíthatom, ez épp úgy, mint a program első része, garanciákkal lesz biztosítva. A program keresztülvitelének egyik legnevezetesebb garanciája a regnikoláris bizottságok.

Zimonyból jelentik, hogy a horvátországi szerb radikális párt választmányának *Rumán* tartott ülésén *Krasojevic* György és *Lisavac* Mladen bejelentették, hogy mandátumukról lemondanak, mert a horvát koalícióból kiléptek. A választmány a le-

mondást tudomásul vette. A Magyar Távirati Iroda a következő karlóczai táviratot közli:

A magyar horvátországi szerb radikálisok ma Rumán megtartott értekezletükön elhatározták, hogy fölszólítják Krasojevic és Lisavac horvát képviselőket, hogy tegyék le a mandátumot. Szeptember 8-án a szerb radikálisok Rumán nagygyűlést tartanak.

A fiumei horvát zavargások ma este megismétlődtek. Az izgalmas hangulat úgy Susakon, mint Fiumében nem hogy csillapult volna, de még jobban nőtt. Nagy tömegek járnak be az utcákat Fiumében s ahol egy horvátot látnak, üldözőbe veszik és tetteleg bántalmazzák azt. Egy horvátot véresre vertek. A főposta mellett éjjelkor egy csomó fiumei fiatal emberre lövést tett, azután elmenekült. A fiumeiek közül senki sem sebesült meg. A rendőrségnek nem sikerült egy zavargó horvát sem letartóztatni. A városban rendőrök czirkálnak.

Politikai hangulatok.

I. Ha jönnek a miniszterek . . .

Most, hogy ezen a héten miniszteri tanácskozás lesz, hazajönnek a miniszterek. Az országban ezt jó előre megtudták és bizonyos mozgolódás keletkezik. Már látszik, hogy több képviselő van Budapesten. Nyilván nem azért, mint hogyha ők is iskolába akarnának beiratkozni. De mert sok dolguk van, eddig sokat halaszthattak azzal a biztatással, hogy csak akkor intézhetik el, ha hazajönnek a miniszterek. Most jönnek, tehát rajta: minden órának lesz szakasz virágít, az idő eljárt. Kezddőnek a jelentkezősek és nagy munkához fognak ismét a projekciónálók, meg a kerületeik miatt aggódó honatyák.

Ennyi volna első színe a változásnak, ami azzal jár, hogy jönnek a miniszterek. Első színe, de mondhatjuk: alapszíne.

Valjon azonban nagy dolgokban, melyek az egész ország s valamennyi lakosának sorsára döntő befolyással vannak, mi változás következik? Valjon tudják-e a miniszterek, hogy számos téren radikális intézkedések szükségesek, nehogy az eddigi szerencsétlenségek még nagyobbakat vonjanak maguk után? Belátják-e, hogy az ideig-óráig napról-napra élés politikája rengeteg károkat okoz?

A kormány támasza és bírálója a parlament, de a kormány maga a saját hatáskörével enélkül is legfőbb gondozója kell, hogy legyen az országnak: anyagi és erkölcsi javainak egyaránt. — Az események egymást kergetik s közülök elég elmerül a feledékenységbe, azonban a kártétvőknek a hatása mindig megmarad s idők multával csak az okokat felejti el, ellenben a következményeket érezzük. A kormányának kötelessége számon tartania az eredendő okokat s a szerint cselekedni a helyzet javítására.

Mindenekelőtt azokra a kalamitásokra gondolunk, amelyek az egzisztenciák tönkretetését idézik elő és folyton nagyobb nyomorral fenyegetnek. Vajjon elég erős-e az egész sajtó hangja, hogy az ország panaszai a miniszter urak kegyelmes füleihez jussanak, amely fülek talán mégis csak olyan szerkezetűek, mint más emberekéi. Ámbár a hatalomnak megvan az a tulajdonsága, hogy birtokosait nagyot hallókká teszi, amikor kifogások és panaszok hallgatására volna szükség s inkább csak a dicséretet meghallgatására válnak jól működő szervekké a hatalom fülei.

— Jó reggelt! — mondja a miniszter ur — megérkezvén hivatalába.

— Alázatosan jó reggelt, kegyelmes uram — hangzik a felelet — szivem repes az öröm-

tól, hogy kegyelmes uramat ilyen pompás színben látom. Megfogyott kegyelmes ur (ha elhizottól van szó.) Megerősödött kegyelmes uram (ha beteges.)

— Köszönöm, köszönöm . . . Bizony ránk fért egy kis pihenés . . . Nos mi ujság?

— Rendben megy minden kegyelmes uram. A restaneciák alig szaporodtak. A kényes ügyeket természetesen félretettük, amint parancsolni méltóztatott, a kegyelmes ur részére.

Sok kényes ügy van ugy-e? A sajtó napról-napra tömegesen jelenti őket.

— Bátrak voltunk külön eltenni ama lapokat, amelyek kegyelmességedről igen szép cikkeket irtak, amelyek beható szakavatottsággal ismertették exczellenciád érdemeit.

— Köszönöm, köszönöm. De kedves barátom, nem ezeket értem, hanem a panaszokat, kifogásokat. . .

— Szóra sem érdemes, kegyelmes uram. Hiszen méltóztatik ismerni a sajtót. Szenzációhajszolásból él, az állapotokat túlozva, tele van valótlanosságokkal . . .

— Nagyon jól mondja, nagyon jól . . . Ni, hol is vannak azok a lapok, amelyek dicsérnek?

— Igenis, kegyelmes uram, azonnal . . .

S aztán kezdődik a „munka“. Sorra előkerülnek a jelentések, hogy ki akar sürgősen beszélni a miniszterrel, melyik nagy befolyású, melyik párt-kapacitás, barát, rokon és melyik lármázó hazafi. Aztán következnek a bécsi titkos parancsok, referádák az udvar kívánságairól, az osztrák kollégák óhajításairól.

Igazán nem ennek a sablonnak az ismétlődését várjuk ama változástól, hogy megjönnek a miniszterek. Hanem gyors és erélyes intézkedéseket várunk a szomorú állapotok megváltoztatására. A szénnek és mindenféle napi fogyasztásra szükséges cikkek mesterséges megdrágításával szemben rendszabályokat, a pénzügyi helyzet orvoslását a rendelkezésre álló eszközökkel, a kiszípolozási szisztémák statáriális megszüntetését, ezt várjuk. Mindezekkel szemben eddigelé csak annyit hallunk, hogy drágább lesz a szivar, a kincstár stájerol, mert a dohánymunkások nagyobb bért kapnak. Tehát az állam is sorakozik ama vállalatokhoz, akik a munkások bérét a közönség kizsákmányolására használják fel. Vajmi gyenge biztatás ez arra, hogy a kormány az általános drágaság dolgában más nézetet volna, mint a drágaság kihasználói. De másnak kell lennie mégis, az államnak a fogyasztó közönség pártjára kell állania, mert máskülönben a fokozódó elégtelenség mihamar éreztetni fogja hatását a kormánnyal szemben és pártjaival szemben is. És ha a kormány pártjai nem bukhatnak meg közjogi kérdések miatt, utoléri őket a végzet gazdasági és egzisztenciális kérdések előrenyomulása folytán.

Egy barátunk, aki Hajdumegye vidékeit járta be, mondja nekünk, hogy ott a törzsgyökeres, magyar emberek, az egyszerű nép férfiai is így beszélnek:

— Csak jöjjenek még egyszer ide szavalani és igéni eget-földet, zászlót, magyar katonát: majd megkérdezzük tőlük, hogy mit teljesítettek abból, amit ígértek? Majd aztán megfogják a szájukat. De megkérdezzük azt is, hogy érettünk tettek-e valamit. Hol van, amit mondtak, hogy a szegény embernek nem kell adót fizetni. Még mindig fizetjük az adót, nem csak az ujat, de a régit is fizetjük, amire azt mondták volt, hogy nem kell fizetni. Már akkor inkább hallgatjuk uram azokat az embereket, akik közben jöve biztatnak, hogy mi szegény emberek álljunk össze és mutassuk meg, hogy mi

tudunk s hogyha ez a föld itt mind a miénk lenne, akkor fizethetnénk. És mivelhogy üldözik őket, mivel bujdosniok kell, attól gondoljuk, hogy a szegény emberek pártján vannak. De ha ők is hazudnának, arra is gondolunk. Azt gondoljuk, hogy próbáljuk meg: rosszabbul már ugysem lehet és hátha jobban lesz.

A városokban viszont a kozmopolitizmus könnyebben hódít. A nyomor rákényszeríti a szenvedőket, hogy valamely szabadulást keresenek. Az inség a leghatalmasabb agitátor.

Ha jönnek a miniszterek és kiélvezik az üdvözlések örömét, ha a dicséretet elolvassák, arra kérjük őket, hogy lássanak már munkához. Nem ankéteket óhajtunk, Isten ments. Ellenkezőleg éppen az ankét politika megszüntetésével kívánjuk, hogy azonnal és mindenekelőtt a nyomor megszüntetését tartsák kötelességüknek.

Nemzeti vívmányokat úgy sem tudnak szerezni, hát legalább ne idézzék elő, hogy utánuk emlékül a nemzeti nyomor maradjon.

* * *

II. Mit emelnek?

Itt forog közkézen az a hír, hogy a közös hadügyi kormány az ideai delegáció elöterjesztést tesz a tengerészeti kiadások emelésére. A száztizennégy milliót kivül kell nekik még egy csomó új millió új hajóra. Közkézen forog a hír és nehezen indul utnak a czáfolat, avagy magyarázat. Talán megjön ma vagy holnap. De tapasztalataink azt bizonyítják, hogy az ilyen hírek túlélik a czáfolatokat. Eltűnnek egy időre, de aztán felbukkannak a zöld füzetek számcsoportjaiban akkor, amikor a delegátus urak ügyesen összeállított turnusokban a király asztalához vannak hiva ebédre és amikor a nagy férfiak legnagyobb gondja az, hogy mikor érkezik a meghívója és a frakkhoz fekete nyakkendőt, vagy fehérét kell tenni. És aztán szavaznak és a rubrikákba más vámcsoportok kerülnek, a legközelebbi emelésig és a legközelebbi udvari ebédig.

Heteken át az uralkodók és külügyminiszterek vizittelgetései, csokolózdásai és megbokrétázásai adtak munkát az udvari tudósítóknak. Az egyetértés és a béke hirdetése megtöltötte az egész világot. S a vége most az, hogy több csatahajóra van szükség. Emelni kell a tengerészeti hadi kiadásokat. Mert nagy a béke, mert az uralkodók, igen nagyon egyetértének. Miben értenek egyet? Ehhez a népeknek semmi közük. A népek csak teljesítsék, amit az uralkodók kívánnak, akik sorsukat intézik és áldozzanak a hatalom oltárán, mivelhogy mi lehet más a népek boldogsága, mint az, ha az uralkodók versenyezni tudnak egymással hadi erejük pompájának kifejtése mellett szárazon és vizen. Csak emeljék. Addig emelik, amíg az általános leszerelést kimondani nem lesz szükséges, mert a népek maguk szerelnek le, amikor nem az uralkodók intézik a népek sorsát, hanem a népek az uralkodókét.

És mit emelnek még. Nekünk specialiter egy külön szervezetünk van az emelésre. Ismét és ismét felbukkant az értesítés a kiegyezési kaosz bonyodalmai körül, hogy Ausztriában kikötötték a magyar kormányval szemben, hogy a magyar quota emeléséről gondoskodják. Mert a magyar kormány beavatottja is megerősíti, hogy ez a feltétel csakugyan benne van a kormány marsrutájában. Hogy a kiegyezést meg kell csinálni, de egyúttal a quótát is fel kell emelni. Miért? Tán jobb lesz a kiegyezés, mint eddig volt? Nem, mert hisz az osztrák kormány éppen azért vonta vissza a régebbi javaslatokat, hogy a maga

javára csináljon más kiegyezést. De miután meg van mondva, meg van parancsolva, hogy a kiegyezést meg kell csinálni és miután a magyar kormány ezt elvállalta, miért ne lehessen épügy kikötni, hogy a quótát meg fel kell emelni, miért ne lehessen ezt épenugy megparancsolni, mint a kiegyezést. Ugy gondolkoznak, hogy ha a kiegyezést le tudjuk nyelni, akkor a quótától sem fulladunk meg. Avagy ha megfulladunk: bánják is ők. Nem ez a fontos, hanem az a fontos, hogy ők jól-lakjanak.

De hogy valami színe-módja legyen a dofogának, felvetődik az a kérdés: talán megkapjuk a közös bankot. Igen, erről lehet csevegni. Megcsinálni most még nem lehet, azt mondják, az előkészületek miatt. De csevegni lehet róla, majd későbbre, amely időre Ausztria aképpen rendezkedhetik be és aképpen szabhat feltételeket, hogy a mi jegybankunkból is neki legyen haszna.

Csevegni lehet mondják, de csevegés közben meg kell csinálni ezt a kvótaemelést.

Miért ne. Csak emeljünk! Emeljünk részenként, de következetesen. Hisz ez a legbiztosabb módja annak, hogy Ausztria és a nagyhatalmi hóbort elemelje az egész országot.

KÜLFÖLD.

A marokkói veszedelem.

Abdul Azisz szultán meggyilkolásának hírére Tangerből és Fezből egyaránt megczáfolják. Hafid Mulejnek szultánna történt proklamálását most már Fezben is tudják, bár Abdul Azisz pártja mindent megtesz, hogy a város lakosságát megtéveszse. Abdul Azisz nagyon népszerűtlen és nem meri palotáját elhagyni. Rajzuli ismét visszatért Szidi Abdel Szalam marabuthoz. Három törzs gyűlést tartott, amelyben elhatározták, hogy Rajzulit tovább támogatják Bukta Ben Bagdadi elűzésében. Ez azonban nem fogja ellenségét bevárni, hanem visszaindul Tetuan felé. Semmi sem tartja most már föl Rajzulit abban, hogy Tangert hatalmába kerítse, amelynek helyőrségét erősen redukálták.

A Kazablankából Tangerbe érkezett három német altatvaló kijelenti, hogy a németek kára Mazokkóban igen jelentékeny s körülbelül két millió márkára becsülhető. A német altatvalók a francia kormánytól kártérítést fognak követelni. A Fez európaiak, köztük azok a németek, akik 26-án indultak Fezből, tegnap Larászba érkeztek, anélkül, hogy utazásukban valamely incidens érte volna őket.

Kazablankai jelentések szerint a 28-iki harc rettenetes volt. Örjögöen heves volt a támadás. A francia csapatok elfoglalták az ellenség hadállását és zsákmányul ejtették azt az ágyút, a melylyel az arabok a tüzelést megkezdték. Ezután a marokkói lovasság vad vágatással menekült. A francia tüzérség ágyutüzzel üldözte a lovasságot. Az ütegek a legnagyobb pontossággal működtek és az ellenséget a leghevesebb harcban megsemmisítették.

Az elkeseredett harcból nyilvánvalóan kitűnt, hogy a mörök az utolsó időben sokkal jobban voltak szervezve, mintsem azt sejtették, a francziák rendkívül veszélyes helyzetben voltak. Kora reggel mintegy 2000 mór támadta meg a francziákat, akiket könnyűszerrel visszavertek és a futó csapatot üzőbe vették. A menekülés azonban csak csel volt, mert mintegy öt kilométernyi távolságban egy 2000 emberből álló tartalék mór csapar szegődött futást színlelő társaikhoz, akik most már együttesen támadtak a francziákra. A francziákat egy pillanat alatt körülfojták, akiknek nem volt más menekvésük, mint-

hogy hirtelen négyszöget képeztek, akikre a mörök azonban így is újból és újból rátámadtak. A francziákat szorult helyzetükből végre a tüzérség szabadította ki, akik a mörököt elkergették és egyidejűleg a hadihajók ágyúi is megkezdték a bombázást. A mörök vesztesége igen nagy volt, a francziák közül négy ember elesett. 22 pedig megsebesült.

A szerdai győzelmet teljesen a tüzérségnek köszönheti a francia hadsereg. A marokkóiak kiváló taktikáról tettek tanúságot. Ugy látszik, olyan ember vezetése alatt állanak, aki jártas a modern hadvezetésben.

A ma délután tartott minisztertanácson Fallières elnök dekrétumokat írt alá, amelyek a Kazablanka körüli akcióban magukat kitüntető tengerésztiszteket és katonák kitüntetésére, illetőleg előléptetésére vonatkoznak. Balaun altisztelet hadnaggyá léptették elő és egyben a becsületrend lovagjává nevezték ki.

A ma délelőtt megtartott minisztertanácson felolvasták Pichon, Picquart és Thomson miniszterek Tangerből, Kazablankából és Fezből kapott táviratokat. A kabinet kebelében teljes egyetértés jött létre. Drude tábornokhoz a minisztertanács távirati utasítást küldött, mely magában foglalja a kormány intenczióit.

Hafid Muley levelet intézett a törzsekhez, amelyben felszólítja őket, hogy a támadásokat megérkezéig függeszszék fel. Azt mondja, hogy ha a francziákkal folyó tárgyalások nem vezetnének eredményre, velük együtt fog harcolni a keresztények ellen. E levél következtében nyugalom uralkodik. Tegnap azonban a harcias Dukala-törzs 1200 lovasa érkezett Guaréba és rábeszélésükre a többi marokkóiak is harcba keveredtek, amelyben mintegy 6000 marokkói vett részt. A francziák támogatva a hajók ágyutüze által, nagy győzelmet arattak.

Angol-orosz egyezmény. A „Vossische Zeitung” híradása szerint az angol-orosz egyezményt ma, augusztus 31-én fogják aláírni. Egy londoni távirat szerint az egyezmény új szövegét, mely mind a két államra nézve elfogadható modus vivendi foglal magában Közép-Ázsiára vonatkozólag, az aláírás után előbb jegyzékben közlik az összes érdekelt hatalmakkal és csak aztán fogják közzétenni. Vámbéri Armin tanár a középázsiai orosz politika elismérsége, ma a „Times”-ban azok ellen fordul, kik ezt azt ázsiai angol birtokok békés fejlődésére vitális szerződést ellenzik. Vámbéri, miután egy felszázadon át a középázsiai alarmirozó szerepét játszotta, a modus vivendi létrejöttét nagy megelégedéssel üdvözi. Anélkül, hogy a szerződés részleteit ismerné Vámbéri, teljes bizalmát fejezi ki az angol tárgyalók, különösen Nicholson jelenlegi pétervári angol nagykövet iránt, aki már Teheránban nagy érdemeket szerzett azzal, hogy Azubkhánt rávette, hogy ne Oroszországban, hanem Angliában keressen menedéket.

A török-perzsa konfliktus. Teheránból riasztó hírek érkeznek. A török csapatok egyre előrehaladnak Perzsia területén és újabb csapatok követik. Perzsiában élénk forrongás jelei mutatkoznak. Hir szerint az itteni perzsa követség az orosz kormányhoz fordult, hogy Törökország és Perzsia konfliktusában mint közvetítő szerepejen, de az orosz kormány a közvetítést elutasította.

Szerbia és Bulgária. Szófiából különös incidens jelentenek Ferdinánd fejedelem kormányzati jubileumán lefolyt ünnepségek alkalmából, mely különös fényt vet arra, hogy milyen a viszony Szerbia és Bulgária között. Mint ugyanis Szófiából sürgönyözik, a fejedelemség legtávolabbi helyiségeiből is ezren meg ezren akartak a jubileumra Szófiába utazni, de sokan vagonok hiánya miatt nem utazhattak a fővárosba, hanem egyes vasúti állomásokon visszamaradtak. Szerbiából kértek vagonokat, de a szerb kormány ezt a kérést megtagadta, minek következtében a bolgár kereskedelmi miniszter mintegy megtorlásul elrendelte, hogy azokat a kedvezményeket, amelyeket a szerb származású áruk eddig a bolgár vasutakon élveztek, az összes vonalokon haladéktalanul szüntessék be.

Perzsa követség Vilmos császárnál. Marienbadból ma este Berlinbe érkezett egy perzsa rendkívüli követség, hogy az új sah trónra lépését Vilmos császárnál notifikálja.

Mozgó képek.

A titokzatos idegen.

Megdöbbenve olvastam a lapokban, hogy Gapon, a többszörösen agyonvert, fölakasztott, elemre bontott orosz pap Abbáziában él. Sőt jól él, mert amig mi, rongyos igavonók augusztusi kánikulában robotolunk, ő az agyontaposott, langyos sós vízben fürdik és eszi a finom kosztot. Gondoltam, ennek az embernek a szeme közé nézek, mert végre még se kicsi dolog, ha valaki háromszor tér vissza a másvilágról. Már pedig Gaponról ennyiszor legalább megírták, hogy fejbe csapkodták, fölakasztották, lelőtték.

Lerobogtam Abbáziába és érdeklődtem Gapon iránt. Senki sem tudott róla, amiből arra kellett következtetnem, hogy titkolja ott létét és föltétlenül kitérne egy nyílt interju elől is. Tanakodtam. Abbázia közönsége, férfiak és nők vegyest, ott lubiczolt a vízben és ekkor eszembe jutott, hogy egy orosz pap csak nem fürdik s Gapon t ilyenkor a szárazon kell keresnem. Szétnéztem a parlon ödögők közt és éles szemeim egy-kettőre megtalálták az orosz forradalmárt.

Koromfekete szakállá megszürcült, délczeg alakja meggörnyedt, de szemeiben a régi erély és lelkesedés lobogott. Egész lénye tiszteletet parancsolt és csak úgy sugározta a kiváló egyéniséget.

— Nevem Grün — mondta a kiváló egyéniség — és tojáskereskedő vagyok Budapestről.

Finoman mosolyogtam.

— Pobjedonoszev meghalt és ön itt, osztrák-heber területen semmitől sem kell, hogy tartson. Lebentse föl inkognitóját.

— Ön téved, fiatal ember, én nem vagyok Gapon, az én nevem, amint már szerencsém volt mondani, Grün. De jó helyre fordult, mert én tudok Gaponról.

— Ő itt van? — kérdeztem izgatottan.

— Ő itt van — felelte habozás nélkül Grün, aki, mióta közelebről megfigyeltem, már egyáltalában nem volt tiszteletet parancsoló. — A legvastagabb inkognitóban él.

— Én azonnal ráismertem, amikor idejött. Összebarátkoztunk. Ő elmondta, hogy a dán király egy smuczián.

— Hát a dán király is benne volt? sápadoztam.

— Igen, ő adta volna a pénzt. De mert nem adta, Gapon saját költségén utazott a Spitzbergákra.

— Ez óriási, ott voltak az összejöveletek?

— Igen, ott voltak és ott megalkudtak egy ballonra.

— Az egy bomba.

— A ballont megcsinálták, de mikor belefújtak háromszáz kilométer gázt, a ballon behorpadt.

— Ezt kérem nem értem teljesen...

— Nem baj, Gapon se értette, de azért a ballon behorpadt. Akkor jött az északi szél...

— Emlékszem, így hívták a sárga liga elnökét.

— Möglich. Tehát jött az északi szél és Gapon...

— Tanácskoztál vele.

— Nem, tanácstalanul állt és nézte, hogy az északi szél hogy fuj.

— Hát fujt? Lehet, hogy dühös volt, mert a sárga liga akkor nem parirozott.

Grün ur kissé ijedten nézett rám és még ijedtebben tekintett körül.

— Mikor az északi szél elmúlt, újra belefújtak a ballonba.

Ekkorra azonban alaposan meguntam Grün ur rejtelmes beszédeit.

— Mi a fenét fujdogáltak abba a ballonba?

— Ki fujt? — kérdezte csöndesen Grün.

— Maga mondta, Gapon.

— Ő nem fujt, ő csak nézte.

— Hát a sárga liga fujt?

— A sárga fene fujt. Valami emberek fujtak.

— Hallja, most már beszéljünk világosan. Most már aztán szeretném tudni, ki fujt, minek fujtak, mi az a ballon...

— Mi ki? Ki mi? hűtyült Grün.

— Minek ide az egész ballon?

— Szállni, uram, szállni. Ő ebből élt.

— Ki?

— Gapon. Ő szállni akart, de mert a dán király nem adott pénzt, a ballon kicsit snassz lett és nem tartotta a gázt.

— És akkor jött Gorkij...

— Hova jött Gorkij? — kérdezte a tisztas öreg tébolyító flegmával. — Aki jött, az Sredenburg volt és azt mondta, hogy az egész vállalkozásra rossz idő jár.

— És most jött Gorkij...

— Jött ördögöt... Senki sem jött. Ekkor Gapon azt mondta, hogy ilyen gazembereknek a hohér fedezze föl az északi sarkot...

— Mit?
 — Az északi sarkot.
 — Hát Gapon az északi sarkot akarta fölfedezni?
 — No hallja, ennyit minden intelligens ember tud
 Froczlizni akar engem?
 — De uram — dühöngtem én — Gapon egy orosz
 forradalmár volt . . .
 — Nicht möglich — sutfogta Grün.
 — Gapon egy pap volt, egy anarchista volt . . .
 — Hát akkor minek volt neki a ballon?
 — Grün, Grün, elég, mert most jön a téboly,
 most jó a csöndes lebolondulás . . .
 — Hát Gapon az egy pap volt? . . . Kár, té-
 vedtem.
 — Dehogyan tévedett, csak buta Ön kedves Grün.
 Majd keresek valakit, aki többet tud Gaponról. Mert
 Gapon itt van . . .
 — Aligha, mert a pesti lapoknak én irtam,
 hogy Gapon itt van. Azt hittem, hogy az a ballonos . . .
 Grün arca egyszerre kiderült.
 — Igaza van — mondta mosolyogva — azt a
 fújó embert Stanleynak hívják. Ő találta föl az északi
 sarkot. Es az úgy volt, hogy a végén mégis —
 A gyorsvonaton hazerobogtam. A pályaudvaron
 sürgőnyt adtak át.
 — Mégis eleget fujtak a ballonba. Grün.

Ray.

Vége a vakációnak!

A friss levegőn, aranyos napsugár özőnében
 töltött boldog szabad napoknak vége. Holnapról
 kezdve ismét dohos, tulsufolt iskolaszobákban
 szűk padok rabja lesz jó néhány ezer fiatal növendék-
 leány és növendék-fiu ebben az országban.
 És új regrutákat is nyernek a tudomány csarnokai,
 apró csacsi emberkéket, akik előtt ma még sötét
 rejtély az i és az n betűk közt levő különbség. Ez
 ideig pillangó vadászatban és lovacskajáték-
 ban teltek a napjaik, de holnapról kezdve
 gondok és komoly kötelességek várnak rá-
 juk. Legsötétebb gyermekkori emlékeim egyike
 az, amikor mint kicsi fiut verőfényes őszi nap-
 on magamra hagytak sok idegen fiu között egy
 idegen ural, akit sohasem láttam azelőtt s zárt
 szobában kellett végighallgatnom sok unalmas
 dolgot, mialatt szomorú rabságom jelétül karba
 fonatták velem kezemet. Akkor éreztették velem
 először a fegyelmet, azt, hogy egy idegen ember-
 nek jogá van rendelkezni velem. Ki hiszi, ki nem,
 nagy tragédia ez, az örömteli vidám harmadfü-
 csikó tragédiája, amelyik csupa rakoncátlan fék-
 telenkedés után először érzi a megszégyenítő
 zablát.

De törvény van róla, hogy ebben az ország-
 ban kötelező a tudás és ezért évről-évre ezrével
 kapják a tudományt termeszto, kulturát ápoló haj-
 lékok a tömördek regrutát. És a gyerek-áradat, cse-
 kely kivétel leszámításával, nem áll meg a norma-
 iskola külsőben, hanem amint nő, fölserdül, fel-
 jebb halad a közép- és felsőbb iskolák retortáin
 a diplomaszerezés felé.

Ez a végső cél, a legfőbb irány minden
 szülő, minden észbekapott iskolásgyermek törek-
 vése. Az ábécze a fundamentuma, a deklináció
 és az egyenletek a falai az épületnek, de mindez
 nem öncélzja, a főszándék az, hogy az egyeimen-
 tető alá jusszon az épület s megszerződjék a
 diploma. Ez a cél szabályozza a szülő s a tanuló
 gyermek fölfogását, sőt ez a forrása valahány
 isklánk félszégeinek és sok hibájának. Ez az oka
 annak, hogy Magyarországon nem kultúra-
 forrás, hanem diplomagyár a legtöbb iskola, ahol
 a lényeg nem a tudás, de az állítólagos tudást
 igazoló papiros.

Ez időszertint még a bölcsök kövének tekin-
 telyét élvezzi ez a papiros. A diploma a biztos
 pozíció, az uri megélhetés, a tekintély, a legfőbb
 jó, mindenki ábrándjának és vágyakozásának tár-
 gya. Holott a diploma már régen nem az. Az is-
 kola ontja a diplomás embert, az élet pedig kép-
 telen arra, hogy a tömördek diplomatikus tudást
 abszorbeálja. Az élet intelligens proletárokat, cze-
 mérmes műköplálókat csinál belőlük.

De mikor érti ezt meg az ilyenkor nyiló is-
 kolakapuk felé gravitáló nagy tömeg?

EGYHÁZAK.

— (Görögkeleti nemzeti egyház.) A görögkeleti
 magyar nemzeti egyház létesítése érdekében ujab-
 ban Tolna vármegye foglalt állást a napokban
 tartott közgyűlésében. Néhai dr. Reiner Zsigmond
 felirati tervezetét egyhangulag elfogadta és felira-
 tot intézett a képviselőházhoz, ezen egyház szer-
 vezése érdekében.

— (A szerb patriárka választása.) A Brankovics
 György elhunytával megüresedett patriarkai szék
 betöltése foglalkoztatja ez idő szerint a magyar-
 országi szerb nép széles rétegeit. A kongressz-
 szus többségét alkotó radikális szerb párt
 feltétlenül számít arra, hogy az ő jelöltje fog
 megválasztani. Kraszojevics György orsz. képvil-
 selő a párt egyik vezérférfia oda nyilatkozott,
 hogy pártja a választásnál feltétlenül számíthat
 az abszolút többségre. A kongresszusnak ugyanis 75
 választott tagja van, egy mandátumot megsemmisítet-
 tek és így marad 74 kongresszusi tag. Ezek közül 41
 radikális párti, a többi 33 eloszlik az önállóak, a
 szabadelvűek és a klerikálisok között. A
 kongresszusnak szavazó tagjai azonkívül a hat
 püspök, de miután ezek közül az egyik elnököl,
 kettő pedig, kikre a szavazás történik, a választá-
 sban nem vesz részt, az abszolút többség fél-
 tétlenül a radikálisok javára esik. A radikális
 pártnak az új patriárka személye egyáltalában nem
 közömbös, de eddigelé a párt egy irányban sem
 angazsálta magát. Mielőtt a személyes kérdés el-
 döntetnék, mindenekelőtt az új patriárka dolázió-
 jának kérdését kell tisztába hozni, Ezért tüzte ki
 a választmány ezt a kérdést, mint a tárgyo-
 sorozat legutolsó pontját. A radikális párt
 ugyanis a dájái, belobradi és brovoji ura-
 dalnak jövedelmeit, melyek felett a patriárka eddig
 szabadon rendelkezett, a lelkészek javadalmazá-
 sának javítására akarja fordítani. A módosítandó
 statum szerint a patriárcha méltóságának megfelelő
 fix javadalmazást kapna. Ezen fix fizetést a kong-
 gresszus évi százhuszezer koronában állapítaná meg.
 Ezt a kérdést előbb kell tisztába hozni, hogy az
 új patriárka tudja, hogy neki más javadalmazása
 nem lehet. Hogy ki legyen a patriárka az iránt a
 párt még nem határozott, mindenesetre nagy
 súlyt helyez arra, hogy a választás lehetőleg bé-
 kességben egyetértőleg történjék meg.

TÁVIRATOK.

A béke

Washington, augusztus 31. A Roosevelt féle
 javaslatokat immár az összes középamerikai
 köztársaságok elnökei elfogadták. Mexiko és az
 Egyesült államok valószínűleg jegyzéket fognak
 intézni az érdekelte köztársaságokhoz azon felszólí-
 tással, hogy nyilatkozzanak, mikor tartják legalkalma-
 sabbnak az időt egy közös konferencia megtartására.
 A konferenciát valószínűleg a jövő év elején
 Mexikóban vagy Washingtonban fogják megtartani.

Az angol-orosz szerződés.

Pétervár, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.)
 Az angol-orosz szerződés szövegét pár nap mulva
 fogják közzétenni. A szerződés az Oroszország és
 Anglia közt függő ázsiai kérdéseket szabályozza.

Felrobbant bomba.

Gücsusz, augusztus 31. Petropawlowszkában,
 Odessza egy külvárosában ma hatalmas robbanás
 történt. Egy műszaki tiszt vizsgálta azt a bombát,
 a melyet a Sepnold-utca egy házában motozás
 közben talált meg a rendőrség és elejtette a bom-
 bát. Az explózió megölt a tisztet kívül egy
 csendőrt és sok katona megsebesült.

A sviborgi zendülés.

Stockholm, augusztus 31. A sviborgi zendülés
 ügyében indult perben ma hirdették ki az ítéletet,
 amely szerint harmincz vádlottat négy, kettőt öt,
 illetőleg 6 évi fegyházra, egy kiskorú vádlottat
 pedig három évi fegyházra ítélték.

A görög haditengerészet.

Páris, augusztus 31. Az Echo de Paris szerint
 Fournier francia tengernagy elfogadta a király
 meghívását, hogy reorganizálja a görög haditen-
 gerészetet.

Bedőlt templom.

Turin, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.)
 Tegnap délután bedőlt Bocában Novara közelében
 a nevezetes bucsujáró hely régi tépploma, amely
 egy millió lirába került. Valószínűleg a hatalmas
 torony és harang sulya alatt roskatt össze a régi
 alapépület. Külföldi turisták jártak közvetlenül a
 katasztrófa előtt a templomban és azóta hiába
 keresik őket. Lehet, hogy a templom romjai ma-
 guk alá temették.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, aug. 31. Gabonaiózsae. Zárlat. Buza irány-
 zata szilárd, augusztusra 90% K., szeptemberre 90%
 K. Tengeri állandó, augusztusra 60% K.

Csikagó, aug. 31. Terményiósae. Zsir szeptemberre
 8.87, tegnap 9.95, októberre 9.02, tegnap 9.07.
 Szalonna short clear 8.81, tegnap 8.81 Sertéshus szept-
 emberre 15.58, tegnap 15.45.

New-York, aug. 31. Terményiósae. Gyapot. New-
 Yorkban 13.55, aug.-ra 11.62. nov.-re 12.29. New-Orle-
 ansban 13%¹⁰. Petroleum stand withe. New-Yorkban
 8.45 Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit
 Balances of oil City 10.78. Zsir. Vestern Steam
 9.45 Rohe testvérek 9.60. — On 36.00—36.25
 Réz 20.00—20.75.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Hont vármegye előrlése. Legnagyobb fenntar-
 tás adtuk azt az ipolysági hírt, hogy a belligy-
 minisztériumban a választókerületek új beosztásá-
 val karöltve, Hontvármegyét egyesítik Barsvár-
 megyével. A Budapesti Tudósítót illetékes helyen
 felhatalmazták annak kijelentésére, hogy ez a hi-
 resztelés teljesen alaptalan és önkényes kol-
 holmány.

EGYETÉRTÉS.

Szeptember hó 1-ével új előfizetést
 nyitunk az Egyetértésre. Kérjük
 azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek
 előfizetése lejár, sziveskedjenek
 az előfizetés megújításáról ideje-
 korán gondoskodni, hogy a lapot
 akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizelőnk teljesen díj-
 talanul kapja a magyar család szá-
 mára kiváló gonddal szerkesztett
 „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a
 lapot előfizetőinknek bárhova pontosan
 elküldjük, ha a címváltozást kiadóhivata-
 lunkban idejekorán bejelentik. Ebben az
 esetben sziveskedjenek mindig legutolsó
 lakhelyük címét is közölni.

Az ideai színházi szezon.

— Látogatás színházainknál —

Budapest, augusztus 31.

Holnap este megnyílnak a Nemzeti Színház kapui és ezzel a magyar királyi Operaházat kivéve, mindentüzt megkezdődött a játék. Érdekesnek tartottuk, hogy sorba látogassuk a műintézeteket és megtudakoljuk, mit terveznek az ideai szezonra. Általánosan tapasztaltuk, hogy különféle színházak teljesen tisztában vannak azzal, hogy fokozott tevékenységre és művészi munkára van szükség, hogy a közönséget, amelyet ujabban számos új színházi és ehhez hasonló vállalat vesz igénybe, megtartsák.

Mind megannyian teljes fegyverzettel szállnak harcba s mind a sikerben való bizodalmmal. A közel jövő fogja igazolni, a sok elvetett reményből mennyi érik sikerre.

A magyar királyi Operaház.

Körsétánkat a magyar királyi Operaházban kezdtük. A szinlapokon nagy betűk hirdetik, hogy a színház szeptember 14-ig vakációzik, de azért az Operaház tájéka népes. Az igazgató előszobája tele van várakozókkal, akik mind beszélni akarnak az új direktorral.

— Még nyakig vagyunk az előkészítés munkájában — mondotta munkatársunknak Mészáros Imre — és biztosan még azt sem tudom, mivel nyitjuk meg a színházat. Nehány éves gyakorlat, hogy a szezon első estét magyar darab tölti be és ehhez ragaszkodom én is, ha a személyzeti viszonyok megengedik. (A még mindig ingadozó Krammer Terézre célzott, aki nyolcz magyar operában főszereplő.)

Programot, a mely ugy nagyjából megjelölí utunkat, adtunk már. Az előkészítő munkálatok két irányban mozognak. Az egyik irány munkálatai oly tervek kivételére vonatkoznak, amelyeknek megvalósításához több esztendő szükséges, a másik irány munkálatai pedig az ideai szezonra vonatkoznak.

A hosszabb időre tervezett munkálatok között első helyen áll az Erkel-ciklus. 1910 november 7-én lesz Erkel Ferenc születésének száz éves évfordulója s ezt az emléknapot az Operaház Erkel kilencz operájának ciklusos előadásával óhajítja megünnepelni.

Tervezzük a Wagner-műsor kibővítését a „Rienzi“-vel, továbbá a Verdi-operák szaporítását a műsoron. Tervezzük azután még sok mindent, amiről most még alig nyilatkozhatom és amiknek a kialakulása a körülményektől függ. Első újdonságunk a „Tannhäuser“ párisi átdolgozása lesz, amelyet Wagner az eredetinek vallott. Az új formában főként az első felvonás változik alaposan. Második újdonságunk Messager André, a párisi Nagy Opera új igazgatójának „Fortunio“ című négyfelvonásos víg operája lesz, ezután pedig Michalovich Ödönnek „Eliane“ című dalműve kerülne sorra. Ez a repertoir karácsonyig. Újv utánra Berlioz nagy operájának, a „Benvenuto Cellini“-nek az előadását tervezük. Ezután Goldmark „Téli regéje“ következne, majd d'Albert „Tiefland“-ja és Tsaikovszky „Jolantha“ című operája. Főleleveníjük talán „Fra Diavolo“, „Szöktetés a szerailból“ és „Iphigenia Aulisban“ című operákat. A reprimé közt első helyen áll Liszt „Szent Erzsébet legendájá“-nak főleleveníése az ez idén bekövetkező Szent Erzsébet ünnep alkalmából. Két ballet-újdonságot tervezünk és néhány régebbi ballet újra betanítását.

A nyáron külföldön jártam és megnéztem néhány különösen ajánlott operát és meghallgattam néhány énekest. Voltam Münchenben és voltam Frankfurtban Rubinstein „Démon“-jának a bemutatóján. Erre a műre különösen fölhiták a figyelmemet, de a darab megszerzésétől ez idő szerint elállottam. Mindazonáltal többi mű megszerzésére tárgyalásokat folytatok. Külföld utamon több földicsért énekest hallottam, akik közül néhányan vállalkoztak arra, hogy az általam megjelölt szerepeket francziául vagy olaszul betanulják, de követeléseik oly horribilisek, hogy föllepítésükről szó sem lehet. Egyáltalában a mű-

vészi piacoz most óriási a drágaság, mert Amerika hihetetlenül fölverte a gázsikat. Ma délután néhány napra újra külföldre utazom, hogy néhány vendégszereplés dolgában tárgyaljak.

— Milyen vendégföllépések tervezetnek? — kérdezte munkatársunk.

— Neveket még nem árulhatok el, de a rendes vendégeken kívül néhány oly művész fog vendégszerepelni, akit a budapesti közönség eddig nem ismert. Caruso vendégszereplése nem a mi dolgunk, őt a Szanatórium-egyesület akarja föllepíteni október 10-én Rigolettóban. Erről azonban hivatalos tudomásom még nincs, mert a tárgyalások még nem nyertek befejezést.

Munkatársunk fölkel a helyéről, hogy távozzék. Az óra abban a pillanatban ütötte a déli tizenkettőt.

— Látja — mondta Mészáros igazgató — ebben a pillanatban járt le Krammer Teréz szerződése. Mára vártam válaszát s mint látszik, nem jött. A tárgyalások ezzel természetesen nem nyertek befejezést. A viszony köztem és a művésznő között barátságos és mi mind a ketten keressük a kibontakozást. Már ugy szerződési tartamra, mint fizetésre közel voltunk egymáshoz, de a művésznő hirtelen újra visszavonult az eredeti álláspontjára, ahová én természetesen nem követhetem. Még mindig van remény a megoldásra, azonban soká ez az ügy nem húzódhatik, mert a szezon kezdete közeledik s nekem intézkednem kell. Élek az alkalmammal és megczáfolok valamit. Krammer Teréz azt hiszi s ezt ki is fejezte, hogy a sajtót én informáltam és hangoltam ellene. Ki kell jelenenem, hogy az ilyesmi távol áll tőlem, sőt ellenkezőleg, mindig oda törekedtem, hogy a tárgyalások barátságos volta hangsúlyoztassék és többször kifejeztem, hogy fájlálnám, ha a művésznő távoznék. Régi álláspontjának újra elfoglalása és hallgatása érthetetlen előttem, de én még mindig bizom a kibontakozásban.

A Nemzeti Színház.

A Nemzeti Színház bérházának baloldali szárnyában nagyon le van kopva a garádics. Nem csoda. Az első emeleten van az igazgató irodája és naponként hány titkos drámairó, hány faczér színész koptatja ezt a lépcsőt!

Hozzá még azt is tekintetbe kell venni, hogy Somló Sándor a nehezen található emberek közé tartozik. Ő nem ácsorog a kapu előtt, nem kártyázik az Otthonban, nincs törzszakja valamelyik kávéház terraszán. Szinte fél a nyilvánosságtól. Legszívesebben a kulisszák mögött marad és az a legjobb embere, aki se nem emlegeti, se ki nem írja a nevét.

Szerkesztői ukáz következtében daczolnom kellett ezzel az ellenszenvvel, s becsengetnem a nehezen megközelíthető igazgatói iroda ajtaján. A kukucskáló kinyílt, egy fürkésző szem mutatkozott, s minthogy nem czipeltem gyanus paksamétát és arcom se borotvált, bebocsáttattam.

— Tessék helyet foglalni. Kinált a szolgál, mert a direktornál már volt benn valaki.

A fogadóterembe léptem, mely már tele volt. Ugyanis Gaál Gyula lapozgatott az asztal mellett franczia forradalomról szóló képek között (ahá: „Robespierre!“) és a kissé testesedő művész jóformán egészen betöltötte a teremnek csufolt négyzet arasznyi lyukat.

Még odáig se jutottunk, hogy arra az obligát kérdésemre: „Hol töltötte a szünidőt?“ bevárhatam volna a feleletet, már is jelentette a nyájas szolgál, hogy vár az igazgató ur.

Somló a kéziratokkal és könyvekkel megrakott íróasztala előtt fogadott. A Rákóczi-utrá néző ablaka látva volt. A villamosok, automobilon és a gummitlan kerekű kocsik zaja majdnem tűrhetetlennek látszott. Ugyancsak kellett föllelnem, hogy megértem a Nemzeti Színház igazgatójának sutogászerű halk beszédét.

Hangja csak akkor lett kissé erősebb, szenvedélyesebb, amikor azt kérdeztem tőle, csakugyan tűzveszélyesnek tartja-e a színházat?

— Ugyan kérem! — mondta, miközben némileg kipirult az arca, — magyarázza meg nekem, melyik színház nevezhető tűzbiztosnak? Év-

ről-évre javítgatunk, tökéletesítünk az óvóeszközökön és adott alkalommal mégis leég a legmodernebb színház, viszont megmarad a régi módi, rozoga épület. A Nemzeti Színház immár hetven éves. Bizony nem valami mintaszerű a berendezése, nem is kényelmes. Mi érezzük ezt legjobban; mi szeretnők leginkább, hogy építenék föl az új Nemzeti Színházat. Tervezik is már, a kultuszminisztériumban már dolgoznak is a kivitelén, de addig várunk kell. Színházunk nem tűzveszélyesebb bármelyik fővárosi színháznál. Megvizsgálták, mindent rendben találtak. Mi pedig folytonosan azon vagyunk, hogy jókarban tartsuk. Most is készítettünk egy új vészkijárót. Szeptember 1-én kezdjük a szezonot. . .

— És a tanács?

— A tanács? Lássá mennyire tuloznak a hiresztelők!

Már előbb megnyomta a csengő gombját. A kis Palásthy, Somló totumfactuma, lépett be.

— Kérem a tanács határozatát. . .

Egy másodperc és Palásthy már ott volt a kívánt okmánynyal.

— Tessék elolvasni.

A tanács a következőkben határozott: 194.295—1907. sz.

Véghatározat.

A tanács az állandó színházvizsgáló-bizottmány jelentése alapján és a tanácsi IX. ügyosztály előterjesztéséhez képes a Nemzeti Színház igazgatójának azt a bejelentését, hogy a Nemzeti Színházban a színi előadásokat az 1907 évi szeptember hó 1-én megkezdődnek, figyelemmel az 1904 évi 86.868. III.-c. számú belügyminiszteri leiratban foglaltakra — tudomásul veszi.

A mikor ezt a kényesnek látszó kérdést tisztáztuk, áttértem a színház jövő évi programjára. Somló hangja ismét színtelen, halk, majdnem félenk lett.

— Vannak érdekes új darabjaim; egyiket-másikat tanuljuk is már. . .

— Mi lesz az első újdonság?

— „Az egérke L. M. Ryley angol vigjátéka Huszár Imre fordításában.

— És az első eredeti bemutató?

Somló simogatta az állát, feszengett a széken majdnem könyörgő pillantást vetett rám. Hogyan! Ő most közprédára bocsássa az ő rejtegetett, titkos kincseit? Nem elég, hogy végre mégis csak ki kell velük rukkolni?

— Igazán nem tudnám megmondani. Több művészem beteg. . . Jászai Mari, Márkus Emilia és még többen szabadságon vannak. . . a próbák se folyhatnak rendesen. . . lehetetlen pontos sorrendet megállapítani. Hagyjuk ezt későbbre!

— Legalább azt árulja el, hogy kiktől várhatunk új darabot a jövő szezonban.

Kissé habozott, majd egy iv papirozt vett elő és a következő neveket diktálta — jól megfigyeltém: az abc sorrendjében:

— Elfogadott darabja van Abonyi Árpádnak, Berczik Árpádnak, Erdélyi Zoltánnak és Lovik Károlynak (közös munkájuk), Fényess Samunak, Ferenczy Ferencznek, Géczy Istvánnak, Hevesi Józsefnek, Krenner Viktornak, Lenkei Henriknek, Molnár Gyulának, Pakots Józsefnek, Pekár Gyulának, Prém Józsefnek, dr. Szalay Károlynak, Thury Zoltánnak, Vándor Ivánnak, Vértessy Jenőnek stb.

— Természetesen vannak külföldi darabjai is? Itt már közlékenyebb lett a begombolkozott igazgató, még a darabok címzeit is elárulta.

— Hogyne! Vannak bizony szép számmal! Itt van mindjárt Barriennek, — az „Egyenlőség“ szerzőjének új darabja: „Alice sit by the fire“. Továbbá Parkertől „A biboros“; Ibsennek két műve: „Kísérletek“ és „Solness építőmester“; Kistemaekers színműve „La Rivale“; Capustól „L'Advertaire“; Sardoutól „Robespierre“; d'Annunziótól „Jorio leánya“; Lothar Rudolfól „Die grosse Gemeinde“.

Sokat ígérő sorozat.

— Természetesen nem ebben a sorrendben következnek. Közben klasszikus estéink is lesznek. Az első lesz Goete „Egmont“-ja. Továbbá Aischylos „Oresteia“-ja, Lesage „Turcaret“-je, Plautustól „Kalmár“ és „A foglyok“. Azonkívül reprimé:

„Faust“, II. Richard, „Szeget szeggel“, „Makrancos hölgy“, „Szentivánéji álmom“ . . .

Akire a közeljövőben a munkának ekkora halma vár, méltán követelheti, hogy látogatója ne éljen vissza vendégjoggal. Erről a dicséretes elvről nem feledkeztem meg, ott az érdekes színházi titkokat rejtő íróasztal előtt sem s további kérdéseimet visszafojtva, ajánlottam magamat.

A zöld posztóval bevont csapóajtón kilépve egy borzashaju, halványarcu fiatal emberbe bötöltem. Valami nagy kötetet szorongatott a kezében. Nem hiszem, hogy üzleti főkönyv lett volna, inkább azt hinném, hogy öt-felvonásos tragédia.

A Vigszínház.

Faludi Miklós, a Vigszínház szerencsés kezű igazgatója a következőket mondta:

A Vigszínház, mint minden modern drámai színház, amelynek arra kell törekednie, hogy a legújabbat és legszenzációsabbat nyújtsa közönségének, természetesen akárhányszor éppen azoknak a daraboknak köszönheti legnagyobb sikereit, amelyek nem is szerepelnek a programjában. De az bizonyos, hogy színházunk mindig reálisan állítja össze játérendjét és amit ígér, amennyire csak tőle telik, be is váltja.

Büszke vagyok rá, hogy a múlt szezonban hazai szerzők műveivel imponáló rekordokat értünk el. *Herczeg Ferencz* poétikus színjátéka, a *Déryné ifjasszony*, harminczszor kerül színre és nem kevesebb előadást ért meg *Molnár Ferencz* pompás vígjátéka, az *Ördög. Heltai Jenő* énekes bohózata is a jubiláris darabok közé jutott. Szép sikere volt *Rákosi Viktor* hazafias *Rákóczi* darabjának, *Csergő Hugó*, mint új ember is tiszteletreméltó rekordot ért a *Lovag ural* és *Zboray Aladár Micz bárója* is méltán sorakozott a többiek mellé.

A hazai szerzők sikerének hatása meg fog látszani az idei szezonban is, amelynek műsorában a Bernát és a Déryné ifjasszony most is szerepelnek, az *Ördög* pedig csak azért nem folytatja diadalutját, mert megvárjuk, amíg *Varsányi Irén* felépül, hogy a női főszerepet játszassa. *Herczeg Ferencz* az idén is bevonul legnagyobb sikereinek színhelyére és *Molnár Ferencz* is az utolsó csiszolásokat végzi új darabján, amely a régi görög világból vett cselekményt igen eredeti felfogásban viszi színpadra. Készen és kiszervezve vár a sorára *Bródy Sándornak*, a *Dada* szerzőjének új műve, a *Tantónő*, amelyben a jeles író erőteljes vonásokkal ecseteli kultúréletünk érdekes mozzanatait. *Berczik Árpád* muzsájának barátai pedig örömmel fognak arról értesülni, hogy az udvari tanácsos jókedvű írója újabb darabot írt a fővárosi életből. Ennek címe: *Az arany*. Fel-tűnést keltő új hangokat hallat majd *Garami Ernő* a *Megváltás* című szociálista színezetű drámában.

Természetesen nincs kizárva, hogy ezeken kívül más hazai újdonságok is növelik a szezon eredeti újdonságainak a számát és sikerét. Iróink a nyári vakációban dolgozhatnak ugyan, de igazán csak szeptemberben-októberben szokták bevégezni műveiket.

A külföldi irodalom köréből is számos igen sikeres és teljesen bevált művet biztosított magának a Vigszínház. Legelsőnek egy kicsit borsos darab jön ki, mert szeptember elején még respektálni kell a szalmaözvegyek igényeit. Így kerül majd a közönség elé *Veber és Hennequin* „*Vous n'avez rien à déclarer?*“ című bohózata, amely Párisban már tul van a háromszázadik előadásán. Magyar címe: „Nincs elvámolni valója?“, ami kissé rejtélyesen hangzik, de annál vidámabb magyarázatra lel a darabban. Mulatságos volna mellett szintiszta irodalom ezzel szemben a „*Bunbury*“, *Wilde* Oszkár parodisztikus vígjátéka, amely a közelebbi játérendben szerepel. Az angol darab után ismét francia darab következik, *Josette kisasszony, a feleségem*. Gavault és Charvay, ez a két rendkívül elmés szerző, ezuttal olyan darabot írt, a minőket a Kis szórakozott, a Párisi, az Egér idején csodáltunk és irigyeltünk a francziáktól. A cím szerepet *Harmath Hedvig* fogja játszani, aki

a Kispajtás czimszerepét is kreálta volt és akit sikerült a Vigszínháznak visszahódítania.

Az angol színpadok szenzációi közül szinte hozzuk majd a *John Gayde's honour* című drámát, a melynek szerzője, *Sutro* Alfréd, a Jericho falai révén ismerőse közönségünknek. A darabot *Sebestyén* Károly fordította. A német irodalmat *Sudermann* fogja képviselni a *Jánostűzek* című drámával, amelynek fordítását *Abrányi Emil* már elkészítette.

Nagy érdeklődésre számíthat *Pierre Wolff* új műve, *Le Ruisseau*, amely a *Vaudeville* színháznak pártját ritkító sikert hozott. A *Titok* szerzője ezzel a művével vonul be a Vigszínházba.

Az olasz irodalmat *Roberto Bracco* fogja képviselni, akinek az *Exczellenziás papa* című darabja a tél folyamán kerül bemutatásra. Az újdonságot *Balla Ignác* fordította.

A klasszikus irodalom terére is kirándul majd a színház. Az idén az első ilyen „klasszikus előadás“ a *Gogol* *Revizorja* lesz, amelynek előkészületei már folyamatban vannak.

Kuriózumként említem, hogy a színház könyvtárában nem kevesebb, mint ötvenhárom újdonságot őriznek szépen letisztázva, kiszervezve, úgy, hogy a színház három évre is el van látva darabokkal. Természetesen azonban, hogy az előadásra kerülő darabok sorrendje úgy a hazai szerzők működésétől, mint a külföldi irodalmi eseményektől függ elsősorban.

A Népszínház-Vigopera.

Máder Raoul, a Népszínház-Vigopera új igazgatója készségesen szolgált fölvilágosításokkal.

— A művészi cél szolgálatába szegődünk és művészt akarunk produkálni. A hazai és külföldi írók és zeneszerzők kiváló művei állanak a rendelkezésünkre, mi a magunk részéről szorgalmat, ambíciót, tudást adunk.

A színház átalakítási munkálatai szeptember végére befejezést nyernak és október elsejére okvetlenül megnyitjuk a színházat. A első három estén *Herczeg Ferencz* négy képre tagolt Arató-játéka kerül színre, amely a színház által kultivált négy műfajt, a vigoperát, az operettet, a népszínművet és a vaudeville-t szimbolizálja. Ugyanakkor mutatják be *Szemere György* „*Bolond Istók*“ című népszínművét, amelynek czimszerepét *Csontos Gyula*, fő női szerepét *Mészáros Gizella* fogja játszani. A negyedik napon az operett személyzet mutatkozik be *Szirmai Albert* és *Mérei Adolf* „*Sárga domino*“ című operettjében, amelynek főszerepe *V. Ney Leona* grófnő és *Ötvös Gitta* kezeiben vannak. A hetedik napon megy „*Carmen*“ *Révy Auréliával* a czimszerepben.

Az említett darabokon kívül rendelkezésünkre áll egy erős spanyol dráma, amelynek még nincsen címe, *Bendiner* „*A sálya*“ című drámája, amelyet *Ruttkai György* fordított magyarra. Színre kerül a „*Cath of teason*“ *Küry Klárával*, mint vendéggel és *Strauss János* zenéjével az „*Ezeregy éj*“. Rendelkezésünkre áll egy *Poldini* operett, *Lehár* Ferencz két darabja, a „*Háromnejű férj*“ és a „*Fürstenkind*“, *Ujj Béla* „*Kis hercegnő*“-je *Reinhardt* „*Forrás tündére*“ és *Berté* „*Szerencse bolondja*“. Előadjuk továbbá a „*Traviat*“-at, a „*Fra Diavolo*“-t és kihozzuk az új „*Parasztbecsület*“-et.

Természetesen repertoír színházak terveznek s az előadások naponként nyolcz órakor fognak kezdődni. Előadásaink ennek dacára sem fognak belenyulni az éjszakába, mert a modern fűlszereplő forgószínpad lehetővé teszi a gyors változást és jóformán kiküszöböli a szüneteket.

A társulat névsorát már néhány nappal ezelőtt közzétettem. A külföldről hazahódítottam két magyar művésznőt: *N. Ney Leona* grófnőt és *Révy Auréliát*, aki egész Európában aratta sikereit. A rendes tagokon kívül külföldi vendégek fognak vendégszerepelni. Így föl fog lépni *Ivonne de Trévile*, *Bonci* és a híres olasz baritonista *Tito Ruffo*.

A rendes vasárnapi délutáni előadásokon kívül hetenként két ifjúsági előadást tervezünk. Néhány matiné is lesz, amelyeken egy egyfelvonásos darab kerül színre és egy hirneves zongora vagy hegedű-

művész szerepel. Ujszerű bérletünk is lesz, amely lehetővé fogja tenni, hogy a bérlő csak olyan darabot nézzen meg, amelyet még nem látott.

Munkatársunk ezután lement a színpadra, ahol most szerelik föl Európa legnagyobb forgó színpadját. A korong átmérője tizenhat méter és négy ember által kezelhető. A forgószínpadon kizárólag plasztikus diszletek lesznek, amelyeket fölállítanak mialatt elől a játék folyik. A bediszített részt azután egyszerű tolással — az óriási korong sinen szalad — odaállítják a közönség elé.

A nézőtér átalakítási munkálatai is nagyon előrehaladtak. A légszusz-csillárt leszedték és a tetőzetre kétszáz villamos lángból álló koszorukat szerelték föl. A nézőteret újra festették és aranyozták. A vörös plüss-székek is a helyükön állnak már. A zenekart egy félméterrel mélyítették és kibővítették hatvan tag részére.

Október elsején tehát új ruhájában fog pompázni az új czímmel gazdagodott színház, amely már annyi vihart kiállt, hogy most igazán ráfér egy kis tartós nyugalom.

A Király és a Magyar Színház.

A két intézet vezetése október elsejétől kezdve *Beöthy László* kezeiben egyesül, a két színház programját illetőleg tehát *Beöthy Lászlót* kerestük föl.

Szíves kérdésre — mondta az igazgató — a Királysínház és az októbertől vezetésem alá kerülő Magyar Színház ez évi munkatervét illetőleg a legnagyobb készséggel felelnék olyan kimerítően, amilyen kimerítően csak tudok — sőt tán kimerítőbben, mint amennyire önöknek kellemes volna — ha az a nagy munka, amelyet a két színház előadandó anyagának és előadó személyzetnek összeállítása s az egyik színháznak a másikkal való harmóniába hozatala adott s amely hónapok óta az én kizárólagos gondom, már teljesen be volna fejezve. Nagy vonásokban készen áll ez a munkaterv, az természetes, még csak az az utolsó retuss hiányzik róla, amely az egésznek a lehető tökéletességét és — érdekességét adja meg. Ne méltóztassanak tehát tőlem azt kívánni, hogy a menyasszonyt pongyolában vezessem vőlegénye, a budapesti közönség elé. Ismétlem, a menyasszony már készen van, de a ruháját még nem hozta haza a szabó.

Engedtessék meg nekem, hogy ezuttal a két színháznak e szezonban várható eseményeiről és egymáshoz való viszonyáról ezuttal csak néhány szóban nyújtsak tájékoztatást. A Király-színház ebben az évben már kizárólag az operettek, dalos játékok előadásával fog foglalkozni, a Magyar-színház ellenben kísérletet tesz egy igen nehéz átalakulással: megtagadván multját, drámai színházzá készülni. A mi kivétel lesz, például a Király-színházban *Vincze* Zsigmondnak egy kis operája s a Magyar-színházban *Martos* Ferencznek egy zenés vígjátéka csak arra való, hogy megerősítse a szabályt.

A két színház személyzete közös társulatot alkot, e társulat keretében lesz a színházaknak 52 magánszereplője, 66 kardaiosa és 50 zenésze. E nagy művészi testület irányító vezetése négy rendező és három karmestere kezében lesz. A két színház számára szerződéssel megszereztem 34 új darab előadási jogát, körülbelül ugyanannyit tesz ki az előkészített fölújítások száma is. A Király-színház műsora számára készülő darabok szerzői közül felsorolom a következő neveket: *Lehár* Ferencz, *Buttykay* Ákos, dr. *Kacsoh* Pongrácz, *Straus* Oszkár, *Planquette*, *Szabados* Béla, *Verő* György, *Jacobi* Viktor, *Kálmán* Imre, *Rubens* Pál stb.; a Magyar Színház új darabjainak szerzői közt ott lesznek *Ibsen* és *Björnson*, *Shaw* Bernát, *Capus*, *Bernstein*, *Ernst* Otto, *Heijermans*, *Butti*, *Rostand*, *Szemere* György, dr. *Fényes* Samu, *Lenygel* Menyhért, *Bakonyi* Károly, *Martos* Ferencz, *Földes* Imre, ifj. *Hegedüs* Sándor és mások.

A Királysínház továbbra is, mint eddig, az en-suite-előadások rendszerét fogja követni, a Magyar Színház ellenben, már a földolgozandó anyag nagyságára való tekintetből is, a változó műsoru színházak sorához fog csatlakozni. Műsorának e változatosságát a lehetőséghez képest

még erősíteni fogja az a körülmény, hogy állandó rendszerességgel minden kedden és pénteken fél-helyári előadásban mutatja be műsorának komolyabb irányu műveit.

A Királysínház idei premier-bérletének első estéje október hó elsején lesz, amikor teljesen új kiosztásban és kiállításban, új berendezésben Lehár Vig Özvegyét adjuk elő. A Magyar Színház minden valószínűség szerint október 11-én nyílik meg új föladatai számára a Szent Péter Esernyő-jével, Mikszáth Kálmán chef d'oeuvre-jéből készült vígjátékkal.

Ezek egyelőre azok az adatok, amelyekkel módomban van az Egyetértés szolgálatára lenni. Hogy kevés, szíves elnézésüket kérem.

A Thália-színház.

Amikor a Thália-színházban tett látogatásról szólnok, ne tessék valami renaissance, vagy barokk, vagy hipermodern színházépületre gondolni. A Thália még ebben a pillanatban annyira hajléktalan, hogy a próbáit is hol a Magyar Világkávészék egyik mellékhelyiségében, hol Márkus László és Kürthy Gyuri lakásán, hol pedig az isten szabad ege alatt tartja.

Amikor a Tháliáról egyet-mást megakartam tudni, nem is valami meghatározott épületet kerestem, hanem ennek a nagy jövőjű s máris népszerű színházvállalat megalapítóját, lelkét, fejét — dr. Hevesi Sándort.

Sok lóvás-futás után sikerült is megcsipnem és kikérdeznem. Ma a Népszínház forgó színpadának vasküllői között, tegnap egy villamos kocsiban, reggel még az ágyában, este valamelyik kávéházban. Beszélgetésünk egyszer se tartott tovább öt percnél. Ez a csupa-ideg nincs hosszú társalgásokra berendezve. Ezerféle teendők ezerfelé hívják.

A következőkben adom értesüléseim lényegét: A Tháliát 1904-ben alapította Bánóczy László Benedek Marcell és Lukács György. Eljéjét kezdve dr. Hevesi Sándor és Bánóczy László álltak az élén.

Az első esztendőben négy esti előadás volt: Goethe „A testvérek”; Brandes „Egy látogatás”; Courteline „A rendőrfőnök”; Mongré „Becsületnek orvosa”; Hebbel „Mária Magdolna”; Strindberg „Az apa”

A második szezon kimagasló sikerei: Wedekind „A hőstenor”; Ibsen „Solnes építőmesterei”; Heyermans „Remény”; Szemere György „A síralomház”; Giacosa „A lélek jogai”; Lovence Alma Tadema „A láthatatlankormányos”; Mirbeau „A pénutárca”.

A múlt évben Ibsen „Vadkacsája”-val ért el általános nagy sikert a Thália lelkes csapata. Ebben a szezonban került színre d'Annunzio „A holt város”-a (Márkus László tervei szerint készült díszletekkel);

Hauptmantól „Elga”; Gorkijtól „Éjjeli menedékhely”; Lengyel Menyhértől „A nagy fejedelem”; Schnitzlertől „Irodalmi” és állandó műsor-darabba tették Ibsen „Norá”-ját

Szerepeltek műkedvelők is, akik a Thália külön szabad iskolájában nyerték kiképzetésüket. A Thália tagjai a szezon végén mindig kaptak szerződést. A legelső színházak versengtek értük, s mindazok a Tháliából kikerültek, ma egytől egyik budapesti színházak. Új tehetségek mindig pótolták a távozottak helyét, egyedül Forgács Rózsa — a fiatal gárda vezető szímlívészénje azonban végig húmaradt a Tháliához.

Kivülre Judik Etel, Verő Margit, Tihanyi Géza, Bánóczy Dezső, Kárpáthy Sándor, Bálint Lajos, stb. a jelesebb erők.

Az új szezon a Thalia-társaság a Sándor-téri gyönyörű új Guttenberg-udvarban, az Intim-színház színpadán nyitja meg. Hetenként három esti előadás lesz és egy délutáni munkás-előadás — mérsékelt helyárrakkal — a Folies Caprice-ban. Lesz három külön bemutató is, kizárólag a tagok számára, a nagyközönség kizárásával.

A műsorral dr. Hevesi Sándor csak a következő általánosságokat árulta el:

— A műsoron görög, orosz, francia és német klasszikusok is fognak szerepelni, mert célunk

nem csupán a modern irodalom propagálása, hanem adunk mindent, „de mindent a maga stílusában.” Ez a jelszavunk. A repertoirenak törzse mégis Ibsen lesz. A magyar írók közül Ferenczy, Szemere és Lengyel jut újra szóhoz. Felújítjuk „Norát”, „Mária Magdolnát”, „Vadkacsát”... és lesz egy pár érdekes exoticum is. Anyagi gyarapodásunk most már megengedi, hogy előadásaink külső keretét is stilszerűvé tegyük. Darabjaink új díszletei és butorai Kürthy György tervei szerint készülnek.

Hevesi boldog, a mikor a Tháliáról beszélhet. Hiszen ennek kicsi színpadán életre keltheti mindazokat az irodalmi és művészeti új eszméket, amelyek lelkében rajzanak, s melyeknek hivatott apostolává szegődött. Csíjlogott a szeme, amikor utolsó találkozásunk végén így kiáltott föl:

— Tudja, mire vagyok büszke? Hogy a Thália mutatta be Hebbelt, Strindberget, Wedekindet, Lawrenceit, Alma Tademát, d'Annunziót a magyar közönségnek!

Az utolsó szónál már az utca utolsó aszfaltjáról integetett; azután mindkét karjával sietve lépéseit, rohant előre. Nem tartóztattam föl. Tudom, hogy hosszú ut áll előtte, s hogy czélt fog érni.

UJDONSÁGOK.

Inkonzekvencia.

Szép Németországban inkonzekvens volt a császár. Elküldte hadseregéből Hohenzollern Károly herceget, akiben mint ezredesben nem volt meg a katonai hivatáshoz való rátermettség oly mértékben, hogy fölsőbb parancsnoki állásba helyezhették volna.

A gyerekszobában játszó orosz trónörökös dandárparancsnok, a Szent Anna-rend lovagja megdöbbenve néz dadájára és aggódva latolgatja, megvan-e ő benne a rátermettség az avancementre. Az összes magas születésű csecsemő kapitányok, fiúcska ezredesek, hadvezér palánták ijedten kérdezik: mi a terve a német császárnak ezzel a rátermettséggel.

Királyok, császárok szájából tényleg kissé furcsán hangzik ez a szó: rátermettség. A beleszólás embereinek nincsen szükségük erre a szóra, sőt ellenséges indulattal tekintenek a demokráta fogalomra. Számukra teljesen fölösleges tudásokat, talentumokat egyesít magában és van benne annyi gőg, amennyi még császároknak is kellemtelen.

Inkonzekvens a császár, amikor egy századok óta katonákat nevelő dinasztia egyik tagjától megtagadja a születéssel automatic beálló rátermettséget és elküld egy Hohenzollern herceget. Szomorú perspektívát nyit ezzel királyi és császári ágyakban született szerencsétlen fiatal embereknek, de hozzányúl egy finom középkori maradványához, az uralkodók „isten kegyelméből” való küldetéséhez is.

A kritikát engedni közel ezzel a trónhoz és a császárházhoz. A kritika pedig romboló erejű s ahova egyszer beforakodott, tépdési a tekintélyeket. És egyetlen egy eset kedvéért kár volt beresztetni ezt a kártékony bestiát. Kár volt arra fölhevíteni a figyelmet, hogy egy hercegből is hiányozhatnak a katonai erények, hiányozhatnak annyira, hogy el kell mozdítani parancsnoki állásából.

A német császár mondta, hogy nincs meg a hercegenben a rátermettség, a német császárnak pedig tudnia kell, hogy királyi vérmél lehetséges-e az ilyesmi. De ha lehetséges, gondolkodóba kell esnünk nekünk, a főhercegi parancsnokokkal megáldottakkal, hogy vajjon minden fenséges urban, akikre ezrek életét bíztuk, megvan-e a képesség, hogy ezt a sok drága életet kimélje, védje a vérontás idején. A látszat lojális és készséges szolgája a fenséges uraknak. A béke idején, amikor a fenséges ur látó- és hallószerveit megannyi vezérkari tábornok helyettesíti, a királyi sarj mimoza méltósággal tölti be fényes

pozícióját, de meglehet, hogy háboruban, amikor a békében megtévesztett főhercegi hadvezér saját akaratának szerez érvényt és ügytelenségében ezeket áldoz, kiderül a rideg való és anyák siratják, hogy a főhercegből hiányzott a rátermettség.

Ezelőtt gondolatban sem merészkedtünk közel főhercegek katonai képességeihez. Mentünk utánuk és véreztünk az ő dicsőségükre. Ha diadalok sarjadtak, az ő diadaluk volt, dicsősége az ő katonai tudásuknak, ha gyászos vereségek támadtak a szavuk nyomán, a történelem ködökről és más egyéb malőrökről jegyzett föl kiméletes szavakat.

Most mindennek vége. A német császár ténye lerombolt egy kínai falat, amely eddig hozzáférhetlenné tett egy maradiságot. Mint ember helyesen cselekedett, de mint a császár inkonzekvens volt. A gyerekszobában játszó orosz trónörökös dandárparancsnok, a Szent Anna-rend lovagja joggal néz rá szemrehányóan.

Ur —

Napirend, Naptár. Vasárnap, szeptember 1. — Római kath. E. 15. Orangyal. — Protestáns: P. 14. Egyedl. — Görög-orosz: augusztus 19. G. 10. Andr. — Zsidó: Elul 22. — A nap két: reggel 5 óra 17 perczkor, nyugszik: este 6 óra 41 perczkor. — A hold két: éjjel 11 óra 51 perczkor, nyugszik: délután 2 óra 52 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — A Nemzeti Színház kapu nyitása, színházéj. — Az Aranyember. — Az Anonymus-Társaság nyári mulatsága a Gyermekvédő Liga javára a Buda-Gyönygy vendégházban. — A Hécsi S. K. Rapid és a F. T. K. mérkőzése a Thály-utcai pályán. — A F. T. K. uszódversenye esti 8 órakor a Császártúróban. — A Budapesti Lovasnyók nyári meetingjének utolsó napja kezdődik d. u. 3 órakor. — A Nemzeti Szalon nyári kiállítása nyitva délelőtt 9 órától esti 6 óráig. Belépőj 1 korona. — Az Uránia Kigyló-téri szalonja nyitva délelőtt 9-től esti 8-ig. Belépőj 20 fillér. — Allandó-kiállítás a Könyves Kálmán-műintézetben nyitva egész nap. Belépőj 10 fillér. — A Magyar Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva délelőtt 9-12 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva délelőtt 10 órától 3 óráig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9 órától délután 12 óráig. — A Földtani Intézet Múzeuma meglekinthető 10-11-ig. — A Történelmi Arcképcsarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Mőzöngészeti Múzeum nyitva délelőtt 10-11-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 9-12-ig és 2-6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-11-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9-11-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-11-ig. — A nyilvános könyvtárak zárva.

Naptár. Hétfő, szeptember 2. — Róm. kath.: Jenő. — Prot.: Jenő. — Görög-orosz: augusztus 20. Sámuel. — Zsidó: Elul 23. — A nap két reggel 5 óra 18 perczkor, nyugszik délután 6 óra 39 perczkor. — A hold két éjjel 11 óra 51 perczkor, nyugszik délután 2 óra 52 perczkor. — A földtárvonal esti 9 órakor a hold.

— **Személyi hírek.** József főherceg ma huszárezredre élén hat napi hadgyakorlatra Hatvanba érkezett. A főherceg elfogadta Hatvani Deutsch Sándor meghívását és kastélyában szállott meg. — **Mária Valéria** főhercegnő gyermekeivel és kíséretével ma délután Wallseebe utazott. A király a pályaudvaron leányától szívélyesen elbucszott. — **Mária** Mecklenburg-schwerini hercegnő leányával Ischlbe érkezett. — **Dr. Lányi József** tinnini felszentelt püspök ma Német-Prónára, szülővárosába érkezett, hogy az újonnan épített templomot szeptember 1-én felszentelje.

— **Czimadományozás.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király egy kiválóan érdemes férfiú, dr. Fodor Géza tudomány-egyetemi magántanárnak, abbázai fürdőorvosnak a közegészségügy terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet adományozta. Dr. Fodor Gézában nagytudásu, kiváló tehetségű és rendkívül népszerű, modern gondolkodásu orvos nyert méltó elismerést, akinek e kitüntetésén nagy tömege a hálás pácienseknek és egész tábora a tisztelőknek igaz szívből örvevendezik.

— **Az anyaczárnó útja.** Kristiánában az orosz anyaczárnó yachtjáról ma partraszállott. A királyi ház tagjai, az angol királyné és Viktoria hercegnő fogadták. Az egybegyűlt néptömeg lelkes eljenzése között hajtottak az előkelő vendégek a Bydgosz-kastélyba.

— **Lueger állapota.** Lueger ma egyheti betegség után elhagyta az osztrák fővárost és üdülési céljából automobilon Neubruckba utazott, ahol Pivonka gyáros házában fog lakni. A polgármester állapota rövid idő alatt annyira javult, hogy minden segítség nélkül elég biztosan jár. Kíséretében voltak Mayer Ferencz irodaigazgató és a betegápolónői tisztet végző apácza.

— **Edvárd kirándulása.** Sir John Fischer főtenegnagy meghívására Edvárd király ma délután egy órakor automobilon Karlsbádból Marienbadba utazott és a Savoy szállodában ebédelt tiz másik ur társaságában. A király délután az Abergre kocsizott, amely kiránduláson az ott időző orosz nagyherceg és Péter oldenburgi herceg is részt vettek. Ót óra tájban a király visszautazott Marienbadba.

Nyolczvannegy halott. Arról a rettenetes vasuti katasztrófáról, amely Kanadában, a Quebec-folyón épített vasuti hid leszakadása folytán keletkezett, lapunk mai számában adtunk hírt. Ottavából azóta megrendítő részletes tudósításokat hoz a kábel. Ezek szerint a munkásvonat egy mozdonyból és három vasuti anyagszerekkel megpakolt kocsi állott. A felépítmény 800 lábnyi hosszúságban leszakadt és 80-90 embert rántott magával, akiknek nagy része agyonzúzódt vagy súlyosan megsebesült a beomlástól. A szerencsétlen munkások majdnem valamennyien amerikaiak voltak. A hidnak, amely hat millió dollárba kerül, jövő évben kellett volna elkészülnie. Ugy látszik, hogy a lehorgonyzás a hid déli részén, miközben a munkásokat végezték, megtárgult és mialatt három, kövekkel súlyosan megterhelt kocsit a hid szabad vége felé haladt, engedett. A még nem kész hidnak nagyrésze a vízbe zuhant. A beomlás idején a hidon levő munkások legnagyobb része, számuk mintegy kilenczven lehetett, a vízbe esett és közülük *nyolczvannegyven meghaltak.* A legutolsó jelentések szerint eddig *21 holttestet huztak ki.* Nyolcz embert *megmentettek,* de ezek közül kettő olyan súlyosan megsebesült, hogy aligha fognak felépülni. A többi megmentett ember előreláthatólag egész életére nyomorék marad. A megmentettek egyike azt beszéli, hogy abban a perczben, amikor látta, hogy a hid összedől, erősen belekapaszkodott egy súlyos vasgerendába, amelylyel együtt a folyóba zuhant, anélkül, hogy megsebesült volna. A hidnak az a része, amelyen ő dolgozott, a víz tükre felett csak 500 lábnyira volt és bár esése csak néhány perczig tartott, úgy érezte, mintha egy óra hosszú esett volna. A mozdonyvezetőt, ki a mozdonyval együtt esett a vízbe, néhány száz méternyire a folyón lefelé, számottevő sérülések nélkül találták meg. A mozdonyvezetőt azt beszéli, hogy az acélszerkezetnek szabadon a folyó felett függő része kezdett legelőször ingadozni. Amikor felismerte a veszélyt, meg akarta állítani a vonatot, de már késő volt, a hid vége megmozdult és néhány másodperczel később megtörtént az összeomlás. A szerencsétlenül járt munkások legnagyobb része amerikai állampolgár volt.

Ellopott mikrofon. A cherbourgi hadi kikötőben arra a kellemetlen felfedezésre jutottak, hogy a hetes számú mikrofon, amely a középső erődől öt mérföldnyire észak felé volt elhelyezve a tenger alatt, ötszáz méter kábellel együtt eltűnt. Kétségtelen, hogy a vakmerő lopást csak éjjel követhették el, még pedig olyan hajóról, amely a kikötőt érintette. Az eset annál kinosabb feltűnést kelt, mert a kérdéses mikrofon szerkezete, amely a közeledő hajót messziről jelezte az erődben, a legmélyesgesebb katonai titok. Véletlenül jöttek rá a mikrofon és a kábel eltűnésére. Szeptember 1-én ugyanis kombinált hajóhadgyakorlatok kezdődnek és ki akarták próbálni, vajjon a mikrofon jelzőkészüléke jól működik-e.

Vizsgálat Demeczky Mihály ellen. Megirtuk, hogy a Ferencz-József intézett nyugállományba helyezett igazgatóját, Demeczky Mihályt behívták belső szolgálati feladatra a minisztériumba s hogy ez a degradálás ne csorbítsa az irnoki kar előtt a kiérdemült szigorú igazgató ur tekintélyét, meghagyták neki a kormányzói rangot és címet, természetesen minden hatáskör nélkül. A Ferencz József-intézet átadásánál azonban többrendbeli szabályellenességre és visszaélésre jöttek rá s ezért Demeczky Mihály ellen a vizsgálatot hivatalból megindították. A vizsgálat a legnagyobb titokban folyik, alighanem ez is — a kormányzói tekintély megóvása végett.

A feleséggyilkos vallomása. Ma délelőtt hozták át Budáról a főkapitányságra Gitt Károly hentesegédet, aki tegnap a Lipót-tér közelében agyonlőtte a feleségét Gruber Bertát. A szerencsétlen ember mai vallomásával egész sivárságban föltárta a maga tragédiáját, amelynek utolsó felvonása tegnap játszódott le. Nem is kellett a vizsgálatot vezető rendőrúrnak soká faggatnia a szárandó embert, bevallott az és vállalt mindent az első szóra.

Drámái erővel ható vallomása a következő:
— A feleségemet, Gruber Bertát hét évvel ezelőtt novemberben vettem nőül. Ekkor már hároméves fiugyermekünk volt. Boldog házasságot éltünk mindaddig, amíg Amerikába nem vándoroltam ki. Idehaza nem tudtam megélni. Elhatároztam tehát, hogy a családommal kimegyek Amerikába, ott munkából jutok, takarékosan élünk s ha már kis vagyont összegyűjtöttünk, visszatérünk Budapestre. Közöltem ezt a szándékomat feleségemmel, aki erre azt válaszolta:

— Menj ki csak egyedül! Ha majd biztos álláshoz jutsz, mi is utánad megyünk.

Én nyugodtan utaztam el az újvilágba. Hét-nyolcz hónapig dolgoztam, amikor egyszerre levelet kaptam a feleségemtől, aki a következőket írta:

„Elszakadtunk egymástól, ki tudja, találkoznunk-e még az életben. Legjobb volna, ha végleg szakítanánk s közben megindítanók a válópörrt.“

Ez a levél rettenetesen meglepett. Azt hittem, hogy az asszony csak elkeseredésében írta e sorokat. Megvizsgáltam és kilátásba helyeztem, hogy nemsokára utánam jöhetnek. Erre a levélre egy hónap elmúltával válaszolt a feleségem. A válaszban a következő volt:

„Nincs már se feleséged, se gyermeked. Ne is küldj pénzt, mert van, aki szívesen ad és örül, ha elfogadom.“

A válasz rettenetes hatással volt rám. Nyomban hajóra ültem és Budapestre utaztam. Amikor a feleségem meglátott, úgy vettem észre, megijesztette váratlan megjelenésem. Hosszas rimánkodás, könyörgés után sikerült is rábeszélnem, hogy kövessen Amerikába. Így bucsuzott el tőlem:

— Mihelyt Amerikába érsz, küldd a hajójegyet és én megyek utánad.

Kétszer küldtem pénzt és hajójegyet a hűtlen asszonynak, de ő mind a kétszer visszaküldötte, azt irván, hogy nem utazhatik utánam, mert Budapesthez köti valaki. Láttam, hogy bolonddás tesz. Dühötől elragadtatva, levelet írtam, amelyben megfenyegettem a feleségemet és anyósomat, hogy hazautazom és agyonlövöm mind a kettőt. Erre a levélre már nem kaptam választ. Ekkor ismét visszautaztam. Szerdán este érkeztem meg és ismerősömhöz, Hartmannéhoz szállottam a Peterdy-utca 35. szám alá. Még aznap átmentem Budára és céltalanul bolyongtam abban a reményben, hátha találkozom vele. De nem találkoztam. Délelőtt megvártam az Albrecht-úton. Tudtam, hogy arra szokott járni. Tényleg jött is. Bement egy házba. Megvártam, amíg onnan kijön. Ekkor meglátott és elnevette magát:

— Ha ha! Hát te megint hazajöttél.

A fogadtatásnak már ez a módja is ingerelt, de türtőztettem magam. Kértem, hogy jöjjön velem, éljen gyermekének s én mindent megbocsátok.

— Neked nincs mit megbocsátani, — kiáltotta, mert azt az embert szeretem és nem fogom

megcsalni miattad. Különben is olyan aljas gazemberrel, mint te vagy, nem élek együtt!

Ezzel szembe köpött. Engem elfogott a düh, előrántottam a fegyvert és megöltem.

A vallomást jegyzőkönyvbe vették s a hitvesgyilkost ma átkísérték az ügyészségre.

Nagy vasuti katasztrófa. Danvelléi rövid távirat jelenti, hogy a Charleston—Mattooni vasut vonalán Charleston közelében két személyvonat összeütközött. *Tizenhárom ember életét vesztette* és igen sokan megsebesültek. Részleteket a rémes katasztrófáról nem hozott a táviró.

A mérnök- és építész-kamara. A mérnöki és építési cím és gyakorlat rendtartásáról szóló törvényjavaslat, melyet a miniszter leküldött véleményadás végett az érdekelt szakegyesületeknek, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet választmányára elé került, *Hauszmann* Alajos műegyetemi tanár elnökölt. A törvényjavaslatot dr. *Hüttl* Dezső építész adta elő. Leghevesebb vitát keltette a műszaki köztisztviselők szereplésének kérdése a kamarával szemben. Daczára annak, hogy a Mérnök és Építész-Egylet közgyűlése, a középítési tanács, a magyar mérnökök mű- és középítési szakosztályai elfogadták a kamarai javaslat elvét, hogy műszaki köztisztviselő is lehessen tagja a kamarának, a magánmérnököknek sikerült a tegnapi nyári választmányi ülésen tíz szóval hat ellenében kimondani azt a határozatot, hogy műszaki köztisztviselő a kamara tagja nem lehet, semmiféle magángyakorlatot nem folytathat, sőt még mint meghívott szakértő sem szerepelhet. A vitában az előadón kívül Kájlinger Mihály, a székesfehérvári vízművek igazgatója, Bényei magyar államvasuti főfelügyelő, dr. Zielinszky Szilárd, Czakó és Bánky műegyetemi tanárok, Hegedűs Ármán székesfehérvári mérnök, Riemer Lajos máv. mérnök vettek részt.

Házasság. *Menczel* József eljegyezte *Deutsch* Linkát, *Deutsch* Ignác leányát Erdőkürttről.

A sakkverseny áldozata. Nagy szomorúság sujtott tegnap egy dussgazdag, előkelő budapesti uricsaladót. Dr. *Abonyi* József fogorvos István nevű huszonegy éves fia, aki a napokban tartott székesfehérvári sakkversenyen a második díjat nyerte, a verseny izgalmai és agyának megerőltetése miatt a legsúlyosabb idegbajba esett. *Abonyi* István tegnapelőtt este érkezett vissza Székesfehérvárról és a pályaudvarról kocsin hazahajtatott Nefelejts-utca 27/29. számú házukban levő lakásukra. Alig ülekezett össze a fiatalember atyjával, teste rángatózni kezdett, hab tört ki a száján és toporzékolásba tört ki. Közben pedig zavaros, értelmetlen mondatokat kiabált össze-vissza és csak nagynehezen tudták visszatartani attól, hogy az utcára ne rohanjon. Az orvosok tanácsára a fiatal embert tegnap délután beszállították a városligeti faszorban lévő Batizfalvy-féle szanatóriumba és most ott ápolják. Az orvosok nem tudták ugyan a végleges diagnózist megállapítani, de szinte bizonyos, hogy a fiatal ember idegrohamait a sakkverseny izgalmai és fejtorései okozták és hogy örök életére béna agyu marad.

A bécsi himlő. Bécsben ma ismét ketten betegedtek meg himlőben és három esetben meg nem biztos a diagnózis.

Körözött orvos. Megirtuk, hogy *Strojár* József külföldi kalandort, aki orvosnak léptette elő magát, a rendőrség a fővárosból kiutasította. Most több büntető feljelentés érkezett ellene s ezért dr. Kiss István vizsgálóbíró elfogató parancsot adott ki az ismeretlen helyre megugrott állorvos ellen.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csuz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautárvét molliott teljesíttetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan házsser mindama gyomorhajóknaál, melyekből a rossz emésztés és szökrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautárvét molliott teljesíttetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

— **A bajai sorsjegycsalás.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy a vádtanács pénteken délután tárgyalta Wagner védőjének, dr. Vaisz Sándornak fölfolyamodását a fogva tartás ellen. A vádtanácsban Szerdahelyi Sándor törvényszéki bíró elnökölt, Salánczy József, mint szavazóbíró vett részt, dr. Masa János referálta az ügyet, dr. Szikcsák István a jegyzőkönyvet vezette. A vádtanács két órai tanácskozás után elutasította a védő fölfolyamodását, vagyis helyben hagyta a letartóztatást elrendelő végzést. Sőt kiterjesztette a vizsgálatot Prigly Károly pénztárosra is. Dr. Vaisz Sándor ma Szabadkára érkezett és bejelentette fölfolyamodását a vádtanács tegnapi határozata ellen. Ennek következtében a vizsgálóbíró az összes aktákat áttette a szegedi királyi ítélőtáblához, ahol a jövő héten fognak dönteni a fölfolyamodás ügyében. Prigly Károlyt, a bajai kereskedelmi és iparbank pénztárát, aki ellen a vádtanács tegnapi határozata alapján szintén vizsgálatot rendeltek el, ma nem hallgatták ki.

A pénztáros ugyanis attól a naptól fogva vallatják, amelyen Wagner letartóztatott.

Prigly a hozzá intézett kérdésekre ezt válaszolta:

— Igaz ugyan, hogy a bankban voltam akkor, amikor özvegy Beke Edéné, Eckert Antal bajai virágkereskedő leányával a részletivel ott járt, de csak azt láttam, hogy Wagner könyvelőnk valami papírost adott át az özvegynek és több bankbeli könyvben babrálgatott. Én azután Beke Edénével diskuráltam. A beszélgetés mindössze egy percig tarthatott. Wagner a részletivet visszaadta Beke Edénének. Semmi egyebet nem tudok.

Bajáról éjjel jelentik, hogy a betevők ostroma a bank ellen szünni kezdett s ma már alig 20.000 koronát mondottak fel, megnyugtató lévén a bajai társintézetek segélye. Prigly bankpénztáros tovább folytatja teendőit. Ellene Ledniczky Ipoly cziszterczita vallomása alapján folyik a vizsgálat, mely szerint januárban egy banketten állítólag figyelmeztette Priglyt, hogy a bank konverziós sorsjegyei közül az egyik milliót nyert s ezt Prigly állítólag elhallgatta. Prigly tagadja Ledniczky vallomását, ki arra alapítja vallomását, hogy ő is vett a banktól ily sorsjegyet és válogatás közben úgy rémlik előtte, mintha a nyerő sorsjegyet a bank sorsjegy-állományában látta volna. Schön Antal igazgató lemondása valótlanság. A társintézetek a bankot bukni nem hagyják és a segélyezés egyre szélesebb alapon nő.

— **A bankszolga táskája.** A Gaedicke-bankház szolgálója, Várbogya Ferencz, akinek táskáját a minap 13.505 korona készpénzzel együtt ellopják, még most is tagadja bűnét. Ma reggel a budapesti törvényszék épületében az elnök előszobájában Molnár István szolgáló fekete bőrtáskát talált a pad alatt. Ezt a táskát kivitte a folyosóra és ott fölbontotta. A táská üres volt. A szolgálót azután bevitték dr. Koós elnöki aljegyzőhöz, aki megállította a táskán a Gaedicke-czég jelzését s mindjárt tudta, hogy ez a táská Várbogya Ferencz bankszolgájé volt. Hogy a táská miképpen került a törvényszéki épületbe, még nem tudják. A törvényszéki szolgáló ma bevitte a táskát a főkapitányra és jelentést tett az egész dologról. A táská eltűnése dolgában még most sem tudnak semmi bizonyosat. A czég ezer korona jutalmat tűzött ki annak, aki a tettes nyomára vezet.

— **Halálozás.** Dr. Fried Ignác nezsideri járásorvos tegnap 68 éves korában meghalt. Temetése szeptember hó 1-én, vasárnap délután 5 órakor lesz a farkasréti izr. temető halottasházából. Az elhunytban Bánki Géza a Magyar Folyam Tengerhajózási R-T. budapesti révkapitánya apósát gyászolja.

— **Elfogott betörő.** A Károly-körut 2. számú ház házmesternőjének néhány nap előtt feltűnt egy idegen asszony, aki lopózva suhant fel a lépcsőházba és kémlelve nézett végig az emeleti folyosókon. A házmesternő utána sietett az idegen asszonynak és megkérdezte:

— Nagysád, kit tetszik keresni?

— Itt lakik özvegy Keményné? — kérdezte a gyanus asszony?

— Ilyen lakónk nincs — felelte a házmesternő.

— Köszönöm! — mondotta erre hirtelen az idegen asszony és sietve ment le a lépcsőkhöz.

A beszélgetés alatt egy különös körülmény ragadta meg a házmesternő figyelmét. A gyanus asszony csodálatosan vastag hangon, szinte félfhangon beszélt. Ezen megfigyelés nem hagyta nyugton a házmesternőt, titokban utána lopózott az asszonynak. gyanuját csak fokozta az, hogy az idegen nő a szomszédos házba is bement s ott is végig-kémlelte a ház belsejét. A Károly-körut 2.sz. ház házmesternője szólt megfigyeléséről a szomszéd ház házmesternőjének is, aki felsietett az idegen után az emeletre. A gyanus nő azonban, mikor észrevette a házmesternőt, futni kezdett és kiszaladva az utcára, fölugrott egy villamosra. A két házmesternő utánaszaladt s ekkor különös dolgot láttak. Futás közben föllebent a gyanus asszony szoknyája s alatta férfi csizma volt látható az asszony lábán.

Most már bizonyos volt, hogy a gyanus nő — férfi.

Ez történt néhány nap előtt. Tegnap este aztán izgalmas folytatása lett ennek az esetnek. A Károly-körut 2. számú ház házmesternője tegnap délután úgy hat óra tájban észrevette, hogy egy férfi halad föl a ház lépcsőjén.

Egy pillanatra megvillant előtte a férfi arca és megdöbbenve ismerte fel benne a néhány nap előtti férficsizmás asszonyt, vagy helyesebben asszonyruhás férfit. A felfedezésre a házmesternő beugrott a lépcsőház liftjébe és lassan felhuzta magát az emeletre s innen figyelte a férfit. A harmadik emeleten a férfi a folyosón végigment és egy zárt lakás előtt babrált valamit. Ennek a lakásnak a bérleti falun nyaralnak. A betörő, — mert hiszen betörőről van szó — ki is nyitotta a lakást, belépett az előszobába s az ajtót magára zárta. A házmesternő elképedve nézte ezt az izgalmas jelenetet. Hirtelen leereszkedett a földszintre, rendőroket hívott és ezekkel együtt az ajtó elé állt, amelyen belül a betörő dolgozott. A rendőrök feltörték az ajtót és meglepték a furfangos lakásfosztót. A dolog azonban nem ment simán. A betörő kétségbeesetten védte magát. Késsel támadt a rendőrökre, akik alig tudták lefegyverezni. A rendőrségre vitték, ahol kiderült, hogy a neve Horváth István Ferencz, veszedelmes betörő, aki már többször volt büntetve, sőt a főváros területéről is ki van tiltva.

→ **Gyári tűz.** Ma éjjel tizenegy órakor kigyulladt a Wahrmann-utca 5. szám alatt levő Roheim és fia-féle fatelepe gépháza. A felhalmozódott forgács hirtelen kigyulladt és néhány pillanat alatt a tűz a tetőzetre csapott át. A tűzet Fehér István portás vette észre, akinek jelzésére a központi, az V. és VI. kerületi és az önkéntes tűzoltóság vonult ki, amely a tűzet hamarosan eloltotta. A gerendázat teljesen elégett, a kár nem nagy biztosítás útján az is megtérül.

— **Harctéri tudósítás.** Honnan is jöhetne Magyarországon ily hír, ha nem Siófokról és pedig a Siófoki kaszinóból. Ez a kör már évek óta foglalkoztatja a közönséget, amely — mihielyt beköszöntött a nyár — mindig várakozva tekintett Siófok felé. Es soha sem várt hiába. Az első fecske mindig meghozta az — első pofont. Amint a szunyogok röpdöstek a levegőben, ép úgy röpdöstek a pofonok is. Hetenkint csattant kettő-három, amelyek unalmas egyhanguságát tüdőben váltotta fel egy-egy verekedés, botozás. A múlt év óta azonban Siófok nagyot haladt: modern lett és baccaratja révén elég sokat beszélgetett magáról. De ezzel nem elégedett meg, többre vágyott és — elérte. Tegnap óta harctéri tudósítások érkeznek Siófokról; ostrom, támadás, revolverlövés. A harctéri tudósítások a következőkről számolnak be:

Két jókedvű ur néhány pohár borral többet hörpintett fel a kelleténél és úgy találta, hogy no most valami nagyot kellene csinálni. S minthogy éppen a kaszinó ablakai alatt mentek el, amelyek nyitva voltak és ott benn hölgyeket és urakat láttak, tehát belekötöttek ezekbe. A ragyogó csillogok, a szemérmes hold egyszerre elbujtak a felhők mögé, annyira elszégyellék magukat a csatakiáltások hallatára. Ebből lehet következtetni, hogy azok nem voltak éppen a legfinomabbak. A csatakiáltásokra azonban sem a kaszinóban levő hölgyek, sem pedig az urak nem ijedtek meg, ami a vitézeket nagyon bántotta és hogy rettenetes mivoltukat jobban kimutassák, — revolverrel kezdtek lövöldözni. Aztán pedig maguknak „sturm“-ot vezényeltek és berohantak a kaszinóba. Amde ott hamarosan szervezkedett a védelem és a szolgálók a rohamot visszaverték. Az összeesapás után a sebesültek rózsaszín és fekete angol flastromokkal betapasztván sebeiket, nyugodtan folytatták a zöld asztal mellett a küzdelmet a létért, illetve a kasszáért. Ezek a zöld asztal melletti kártyaharcok pedig az utóbbi időben már annyira hasonlatosakká váltak a harctéri kifosztásokhoz és rablóvállalatokhoz, hogy a kaszinót, a bakk melegágyát ma bezárták.

— **Ellopott értékpapírok.** Az éjjel Kaposváron mulatott Bezerédj Miklós pusztakovácsi földbirtokos és azalatt négyesfogata a Szarvas-szálló udvarán volt elhelyezve. Hajnal felé haza akart menni, de midőn a fogat előállt, kellemetlen meglepetésben részesült. A kocsiról hiányzott a táskája, amiben három öltözet ruhája és 140.000 koronás szerződése hiányzott. — Rögtön följelentést tett, mire a rendőrség megindította a nyomozást. Megállapították, hogy a szálló felszerében éjjelente Garzó Mihály 58 éves csokonyai csavargó szokta magát meghuzni, akinek most nyoma veszett, tehát bizonyára ő volt a tolvaj. Három rendőr kocsin vette üldözőbe a tolvajt és a nyomokon Szerdahelyig, majd Szennáig követték. Megtudták, hogy mindkét helyen megfordult és Szennában a táskát és a ruhákat értékesítette. A táskát az iratokkal Zsigfó József földmivesnek adta el 4 koronáért, a ruhákat pedig Hivatal Ferencz bognárnak és Szilágyi József földmivesnek összesen három koronáért. A lopott holmikat elkobozták és azután még Zsippó-hegyen tul, Gige községig üldözték a tolvajt, de ott nyomtalanul eltűnt. A rendőrök délután 2 órára visszatértek és a káros visszakapta értékpapirjait. A tolvajt most a csendőrség kutatja.

— **Gyorsírókurzusok.** Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület szeptember 3-án kezdődő tanfolyamaita állandóan folyik a beírás. Szegénysorsúak és magántiszviselők jelentékeny kedvezményt kapnak. Az egyesület elnevezéseit és „Parlamentű” című apróhirdetését pár hónap óta megtevesztik, módon utánozzák. Szolgáljon figyelmeztetésül, hogy az egyesület tanfolyamait kizárólag a Liszt Ferencz-tér 10. sz. alatti Gabelsberger Szakiskolában tartják. (Előbb Gyár-utca.)

Kapható, míg a készlet tart, egyedül!

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.

144 darab III. osztályú alumínium-toll 90 fillér

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab színes bélesű borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér. 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett. Csomagolás nem lesz számítva.

144 darab I. osztályú alumínium-toll 1.80 kor.

144 darab II. osztályú alumínium-toll 1.20 kor.

Fischer és Társa

villamos cégtábla vállalat
VI. ker. Szerecsen-utca 37. sz.
Telefon 49-77.

— **Nagytilt sorsjegy-csalás terve.** Bayer Béla czinkografusnak a Kazinczy-utca 32 számú házában lévő üzletében néhány nappal ezelőtt megjelent egy ember, aki aradi temetkezési vállalkozónak mutatta be magát, azután pedig beszédbe elegyedett Bayerrel. Előadta, hogy beszélt a cég utazójával Aradon és megrendelést akar tenni klisékre. Az állítólagos aradi vállalkozó beszédközben Bayer családi viszonyairól tudakozódott, majd fölemlítette, hogy neki van egy terve, amelylyel, ha sikerül, sok pénzt lehetne keresni. Elhívta Bayer a Royal-szállóban lévő lakására és ott előadta tervét. Eszerint Bayernek sorsjegyhamisítványokat kellene készíteni, ő majd terjeszti őket, az eredeti számokat pedig visszatartja, nehogy az egyforma számok útján rájöjjenek a hamisítványokra. A szerzett pénzből majd újabb sorsjegyeket fognak vásárolni, amelyekről ismét hamisítványokat csinálnak s a piacra dobják az egész készletet. Ha már összeszedtek háromszázezer koronát, az eredeti sorsjegyeket is pénzre teszik és a nyereségen osztoznak. Bayer vonakodott ebben a manipulációban résztvenni, mire az aradi ember arra kérte, hogy ajánljon neki egy ügyes czinkografust, az ajánlásért ad Bayernek tízezer koronát. Bayer akkor szívesen időt kért a gondolkodásra, de a szállóból egyenesen a főkapitányságra ment s feljelentette a csalót. A vizsgálat megállapította, hogy az állítólagos temetkezési vállalkozó Csutak Károly aradi lakos, aki azonban már elutazott akkor Aradra, amikor a detektívek a Royal-szállóban keresték. A főkapitányságról erre táviratoztak Aradra s ott a rendőrség le is tartóztatta Csutak Károlyt, aki azonban tagadja az egész dolgot.

— **Megölte az apját, hogy anyját megmentse.** Az élet megint olyan drámát produkált, amilyent a regényírók fantáziája is alig tud kigondolni. Egy fiatal ember került szembe apjával; az apa megfélemezte emberi, apai és hitvesi kötelességeiről. Egyike volt azoknak a félvadaknak, akiket szenvedély és gonosz hajlam erkölcsileg egészen tönkretett. Vadságában meg akarta nyilkolni a feleségét, de a házaspár egyetlen fia ott termett és másképpen nem tudván anyját a biztos háltól megmenteni, megölte az apját. A rettenetes tragédiáról Makórol érkezik részletes tudósítások szerint is Matheidesz Mihály kaszaperi orvvadász rosszul bánt a feleségével. Részeges ember volt és valahányszor részegen jött haza, embertelenül összeverte a szerencsétlen asszonyt. Tegnap éjjel korán jött vissza a kocsmából, mert elfogyott a pénze és a feleségétől kért, mert még inni akart. Az asszony, természetesen nem akart pénzt adni.

— Pénzt ide, mert megöllek a fiaddal együtt! — kiáltotta a részeg.

Az asztalon volt a konyhakés, fölkapta és az asszonynak tartott vele. Fia, egy tizenhét éves esztendő legényke, csillapítani akarta, de az ittas ember ettől még dühösebb lett. Lekapta a falról a puskáját és ráfogta az asszonyra. A fiu, hogy megmentse az anyját, fölvetta a sarokban lévő baltát és teljes erejével fejbe vágta vele az apját. Matheidesz megtántorodott és összerogyott, de mindjárt fölállt újra, mert nagyerejű ember volt. A fiu most negyedszer is fejbe ütötte a baltával s ezzel az ütessel megölte. A csendőrség leirtóztatta reggel. Mindent megvallott, de azt mondja, hogy nem sajnálja, a mit tett.

— **Kósza hírek Gaponról.** Annak idejében az egész világsajtót bejárta a hír, hogy Gapon, a mostani forradalom első orosz apostolát, meggyilkolták. A pétervári rendőrség hivatalosan és kétséget kizáróan megállapította a holttestben Gapon személyazonosságát. A képes lapok közölték a holttest fényképmását, amelyen mindenki, aki Gaponat valaha látta, felismerte Gapon arcát. Most mégis hírek kelnek szárnyra, amelyek azt ujságotják, hogy Gapon él és pedig *Abbáziában*. Ezek a hírek — úgy lehet — kósza híreknél nem egyebek, de azért érdekesnek tartjuk az erre vonatkozó közlemények rövid összefoglalását. A Fiuméből érkező jelentések rezumója ez: Néhány abbáziai fürdővendég azt állítja, hogy a halottnak vélt Gápon orosz lelkész ott tartózkodik. Gapon állítólag egy abbáziai szerény penzióban teljesen visszavonulva él bátyjával együtt. Egy öreg orosz ujságíró, aki Pétervárot megismerkedett Gáponnal, állítólag megismerte Gáponat, aki csak este hagyja el a penziót. Hír szerint Gápon és bátyja Svájcából érkeztek.

— **A női szabómunkások sztrájkja.** A sztrájkoló női szabómunkások megbízottai ma délelőtt ismét tárgyaltak a munkaadókkal és pedig a nagykereskedőkkel és a kismesterekkel egyaránt. A nagykereskedőkkel meg is kötötték újabb módosított követeléseik alapján az egyezséget s a nagykereskedőknél hétfőn már megkezdődik a munka. A kismesterekkel azonban még folyik a tárgyalás. A kismesterek hajlandók most már beleegyezni a darabszámmunka eltörlésébe, de tízórás munkaidő mellett. A munkások ezzel szemben kilencz és fél órai munkaidőt követelnek, s ebből már nem hajlandók engedni többé semmit. A sztrájkolók száma most a nagykereskedőkkel megkötött egyezség után négy-öttszázra csökkent.

— **Ezer korona és balál.** Fialat és bohó volt Jakabffy Gyula aradi földbirtokos jogász fia. Nagybenézett Mezei Ilona nevű orfeumi táncosné szemeibe. Mivel lehet legjobban kedveskedni egy orfeumi táncosnőnek? Akármivel, de Jakabffy Gyulának ez a szerelem ezer koronába és ezenkívül — ami sokkal nagyobb baj — az életébe került. Miután az összeg elfogyott, Aradon a „Háromkirály” szállodában agyonlőtte magát. Levelet írt apjának, melyben kifejtette, hogy nem tud becsületlenül élni. A család iránt igazi részvét nyilvánul.

— **Kubaiak Ós-Budavárban.** A The Cubana ének- és táncduett, amelynek egyik tagja a gyönyörű kubai asszony s amely már a múlt hónapban olyan nagy sikerrel működött Ós-Budavárban, visszaérkezett Budapestre s ma este megkezdí rövid vendégzereplését a nagy varieté-színpadon. Mesésen szép kuba szigeti kreol és indián jelenésük már a múlt alkalommal is rendkívül nagy tetszést arattak s különösen csodaszép az a jelenésük, mely egy vízesés mélyén levő indián-kunyhó előtt játszódik le a tropikus égvi holdfényénél. A csodaszép kubai asszonynak hatalmas érzés hangja van, amely a nagy varieté színpadon kitűnően érvényesül s gyönyörű, bánatos melódiai rendkívül szíveshez szólók. A kubaiak az egész utolsó hét műsorán szerepelnek. A nemzetközi női díjbirkózások, nyertesei gyönyörű érmeiket kapnak a díjon kívül Firdmann igazgatótól. Három különös értékű érem van; ezek közül az egyik briliánsokkal kirakva s még két gyönyörű aranyérem. Ez a három érem a többi mellékdíjakkal együtt a Belváros egyik kirakójában látható.

— **Társasutazás az Adrián.** Szeptember 13-án páratlanul élvezetes kirándulás indul Fiume, Czirkvenicza, Abbazia, Lussinpiccolo, Pola, Triest, Miramare, Velence és Lidóra. A kiránduló társaság 2-3 napot tölt az egyes fürdőhelyeken, úgy

hogy az utazás kényelmes tudással és tengeri fürdőzéssel lesz egybekötve. A minden költséget utazás, ellátás, kirándulások, fürdőzés, borraalók, sbit magában foglaló összes költség 300. — korona. Prospektust készséggel küld az érdeklődőknek a Budapest, Vigadó-tér 1. szám alatt levő Központi Menetjegyjroda.

— **Az Ágy.** Lavedan híressé vált egyfelvonásosa minden ember figyelmét az — ágy felé fordította. S vajjon nem joggal érdeklődik-e mindegyikünk az ágy iránt?, mely fontos járulékát képezi az élet háztartásának. Mert ha egészségek vagyunk, szeretjük a jó ágyban kárpótolni az elcsigázott test követelményeit, hát még, ha beteg az ember s egyszerűen, mint mondani szokás, ágyhoz van szegve? Mily szerencse ilyenkor a jó ágy! Forduljunk az évi megrendeléseinkkel hazánk kiváló gyárosához Gichner Jánoshoz Budapest, VII., Erzsébet-körút 20 sz., kinél a legjobb s főképp a legolcsóbb honi gyártmányú ágyakat, rézbűtort, paplant kaphatjuk. Kérjen árjegyzéket.

— **Társas utazások.** Marburg és Wartburgba Szt. Erzsébet volt lakóhelyére, Délnémetország legszebb pontjai érintésével. Indulás szeptember hó 10-én. A kirándulás vezetője dr. Komlóssy Ferenc pozsonyi prépost öméltsága. Szeptember hó 8-án Páris és Londonba, mely kirándulás a kedvező időjárást tekintve, föltötte élvezetesnek ígérkezik. Jelentkezési végső határidő, szeptember hó 6. Programmal és felvilágosítással készséggel szolgál a „Magyar Utazási Vállalat R.-T.” Budapest, IV., Eskü-ut 3. sz.

— **Rajcszfürdő igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasuti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdászoknak ez évi augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéréknél 50 százalék, az egy koronás tükörfürdőnél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirat- és vasut-állomás van a fürdőtelepen.

FERENC JÓZSEF KESERUVIZ

páratlan hashajtószer

x Felhívjuk t. olvasóink szives figyelmét Gichner János cég mai hirdetésére. A cég ebben a szakmában kiváló nyújt.

x **Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények.** A legnépszerűbb és legtekintélyesebb hazai cégek egyike kétségtelenül a Kwizda Ferencz János udvari szállító Korneuburgban. Az ezen cég által forgalomba hozott állatgyógyászati készítmények tényleg nemcsak Ausztria-Magyarországban, hanem az egész kontinensen, sőt Angliában és Amerikában is a legjobb hírnévnek örvendenek. Minden mezőgazda ismeri a korneuburgi marhatápot, a sertéssport és a Kwizda-féle kolipulát, s ma nap már alig találunk lótulajdonost, legyen az sportférfiu vagy magánzó, üzletember vagy gazdálkodó, kinek istállójában meg nem honosult volna a Kwizda-féle Restituidfluid. Magában Angliában, amely a lósport terén tett újításokat és találmányokat a maga részére szokta lefoglalni, irigység nélkül ismerik el különösen a Kwizda-féle ló-restituidfluid és a Kwizda-féle szabadalmazott kautsuk-csülök-horzszalagok cél szerű és hasznos voltát. A hírneves távlovagló gróf Starhemberg és Höfer F. távlovaglásuk alatt a Kwizda-féle restituidfluidot használták a legjobb eredménnyel. Épp úgy más távlovagló és kiváló állatorvosok a legnagyobb eusmerés hangján nyilatkoztak a Kwizda-féle szabadalmazott gummy-örökösülék lólabák részére és a szabadalmazott gummy-horzs-szalagok cél szerűségéről. A Kwizda Ferencz János cég Korneuburgban kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg csinos képes árjegyzékét.

x **Fodor-féle vivótorem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivótreme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vivásra.

x **Zászlók, czimerek, minden kivitelben kaphatók** Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

Lakberendezések,

kávéházak és szállodák belső kiképzése.

Nagy választék
finom kivitelű asz-
talos- és kárpitos
butorokban, csillá-
rokban, szőnyegek-
ben stb. stb.
TELEFON 53-19.

Porjesz Mihály
Budapest,
V. ker., Lipót-körút 3. szám,

WIKUS

CSOKOLÁDÉ
BUDAPEST

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAO POR

IV. DEÁK FERENCZ-UTCA 12.

x Nászajándékok Rothauser, Deák-tér 6. sz.
 x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 L.
 x Megérkeztek a választékban uszó-öltönyök, női-, gyermek-, férfi- és mindennemű frottirozó és fürdő-árak Rösnerél, Budapest, V., Harminczad-u. és József-tér sarok.

x Minden magyar embernek ajánljuk a Rafael-fényképnagyító és festészeti műintézetet, mely tényleg teljes minden külföldi e szakmába vágó czégen. Annnyira elismert dolog ez, hogy Rafael czég a legjobb munkát szolgálja, hogy sok kisebb harmadrangú czég azzal küldi ki ügynekeit, hogy a Rafael részére vegyék fel a rendelmenyt, mely azonban nem onnét lesz szállítva. Ezen körülményre felhívjuk a közönség szives figyelmét. Egyben utalunk a Rafael-fényképnagyító és festészeti műintézet mai számunkban közzétett hirdetésére.

x Ha jó és olcsó divatárucikkét akar, forduljon Vass Jenő czégre Budapest, Erzsébet-körút 22. szám.

x Új intézet. Szeptemberben nyílik meg a Kovács-féle középiskolai tanulók Otthona, mely hivatalosan az azon tanuló nevelésére és oktatására, akiknek szülei elfoglaltságuk miatt nem képesek gyermekeikkel foglalkozni. Az intézet vezetősége garanciát nyújt arra nézve, hogy a szülők legdrágább kincsüket, gyermekeiket rábizhassák.

x Foghíányosak figyelmébe. A legmelegebben ajánljuk Guttermuth János ur fogműtermét, amely Budapest, VII. kerület, Baross-tér 20., I. 3. szám alatt van.

x Október hó elsején be kell rukkolni, úgy mondja a nota és önértzetesen dudolja az uniformisra gondoló regruta. Csakhogy katonáéknál nem a snájdig uniformistól, hanem a pontosságától függ az önkéntes sorsa. Ne mulasszák hát el a gondos szülők a vitélző urit egy megbízható járásu órával ellátni, mielőtt a család szemefénye késedelmeért első büntetését a zord kapitánytól kihuzná. Pontos és megbízható járásu, katonai strapaczióknak is megfelelő órák a hirneves órásmester Polgár Kálmánnál (üzlete és raktára Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz., I. em.) öt évi írásbeli jótállás mellett kaphatók. A czégvezetőség az érdeklődőnek ingyen és bérmentve megküldi 2000 ábrás nagy képes album-árjegyzékét.

x Ha sokat szenved fofájásban, kérdezze meg orvosát, hogy nem gyomor vagy bélbajból eredt-e az. Ebben az esetben fellülhathatlan és biztos hatású gyógyszer a Schmidt-hauer-féle igmándi keserűvíz, melynek hatását tudományos alapon felfedezett radióaktív tulajdonsága lényegesen fokozza. Olyanok, akiknél más hashajtószer nem használható, ha reggeli előtt egy fél pohár igmándit isznak, csakhamar meggyőződnek bámulatos hatásáról. Kapható mindenütt nagy és kis üvegekben.

x Ingyenes gyorsírás és gépirási tanfolyamok vannak július havában a „Stenografia“ országos Gabelsberger magyar-német gyorsíró és gépiróiskolában, Budapest, VII., Kazinczy-utca 8. sz. I. em. 30. sz.

x Az előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstädter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba bevésvé vannak és így tulajdonképpen nem léteznek.

x Hölgyek! Siessünk Holzerhez, ahol a pazar divatház souterrain helyiségeiben az előző idény visszamaradt áruik lesznek szeptember elsejétől kezdve elárulva. Rendkívül leszállított olcsó áron szereshető meg itt minden, amit a divat iránt érdeklődő hölgyközönség kíván. Aki szepet és maradandót akar venni olcsó áron, az siessen Holzer cs. és kir. udvari szállító divatházába, Kossuth Lajos-utca 9.

x Bevallom, hogy loptam a napot, amikor mindenél törődtem, csak az egészségemmel nem. A férfi, aki egész nap dolgozik, a nő, aki a háztartás vezetése közben kaphat betegségeket, egyszerűen csak elérkezik ahhoz a ponthoz, hogy ezt a valamást megtegye.

És amikor ehhez a ponthoz elérkezett, ne fusson Boda Dezső főkapitányhoz, mert ezt a bajt ő se szanálhatja; ne hívja segítségül Vázsonyi Vilmost se, hanem menjen egy drogériába és vásároljon egy üveg fehér keresztés alföldi sóborszeszt, amelytől elmúlik minden baja s amelyet használva, rájövünk a régi akcióma aranyigazságára, hogy ép testben ép lélek!

x Szolgálatot vélnék teljesíteni a tisztelt gazdaközönség s a földbirtokos előfizetőinknek, ha szóvá tesszük, hogy a borsajátók s a szőlőzások beszerzésénél immár nem szükséges a külföldi czégekhez fordulnunk, amennyiben Schottola Ernő, metropolisunk e régi, hirneves czége épp oly jó kivitelű gépeket még a külföldieknél jutányosabb árban szállít. Kiváltképpen megemlítendő a czég egy különlegessége, a kétszeresen működő borsajtó s az önműködő állított szerkezetű szőlőzúzó, melyek — a tapasztalat igazolása szerint — mindenütt beváltak s általános kedveltségnek örvendenek.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Városligeti Szinkör. Ujházi Ede ma fejezte be vendégszerelését a Városligeti Szinkörben. Szinre került a Czigány, melyben a mester egyik legjobb szerepében bucsuzhatott el a Szinkör közönségétől. Mondanunk sem kell, hogy Ujházi mai föllépése is szép számú közönséget vonzott a városligeti arénába, mely nem győzte eleget tapsolni a népszerű védőget. Mellette szép sikere volt Fehér Olgának, ki énekszámait ma is nagy művészettel énekelte. A rekedt Marton helyett Horváth Kálmán, mint vendég működött közre és szép érczes hangjával tetszést aratott. Tóth Ilona, Gabányi és Virág hozzájárultak az est sikeréhez.

(*) Fráter Loránd — Edvard király rokona. Fráter Loránd ezidőszerint Marienbadban hallatja szép dalait. A népszerű magyar művész a csehek világfürdőjében is szenzációt kelt eredeti magyar énekével s hegedűjátékával. Gróf Nákó Kálmán fiúmei kormányzó közvetítésével Edvard angol király kíséretéhez tartozó lordok és ladyk is élvezhették páratlan produkciót. Hétfőn Edvard királlyal lesz nagy ebéd s erre gróf Nákó és Fráter Loránd is hivatalos. Ez alkatommal érdekes rokoni találkozás lesz, amennyiben Fráter Loránd édes anyja született Rhédey grófnő közeli rokona a szintén Marienbadban időző Teck hercegnek, az angol trónörökösnek fivérének.

(*) A színházi ügyek vezetése. Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter még ez ideig nem döntött a színházak vezetése dolgában. A magyar királyi Operaház és a Nemzeti Színház ügyeit ideiglenesen dr. Csathó Kálmán min. titkár referálja az államtitkárnak, illetőleg Madách miniszteri tanácsosnak. Szeptember hó folyamán azonban megtörténik a színházi ügyeknek külön ügyosztályba való helyezése.

(*) Beiratkozás a Mintazeneiskolába. A Sztojanovics-Erhardtne Mintazeneiskolájában (Baross-tér 1.) augusztus 30-án kezdődtek meg a beiratkozások a zongora, hegedű és énektanszakokra, melyeken úgy, mint a többi hangszeres szakokon, az országos zeneakadémia tanterve szerint ósmert nevű okleveles zenetanárok tanítanak állandó női felügyelet alatt.

FŐVÁROS.

(*) A tisztai főorvos a himlőről. Most hogy Bécsben fellépett a himlőjárvány s attól lehet tartani, hogy átragad hozzánk is, igen érdekes nyilatkozatot tett Magyarovics Mladen, Budapest fővárosi tisztai főorvosa arról, hogy a veszedelem ellen hogyan fognak védekezni:

Az én hatásköröm a főváros határáig terjed. Tudom, hogy Bécsben nagyon el van terjedve a himlő, de én meg nem akadályozhatom, hogy betegek Bécsben fel ne szálljanak a vonatra és le ne utazzanak Budapestre. Minden egyes utast megvizsgálani lehetetlen. Nem tartom azonban még így sem valószínűnek, hogy ezt a ragadós betegséget áthurcolják Budapestre. A himlő már első stádiumában könnyen felismerhető a testen jelentkező kiütésekről, már pedig beteg ember nem szokott utazni. Mindezek dacára megteszek mindent, hogy az esetleg mégis bekövetkező ragályozás a közegészségügyi hatóságokat készületlenül ne találja. Már be is szereztem a szükséges oltóanyagot. Ha valamely házban fellépne a himlő, a ház összes lakóit be fogjuk oltani. Ez a legjobb módja a ragályozás továbbterjedésének megakadályozására.

(*) Ötkez tanítónő állás nélkül. A fővárosi tanügyi osztálya megdöbbentő statisztikát készített azokról a szegény nőkről, akik évről évre bekapogtatnak állandó vagy ideiglenes alkalmazás reményében. Ötkezennél több az előjegyzett nők száma, akik polgári, kereskedelmi, elemi vagy óvodai állásokra pályáznak. A tanügyi osztály most is kiadta a maga figyelemztetőjét: nincs üres állás, nincs semmi mód az alkalmaztatásra! Ötkez reménykedőnek szól ez az üzenet, olyanoknak, akiknek már kezükben a diploma; de okuljanak belőle azok is, akik a praktikus pályákat mellőzve, nem törődve az előtűk tolongókkal, mégis csak a fővárosba akarnak bejutni. Ne tegyék, mert keserűen fognak csalódni.

(*) Új kórházi rendelő orvos. Fülepp Kálmán főpolgármester dr. Szerb Zsigmondot az Erzsébet-szegényház gyomor-bélosztályának kórházi rendelő orvosává nevezte ki.

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlhat beszerzési források
 BUDAPESTEN.

Angol férfi- és női- szabó.

Pohner Ferencz férfi és női szabó Váci-utca 26 Párisi-utca sarok. Állandó nagy választék legújabb divatszövetekben.

Biztosítás.

Élő Leánykiképzési Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító Intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Assicurazione Generali (Triesztii ált. biztosító-társaság. Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 300 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykiképzési biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréssel szembeni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Beake Gyula. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főeljárású helye: VI. Andrássy-út 5. Kézi zalogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányít-utca sarkán, VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllői-út 6. sz.

Bélvárosi takarékpénztár r.-t. Budapest, IV., Egyő-tér 1. sz. Alaptőke: 10 millió korona. Alapított 1892.

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Piszurnyl I. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, építtethetően műhelye és borgany díszítvények gyára. Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek szivattyúberendezés, árnyékszék, vízeldék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házban. Telefon 20—83.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A bírák mozgalma. Polónyi Géza volt igazságügyminiszter a bírák mozgalma-ról és a fizetés-rendezésre vonatkozó s többször felmerült junktimról egy újságíró előtt a többiközt így nyilatkozott:

A dolog úgy áll, hogy a fizetésemelés, perrendtartás és bírói szervezet között abszolút értelemben veit junktim nincs. Mert hisz a fizetést magát emelni minden szervezeti törvénymódosítás nélkül abszolút értelemben véve lehetséges. A mi esetünkben a junktim abból állott, hogy az a törvényhozó, aki végleges polgári perrendtartást meg akarja alkotni, természetesen ahhoz időmítja bírói szervezetét is. Józanal ez a törvényhozó megcsinálja mind a kettőt, t. i. a perrendtartást és a bírói szervezetet és ezzel kapcsolatosan rendezi a státus-kérdést és egyéb, az évtizedek óta felhalmozódott sérelmek orvoslását a bírói szervezetről szóló törvényben és ezeknek megfelelőleg csinálja meg a költségvetési előirányzatot.

Az én programom tehát, amelyet a kormány hozzájárulásával terjesztettem elő s amelyet a törvényhozás a költségvetés elfogadásával helyeselt és magáéva tett s amit ma már nem az én ígérem gyanánt, hanem a kormány és a törvényhozás politikai és erkölcsi kötelezettsége gyanánt kell tekintenünk s amely a távozó miniszterrel sem nem szűnt meg, sem nem módosult, rövidre foglalva ebből állott:

A bírák anyagi helyzetének és fizetés rendezésének kérdése a néptanítók és vasutasok helyzetének javításával egyenlően sürgősnek és együttesen végrehajdandónak ismeretett el. Az egész — évenkénti — költségvetésnek, vagyis az öt millió koronának az 1909-i költségvetésben fel kell tételnie. Hogy ez lehetővé legyen, az igazságügyi kormány kötelezettséget vállalt, hogy egy a végleges perrendtartást, valamint a bírói szervezetről szóló törvényt az őszi ülészek elején már ez évben a képviselőház elé terjeszti és a 3.400.000 korona többletet ezzel a javaslatokkal kapcsolatban az 1908-iki költségvetésben előirányozza. Be lesz-e terjesztve a két javaslat, lesz-e az 1908-i budgetben a 3.400.000 korona fedezetéről gondoskodás, nem tudom, de kételkedni azért

nem akarok benne, mert igen tisztelt utódom, aki mint államtitkár az előmunkálatokban résztvevő és az általam adott program végrehajtására vállalkozott, ez iránt nem fog késmi a teljes megnyugtatlással. Ha nem így lenne, magamra nézve erkölcsi és politikai kötelességemnek ismerem azon kormány kötelességének, melynek tagja voltam, beváltását tölem telhető eréllyel követelni. Semmiféle „politikai okok“ nem lehetnek döntők és elég fontosak arra, hogy alkotmányunk leglényegesebb intézményes biztosítékát, a bírói hatalmat gyakorló bíróságokat azon kétségben hagyassuk, hogy az állam velük szemben nem teljesíti a kormány által ünnepelesen vállalt kötelességet. Az ellenkező eljárás egyenesen arra vezetne, hogy a békétlenkedő és szervezkedő elemek biztosítani tudják anyagi helyzetüket és családjuk jövőjét, akik pedig nem békétlenkednek, azokról megfeledeznének.

A Kuria büntető-tanácsa. A Kuria színete szeptember elsejével véget ért s ezentul ismét kezdődik a munka, nem ugyan az összes tanácsoknál, hanem azok nagy részénél. Szeptember havában ugyanis csak három büntetőtanács fog működni, a negyedik tanács pedig csak október havában kezd meg újból a munkát. A tanácsok beosztása a következő: I. tanács: Elnök: Bernáth Géza másodelnök, bírák: Valkai Bertalan, Tarnai János, Szegheő Ignác, Deák Péter, Rihocsi Kálmán és Valkó Pál. Koronaügyész: Baumgarten Izidor dr. II. tanács: Elnök: Sebestyén Mihály tanácselnök, bírák: Neuberger Ignác, Tóth Gerő, Podhoránai Gyula, Quaciu Sándor, Garam Jenő, Verovai Gyula, Ráth Zsigmond és Eucz Lajos. Koronaügyész: Kuchler Gyula. III. tanács: Elnök: Bömchas Gyula tanácselnök, bírák: Berlegen Ábrahám, Mezei János, Szent-Imrey Jenő, Pongrácz Jenő, Dogariu Tamás, Janicskó István és Szöcs Ákos. Koronaügyész: dr. Vargha Ferencz.

SPORT.

A magyar kardvívás psycho-pedagógiája.

Budapest, augusztus 31.

Nemzeti nevelésünk meggyökeresítésének, a hazafias szellem fentartására, ápolására és alapított irányának minden tényezője, mely a nemzeti szellemnek, erkölcsöknek, lélektani észleleteire, megfigyelésére, a gyakorlati életből merített tudományos tapasztalatokkal, nemes feladatának megfelelni törekszik, hazánk ifjúságának, a jövő nemzedéknek veti meg biztos alapkövét.

Ez áll minden tudományos, művészi szakra, melyet a művelődés korszaklével és haladásával, nemzetünknek, a magyar államnak a kulturális nemzetek egyenrangúvá emelését célözva, természetadományozta rátermettségünk, hajlamunkat, — annak megóvásával, nemzeti, vérbeli, faj eredetiségünk sajátosságainak öröklött jellegében hű megőrzésével — érvényesíthetni, magasztos kötelességgel teljesíti is.

A nemzeti nevelést előmozdító ama tudományok és művészetek egyik *psycho-pedagóg* segéd-eszköze a magyar kardvívás és annak művészete.

Minden lélektani mozzanat, amely vérbeli sajátosságunkat, nemzeti jellegünket, tulajdonságainkat úgy erkölcsi, mint jellembe, a magyar agy *életlani működésének* jelenségeit a maga természetes böliségevel, a magyar embert kifejezésre juttatja, ezen magyar kardvívórendszerrel összeforrt és mint ilyen ifjúságunknak a nemzeti nevelés és annak *psycho-pedagóg* vezetésének terén, a középtiskolák tananyagának könnyebb megérthetésére, felfogására, az életbeli tehetség fokozására, a szellemi, lelki akarat, az önéret, ön-bizalom, a lelki fegyelmetség, az erkölcsi nímbus, a testi és szervezeti egészség is annak rugalmas, de a természetesség határain belül tartott *testmozgások* egyszerűségében nyilvánuló és mégis bágyadt, nyugodt, bátor, művészi ügyességre fokozható kitűnőségével jellemzi magyar kardvívó rendszerem e téren jogosultságát.

Hosszu évi, a gyakorlati életből merített tapasztalataimat, ambiciózus lelkesültséggel párosult tudományos tanulmányok, összehasonlító önképző készülségem és képzettségem eredményeképp egy oly *nevelési anyagot* óhajtok adni ifjúságunk hazafias szellembe nevelésében, amely maradandó és nemzeti erkölcsünket minden tekintetben fentartó és hirdető tényezőjeként álljon helyt.

Hogy a magyar kardvívás *psycho-pedagóg*,

tehát tudományos tanulmányanyag, azt az annak oktatásához meghívánt elméleti tantárgyak, u. n. lélektan, nevelés, boncztan, egészség, számtan, mértan, természettan, fegyvertan, történelem, szépzés és erkölcs tan stb. és igazolják, melyek nélkül vivást oktatni, a vivást nevelni, meddő testtorna.

A magyar psycho-pedagógiára alapított kardvívó rendszerem is művészet, a középiskolákban, mint *nevelési eszköz* bevezetve, a tornánál fontosabb hivatást teljesít tehát, mert az észbeli, értelmi képesség fokozására, rendeltetésénél és didaktikai mozzanatánál fogva is értelmi és észbeli lényekdést követel, művészté emelve pedig a magyar kardnak és kezelőjének babért és dicsőséget hoz, tehát emeli a nemes és lovagiasság iránti buzgalmat és erényt.

Ez előadottakból is azok bebizonyítására mindenkor kész gyakorlati kivitele azonban mindaddig teljes és jogos teret nem állhat, amíg pedagógusok, a középiskolai tanári kar, a közoktatásügyi tanács ennek nagyfontosságú horderejét figyelembe véve, azt, nemzeti nevelésünk *feltétlen* hátrányára levő, idegen, olasz-vimódzerek kiküszöbölésével, az öt jogosan megillető keretbe be nem illeszti.

Hatos István
okl. vivómester.

Budapesti nyári meeting.

— Tizenegyzedik nap. —

Olyan lelkes törzsközönsége van már a Magyar Lovaregyletnek, hogy nem kell tartaniok az időjárás viszontagságaitól. A mai rekkenő hőségben és daczára a hétköznapnak, szép közönség nézte végig a telvérek mérkőzését. Az érdeklődés természetesen a nap chief-eventje, a Tenyésztők-díja köré csoportosult, melyet Taral mesteri lovaglása alatt Springer báró remek ménéje Peregrin nyert meg küzdelem után. A Rákosi handicap győztese az elhanyagolt Koryphae lett, több mint tizenkétszeres pénzt juttatva csekély számú hívének. A nap különben Taral jegyében folyt le, akinek lova háromszor mint győztes, egyszer pedig mint második haladt el a bírői páholy előtt.

A részletes eredmények a következők:

I. **Nyerelők díja.** Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Szemere M. 3é pm Izé 54 és fél kg. (Janek). 2. Geist G. 3é szk Vezess 53 kg. (Krouzil). 3. Báró Üchritz Zs. 3é pk Thuja 49 és fél kg. (Müller). Futottak még: Dugazon (Cockeram), Hamelin (Taral), Bámos (Martinkovich.) Biztosan 1 hoszszaal nyerve, 6 hoszszaal harmadik. — Tot.: 10 : 21, 20 : 64, 76.

II. **Rákosi-handicap.** Díj 6000 korona. Táv 1800 méter. 1. Gróf Trautfmansdorff L. 3é sk. Koryphae 43 kg (Guttman). 2. Báró Üchritz Zs. 3é sm Pomali 49 és fél kg (Heidt). 3. Mauthner V. 6é Bátor 49 és fél kg (Krouzil). Futottak még: Róna (Janek), Broker (Carlsacke), Bandi (Taral), Go (Pretzner), Sans atout (Pis), Vészfék II. (Kisziváth), Rauchenwarth (Gulyás), Jorló (Miles). Könnyen egy hoszszaal nyerve, fél hoszszaal harmadik. — Tot.: 10 : 121, 40 : 114, 60, 62.

III. **Tenyésztők díja.** Díj 10,000 korona. Távol-ság 1100 méter. 1. Br. Springer G. sm Peregrin 56 kg. (Taral). 2. Egyedi L. sm Fantome 55 kg. (Miles). 3. Br. Üchritz Zs. sk Dinorah 47 és fél kg. (Heidt). Futottak még: Tulipán II. (Sente), Ezres (Pretzner). Küzdelem után 1 hoszszaal első, fél hoszszaal harmadik. — Tot.: 10 : 37, 40 : 54, 46.

IV. **Nyerelők kétóvosok díja.** Díj 3000 korona. Táv. 1000 méter. 1. Gróf Degenfeld I. sm Flapdoodle 57 kg. (Taral). 2. Gróf Batthyány E. sm Rouquin 57 kg. (Krouzil). 3. Gróf Pejácsevich A. pm Milliad 57 kg. (Pretzner. — Futottak még: Sirius (Paul), Bouquet (Schima), Ifjasszony (Fries), Virgilius (Janek), Bocaccio (Walkington), Casse-roid (Bullford), Peril Jaune (Southey), Szegfü (Carlsacke). Biztosan két és fél hoszszaal nyerve, nyakhoszszaal harmadik. Tot.: 10 : 31, 40 : 64, 62, 92.

V. **Kétóvosok eladóversenye.** Díj 2000 korona. Táv 1000 m. 1. Báró Schossberger L. sk Sodoma 49 kg (Gulyás). 2. Gr. Pejácsevich A. pk Búzske 49 kg (Klimsclia). 3. Báró Herzog M. sm Decsey 52 kg (Pis). — Futottak még: Jaffa (Paul), Vörös király (Pretzner), Sor (Seiler), Fityóka (Baumgariner), Pisano (Hönig), Fatia Negra (Földi), Se vuco (Juhász). — Könnyen ötnegyed hoszszaal nyerve, fejhoszszaal harmadik. — Tot.: 10 : 31, 40 : 58, 72, 72.

VI. **Eladók handicapja.** Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Rohonczy G. 3é stp Tünde 39 és fél kg. (Paul). 2. Péchy A. 3é sk Mirka 55 fél kg. (Taral). 3. Mr. Blackwithe 3é pm Korhely 46 fél kg. (Pretzner). Futottak még: Golden drop

(Janek), Lady bird (Southey), Acharneé (Heidt), Paula (Cockeram), Koczás (Krouzil), Castor II. (Pis). Könnyen nyakhoszszaal nyerve, 2 hoszszaal harmadik. — Tot.: 10 : 88, 40 : 82, 88, 96.

VII. **Erdő-díj.** Díj 3000 korona. Táv 2500 méter. 1. Báró Schossberger L. 4é sm Ophelin 61 kg. (Taral). 2. Báró Springer G. 4é sm Meglió 48 kg. (Dyk). 3. Péchy A. 5é stpm Péda 52 kg. (Krouzil). Küzdelem után nyakhoszszaal nyerve, fejhoszszaal harmadik. Tot.: 10 : 16.

— Tizenkettedik nap. —

A nagyszerű augusztusi meeting utolsó napja is élénk sportot és nagy mezdonyöket helyez kilátásba. Az események központjában a magasas dotált Erzsébet-királyné díj áll, mely népes mezdonyt fog a starthoz vonzani. Papirforma szerint első chance-szal indul gróf Trautmansdorff Hexenmeisterje, mely már napok óta határozott kedvence az előfogatásoknak és a könyveseknél már csak 1 1/2 : 1 ellen kapható. Ha a 2000 méter távolságot a mén állja, győzelme több mint valószínű. Veszélyt különösen Elzevir, Bluette és Faith részéről fenyegeti.

Az egyes futamokra nézve utalunk tipjeinkre, melyek a következők:

- I. Nemes—Barbarossa II.
- II. Lucy—Mennydörgős.
- III. Hexenmeister—Elzevir.
- IV. Igazság—Jimmy.
- V. Álomlátó—Rodosto.
- VI. Honeybell—Vesta.
- VII. Tatár—Tacitus.

() A badeni badeni nemzetközi meeting mai, negyedik napján került dűlőre a Nagy-díj, mely 60000 márkával van díjazva. A 2400 méteres futásban négy francia lóval szemben egy német vette fel a küzdelmet, s az utóbbi került ki győztesnek: a Graditz por. kir. főménes 4 éves Hamurabi-ja (S. Stern), mely kenterben hat hoszszaal verte le Pernodot (J. Reiff), s ezután egy hoszszaal Mont Melane (Hardy) sorakozott harmadiknak. A mezdonyt még Edgie és Rossignol egészítették ki. Tot.: 10 : 18. Helyre 10 : 12 II 13 II.

Legkitűnőbb
töltényhüvelyek.
Eley Brothers Co. Ltd London
-féle

GLORIA
és
SELECTA

gyűjtásnak
felülmulhatatlan.

Az összes töltény-
gyártmányok között a
legfőbbször újratölthető.

Ennélfogva a legjobb, a
legolcsóbb angol hüvelyek

A Gloria-hüvelyek ára 12, 16 és 20
cal.-ben 5.50 korona 100 darabonként.
A Selecta-hüvelyk ára 12 és 16 cal.-
ben 6.50 korona — 100 darabonként.

A töltényhüvelyeket és töl-
tényeket csakis készpénzért
utánvét mellett szállítjuk.

Aufrecht és Goldschmied
fegyverosztálya
Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.

KÖZGAZDASÁG.

Nem lesz Londonban magyar kiállítás!

Budapest, augusztus 31.

A Londonban rendezendő magyar kiállítással már több ízben foglalkoztunk. Az Egyetértés volt az, amely az első pillanatban felismerte azt, hogy ennek a kiállításnak a magyar közgazdasági viszonyokra nézve semmi néven nevezendő haszna nem lehet és ezt statisztikai adatokkal is igazoltuk. Természetesen a sajtónak csak azok a kommunikék állanak rendelkezésére, amelyeket ily bizottságok kibocsátanak s így némelykor a sajtó nem tudhatja, hogy miként is alakulnak meg az ily bizottságok; mi sem tudtuk annak idején, hogy miként alakult meg ez a londoni magyar kiállítási előkészítő bizottság s regisztráltuk azt, hogy a „szervező” bizottság értekezletet hívott egybe s ennek lefolyásáról közöltük a szervező bizottság ama értesítését, hogy az értekezlet „egyhangú lelkesedéssel” tette magáévá a Londonban rendezendő magyar kiállítás eszméjét.

Most sikerült megtudnunk, hogy miként folyt le az egyhangú lelkesedéssel zárult előértekezlet. A „Honi ipar” egyik utóbbi száma ugyanis vezetőhelyen foglalkozik a kiállítással és megírja, hogy miként folyt le az értekezlet. E szerint:

Ezen az értekezleten Thék Endre kifejtette, hogy nincsen könnyebb dolog, mint az iparosokat hazafias frázisokkal költségekbe belevonni, és hogy egy ilyen dolgot csak akkor és úgy lehet csinálni, ha annak összes költségei a kormány viseli. Ehhez az állásponthoz csatlakozott Fittler Kálmán, Zsolnay Miklós, a pécsi kiállítás rendezője pedig felemelte a maga intő szavát egy vállalkozás ellen, melynek költséget két millióra rúgnak, az Omge nevében Jeszenszky Pál jelentette ki, hogy az egyesület csak abban a reményben adta pártoló okiratát felterjeszteni, hogy a vállalkozás összes költségeit a kormány fogja viselni. Mindezek után aztán másnap a nagyérdemű közönség azt olvashatta a lapokban, hogy az értekezlet „egyhangú lelkesedéssel” tette a magáévá a Londonban rendezendő magyar kiállítás eszméjét. Csillag alatt jegyezzük meg, hogy a Londonban kiszemelt helyiség igazgatói az értekezlet mellett szobában lesték, hogy mi lesz a business-szel és a végszóra elősiettek, hogy az „egyhangú” támogatást megköszönjék. A többi már magától megy. Az ember alakít egy 150-200-300-1000 tagú bizottságot, ezzel aláírta mindenféle kérvényeket és ime, egy éjszaka elmúltával a londoni kiállítás úgy lép elének, mint az ország gazdasági közvéleményének egyhangú megnyilatkozása.

Igy azután értjük az „egyhangú lelkesedést!” De kijelentjük azt is, hogy nagyon érdeklődünk ezen kiállítás iránt s alkalmunk volt meggyőződést szerezni arról, hogy maga Fittler Kálmán, az Országos Iparművészeti Társulat nevében kijelentette, hogy úgy ő, mint a Társulat teljesen ellene van a londoni magyar kiállításnak, mert azt nem tartja a jelen viszonyok között helyénvalónak. Ugyanígy nyilatkozott Hegedűs Lóránt a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatója, akinek szava nagy súlyjal bír a magyar közgazdasági életben. Ezekről a felszólalásokról természetesen hallgatott az értekezletről kiadott kommunikék. Sőt Czákó Elemér direkt kiutazott Londonba és megnézte a kiállítási területet, melyet teljesen haszon nélkül valónak és célszerűtlennek tart.

Mindebből azonban nem okult a kiállítási előkészítő bizottság, hanem tovább „működik”, s egy memorandumot dolgozott ki s egy kevéske kis segítségért: háromszázezer korona szubvenzióért folyamodott a magyar kereskedelemügyi kormányhoz.

A londoni magyar kiállítás ügyében lapunk egyik munkatársa beszélgetést folytatott egy a kormányhoz közel álló államférfiival, akinek véleménye és felfogása nagy súlyjal bír a magyar közgazdasági politikában.

— Mi a véleménye Exczellenziádnak — így szól munkatársunk az illető államférfihoz — a Londonban rendezendő magyar kiállítás esetleges erkölcsi és anyagi sikeréhez?

Nem sikerül, de határozottan mondhatom Önnek, hogy teljes kudarczról lehet csak szó. Én nem tulajdonítok semmi jelentőséget a londoni kiállításnak s fölülte már csodálkozom azon, hogy a magyar közgazdasági élet szereplő emberei közül nehányat fölültetni sikerült. Azt azonban tudom, hogy a kormánynak eszé ágában sincs ezt a kiállítást támogatni, melynek nemzeti jellegéről szó sem eshetik s nem egyebet szolgál, mint egyesek üzleti érdekeit. A magyar kormány a jelen viszonyok között a mostani sivár pénzügyi helyzetben és nem kedvező ipari konjunkturák mellett nem látja czélszerűnek ezt a kiállítást, sőt annak előkészítő munkálatait sem látja szívesen. A magyar iparvállalatok torkig jól laktak már a kiállításokkal, amelyekből semmi hasznuk nem volt, de annál nagyobb felesleges költség zudult a nyakukba.

Munkatársunk ezután megkoczkáztatta az a kérdést, vajon mégis számíthat-e az előkészítő bizottság valamelyes kormány támogatására?

Legyen meggyőződve, hogy a londoni magyar kiállítás előkészítő bizottsága a kormánytól egy fillért sem fog kiperéselhetni.

A magunk részéről be is fejeznék ennek a torzszülött kiállításnak az ügyét, ha előkelő magyar gyáriparosok véleményei nem volnának előttünk, melyeket alábbiakban közölni szükségesnek tartunk:

A magyar királyi állami vasgyárak központi igazgatósága

így nyilatkozik:

Minthogy a vezetésem alatt álló vasműveknek Angliában kiviteli érdekei nincsenek, a Londonban tervezett magyar kiállításon, czéltalan költségek elkerülése végett, részt venni nem óhajtok.

A Ganz és társa vasöntő-és gépgyár r.-i.

azt mondja:

A magyar vasiparnak és főleg a hazai gépiparnak nem lehet semmi irányban sem segítségére egy Londonban rendezendő kiállítás, annak költségeit nem viselhetné és mi annak rendezését még abban az esetben sem találjuk czélszerűnek, ha annak összes költségeit a kormány fedezné.

A Kristály-ásványvíz-vállalat

nyilatkozata ez:

Nézetem szerint honi iparunknak és kereskedelmünknek még elég dolga van itthon. Kivitelünk ez idő szerint csak nyersterményekre és élelmi cikkekre szorítkozhatik és amennyiben csupán ezekre vonatkozó szakkiállítás rendezéséről volna szó, a dolog rendben volna. De ennél tágabb keretben a kezdeményezés célhoz nem vezetne.

Bujáthi Testvérek

szent-gothardi textilgyáros cég ezt írja:

Gyárunk nem hajlandó egy Londonban tartandó kiállításon résztvenni, minthogy biztosan tudjuk azt, hogy az osztrák kiállítás nevezett városban a múlt évben teljesen sikertelen volt és így nem ajánlható a magyar textiliparnak egy ilyen kiállítás rendezése.

Dr. Wágner és társai

fűtőkészülékek gyára így nyilatkozik:

Mi csak arról adhatunk véleményt, hogy a mi iparunk viszonyaihoz mérten ajánlható-e Londonban egy magyar kiállítás rendezése s erre tagadólag kell válaszolnunk, egyszerűen azért, mert a szikvizgyár berendezési és az ezzel rokon szakmák, ugyszintén a jéggyártógépek szakmája ott hasonlíthatatlanul nagyobb mértékben van képviselve, mint nálunk.

Palugyai J. és fia

pozsonyi bornagykereskedő cégnek ez a véleménye:

A kiállítások utóbbi időben igen sokat veszítettek ugyan hatályukból, mindazonáltal csupán előnyünkre válhatnak, ha alkalmunk nyílik ipari és gazdasági termékeinket nyilvánosan bemutatni

Vajjon London ezt illetőleg alkalmas hely-e, azt, tekintettel a jelenlegi hazai termelési viszonyokra, úgy mint a hatályban álló vám- és szállítási tételekre, nagyon is kétségbe mernők vonni. Határozottan ellenezünk azonban bármilyen rendezést „Earls Court”-ban, minthogy azon a wieni „Wurstl Prater”, avagy a new-yorki „Coni Island”-hoz hasonlítható helyen komoly jellegű kiállítás alig képzelhető el. Jelen sorok írója úgy a tavaly ott rendezett osztrák, valamint az idén megnyílt Balkán kiállítást ismételtlen megtekintette, azonban reá mindkét kiállítás azt a benyomást tette, mintha azok csupán mellékesek lettek volna, a fősúly az ott állandóan lévő különböző szórakoztatásokra volt helyezve.

„Earls Court”nak azonkívül még egy nagy hibája van; igen messze fekszik a központtól és még londoni viszonyokhoz képest is nehezen közelíthető.

Egy bármily szerény körben rendezett, azonban komoly jellegű kiállítás nem terhelné meg annyira sem a kormányt, sem pedig az egyes résztvevőket, amellet azonban mindenesetre sokkal több hasznothozó volna, mint egy aránytalan költségekkel egybekötött bucsuszerű rendezés „Earls Court”-ban.

Schmidt Miksa

budapesti butorgyáros így nyilatkozik:

A mai viszonyok között egy újabb kiállítás rendezése s így a londoni magyar kiállításra szükség nincsen. Újabb anyagi megterhelést a magyar iparosság ezen kiállítási ügyből kifolyólag, midőn semmi remény újabb összeköttetések szerzése által nyerhető üzleti eredmények elérésére nincsen, nem bír el.

A Mayer-féle szombathelyi gépgyár r. l.

véleménye ez:

1. A mai viszonyok között nincs szükség újabb kiállítás rendezésére.

2. A mennyiben nincs szükség újabb kiállítás rendezésére, tehát nincs szükség Londonban magyar kiállítást rendezni.

3. Kiállítási ügyből kifolyólag a már így is túlterhelt magyar iparosság nem bír el semmiféle kiállítási anyagi megterhelést.

4. Véleményünk szerint még akkos sincs szükség kiállítás rendezésére, ha annak összes költségeit a kormány viseli.

Tehát nem lesz Londonban magyar kiállítás . . .

Az előkészítő bizottság egyébként ma az alábbi tudósítást adta ki:

A londoni magyar kiállítás. A londoni magyar kiállítás végrehajtó bizottsága alig néhány nappal ezelőtt bocsátotta ki a termelőkhöz intézett felhívását s már is több mint 150 olyan kiállító jelentkezett, akinek a kiállításban való részvétele jelentékenyen hozzájárul az akció sikeréhez. A különféle kiállítási szakbizottságok a jövő héten alakulnak meg. A vendégfő- és ipar részvételeinek előkészítő munkálataival a kiállítás végrehajtó bizottsága a Törley-pezséggyár üzletvezetőjét, Szenté Imrét bízta meg,

A tőzsdéről.

— Heti beszámoló. —

Az értéktőzsdéről.

A lefolyt héten már erőteljesebben jelentkezett a felfelétörékvő ármozgalom. Hosszu ideig tartott a pangás, a nagymértékű árdevalváció, melyet most nemcsak szilárdabb irány, hanem némi élénkség váltott fel. A pénzpiac ugyan, mely napjainkban a tőzsde érdeklődésének közép-pontja, lényeges változást nem mutat fel, de a nemzetközi piac helyzete már kedvezőbb megítélésben részesült. Amerikában a kincstár a piac támogatására sietett s mivel eddig főleg az oceánaton túlról jöttek a kedvezőtlen hírek, melyek a tőzsde irányát befolyásolták, annál jobb hatása volt annak, hogy most a tröszt-háborúság is elült és az amerikai piac helyzete javult. Nálunk

a javulás ugyszólván az összes értékekre kiterjedt, legnagyobb méretű volt a szilárdulás a nemzetközi értékek piacán, mi nagyrészt a külföldről érkező jobb híreknek tudható be. Kiemelhetjük a Magyar hitelrészvény, továbbá a Magyar Jelzáloghitelbank nagyarányú árválását, melyek 12-15 koronás emelkedést mutatnak fel. A vezetőértékek lényeges javulásával együtt járt a helyi piac értékeinek javulása, melyek szintén kivették részüket az áremelkedésből. Az utóbbi napok áremelkedései a tőzsdétől távol álló közönséget is arra buzdították, hogy az elhanyagolt értékeket összevásárolja. Ezáltal az egész tőzsde üzletmenete kedvezőbb lett és a forgalom is meglelnkült. A járadékpiacson lényeges javulás észlelhető. A 4%-os magyar koronajáradék, mely a 90 százalékos árfolyam körül ingadozott, jelentékeny áremelkedést ért el s a javulás a legutóbbi árepressziók óta teljes két százalékra tehető. A járadékpiacz megjavulásával megszűnt a hazai befektetési értékek visszaözlése, mely a nyári hónapok alatt jelentékeny összegre rugott. A sorsjegypiacz változatlan; a javulás még nem terjedt ki a nyomott árakon elkelt sorsjegyekre. A valuták és az ércváltók a hét folyamán valamivel olcsóbbodtak. Berlinben az elmúlt héten szintén irányzatváltozás állott be, amennyiben az eddigi üzlettelenséget, ha nem is intenzív, de mindenesetre figyelemreméltó élénkség váltotta fel. A nemzetközi értékek piacán számottevő forgalom fejlődött s a kedvező irányzat csakhamar átterjedt a többi értékekre is. A külföldi tőzsdék szilárd jelentései bizalomkeltőbb hangulatot teremtettek, melyek megszakításokkal a hét végéig tartott. Párisban a lefolyt héten elég kedvezően alakultak a viszonyok. A newyorki pénzpiacz számára az amerikai kormány által kilátásba helyezett segítség, a marokkói viszonyok kedvezőbb megítélése és végül a külföldi tőzsdék szilárd jelentései az általános hangulatra kedvező hatást gyakorolt. Az egész vonalon a javulás jelei mutatkoztak és bár a hét folyamán nyereségrealizálásokra az irány futólag gyengült, a börze mindazonáltal kifejezetten szilárd diszpozícióval zárul. Londonban is kedvezőbb hangulat uralkodott ezen a héten. A spekuláció — mely eddig tétlenségre volt kárhoztatva, — újra tevékeny lett. A nemzetközi pénzpiacz javulása, a newyorki tőzsde viharos eseményeinek megszűnése s a többi európai tőzsdék szilárd irányzata itt is megtette hatását. A budapesti tőzsde e heti árfolyamváltozásait a következő táblázat tünteti fel:

	aug. 24-iki árfolyam	aug. 31-iki árfolyam	Különb. —több, +keves.
Magyar 4 százalékos aranyjár.	109.50	110.—	+0.50
" 5 " koronajár.	92.10	92.55	+0.45
Orosz 4 százalékos államk.	82.75	83.50	+0.75
Magyar hitelrészvény	731.—	746.—	+15.—
Osztrák "	728.—	727.—	-1.—
Hazai bank	271.—	280.—	+9.—
Leszámitoló bank	467.—	480.—	+13.—
Magyar jelzáloghitelbank	440.—	452.—	+12.—
Pesti magyar keresked. bank	3335.—	3365.—	+30.—
Kereskedelmi r. t.	600.—	603.—	+3.—
Salgótarjáni kőszénbánya	560.—	578.—	+18.—
Rimamurányi vasmű	524.—	543.—	+19.—
Közúti vaspálya	529.—	536.—	+7.—
Városi villamos	269.—	282.—	+13.—
Déli vasút	152.—	154.—	+2.—
Osztr. magyar államvasút	640.—	657.—	+17.—
Adria tengerhajózási r. t.	405.—	414.—	+9.—
Drasche-féle téglagyár	488.—	504.—	+16.—

A gabonatőzsdéről.

Az időjárás az elmúlt hét folyamán nagyobbára derült, napos és száraz volt. Kezdetben csak mérsékelt meleg időnk volt, a hőmérséklet azonban fokozatosan emelkedett és a hét végével ismét hőség uralkodik. Csapadék alig fordult elő. A mezőgazdasági viszonyok kielégítőek. A vízállás csökkent. A külföldön ugyancsak kedvezőbbre fordult a múlt hét hideg nedves időjárása. A külföldi piacokon a hét elején élénk forgalom mellett még nagyobb részt szilárd irányzat uralkodott, melyet

azonban később nyugodtabb felfogás váltott fel. Amerikában az üzlet az európai hírek hatása alatt állott és emelkedő árak mellett indult, mi mellett a forgalom is terjedelmes volt. A látható készletek mérsékeltlen csökkentek. Utóbb az irányzat csendesebb és az árak valamivel olcsóbbak lettek, de a hét végével ismét szilárd a hangulat és az árak egyenlegkép ca. 2 c.-tel magasabbak. Angliában a forgalom általában gyengébb maradt. A tulajdonosok kezdetben uszó rakományok iránt magasabb árköveteléseket támasztottak, melyeket meg is adtak, a kereslet azonban később gyengült, a vevők tartózkodóbbak lettek és az irányzat csendesebbre fordult. A detail-üzletben a múlt heti élénkség szintén alább hagyott, az árak azonban jegyzésüket fenntarthatták és alig változtak. Berlinben a hausse irányzat a hét elején folytatódott. A kedvezőtlen időjárás nem csak a gaboná, de a burgonya tekintetében is aggodalmat okozott; ez jelentékeny fedezési keresletet idézett elő, melyhez külföldi számlára eszközölt vételék is járultak és az árak rohamosan emelkedtek. Bővebb kínálat új áruban később nyugodtabb felfogást hozott magával és az árak mérsékeltlen csökkentek. Franciaországban a prompt buza iránti kereslet elég könnyű kielégítésre talált és az árak csak csekély változásnak voltak alávetve. Egyébkép némi javulás maradt fenn. A többi continentális piacokon az irányzat szilárdan indult, utóbb azonban gyengült kereslet mellett az árak keveset változtak. Nálunk a hangulat kellemes volt. Kenyérmagvak, részben takarmánycikkék is emelkedtek és csak a hét végével lett az irányzat csendesebb. Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük. Buza emelkedő árak mellett szilárd irányzattal indult. A vételkezd általában élénk volt, a malmok nagyobb beszerzéseket eszközöltek és készségesen fizették meg a 10 fillérrel felemelt árköveteléseket. Ö ár nagyobb mennyiségben volt kínálva és előnybe részesült, épügy árú is erősebben és készségesen került a piacra. E héten jöttek forgalomba az első tételek új bánáti buzában is, melyek minősége jobb, mint azt általában várták. Egyébként a készárúüzlet a határidőpiacz áralakulásához alkalmazkodott és ennek megfelelőleg a hét vége felé csendesebb és a forgalom is gyengébb. A múlt héthez viszonyítva mindazonáltal ca. 5-10 fillér árelőny maradt meg s az összeforgalom 185,000 mm.-t tesz ki. Rozs kezdetben élénk keresettel találkozott. Kiviteli czélokra ugyan kevés kelt el, de a helyifogyasztás jól vásárolt és határidő szállítási czélokra is nagyobb mennyiségek kelttek el. Az emelkedett határidőpiacz által is támogatva az árak 30-35 fillérrel drágultak és budapesti paritásra 9.40-9.55 k. között mozognak. A hét végével a hangulat csendesebb és az árak olcsóbbak lettek, úgy hogy csak 9.40-9.50 kor-ig egyezhetünk. Árpa (takarmány- és hántolási czélokra) elég jó kínálat dacára, jó figyelemben részesült. Gyárosok megfelelően vásároltak és készségesen vették fel a kínált tételeket, mi mellett a felemelt árkövetelések is megadattak. Szilárd irányzatban az árak így 20-25 fillérrel lettek drágábbak és budapesti paritásra 7.50-7.70 kor. fizettek. Maláta árpákban állomásokon átvéve a forgalom továbbra is gyenge. Az export télen és csak a belföldi fogyasztás eszközölt mérsékelt beszerzéseket, főleg jó felvidéki (Nógrád, Heves, Miskolcz) áruban. Erőteljes szemű tisztavidéki árú is talált elhelyezést és az előbbiért 8.25-9.— kor. utóbbiért 8.25 k-ig fizettek állomásokon átvéve. Közép- és gyengébb minőségű árú csak nehezen értékesíthető. Zab aránylag gyengén volt kínálva és mérsékelt forgalom mellett jóltartott maradt. Ó-zab, az új árú ellenében, tovább is előnyben részesül és 8.50 k-ig jegyez helyben, míg új zab minőség szerint 8.—8.25 koronáig ér el ab Budapest. A hét végével az irányzat lanyhább és az

árak csökkenők. Tengeri állomásokon átvéve csak gyengén lett keresve, azonban a kínálat is mérsékelt maradt. A határidő-jegyzés alakulásához mérten az irányzat azonban szilárd volt és az árak 10-15 fillérrel drágultak. Budapesti paritásra 6.85-6.90 k. jegyzünk. Helyben a folyó határidő jegyzését fizették, de a forgalom jelentéktelen maradt.

Az egyes gabonafajok heti ötven kilós esti záróárfolyamait az alábbi táblázat mutatja, kimutatva a különbözetet a hét első napjának záróárfolyamával:

	augusztus 26-án	27-én	28-án	29-én	30-án	31-én	Különb. 26-ához képest +több, -kevesebb
októberi buza	11.59	11.53	11.56	11.59	11.50	11.49	-0.10
áprilisi buza	12.01	11.98	11.96	12.03	11.98	11.98	-0.05
októberi rozs	9.90	9.84	9.85	9.88	9.80	9.79	-0.11
októberi zab	8.26	8.23	8.24	8.24	8.19	8.15	-0.11
augusztusi tengeri	6.90	6.89	6.88	6.90	6.87	6.85	-0.05
májusi tengeri	6.91	6.88	6.89	6.93	6.89	6.90	-0.01

A pénzügyről. Az utolsó a pénzpiacson simábban folyt le, mint korábban várták. Az igények javarésze a jegybanknál összpontosult s előre láthatólag adóköteles jegyek kerülnek forgalomba a bank utolsó-kimutatásában. Ma már kisebbek voltak a benyújtások a pénzintézeteknél, mi annak tulajdonítható, hogy az utimószűkségletekről már jó előre gondoskodtak. A jegybank budapesti főüzleténél ma 9 millió koronányi váltót nyújtottak be, ezzel szemben 7 millió korona volt a mai váltóesedékeség. Érdekesnek tartjuk fölemlíteni, hogy a pénzintézetek betét-vadászása egyre tart s igen előkelő intézetek 5%-ot is szívesen megadnak a hosszabb időre elhelyezett nagyobb összegért, olyan módon, hogy a könyvecské 4 1/2 %-ot (adómentesen) jegyeznek be, míg 1/2 % tértítést külön egyezmény alapján biztosítanak betevőknek. Berlinben ma csökkent a magánkamattal, mai jelentés szerint 4 1/2 százalék, Bécsben a magánkamattal 5 százalék, Londonban 4 1/2 százalék.

Rozstermelési kísérletek. A növénytermelési kísérleti állomás Szepesgörgön és Bánkúton a korán érő Hanna-rozs, és a későbbben érő petkusi és chlaustádi rozsfajtákkal tett termelési kísérletet. A szepesgörgői telepeken végzett kísérletről a jelentés a következőket mondja: A végzett kísérletekből határozottan állitható, hogy a petkusi rozs, miután már második évben erősen degenerálódott, a Szepességben az ottani rozs helyettesítésére nem alkalmas. Hogy a schlaustádi és hannerarozsok termelése indokolt-e, azt a további kísérletek döntik el. A bánkúti kísérletekkel eddig eldöntött az, hogy a mi magyar gazdasági rozsunkat a külföldi más rozsféleség sem multa felül, sem mennyiségben, sem minőségben.

A Rimamurányi osztaléka. Ma a déli tőzsdén az a hír terjedt el, hogy a Rimamurányi vasműrészvény az idén 30 koronát, azaz 4 koronával nagyobb osztalékot fog fizetni, mint az elmúlt évben. Tavaly 26 koronát fizetett a társaság s a vaspiazz kitűnő konjunkturája, valamint a társaság kedvező eredményei indokoltá tenné a nagyobb osztalékot. A részvények e hír kapcsán hamarosan nyolcz koronával emelkedtek.

Ménésbirtokok a gazdasági haladásért. Az állami kincstári birtokok több irányban fejtenek ki tevékenységet a gazdasági haladás érdekében. Simenthali, pintzgauai, inthali tehenészeti arra szolgáltatnak, hogy a magyar gazda innét szerezhesse be tiszta tenyésztésben tenyészállatát. A ménésbirtokokról évenként, a magyarfajta tenyészállatokat is beleértve, 250 tenyész apaállat kerül a községekbe. Még több egy és fél, két éves korában a gazdáknak továbbtenyésztésre. Ugyanilyen uradalmakból köztenyésztés céljaira 7-800 apasertést adnak el a községeknek részben bergshirei, részben jorkshirei fajta. Jelentékeny feladatot teljesítenek ezek az uradalmak a vetőmag feljavítása érdekében. Erre vonatkozólag különben egy állami vetőmagtermelő-intézet létesítése van tervben. A kisbéri, bábolnai, fogarasi ménésbirtok, gyümölcs- és szőlőtermelő-telepe sokban hozzájárult a gazdasági mivélségi ágak fellendítéséhez; gyümölcsfaiskolái százezerrel szolgáltatják a kitalításra alkalmas fajokat. A gazdasági előbbrejutás érdekében folytatott ezen tevékenység jelentősége mellett,

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.

Kérjük: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét.

még a nevezett birtokok zárómérlege azt igazolja, hogy évenként nagyobb haszonnal gazdálkodik, ami a tervszerű, intenzív gazdálkodás eredménye.

Palacszkgyári kartel. Az osztrák-magyar palacszkgyári kartel — mint értesülünk — *tíz évi időtartamra* megkötötték. Az érdekelt gyárosok már hosszabb idő óta foglalkozik a kartel eszméjével s a megállapodások kidolgozása céljából bizottságot küldött ki. A tárgyalások sokáig húzódtak, mert a kontingentálás körül eddig érdekellentétek voltak. Miután ezeket az akadályokat legyőzték, a gyárosok előzetes szerződést kötöttek s egyúttal elhatározták, hogy az említett bizottság továbbra is folytassa tanácskozásait, míg a végleges megállapodás létrejön. A kartel egy közös eladási irodát szándékozik létesíteni, amely az eladásokat közvetítené. Az áremelés nagyságára vonatkozólag még nem szivárogtak ki hírek.

Gyáriparosok kirándulása a pécsi kiállításra. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége szeptember 21-én társas kirándulást rendez Pécsre, ahol a leránduló gyárosok egyúttal részt vesznek a Szövetség pécsi fiókjának szeptember 23-án tartandó közgyűlésén. A kereskedelemügyi miniszter a kirándulásra kedvezményt engedélyezett, amely abból áll, hogy a gyorsvonaton való oda- és visszautazásra az első osztályba két II. osztályú, a II. osztályra két III. osztályú rendes gyorsvonati személyjegy váltandó.

Az arad-hegyaljai motorvasut új igazgatója. Annak idején megírtuk, hogy Kepes Ferencz, az arad-hegyaljai motorvasut igazgatósági megbízottja megváltik állásától és vezérigazgatói címmel Zerkowicz Rudolfot, a gyulafelelaki motorvasut vezérigazgatóját fogják a vasut élére állítani. Most úgy értesülünk, hogy az elsőbbségi részvényesek, a berlini Henning, Gartwich et Co. cég tagjai meg egyezsre jutottak Zerkowicz Rudolfal, akit már is neveztek a hegyaljai motorvasut vezérigazgatójának. A szerződési feltételek részletei még nem kerültek nyilvánosságra, de bizonyos, hogy a szerződés tartalma hosszú évekre szól és vezérigazgatói fizetése akkora lesz, aminőt legutóbb Kepes Ferencz igazgatósági megbízott élvezett. A fizetés megállapítása a társaság közgyűlésének lévén fenntartva, legközelebb rendkívüli közgyűlésre hívják össze a társaság részvényeseit. Ez a közgyűlés fogja azután az új vezérigazgató javadalmazását meghatározni.

A hazai lótenyésztés. A legutóbbi időben erős lendülést vett a hazai lótenyésztés. Erős bizonyítéka ezen körülménynek, hogy a múlt évben a külföldi lóvásárlók között szerepelnek többek között Poroszország, mely 2 arab mént vásárolt a bábolnai ménésből 10.000 koronáért, továbbá Japánország, mely 11 lovat vett meg a kisbéri és mezőhegyesi ménésből és hogy a radautzi ménésből ezidő szerint 15 kancza van fedezetés végett Bábólnán. Kedvező jelenségül kell felhozni azt is, hogy az állami méntelepekben elhelyezett 3210 mén 1906 évben összesen 127.228 kanczát fedezett, vagyis az 1905 évinél 10.861 kanczával többet s a fedezésekbe befolyt pénz összege 1906-ban 972.738 korona volt, ami az előző évvel szemben 68.564 korona többletet jelent. A kistenyésztők tenyésztési kedvének fokozására szolgál az egy éves méncsikók vásárlása. Ily méncsikó a múlt 1906 évben 282 darab vásároltatott, összesen 135.669 koronáért. Ugyancsak a tenyésztési kedv fokozására szolgál részben a ménék vásárlása is és pedig egyrészt az állammal méncsikó felnevelési egységben álló tenyésztőktől, másrészt az ily egységben nem álló egyénektől való vételük folytán. Egységesez ménesekből 1906 évben 99 darab három éves, más tenyésztőktől 36 darab teljes koru és végre Budapesten az őszi méntkiállítás alkalmával 16 angol telivér mén vásároltatott az állam számára 1.500—16.000 korona között váltakozó vételárakkal.

Új vasérctelep. Legutóbb megírtuk, hogy Delinyestén a szabadalmazott magyar-osztrák államasutársaság területén gazdag vasérctelepre bukkantak. Most ujabban ismét igen bőséges vasérctelepet találtak Timova és Delinyest között. A kiküldött szakértők — írják lapunknak — megállapították, hogy a gazdag érctelep mintegy 150 évre elegendő anyagot szolgáltat a resiczai művek részére. A kiaknázási engedély iránti lépések megtétele megtörtént.

A pécsi országos állatkivállítás. Holnap nyílik meg Pécsen a tenyészkivállítás. A juri már ma megkezdte működését, hogy a díjazott állatok angol szokás szerint naponként bizonyos órában a nagytribünön összegyűlő közönség előtt fölvezetessenek. A kiállítás szeptember 9-éig tart.

A világ gabonatermése. A magyar közönséget talán soha sem érdekelte inkább az az óriási adathalmaz, melyet évenként így augusztus végén a földművelésügyi miniszter közzé szokott tenni, — mint éppen az idén. Szinte fölöslegesen tartjuk ezt az érdeklődést szöbhözni, mivel nap-nap után irunk az élelmiszer drágaságáról szénhányról és egyéb kalamitásokról, melyek a magyar néprétegekre az idén oly súlyosan nehezedenek. Az érdeklődés fokmérője a világ gabonatermése iránt ma magyar szempontból önként érthetőleg magasan áll tehát. Közepesen jól silányabb az ideai magyar gabonatermés, a husarak és egyáltalán minden élelmi és szükségleti cikkeknek az árai hallatlan magasra szöktek fel, úgy, hogy a megélhetés az elmúlt évekhez képest 20—30 perccenttel kerül többre a magyarnak az idén. Ösödöktől fogva kiviteli állam voltunk szemesterményekben, a nyugati államokat elláttuk állati termékekkel, — sajnos, az ideai terméstermények folytán nagyon megcsappan ez a kivitel.

Alig lesz mit kivinnünk, mert a hazai fogyasztás is erősen igényli a föld hozadékát. Magyar szempontból tehát csak panaszos szó kelhet ajkunkon, midőn a világ gabonaterméséről szóló adathalmazba tekintünk. Nemhogy kivinni valónk volna, idehaza is alig lesz befaó falat kenyere a magyarnak. Hozzá járul a helyzet súlyosodásához az is, hogy a politikai látóhatár is elborul, félig kész gazdasági kiegyezésünk Ausztriával semmi biztosító támpontot nem nyújt arra nézve, hogy a magyar közgazdaság csak némi kis lendületre is számíthatna a közel jövőben. Szerinte foszlottak a magyar közönség reményei egyelőre tíz esztendőre a gazdasági önállóság tekintetében is. Daczára a két állam koronás uralkodója tavalyi kijelentésének, hogy a gazdasági különválásunkhoz beleegyezését adja, még sem válnak el Ausztriától gazdaságilag, mert a nemzeti kormány megegyezett Beckékkel Bécsben szeptember hóban összetűlő parlament ratifikálni fogja legtöbb valószínűség szerint a kiegyezést. Az iparra és kereskedelemre nézve nem lehet mellékes az, hogy az idén a magyar föld hozadéka oly csekély, hogy egy gazdasági esztendőre aligha meg nem szűnünk exportáló állam lenni. A magyar iparpártolás életerős nagy mozgalmának az ideai silány termés nagymértékben élet vette, aminek folytán a magyar közgazdasági élet legalább egy esztendőre a tespedésre van utalva. A megélhetési viszonyok oly súlyosak, hogy az inséges esztendő jellege kétségbe vonhatatlan immár. De még ebben a vigász nélkül való helyzetben is kénytelenek vagyunk az elismerés adóját letenni a magyar földművelésügyi miniszter asztalára, hogy a magyar közéletet a világ természetes eredményei felől idejekorán tájékoztatta; legalább tudjuk, hogy mire számíthatunk és mit kell egy gazdasági éven által nélkülöznünk. Mert, hogy sokat kell nélkülöznünk, az az egy bizonyos. Az emberi számításnak kell hogy határa legyen, de az a látóhatár, amely a világtermés eredményei szemlélése közben a magyar szem elé tárul, az vigasztalan és szinte kétségbeesítő. A világtermésről lapunk más helyén részletesen számolunk be.

Nemzetközi balesetügyi kiállítás. A nemzetközi balesetügyi és munkásjóléti kiállítás végrehajtóbizottsága tegnap Thék Endre elnöklele alatt tartott ülésében meglette a kiállítás megnyitására vonatkozó intézkedéseket. A végrehajtóbizottság tudomásul vette, hogy a kiállításnak 210 bejelen-

tett kiállítója van és pedig Ausztriából 30, a német birodalomból 85, Olasz-, Francia- és Svédországból, Hollandiából és Amerikából 15, és hogy a hazai kiállítószáma eddig a 75-öt meghaladja. Utóbbiak között az állami intézetek és Budapest főváros tanácsa is szerepelnek, úgy hogy a magyar osztály is minden tekintetben méltóan fog versenyezni a külföldi államokkal, melyeknek technikai alkotásai sokkal nagyobb fejlődésről tanuskodnak ugyan, de egyes iparágakban, pl. villamos iparban, hazai iparunk még a balesetelhárító technika szempontjából is a külföldivel teljesen egyenrangúnak mutatkozik.

Vágújhely város iparpártolása. Annak idején megírtuk, hogy Vágújhely város világitási berendezését a tanács Manoschek Ferencz bécsi cégnek ítélte oda. E hírrel szemben Vágújhely város levelet intézett lapunkhoz, melyben kijelentette, hogy *Manoschek nem* bécsi cég, mivel Pozsonyban be van jegyezve. Ezzel szemben — most úgy értesülünk — hogy *Manoschek* Ferencz igenis bécsi cég, amennyiben Magyarországon komoly gyára nincs, s hogy Vágújhely város határozata törvényellenes, mivel az iparfejlesztési törvény kapcsán kiadott közszállítási végrehajtási utasítás kimondja, hogy a bejegyzés ténye még nem kvalifikál valakit közszállítás elnyerésére, amennyiben a vállalatnak cégében és egész üzemvitelében magyarnak kell lenni. A belügyminiszter törvényhatóságától feltétlenül el kell várunk a magyar iparra sérelmes határozat megsemmisítését.

A kecskeméti malomsztrájk. Kecskeméten nagy szabású malomsztrájk ütött ki, mely komoly veszedelemmel fenyegeti a nagy alföldi város és környékének közönségét. A sztrájk állásáról tudósítónk a következőket jelenti: A helybeli nagy malomok közül már kettő nyilatkozott a memorandumra, melyet a malommunkások részére a vasárnap Budapestről itt járt szociálista agitátorok készítettek. A Sertészhalok Gözmalomának igazgatósága a memorandumot, mint nem teljesíthető visszautasította. A malom az összes munkások sztrájkba állása miatt az üzemet beszüntette. A „Gazdasági Gözmalom“ Szappanos István országgy. képviselő elnöklele alatt kimondotta, hogy a munkások kérését részben teljesíti; hajlandó ugyanis belemenni a munkabér fölemelésébe és a munkaidő leszállításába, azonban szervezett munkásokkal nem tárgyal. A malom most még folytatja üzemet, de mivel a személyzet nagy része eltávozott, valószínűleg szintén beszünteti az üzemet. A „Józsei“ gözmalomban az üzemet részlegesen folyik; az igazgatóság még nem válaszolt a memorandumra.

Megnyitott állomás. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy Obrenovác szerb állomását a szilva- és szivaiforgalom számára szeptember 13-án nyitja meg.

O. M. K. E. Naptár. Karácsony előtt új könyv jelenik meg elsődiben az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület kiadásában. A naptár tartalmazni fogja az ujabban életbelépett törvényeket és rendeleteket és ezeket különös részletességgel ismerteti, nemkülönben alapos tájékoztatást fog nyújtani a kereskedelmi forgalommal kapcsolatos mindennemű intézmények szervezetéről és szabályairól. Az évkönyvet az egyesület megbízásából Beck Géza titkár szerkeszti.

Gazdák képviselői a dohánybevéltáznál. Az OMGE már régebbi idő óta törekedett arra, hogy a dohánybevéltáznál a dohánytermelő gazdák érdekeinek képviseletére a gazdák köréből választott szakértők alkalmaztassanak azok helyett az u. n. politikai biztosok helyett, akiket eddig a dohánybevéltáshoz a m. kir. dohányjövédék igazgatósága az alispán kijelölése alapján kinevelt és alkalmazott. Ezek a politikai biztosok legtöbbször olyan kérdéseket öregebb gazdák voltak, akiknek ezen állásra való kinevezéssel némi jövedelmet akartak biztosítani, anélkül, hogy ezen jövedelemmel szemben tőlük megfelelő működést követeltek volna, amit már azért sem fejtettek volna ki, mert a legtöbbje a dohánytermelésről forgalommal is alig birt. Az O. M. G. E. dohánytermelési szakosztályának február hó 7-én tartott ülésén Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter személyesen is jelen lévén, az ott lefolyt tárgyalásból meggyőződést szerzett a gazdák ezirányú kívánásának jogosságáról, ennek folytán az O. M. G. E. most intézet leiratával elrendelte, hogy a poli-

Schmidl L. Győr.

Ajánl: szavatolt tiszta, hollandi mód szerint készített

Kakaóport

Csokoládé, finom cukorka.

Egy napi termelőképeség 5000 kg.

Kapható a főraktárban, Budapesten, VII. Erzsébet-körut 4. és minden jobb fűszer- és csemegekereskedőnél.

tikai biztosi intézmény megszüntetésével már a folyó évi dohánybeváltásnál minden dohánybeváltó hivatalnál az érdekelt vármegyei gazdasági egyesületek kijelölése alapján a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a pénzügyminiszter által megerősítendő gazdasági szakértőt és helyettesét nevezzen ki, akik megfelelő napidíjjal és utazási költségeik megtérítése ellenében a dohánymintacsomók összeállításánál és a dohánybeváltásnál közreműködjenek, a gazdák érdekeit képviseljék és a dohánybeváltó tisztviselők és a gazdák között esetleg előforduló kontroverz kérdésekben a gazdák érdekeit képviseljék. A Gazdasági Egyesület Országos Szövetségének irodája, ennek folytatásán ezen gazdasági szakértők működésének megállapítására kiadott szabályrendelet közlése mellett felszólította az érdekelt gazdasági egyesületeket, hogy a G. E. O. Sz.-hez a szakértőket és helyetteseket kinevezés végett kijelöljék.

Szomorú számok. A cs. klr. kereskedelmi minisztérium statisztikai kimutatása szerint július havában a behozatal Magyarországból 85 millió, a kivitel Magyarországra 95 millió koronára rugott. Januártól júliusig bezárólag Magyarországból 565.9 millió korona értékű árukat hoztak be és Magyarországra 620.3 millió korona értékű árut vittek ki. Súly szerint az említett időszakban a behozatal 62.27 millió métermáza, a kivitel 17.31 millió métermáza volt Magyarországra. A provizórius kereskedelmi mérleg eszerint januártól bezárólag júliusig Ausztria javára 54.4 millió koronás aktívumot mutat, a múlt év hasonló időszakában elért 38.5 millió koronával szemben.

Sorsolások. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 3 és fél százalékos 500 frankos községi kötelezői közül ma kisorsoltak 754 darab I. sorozati kötelezőt, 754 darab II. sorozati kötelezőt. Kisorsoltatott tehát: az I. sorozatból 377.000 frank, a II. sorozatból 377.000 frank névértékű 3 és fél százalékos községi kötelezőt. Ezen kívül a Magyar Vöröskereszt-Egyesület is ma délután tartotta húzását, amely alkalommal kisorsoltak 4600 darab sorsjegyet egyenként 15 korona nyeresémmel, továbbá 20.000 koronával kihúzott: 5044. sor. 67. szám; 1000 koronával: 6926. sor. 72 szám, 7580. sor. 83. sz.; 200 koronával: 1511. sor. 88. sz., 4403. sor. 65. sz.

Személyszállítási díjak leszállítása. Értesüléstünk szerint a Magyar Folyam- és Tengerhajózási R.-T. a vukovár-újvidéki helyi vonalon a személyszállítási díjakat folyó évi szeptember hó 1-én kezdődő érvénnyel jelentősen mérsékelte. Például a Vukovárról Palánkára eddig érvényben volt menetdíjak az I. osztályban 190 fillérről 80 fillér, a II. osztályban 120 fillérről 60 fillér, a III. osztályban 80 fillérről 30 fillér, a Vukovárról Újvidékre érvényben volt menetdíjak az I. osztályban 400 fillérről 180 fillérre, a II. osztályban 240 fillérről 110 fillérre, a III. osztályban 160 fillérről 70 fillérre szállítottak le.

Nyílt-tér.

(A sorokban közöltéket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

LOVAS-féle Zene-Conservatorium
akad. előkészítő tanfolyammal
VI., Andrásy-ut 67. szám.
II. és III. em. az orsz. m. kfr. zeneakadémia volt palotája modernül átalakítva.
Beiratások egész nap.
TELEFON. Elsőrendű tanári kar. TELEFON.
Prospektus ingyen és hérmentve.

Társat keres

fővárosi vasnagykereskedés, mely 10 év óta fennáll és az egész országban óriási vevőkörnek örvend. Befektetett tőke biztosítva. Ajánlatokat „VAS 100“ alatt a kiadóhivatalba kér.

Étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz

KRISTALY-forrás

szénsavval telített ásványvíze. Legtisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. Vidékre és külföldre kérjen fuvardíjmentes szállításról árjegyzést és címezze:

Szt. Lukácsfürdő Kútállalat, Budapest-Budán

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Új, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvölkyór-, szí-, idült gyomor-, hól- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szélhűtés és elmozgásv ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének **Dr. Kovács J.** orvosnak (Hemopatia) rendelési helye van Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9-11-g és 3-6-g-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódjá.

Ferdennőttek!

KELETI J. testgyógyászati műintézete, Budapest IV., Koronaherceg-utca 17.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Budán.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forrómeleg, kénes források, Iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vízgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádifürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos penzió. Csuz, kőszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budán.

Ifj MECHLOVITS TIVADAR

mű- és czimfestő

kizárólag Budapest, VI., Váci-körút 55.
TELEFON 66-72

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fagyóp

Kapható: **MÜLLER J. L.** ca. és kfr. ad. száll Budapest, IV., Koronaherceg-u. 2. yógyszerész, drogeria és finomabb üzletekben. Kis tubus 60 fillér. Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

Külön értesítés helyett.

Politzer Albert és neje szül. Friedmann Stefánia, Politzer Hermína és férje Kovács Mátyás, dr. Politzer Gyula és neje szül. Misner Margit, Politzer Jozsef fájdalomtól megtört szívet jelentik az összes rokonok nevében is, hogy törőn szerették édes jó anyjuk, a legjobb anyós, nagyanya, testvér és rokon

özv. Politzer Bernátné

szül. ESZTREICHER FANNY

áldásos és tövökény életének 68-ik évében rövid szenvedés után augusztus 30-án jobblétre szenderült.

Feljejtethetetlen drága halottunk hült tetemét vasárnap, szeptember hó 1-én d. n. 4 órakor a rakosteresztui izr. temető halottas házából az ottani család sírjoltban helyezték el örök nyugalomra.

Emlékét mindannyian kegyelettel őrizzük.

Esztreicher Eleonora férj. Politzer Farkasné, nevére. Özv. dr. Politzer Izsák, dr. Politzer Adam és neje, Politzer Pál és neje, Politzer Zsigmond és neje, Politzer Gasztáv és neje, Wolsz Réza, Holzer Katman, sógorok és sógorok, unokák.

Koszorúk mellőzését kérjük.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Tőzsdei hangulatok.

A vénasszonyok nyara mintha jobb időket hozna a tőzsdének. Azaz hogy kinek-kinek. A gabonatőzsdén ismét bizakodik a hausse: meg nem állunk 12 forintos buzaárig. Beörkabáth gróf, a buzgó agrárius, aki a léten fent járt a tőzsdén, biztatta is a fölfelé dolgozókat: csak így, így, akkor már én is engedek a negyvennyolcztól egy kicsit, csak ti ne engedjétek a tizenkettőtől, akkor már én se haragszom annyira a tőzsdére. És a tőzsde másik felén, ahol olyan rosszul viselte magát a konjunktúra, ugyszintén beültött — a hausse. Azt hittük, mire a levelek hullanak, még jobban hullanak a záloglevelek és a többi papírosok. De mit tesz Mercur isten, megfordítja az irányzat szekerének rudját és sok sopánkodó ember ajkán rebegtetni el: Kint vagyok a vízből. Hanem vagynak még bajok, amelyek ürömsöppöket vehetnek az értéktőzsde örömébe, aki az orránál tovább akar nézni, — vannak, akiknek ilyenkor meg kell erőltetniük a szemüket — megláthatja a mi közgazdaságunk bibijét. Nem is egyet, hanem többet.

Mintha egy nagy, általános sztrájk ütött volna ki, amit egy vidéki városban akartak „en miniature kicsinyben“ — ahogy egy tőzsdelátogató mondotta — megpróbálni. Sztrájkol a nagybank és nem ad pénzt. Sztrájkol a „szövi“ és nem prolongál. Sztrájkol a szén-protz és nem ad szenet, azért mert a kocsisa esetleg sztrájkolni fog. És hogy megint a számoknál maradjunk, ahogy a jassz-ok mondják, huszonnyolczra veszik a fogyasztót. Mikor erről az utóbbiról esett szó a tőzsdén, azt mondja valaki:

- A kiskereskedőknek lesz a legkönnyebb, akitől mi vesszük a szenet.
- Miért? kérdi valaki.
- Hát, ők majd ezental kilenczven kiló helyett nyolczvan kilót fognak szállítani — egy métermázsában...

(A kínai kormány takarékpénztárakat létesít. Közgazdasági rovatunk szerdái hire.)

Tehát Kinába is behatolnak a gazdasági intézmények, ezek meg majd a kínaiak zsebébe, ha valahonnan nyugatról vesznek példát. Isten mentsen, hogy a kínai kormány ideküldjön néhányat az embeireiből tanulmányozni a mi hitelügyünket. Mert még eltanulnának egyet-mást, ami hamar akadna követőkre a sárgák között, ugy amint itt is nagyon kapós lett bizonyos fajta intézetek nyitása, azoké, amelyeket most már inkább csukni készülnek, mint nyitni. De azért ejtsük sorát, milyen lehet majd Kinában némely intézet, aminek ha mását akarjuk látni, nem is kell olyan messzire menni.

Történik a „Pénzügyi boxer“, vagy „Addig nyuzd felebarátodat, amíg él“ című intézetnél.

Az áldozat (az igazgatóhoz): Egy kis váltócskát hoztam, nagyságos uram, nem sok, csak száz tael.

Az igazgató (megnézi a váltót): Öregem (megfogja a ruhája csücskét) maga nekem ilyen fiatal, hát azt gondolja, hogy én a czopffára adok magának. Hozzon kezeseket. De mindenesetre fizessen tudakozódási díjat.

(Az áldozat, miután a díjat lefizette, benyargalja a várost, hozza a váltót összes nagykorú fel- és lemenőágbeli rokonaival aláírva.)

Az igazgató (megnézi a váltót): Hát jól van. (A könyvelőhöz): Hozza a dupla tust és a levonási díjszabások könyvét.

A könyvelő: Melyik könyvet: félbőr-kötésben, vagy egész bőrkötésben.

(Ez a kínai pénzügyintézetek virágnyelvén: nyit

legegészségsőbb ruhákat, ugyszintén eredeti korhű

diszmagyar ruhákat

hatványosan készít és kölcsön ad

Szegfü és Mártha

BUDAPEST IV., Váci-utca 20

jelent, félig vagy egészen nyuzzuk-e le a bőrét.)

Az igazgató: Az egészséget. (Az áldozathoz): Maga meg várjon. Néhány perc múlva kész az elszámolás. Addig, ha akar, olvashat. Ott lóg a falon a „Déli Nyuz“ a kínai pénzintézetek hivatalos lapja.

Az áldozat (magában): Addig kelljen neked lógnod, amennyivel több lesz, mint néhány perc. (Egy óra múlva kész az elszámolás, miközben elkészül, a könyvelő és az igazgató sűrűn telegrafálnak drótnélkül, szemhunyorogásokkal.)

Az igazgató (olvassa): Kölcsön 100 tael. Levonások: részleg 30 tael, rendes tartalékalap 20, rendkívüli 10, tudom is ennyilyen tartalékalap 5, ötödéves korpóték 10, pót-tudakozási díj 3.

Az áldozat: Óh jaj!

Az igazgató: Ne jajgason öregem, így van ez a művelt nyégaton, ezután jön még az, ami nálunk van (tovább olvas) pagoda építési-alap 3, pagoda lerombolási-alap 3, pagoda ujjáépítési alap ismét 3, hittérítő-mészárlási alap 2. Összesen: 90 tael.

Az áldozat: (Számol) Pardon, csak 89.

Az igazgató: Igen, de a könyvelő ur tévedett, a bank javára. Lelkiismeretes könyvelőnek csak így szabad tévedni. (A könyvelőhöz.) Mit ácsorog maga itt, nem tudja, hogy a pinczében van dolgo. (Ennek is meg van a maga jelentősége a virágnyelvben.)

A könyvelő: Ugy csináljam, ahogy a művelt nyugaton szokás.

Az igazgató: Igen, ebből azonban elég lesz fiz példány. (A pénztárhoz.) Fizesse ki ezt a pasast.

A pénztáros: (ki eddig a tippeket tanulmányozta, magában.) Végre sikerül a banknak megszabadulnia a hamis taeljaitól.

Kova.

Gabonatözsde.

Készüzbában ma a kínálat élénk volt, melyet malmaink eleinte figyelembe semm vettek, utóbb azonban olcsóbb árak mellett mégis hozzáálltak a vételekhez; elkelt 36.000 mm. 5 fillérrel olcsóbb árakon. Rozs 5-7¹/₂ fillérrel olcsóbb, zab gyenge, árpa és tengeri változatlan. — A határidőpiacra az amerikai tözsdékről 1¹/₄ cent emelkedést jelentettek, ámde annak ellenére az árfolyamok nálunk nagyjából változatlanok maradtak az üzlet kezdetén, mig nem később a nagyobb hozatalokra és az annak nyomán eszközölt realizálásokra a buza-árak lassankint csökkentek, míg takarmányneműink inkább tartott irányzatuk maradtak. A forgalom mérsékelt maradt és gyenge variációk mellett az általános hangulat inkább a visszaesés felé hajlik, mert az effektív-üzlet iránya nagyon gyenge és malmaink még mindig nem adták fel tartózkodó álláspontjukat.

Eladatott:

Ó-buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 kg. 23.90 korona, 150 mm. 75.5 kg. 23.50 korona, 500 mm. 79 kg. 23.20 korona.

Bácskai: 2300 mm. 76 kg. 22.65 korona. **Szentesi:** 2600 mm. 77.5 kg. 23.10 korona. **Bánsági:** 1075 mm. 78 kg. 22 korona. 3925 mm. 76.8 kg. 23 korona.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 75.5 kg. 22.80 korona.

Becskeréki: 2000 mm. 76 kg. 22.90 korona.

Új buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 150 mm. 78 kg. 23.10 korona, 300 mm. 78 kg. 23.10 korona, 100 mm. 74.4 kg. 22.75 korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.10 korona, 300 mm. 77 kg. 23.10 korona, 250 mm. 77.5 kg. 23.90 korona, 100 mm. 77 kg. 22.80 korona, 100 mm. 77 kg. 22.70 korona, 500 mm. 77 kg. 22.70 korona, 500 mm. 77 kg. 22.70 korona, 100 mm. 77 kg. 22.90 korona, 100 mm. 77 kg. 23.80 korona, 100 mm. 77 kg. 22.95 korona, 200 mm. 77 kg. 22.90 korona, 250 mm. 76.5 kg. 22.70 korona, 100 mm. 75.5 kg. 22.60 korona, 100 mm. 76.4 kg. 22.75 korona, 200 mm. 76 kg. 22.50 korona, 200 mm. 76 kg. 22.60 korona, 200 mm. 76 kg. 22.50 korona, 150 mm. 76 kg. 22.70 korona, 100 mm. 76 kg. 21.30 korona, kev.

Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 22.90 korona, 100 mm. 78.5 kg. 22.80 korona, 100 mm. 78 kg. 22.65 korona, 600 mm. 77.5 kg. 23 korona, 500 mm. 77 kg. 23.90 korona, 500 mm. 77 kg. 22.90 korona, 150 mm. 77 kg. 22.50 korona, 300 mm. 76.5 kg. 22.60 korona, 200 mm. 76.5 kg. 22.70 korona, 125 mm. 76.5 kg. 22.65 korona, 200 mm. 76.5 kg. 23.35 korona, 300 mm. 76 kg. 22.60 korona, 150 mm. 75.5 kg. 22.50 korona, 150 mm. 75 kg. 22.60 korona.

Bácskai: 100 mm. 77.5 kg. 22.90 korona. **Fejérmegyei:** 309 mm. 78.5 kg. 23 korona. **Budai:** 400 mm. 78 kg. 22.80 korona. **Szalmári:** 3000 mm. 77 (új) kg. 23.20 korona, 1000 mm. 78 (ó) kg. 22.20 korona.

Rozs: 200 mm. 19 korona, 300 mm. 18.90 korona, 150 mm. 18.90 korona, 200 mm. 18.90 korona, 100 mm. 18.85 korona, készpénzfizetés mellett, par.

Árpa: 100 mm. 15.60 korona, 150 mm. 15.50 korona, 100 mm. 15.50 korona, 100 mm. 15.35 korona, 400 mm. 18.85 korona, kpf. mellett, par.

Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. augusztus 29-ől augusztus 30-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	41895	12000
Rozs	3346	—
Árpa	4029	4929
Zab	2710	3858
Tengeri	—	—
Liszt	619	18955
Korpa	610	3331

A határidőpiacra köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza októberre 11.52, 11.53, 11.46, 11.50.
Buza 1908. áprilisra 11.96, 11.97, 11.92, 11.96
Rozs októberre 9.84, 9.87.
Zab októberre 8.20, 8.16.
Tengeri szeptemberre 6.84, 6.86.
Tengeri 1908. májusra 6.90, 6.94, 6.91.

Déli 1 órakor zárulnak:

Buza októberre — — — — — 11.49—11.50
Buza 1908. áprilisra — — — — — 11.97—11.98
Rozs októberre — — — — — 9.76—9.77
Zab októberre — — — — — 8.17—8.18
Tengeri augusztusra — — — — — 6.87—6.88
Tengeri 1908. májusra — — — — — 6.91—6.92

Délutáni forgalom.

Délután nem változott az üzlet.

4 óra 30 perckor zárulnak:

októberi buza 11.49 11.50
áprilisi buza 11.96 11.97
októberi rozs 9.79—9.80
októberi zab 8.15—8.16
auguszt. tengeri 6.85—6.86
májusi tengeri 6.90—6.91

Ertéktözsde.

Az amerikai vaspiacról ma igen kedvezőtlen tudósítások érkeztek; tekintettel arra nagyobb-mérvű eladások történtek rima-murányi vasmű részvényekben és minthogy amugy is némi realizálási hajlam mutatkozott, a hangulat eleinte bágyadt volt. Rima-murányi vasmű részvényeken kívül, melyek 3 koronát vesztek, a két hitelrészvény került alacsonyabb árfolyamon forgalomba. Nagyobb kínálat mutatkozott, magyar koronajáradéokban, mely bécsi eladásokra 50 fillérrel csökkent. A déli tözsde megnyitásával teljesen változott a helyzet, mert Berlinből a pénzvizonyok javulását jelentették és ottani számlára nagyobb mérvű vásárlások történtek, főleg Osztrák hitelrészvényekben. A vezető érték árfolyama ennek következtében hirtelen felszökött 5 koronával és a forgalom az egész vonalon megélenkült. Élénken kerestek továbbá Rima-murányi részvényeket arra a híresztelésre, hogy az osztalékot 30 koronában fogják megállapítani, a tavalyi 26 korona ellenében, mire a Rima-murányi részvények árfolyama gyors tempóban felszökött 8 koronával. Osztrák-magyar államvasuti részvények állandóan élénk vételkedv tárgyát képezték és 5 koronával magasabb árfolya-

mon záródnak. — Helyi értékek és a járadékok piacza ellenben nyugodtak maradtak, az árfolyamok lényegesen változtak.

Előzőzsde.

Az előzőzsde bécsi eladásokra bágyadt volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 633.50—635.50, Magyar hitelbank 743.50—745.—, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 479.50—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 451.50 454.—, Osztrák-magyar államvasut 654.50—656.25 Déli vasut 154.—, Rimamurányi vasmű 539.50—537.50, Magyar koronajáradék —, Közuti vasut 537.—536.—, Városi villamos vasut 282.—, Hazai bank —.

11 óra 15 perckor záródnak: Osztrák hitelrészvény 634.—634.50, Magyar hitelbank 743.50—744.—, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 480.—481.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 452.—453.—, Osztrák-magyar államvasut 654.—655.—, Déli vasut 154.—154.50, Rimamurányi vasmű 538.—538.50, Magyar koronajáradék 92.60—92.65, Magyar aranyjáradék 110.50—111.—, Közuti vasut 536.—537.—, Városi villamos vasut 282.—282.50.

Déli tözsde.

A déli tözsde szilárd volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 634.25—637.—, Magyar hitelbank 745.50—747.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 480.50—481.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 453.—454.25, Osztrák-magyar államvasut 656.—658.—, Déli vasut 154.—, Rimamurányi vasmű 537.75—544.50, Magyar koronajáradék 92.60—92.70, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 536.25 538.—, Városi villamos vasut 282.—282.50.

Helyi értékekben köttetett: Salgótarjáni 578.—581.—, Weitzer-féle waggongyár 380.—383.—, Drasche-féle téglagyár 503.—506.—, Polgári sörfőzde 365.—.

1 óra 30 perckor záródnak: Osztrák hitelrészvény 636.—636.50, Magyar hitelbank 745.50—746.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 480.50—481.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 452.50—453.—, Osztrák-magyar államvasut 657.50—658.—, Déli vasut 154.—155.—, Rimamurányi vasmű 543.—543.50, Magyar koronajáradék 92.55—92.60, Közuti vasut 536.—536.50, Városi villamos vasut 282.—282.50.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 4—5, nvolcz napra 10—12 K, szeptember végére 18—20 K.

Utótözsde.

Az utótözsde berlini vásárlásokra szilárd volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 636.—638.50, Magyar hitelbank 745.50—747.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank —, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. —, Osztr.-m. államvasut 657—658.50, Déli vasut —, Rimamur. vasmű 542.50 543.50, Magy. koronajáradék —, Magy. aranyjár. —, Közuti vasut 536.—537.—, Városi villamos vasut —.

3 óra 30 perckor záródnak: Osztrák hitelrészvény 637.55 638.—, Magyar hitelbank 746.50—747.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 480.—481.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 452.50—453.—, Osztrák-magyar államvasut 658.—658.50, Déli vasut 154.—154.50, Rimamurányi vasmű 543.—543.50, Magyar koronajáradék 92.60—92.65, Magyar aranyjáradék 110.—110.50, Közuti vasut 537.—537.50, Városi villamos vasut 282.—282.50.

BÉCSI GABONATÖZSDE:

Bécs, augusztus 31. (Az Egyetértés távirata.)

A kedvező külföldi jelentésekre az itteni piacon az irányzat megszilárdult. Buza 5 fillérrel emelkedett, a konzum ellenben majdnem teljesen tartózkodott a vásárlástól s így noha a kínálat meglehetősen jelentékeny volt, üzlet alig tudott kifejlődni. Rozs árfolyamai is egyre emelkedtek, s kínálat csekély, ellenben a kereslet elég élénk, az árak 30 fillérrel javultak. Tengeri 5—10, zab 10 fillérrel drágult. Árpa igen szilárd, de mivel az árakat nagyon felverték, az üzlet szűk korlátok közt mozgott.

A mai hetitözsden a budapesti jelentések nyomozó hatással voltak és buza, amely cikik a

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle radio activ

Ismándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2—3 óra
alatt teljesen rendbe hozza.

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székelybetegségeknél, Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben. Kutyajelölés Komáromban.

hét folyamán alig találkozott érdeklődéssel, ma valamivel olcsóbban lett volna csak elhelyezhető és az ár a múlt hetéhez képest 5-10 fillérrel hanyatlott.

Jegyzetett 50 kg.-ként:

Buza: régi tiszavidéki 12.05-12.60 kor., új 11.85-12.50 kor., új mosoni és győri, 11.05-11.35 korona, új tótfelvidéki és csepeli 10.95-11.50, új déli vasuti 11.10-11.35, új marchfeldi 11.10-11.40 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.90-10.10 korona, csepeli 9.85-10.10 kor., pestmegyei 10.85-10.15, különféle magyar 9.80-10.05 kor., osztrák 9.75-10.- korona.

Árpa: morvaországi 9.40-10.- kor., marchfeldi 9.-9.50 korona, bécsvidéki 8.90-9.50 korona, tótfelvidéki 8.30-9.90 korona, csepeli 8.25-9.65 korona, mosoni és győri 8.10-9.25 korona, budapest-mohácsi 7.55-8.10 korona, déli vasuti 8.10-9.75 korona, tiszavidéki 7.40-8.25 korona.

Magyar tengeri: 7.30-7.50 korona, cinquantin 7.85-8.15 korona.

Magyar közepes zab 8.50-8.75 korona, elsőrendű 8.65-8.85 kor., válogatott 8.80-9.15 kor., új 8.45-8.80 kor.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, augusztus 31. A tegnapi tőzsde kedvelen irányzata a mai tőzsdére is áthatott, amennyiben a külföldi tőzsdékről érkező kedvezőtlen hírek nagy hatással voltak az üzletre.

értékek tartott árfolyamok mellett maradtak és különösen az államvasuti részvényekben áremelkedés mutatkozott.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitellr. 634.25, Magyar hitellr. 742.50 Länderbank —, Allamvasut 655.75 —, Déli vasut 154.75 —, Alpesi bányatársulat 588.50, Rimamurányi 537.50, Májusi járadék 96.—, Magyar koronajár. 92.75, Orosz érték —, Török sorsjegy 182.50, Német márka 117.50.

A déli tőzsde szilárd irányzattal nyílt meg.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitellr 635.50, Magyar hitellr 743.—, Länderbank 421.—, Unio-bank 537.—, Allamvasut 658.25, Angol-bank —, Bankverein —, Déli vasut 154.75, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 589.50, Májusi járadék 96.—, Magyar koronajár. 92.75, Török sorsjegy 182.50, Német márka 117.50, Elbavölgyi vasut 420.—, Rimamurányi 538.25, Orosz járadék 83.10, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —.

Bécs, augusztus 31. (Osztrák értékek zárlata.)

4-2 százalékos papír-járadék 96.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.40, 1860-as sorsjegy 147.75, Osztrák hitelsorsjegy 435.—, Angol osztrák bankrészvény 299.—, Bécsi Bankverein 529.—, Osztrák-magyar bank 1785.—, Déli vasut 155.—, Dunagőzhajózási társaság 991.—, Dohány részvény 411.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.47, Osztrák Lloyd 424.—, 4.2 százal. ezüst járadék 95.95-98.—, Osztrák koronajár. 96.10, 1864-es sorsjegy 239.—, Osztrák hitellintézeti részvény 637.—, Union-Bank 536.—, Osztrák Länderbank 421.10, Osztrák-magyar államvasut 658.25, Elbavölgyi vasut 420.—, Alpesi részvény 529.—, 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 240.67, Lipótkohó 426.—, Töröksorsjegy 182.—, szilárd.

Bécs, augusztus 31. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 109.60, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 142.50, Magyar hitelbank részvény 746.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 479.—, Rimamurányi 540.50, Magyar cukoripar 1746.—, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajár. 92.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 187.—,

Kassa-Oderberg vasutársaság — Magyar jelz. logbank 454.— Magyar kereskedelmibank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, aug. 31. (Tőzsdejelentés.) A mai tőzsde megnyitáskor határozottan szilárd irányzatú volt, tekintve, hogy a spekuláció fedezéseket eszközölt és egyúttal külföldről vételi megbízások érkeztek.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjádék —, 4 százalékos osztrák aranyjádék 97.—, osztrák hitellrészvény 199.75, Déli vasut 30.40, orosz bankjegyek 216.40, 4 százalékos orosz kölcsön 69.75, Disconto Commandit 168.40, Dinamitruszt 152.75, Harpeni 193.75, Unifikált török járadék 93.60, 4-2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjádék 92.75, Magyar koronajár. —, Osztrák-magyar államvasut 140.50, Bécsi váltóár 85.05, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 187.50, Gelsenkircheni 190.—, Laurakohó 219.75. — Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) augusztus 31. 4-2 százalékos papírjádék —, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.10, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.—, Osztrák hitellintézeti részvény 198.70, Osztrák-magyar államvasut 140.25, Eszacknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 20.48, Bécsi Bankverein 133.—, Villamos részvény 384.40, 3 százalékos magyar kölcsön —, 4-2

Table with columns for Buza, Egyéb gabonaművek, Burgonya, and Faj, listing various agricultural products and their prices.

Allamadosság közkölcsonok

Table listing government bonds and their prices, including Magyar aranyjádék, All.köl. Vaskapu, and others.

Záloglevelek. Elsőbbségek

Table listing various types of promissory notes and their prices, such as Belvár. tkpt. r.-t., Egyedül. lóv. tkpt., and others.

Table listing bank shares (Bankok részvényei) and exchange rates (Kassa-oderberg, Magyar jelz. logbank, etc.).

Table listing various types of securities, including bank shares, bonds, and other financial instruments, with columns for 'Pénz' and 'Arany'.

százalékos ezüstjárdék —, Osztrák koronajárdék —, Magyar koronajárdék 92.60, Osztrák-magyar bank 127.70, Déli vasut részvény 30.50, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.15, Párisi váltóár 81.45, Unlon bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 285. — Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) augusztus 31. 42 százalékos ezüstjárdék 97.00, 1860. sorsjegy 148. —, Déli vasut 30.60, 4 százalékos Aranyjárdék 97.70, Osztrák hitelrészvény 199. —, Osztrák-magyar államvasut 140.20, Olasz járdék 102.70, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 91.60. Szilárd.

London, augusztus 31. Angol consol —.

Páris, augusztus 31. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járdék 94.52, Osztr. aranyjárdék 98.45, Magyar aranyjárdék 92.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járdék 102. —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 310. — 5 százalékos marokkói járdék 505. —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93.80, 4 százalékos Kons. amort. román járdék 86.50, 4 százalékos Amort. román járdék 1905. 92. —, 5 százalékos Orosz járdék 1906. 87.20, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 493. —, 4 százalékos Szerb járdék 1907. —, 4 százalékos spanyol járdék 90.95, 4 százalékos unifikált török jár. 94.25, Török sorsjegy 165. —, Török dohányrészvény 436. —, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 458. —, Magyarfelzárlogbank 483. —, Banque de Paris 1410. —, Banque Ottomane 684. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 161. — Meridionalvasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 602. —, Rio Tinto 1854. Sucrerie d'Egypte —, Tula 417, Thomson Houston —, Urikányi köszén 126. —, Chartered 31.50, De Beers 548. —, East Rand 86.75, Jagersfontein 162. —, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 50.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.72. Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.37, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8. Olasz aranyváltó (rövid) 1/16. Váltó Svájcra 5/8. Csek Londonra 251.50, Magánkamatláb 3 1/2. Enyhe.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, augusztus 31-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül) fillér. Közép (páronként 300—400 kilogramm terjedő sulyban) fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felül sulyban) 135—136 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 136—137 fillér. Könnyű (páronként 250 kg-ig) 137—138 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg föléli sulyban) fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) fillérig, könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. Sertésleltétel: 1907. évi augusztus 31. napján volt készlet 38235 drb., 1907 aug. hó 30-án felhajtott 429 darab, 1907 augusztus 30. napján elszállított 546 darab, 1907 aug. 31. napjára maradt készletben 38118 drb. A hizott sertésültet irányzata: nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, aug. 31. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 184 darab sertés, 53 darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 363 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 547 darab sertés, 53 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 204 darab sertés, 31 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 342 darab sertés, 22 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig 100—104 fillér, ételsulylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül fillérig, ételsulylevonással 130—136 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig koronáz. ételsulylevonással 128—135 fillérig, könnyű 220 kg-ig korona, ételsulylevonással 134—140 fillérig. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 96—100 korona. Malacz — korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendők.) A vásár irányzata lanyha, az árak hanyatlottak.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 31. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szentpétery Sándorné szül. Kadó Katinka okl. kisedővönőt a borbáni áll. kisedővódához kisedővönővé, Mátrai Etelka okl. kisedővönőt a bánfalvi áll. kisedővódához kisedővönővé, Lonkay Leona okleveles kisedővönőt a zayugróci állami kisedővódához kisedővönővé, Csepela Róza okleveles

kisedővönőt a perhádi állami kisedővódához kisedővönővé és a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Bathó János jászberényi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakorokká a pénzügyminiszteri számvédséghez nevezte ki.

Athelyesések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Csighy Antal erzsébetvárosi állami főgimnáziumi rendes tanárt a makói állami főgimnáziumhoz, Klauer Frigyes munkácsi állami főgimnáziumi rendes tanárt az egeri állami főreáliskolához, Füssy József czegeledi állami főgimnáziumi rendes tanárt a debreczeni állami főreáliskolához, Steller Ignác kaposvári állami főgimnáziumi rendes tanárt a budapesti VII. ker., külső főgimnáziumhoz helyezte át.

Pályázatok. A szolnoki törvényszéknél díjnoki állásra 8 nap; — a szombathelyi törvényszéknél albirói, a técsői adóhivatalnál pénztárnoki, a dési adóhivatalnál adótisztai, a zágrábi és kovásznai adóhivataloknál díjas gyakornoki állásra 2 hét; — a nagyszabeni törvényszéknél telekkönyvezetői, a rózsashegyi és nagyváradai törvényszéki fogházaknál fogházormesteri és Hódmezővásárhely város törvényhatóságánál II. oszt. rendőri állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. augusztus 31-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

A magas levegőnyomás Közép- és Kelet-Európát, az alacsony pedig Észak-Európát borítja. Európában az idő változóan felhős; kevés eső csak Német és Oroszországban fordult elő. A hőmérséklet alig változott.

Prognózis a következő 24 órára:

ulnyomóan száraz és meleg idő várható.

Table with columns: Állomás, Levegőnyomás mm, Hőmérséklet Celsiususban, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csepelések mm, Hőmérő sőtlet. Lists weather data for various cities like Szatmár, Ungvár, Késmárk, Losonc, Gyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Záhony, Fiume, Szeged, Tomcsvár, Nagyvárad, Kólosvár, Nagyszabony, Szatmár, Rgor, Arvavölgy, Somecskányi, Komárom, Magyaróvár, Sopron, Eszék, Cirkvenca, Debrecen, Kecskemét, Orosháza, Arad, Zombolya, Vercs, Orsova.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Augustus 30. Augustus 31. Augustus 30. Augustus 31. Lists market prices for various goods like rind, krumpli, rizs, kukorica, etc., with prices in forint and denar.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos: A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Felhívás

tisztelt olvasóinkhoz!

Az alanti rovásban felsoroltuk mindazokat a magyar kereskedőket, akik magyar árakat adnak el és akiknek, ha küszöbét átléptük, magyar kereskedő boltjában vagyunk.

Hazafias lelkesedéssel ajánljuk t. olvasóinknak ezen magyar beszerzési forrásokat és felszólítunk minden magyar érzelű embert, hogy a magyarság mostani nagy idejében a magyar kereskedőket támogassa.

Möllinger Zsigmond keféárgyára Budapest, VI., Nagy-mező-utca 43. Telefon: 12—28. Mindenemű keféárgyár műszaki, ipari és gazdasági célra. Acélkefék. Házipari cikkek Armaszok Budapest, V., Vadász-utca 7. Izabella főhercegnő cs. és kir. fensége magas védőségével működő pozsonyi házipar-egylet készítményei, erzsébetházal, felsővidéki és temesi himzések, kalotaszegi varrottások, torontáli szönyegek, népies ködedény és agyag-árak.

Magyar élelmiszer szállító részvény-társaság, Budapest, V., Nagykorona-utca 17. sz.

Kern Róbert vasnagyerkeskedése Budapest, Iroda V., Lipót-kört 24. szám, raktár V., Váci-út 20. szám. Dus raktár minden fajta légszeszcikkekkel és ösz-szeketők darabokkal, kútszegekkel, forcszegekkel, fűrcsövekkel, fűtőhengerek, szénasvartályok, csőgyökök, öntött vascsövek, szivattyúk, kutak, kifolyó állványok. Nagy dus választéka raktár mindenféle hengerelt rud-és idomvasból, hengerelt vasgerendából és U-vasakból. Vaslemezek, légszesz-, gőz- és vízvezeték sze-relvények teljes választéka. Szerszámgyár, csavarmen-etvágtó, új javított rendszerű gyorsfutó és közsü-rülő gépek. Különlegesség: csigafurók.

Gold M. és Fia, cs. és kir. udvari kárpitosok és dísz-tők, Budapest, VI., Teréz-kört 46.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamaral ékszerész ezüsttárgyára. IV. ker., Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindenemű ezüst-tárgy (asztaldisz, tálak, fényűzési cikkek, evészköz-szék) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a leg-finomabb kivitelben, szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

"Hungária" Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipari Rész-vénytársaság, Budapest, V., Fűrőd-utca 8. Szuper-foszfátot, strassfurti káinlított, stassfurti kálitragyasól 40 százaléka káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféleket, azonkívül rézgálicot (98—99 százaléka) szállít elismert kitűnő minőségben leg-olcsóbban.

Szőnaggy Béla papírnemű-telepe és rajzeszköz-gyára Budapest, IV., Molnár-utca 35. Levélpapír-áruház: IV., Ferenciek-tere 9. Gyárt: Iskolai író- és rajzfűz-teket, rajztömböket, vázlatömböket, körzőket, rajz-eszközöket, üzleti könyveket. Szabadalmazott "Árpád" rajzeszközök gyártása.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamosági részvény-társaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-kört 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuck-ert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket Villamos-vasutakat, Bánya-vasutakat, Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és mo-torokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikkeket. Különlegességek: felvonók, ventilato-rok, szivattyúk, hordozható villamos furógepek, villa-mos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Kristály-víz, szénsavval telített ásványvíze hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. A leg-tisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. Hat-hatós szomjcsillapító. — Vidékre és külföldre fuvar-díjmentes szállítás. — Kérjen árjegyzést. — Szénsav-telítés-nélküli töltés is rendelhető, mely hasonló eny-hesége folytán pótolja a francia Evian és tanár ajánlja vizeket. Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja 1904. St. Louis Grand Prix. Külföldi utazáson kér-jen mindenütt Szt.-Lukácsfürdőtől Kristály-Ásványví-zet! Szt.-Lukácsfürdő Kútállalat Budán.

Akinek találmánya van, az forduljon Török László okl. gépészmérnök hítes szabadalmi ügyvivőhöz (Budapest, VII., Kerepesi-út 30. Telefon 87—02), ki a szabadal-mak, védjegyek és mintaaltnak ügyelt a világ min-den államában a legszakszerűbben intézi el.

Kétféleképp, hási tisztítószer, fésűk, pipere és illatszerek stb. eladása V., Fűrőd-utca 7; VII., Erzsébet-kört 36. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szt. Margitszigeti Gyógyfürdő Budapestben. 43° C. kénes hőforrás, Thermal-, iszap-, villamos fény-, mester-séges szénsavas-, forrólég-fürdők, a legmodernebbül berendezett vizgyógyintézet bejárók részére is, jutá-nyos árak, gondos kiszolgálás. — Svéd gyógytorna-terem. — Napfürdő. — Dr. Bulling-féle belégző-gyógyimód. — Fango-gyógyimód. — Csusz, kőszvény-, ischias, izületi bántalmak, emésztőszervi bajok, szív-betegség, vesebántalmak, vérérgesség, ideggyenge-ség ellen. — 150 hold árnyékos park. 250 szoba tel-jesen újonnan átépített és legnagyobb komforttal be-berendezett két szállóházban. Folytonos összeköttetés a fővárossal hajón és villamos vasuton.

Téli fürdőkúra a Szt. Lukácsfürdőben. Természetes forró-meleg, kénes források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermális fürdők, vizgyógykezelés, mas-sage. Lakás és gondos ellátás. Csusz, kőszvény, ideg-, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra felől ki-merítő prospektust küldt ingyen a Szt. Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán.

Vasárnap... Julcsa... Nem... Megm... Szól... A lány... Miska... Kurtas... Több... S aho... Nem... Minek... És a... Gyöny... Mind... És pi... S ez... Nem... Komo... A töb... Így d... (Küty... lékezik... egymással... ösztön... me... rokonánál... lyen a m... vés az ell... ilyen lész... Még az is... varn-a az... kutyák... megmentád... Anyatigris... térne. Az... zal is tisz... olne közü... husát leté... ben ők is... fogságába... a farkast... ESE... Az... mindenna... naponta... senyezni... távol van... az áldoz... hogy elle... nak, végt... előre ér... lemerős... Midő... gyermeke... egyikét s... törött s... akart kov... bántott, a... még az... nek ebbe... És o... nyugvász... nyugtalan... a gyerme... Oda... a kis lá... akít Kiar... Oda hoz... csak teh... abban az... iskolából... Ez a... ber háza... ménynye... ostoba n... éretlen f... madnak... vesztünk... Kiar... utazott i...

KÜLÖNFÉLÉK.

A kútnál.

Julcsa megy a kútra. Miska követi.
Nem bírja a vödört. Felhúzza neki.
Megmerül a korszó, — indulna a lány —
Szól a legény: „Ráérsz, ne menj még babám.”

A lány szemlesítve marad a helyén.
Miska megtelepszik a kút peremén.
Kurtaszáru pipa ül az agyarán,
Több szó nem is, csak füst száll el ajakán.

S ahogy Miska szippant, lassan — sebesen,
Nem dobog egyformán a lány szive sem.
Minek a beszéd itt! A füst hangot át
És a lány megérti a pipa szavát.

Gyönyörűen hangzik minden szippánás,
Minden röppenő füst: kérdés — vallomás.
És pirulva, némán áll a kérdezőtt
S ez a legérthetőbb, legszebb felelet.

Nem enyeleg Miska, meg se öleli,
Komoly volt a kérdés, megfelelt neki.
A többit elvégzi az ősz új bora! —
Igy dül el a kútnál két szívnek sora.

Balla Miklós.

(Kutya-macska barátság.) A példaszó is megemlékezik róla, hogy *kutya* és *macska* miképp élnek egymással. A házi macskánál ez nyilván örökölt ösztön, melynek eredete még egyik legnagyobb rokonánál állapítható meg. Indiában a tigris mélyen a mocsarak közt tanyázik és kölykeinek kevés az ellensége. Ha *tigris* vagy *medve* véletlenül ilyen fészekre téved, úgy gyorsan visszavonul. Még az is kétséges, hogy az *örösz kígyó* megzavarná-e az ilyen kis sarjadék békéjét. De a *vad kutyák* csapatjai nem félnék, ezek mindenesetre megtámadnák és felfalnák a kölyköket, sőt az anyatigrissel is szembeszállnának, ha az visszatérne. Az *anyatigris* ezt nagyon jól tudja, sőt azal is tisztában van, hogy ha egy tucatot meg is ölne közülök, a többiek még is megrohannák és husát letépnék, nem törődve vele, ha a tusa közben ők is elvéreznének. Egy ilyen nőstény tigris fogságában a harag minden jele nélkül szemlélné a farkast, de jaj a kutyának, mely fogai közé ke-

rülne; ha megfogni nem tudná, úgy haragját vad ordítással és a kétrez vasrudjának rázásával fejezné ki.

A *majom* és más állat különösen a *fekete embert* gyűlöli. Egy ízben Londonban járt egy afrikai néptörzs, mely az állatkertet is meglátogatta. De mikor az oroszlankekre közeledtek, az állatok dühre határt nem ismert. A *majom* is megijedt, az *antilop* nyugtalanzkodott, sőt a *közönyös vad ökrök* is felzudultak. Természetes ellenségüket, a sötétbőrű embert ismerték föl, aki fajukat évszázadok óta pusztítja.

A *madár* néha pusztán ijedségében veszi el életét, sőt a *papagály* és *majom* néha el is ájul. De az állatoknál az ellenszenv és gyűlölet számos oly esete tapasztalható, melyek előttünk megmagyarázhatatlanok. Például a *ló* mért irtózik annyira a *tevé*től? Míg a *medvét* és más állatot figyelemre se méltatja, már a *teve* pusztán maga is elegendő, hogy féltelmet keltsen a lóban. A lovat sokkal könnyebben lehet arra betanítani, hogy elefánttal dolgozzék együtt, mint tevével. Rokon állatoknál is észlelhető néha hasonló gyűlölet. A *kutya* szívesen vadászik rókára, sőt a farkast valóságos élvezettel öli meg.

(Kutyák mint csempészek.) A határszéleken csempészkedők sokszor kutyákat is tanítanak be ennek a veszedelmes mesterségnek a folytatására. Különösen a svájci-olasz határon izzik ezt a csempészek s hogy mily nagy mértékben, kitűnik abból, hogy az utolsó három hónapban nem kevesebb, mint 270 kutyát löttek le az olasz vámhivatalnokok, mert általuk dohányt, cukrot és sőt akarták Svájcba küldeni. Ezekre az árucikkekre igen magas vám van kivetve és az olasz kormány ezért a határt dróthálóval vétele körül, amelynek kapuit jelzőharangokkal látta el és minden száz méternyi távolságnál egy-egy fináncz állt őrt töltött fegyverrel. Ezen szigorú intézkedés folytán a csempészek nem tudták mesterségüket tovább is folytatni és az a ravasz ötletük támadt, hogy kutyákat fognak erre betanítani. A kutyát először egy olasz határfalucaiba viszik, ahol etetik, itatják, szóval minden jóval tartják. Azután több hét multán a legközelebbi svájci faluba viszik, ahol viszont nem adnak neki enni és ahol az olasz vámhivatalnok egyenruhájába bujt ember időnkint föl-alá jár, míg csak ugrókapuhoz nem ér, amelyet azután belök. Ha most az ott elhelyezett jelzőharang megszólal, az ő kutyára lö, de ha nem találja el, a becsempészett áruk többé nem lehetnek becsles tárgyai, mert minden áru, amely egyszer

a határon túl van, úgy tekintendő, mintha az utána járó vámpot már megfizették volna. Ha valamely kutyára kétszer-háromszor is löttek, akkor az igen óvatos lesz és megvárja, míg a hivatalnok a rábizott terület legmesszebb fekvő részén van és akkor úgy igyekszik a kapun keresztül jutni, hogy a harang meg ne szólaljon. Az ilyen tapasztalt kutyával aztán már értékesebb dolgokat csempészenek.

(A „fiugyermekek ünnepe.”) A nyugati művelődés elterjedése óta a japániak sok régi szokásról lemondtak ugyan, de a „fiugyermekek ünnepe” most is megtartják. Ez ünnepet Tokióban rendezik, hol azt az idegenek is végig szokták nézni.

Szegények és gazdagok egyaránt nagy szerencsének tartják, ha fiugyermekük született. Öröm jelétül házuk előtt póznát állítanak fel s ennek hegyére egy halalaku léggömböt tűznek ki. A hal belől üres és szé es időben Tokió városa egy mozgó halastóhoz hasonlít. A halformájú léggömb a „Koi” nevű halat jelezi, mely arról ismeretes, hogy mindig az ár ellen uszik s ennek papirból készült másával azt akarják kifejezni, hogy a férfinak az élet minden veszélyeivel szembe kell szállnia.

A trónörökös születése véletlenül erre az ünnepre és a „fák ünnepe” esett, ami szerencsés jel a japániak előtt. Mert Japánban, hol a babona a nép minden rétegeiben nagyon el van terjedve, a gyermekek születése napjának rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak.

A nőülni készülő japáni ember az egybekelesre kijelölt napot is nagyon megválogatja, mert hite szerint a naptól jó- vagy balszerencsése függ. Ha a völgeny véletlenül egy „viz”-napon született (japánban a hét napjai elemek vagy természeti tárgyakról veszik nevüket), a világért sem venne el olyan leányt, akinek születésnapja a „tűz”-nek volt szentelve. A „fák” napján született kis herceg ellenben annak idején bátran elvehet olyan nőt, aki a „viz” napján jött a világra, mivel a fákra a víz jótékony, életető hatással van.

(Zongora-adó.) A francia hivatalos lap közli, hogy *Bellac* francia városának ezentul joga van zongora-adót szedni. Bellacban mindenki, aki zongorát tart, köteles ezentul érte adót fizetni. Bellacban úgy látszik nincsenek a zenének nagy barátjai, hanem úgy gondolkoznak, hogy ha a kutyára lehet adót kivetni az ugatásáért, akkor a zongorát is meg lehet adóztatni a lármájáért. Bellacban egyébként ötezer lakos van, tehát a zongora-adó nem fog valami busás jövedelmet hajtani.

CSENDÉS OTTHONOK.

REGENY. —

Írta: K. LARSEN.

17

Az asszony és ő — apa és anya — a mindennapi életben kényszerítve lettek volna naponta a gyermekek kegyéért, szeretetéért versenyezni, kölcsönösen egymástól elvenni, így távol vannak egymástól. És meg kellett hoznia az áldozatot és gyermekeit megkímélni attól, hogy ellene vagy anyjuk ellen állást foglaljanak, vagy melléje pártoljanak. És bizony már előre érezte, milyen kevés reménye van a jellemzős asszony mellett.

Midőn azonban már elment és elvitte a gyermekeket, az ő általa tervezett látogatások egyikét sem fogadta el. Ezen az egyen megtörtött az asszony akarata. Ő válaszából tőkét akart kovácsolni és egyuttal a méltatlanul megbántott, a nemes, a szenvedő akart lenni. Csak még az hiányzott, hogy az ő gyermekei legyenek ebben is a segítségére!

És daczára a sok gondolkodásnak és bele-nyugvásnak, Kiar lelkületében még nagyon sok nyugtalanlás, kétely, homályos aggodalom élt a gyermekek végett.

Odahaza éppen szemben az iskolával, ahová a kis lányok jártak, egy öreg hölgy lakott, akít Kiar ismert és aki nem vitte szét a hírt. Oda hozzá járt látogatóba, amilyen gyakran csak tehetett és egy ideig kinézett az ablakon, abban az időben, amikor a lányok kijöttek az iskolából...

Ez a rettenetes ebben az életben! Az ember házasságra lép egy fikcióval, egy költeményvel, egy balga álommal, melyet saját ostoba neveléséből kifolyólag alkotott — tetre éretlen fantáziával. És ebből élő lények támadnak, saját vérünkéből való vér — akit elvesztünk!...

Kiar Svecon keresztül Franciaországba utazott ifjúkori tanulmányainak országába, ahol

annak idején jogász barátjával — Antónia férjével — összetalálkozott.

Kiar kénytelen volt mosolyogni: ez a kifejezés: Antónia asszony férje, önkéntelenül tolt az ajkára és nagyon találó volt, ha Falsen Henrikre gondolt.

Falsen élénk, gyors észjárású, szeretetreméltó, vagyonos fiatal tudós volt. A tanárkedvencze lett, ki kiváló volt az ő tudásában.

Korán nyerte el a doktorátust és mestere intenciója szerint tartott felolvasásokat, hamarosan megkapta az egyetemen a tanszéket, ahol a tanároknak és a tanuló ifjúságának nagyon sok hasznos szolgálatot tett.

Különben azonban semmi újabb nem történt vele, csupán Antónia férje lett. Daczára minden egyetemi munkának és díszertációnak, mégis ez volt a legnagyobb kincs, amit a fiatal igénytelen ember magának megszerzett ebben a szép fiatal tizenhét éves leányban. Ismeretlen birtokos családnak volt a gyermek és volt benne valami egy elrejtett országban kis élő hercegnőből.

Hosszu ideig néhány művész járt Falsen házához. Ezek mind rajongtak az asszonyért. Egy híres festő pedig kétségbeesetten panaszkodott, hogy mért nem él a régi történelmi időben és mért hiányzik az igazi tehetsége, hogy őt, mint a mosolygó madonnát, lefesthetné.

A nőiességnek legbensőségesebb melegét adta volna vissza ebben a madonna mosolygásban.

Kiar teljesen igazat adott ennek a festőnek. Antónia mosolya megtartotta azt az önkéntelenül teljes bájt, amit a mosolygás ki tud fejezni. Az anya boldog mosolya volt épp úgy, mint megmaradt a nő gyermekes és szerelmi mosolyának.

A férfiak el voltak ragaditva általa, mintha az egészen természetes, magától értendő dolog lenne.

Egyikük sem használta a szerelmes szót. Ez volt éppen a különös, hogy mindnyájan rajongtak Antóniáért, hódoltak neki, de

soha nem tápláltak reményt és nem is közeltek ilyen értelemben hozzá.

— Ő az emberisége! monda egyikük egy alkalommal. És Falsen iránt hálás elismeréssel voltak, aki ilyen ragyogó madonnát — szebbet, jobbat minden festetnél — nekik adott.

Antónia nyugodt, kedélyes volt; úgy lelke, mint mozdulata harmonikus. Nélkülözle a grációzus pajkosságot, mely a fiatal lányok sajátja, de nélkülözle a kimerült ernyedtséget is, mely az öreg asszony sajátja. Ez a nyugodt, szerető, kiméletes nyugalom, mely éppen oly jöltéző egy pompás ünnepi alkalomnál, mint egy beteg anyánál, életszükséggé válik annak, akinek megadatott. Szívesen és örömmel beszélt, mintha a beszéd is örömet okozna neki, amit meg akar osztani mással, de soha sem fordult elő nála, hogy valakire ráerőszakolta a beszédét. Megelégedetten és szívvel tudott kacagni. De a legpompásabb, leggyönyörűbb mégis a mosolya volt. Néhány évvel később, hogy Falsen megnősült, Kiarék kezdtek hozzájuk járni.

Eleinte Kiar felesége el volt ragaditva. Hiszen nagy, társas életet élő család volt, a haladás otthona — amint ő elnevezte. Ellenben nem igen birt ott érvényesülni Antónia lelki összhangja, a férfiak rajongása, mely őt körülvette — mindez irritálta ezt az asszonyt és Falsen csendes szabadelvűsége, aki más embernek is megengedi, hogy a világon legyen és érvényesüljön, ez az ő agítáló hajlamainak visszatetsző volt. Neki ez a levegő nagyon langyos, nagyon nyomott volt és úgy képzelte, hogy ezek az emberek csak arra gondolnak, hogy élvezzenek, éppen azért, mert ez az élvezet olyan egészen más irányu, mint az övé.

És aztán nemsokára féltékeny lett Antóniára. Kiar éppen úgy, mint a többi férfi, forgolódott körülötte, mint a porszem a csillogó napsugárban.

(Folyt. köv.)

S Z I N H A Z A K.
 Vasárnap, 1907. szeptember 1-én.
Nemzeti színház
Az aranyember.
 Eredeti dráma 5 elvonásban, 1 előjátékkal 7 képpel. Irta Jókai Mór.
 Tímár Mihály Pálffy Partos Török Nimeza Tereza Boemi Krisztján Tódor Szarvics Athália
 Kezde este 7 órakor

Vigszínház
Trilby.
 Színmű 4 felvonásban. Georges Maurier regénye után Irta Fottor M. Pál, fordította Fáy J. Béla.
 Személyek
 Trilby Halmi M. Talbod Góth Aux Balassa Villiam Tapoleczai Roche Szerémi Szvengali Penyvesi Tomas Hegedüs
 Kezdeté fél 8 órakor

FOVÁROSÍ ORFEUM
 WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
 Uj műsor.
SEVERUS SCHAEFER
 a zsonglőrök legkiválóbbja.
HARRY LICKSON
 csodálatos kutya idomítása.
Hans Hauser
 a hírneves müncheni humorista.
Les Star Bell
 francia duettisták.
Sisters Dejo. Mozarabar.
Hampton és Baumann.
 Továbbá
12 attrakció.
 Az előadás kezdete esti 8 órakor.
 A téliertben reggeli 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

ŐS-BUDA VÁRA
 FRIEDMANN ADOLF igazgató.
 Ma vasárnap, szeptember 1-én,
 két nagy varieté-előadás.
 Délután fél 6 órakor fél helyárral és este fél 9 órakor rendezés helyárral. Mindket előadásban fellépnek:
THE CUBANS
 az annyira kedvelt kubi duettisták, a gyönyörű szép kubi asszony. Ezenkívül az egész kitűnő program.
A nemzetközi női díjbirkozó verseny
 16-ik napja.
 Délután és este mérkőzések és döntőmérkőzések Délután gyermekakabart és különféle szórakozások stb.
Parisiana: Az új népek. Uj jelenések. Mousin Rouge, Kinematográfészínház, Fontaine Lumineuse T zsidókat, katonazene stb.
 Belépődíj d. u. 3-tól este 9-ig 60 fill. azontul 1 K. Kedvezményes jegyek a tözsdékben kaphatók.
 !! Holnap óriási döntőmérkőzések !!

Egy háromszobás lakberendezés 360 forinttól
 kezdve, mely áll: 2 székény, 2 nagy, 2 álló székény, 1 mosdó és tükör márvánnyal 180 frt. 1 kredenc, 1 szülőasztal, 6 ebédlőkész, 1 szőnyegdiván, 120 frt. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantáziaszék, 2 ülőke, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör szelvényvel vagy plüssel bevonva 110 frt. Nagyobb és finomabb berendezések, valamint egy-egy asztalka.
NAGY IMRE lakberendezést vállaló köző bútorkészítő
 Budapest, Váci-körút 9, I. em. Szerecsen-utca sarok
 805 képpel ellátott legmodernebb albumunkat 60 fillér bélyeg beiktatásával ellenében megküldjük.

Miért nem keresik fel a
Nagy Bajor Sörösarnokot
VII. Király-utca 47. szám alatt,
 ahol ebédre 4 tál étel 25 krajczárért kapható, s amely napi váltakozással a következőkből áll: ugyanis **1 leves, 1 marhahús, 1 főzelék feltéttel, 1 tészta és egy kenyérral** mindössze csak 25 kr. előzékeny női kiszolgálás mellett, továbbá frissen csapott sörök minden időben pohárankint 8 és félliteres korsóknint 12 kr. Erdélyi bor literje 40 kr. Havi abonánsoknak ebéd és vacsora 12 forint. Tessék próbát tenni, biztosan megszerezve. Ebédidő fél 12-től 3-ig. Számos látogatást kér tisztelettel
Hersch Samu
 tulajdonosa.

ALKALMI HARMONIUM.
 vötel amerikai rendszerű.
Iskolák és magánosok
 részre a legelőcsőbb ártan kaphatók:
Wagner
 a „Hangszer- királynái”
Budapest,
 József-körút 15. sz.
 Telefon 67-85. Árjegyzék ingyen.
 Használt harmonikumok állandóan raktáron. Javítások pontosan eszközö totnak.

Ingóságokat,
 bútorokat beraktározunk, kivanatra szokra előnyös feltételek mellett pénzelőget adunk, ugyanintén mindennemű költöztetést jutányosan elvállalunk.
Iff. Braun Testvérek.
 József-körút 78. Telefon 86-19.

LOVAS-féle
Zene-Konzervatórium
 — akadémiai előkészítő tanfolyammal. —
Budapest, Andrásy-ut 67
 II. és III. emelet.

Beiratás egész nap!
 TELEFON TELEFON
Tantestület
 Altschul Miksa orsz. m. kir. zeneakad. vezett gondnokkaművész, a Népszínház-Vigopera magánoroknása. Asboth Vilma okl. cimbalomművész. Bannert József orsz. m. kir. zeneakademiát végzett áll. tank-tanár, Liszt Ferenc volt növendék. Balassa Kálmán orsz. m. kir. zeneakad. vezett hegedűművész, a m. kir. opera és filharmoniai társ. tagja, Joachim volt növendéke. Bárdossy Irén a bécsi konzervatóriomon oklevelet nyert énekművész, a m. kir. opera énekművész. sz. országos színházezgyesület énektánára. Baumgartner Károly a m. kir. opera és filharmoniai társ. tagja. Czeglédi Benő áll. kőp. okl. zenetanár, a Budapesti Zeneakadémia tanára. Danziger Antal a m. kir. opera és filharmoniai társaság és a Gúlfeld-Bürger vonoségyes társaság tagja. Fenyves Sándor konzerv. tanár, hegedűművész. Farkas Arnold orsz. m. kir. zeneakademiát végzett hegedűművész. Förster Ferenc a m. kir. opera és filharmoniai társ. tagja.
 Prospektus ingyen kapható a összes zeneműkereskedésekben és hangszerezletekben.
Szegénysorsu intelligens gyermekek fél, esetleg egész tandíjmentességben részesülhetnek.

Bartos Fülöpné
TAN- ES NEVELO-INTEZETI
I. felsőbb leányiskola, II. elemi iskola.
 Internátussal és fõlinternátussal. Államérvényes bizonyítványok.
 V. ker., Kálmán-utca 22. I. és II. emelet.

Iskola kötények
 Master, clot, chiffon és batistból a legfinomabb kivitelekben
 Angol flanel blous drbja frt 2 35
 Finom laft joupon drbja frt 7 75
REDLICH J. LIPÓT
 ural és noi divat áruházában
Bpest, Andrásy-ut 58.
 Csengery-utca sarok.
 Vidéki megrendelésekre meg nem felelő árut közérlelem vagy a pénzi visszatérő.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása
Bachruch A. ca. 60 kir. adv. és kamaraí ékszerész ezüsttárgyára.
 IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
 1906. évi december 1-én, gyári épületben a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Borjani földszint.)
 E főnyes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztalidisz, talak, fényűzői cikkek, ev-eszék stb.) vásárlható. Rendk. vöi gazdaság vasárlatok a legfinomabb kivitelekben, szabott gyán ártakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

GIMBALOM.
 KEDVELOK MIELÖTT BARHOL IS VENNENEK KERJENEK ARJEGYZEKET
VARGA ARPÁD
 HANGSZER-GYÁRÓSTÖL
MAKO

Toch Manó arany, ezüstműves és ékszerész.
 Saját készítményű arany-, ezüst- és ékszerárak.
Budapest, V., Városház-utca 10.
 Az udvarban balra átjáróház a Koronaherceg-utcára.
 Elvállalok mindennemű arany-, ezüst- és ékszermunkák készítését és javítását. Drágakövek foglalását elvállalom.
 Vidéki megbízások pontosan eszközöztetnek.

Zongorák és PIANINOK
Keresztély hírneves zongoratermőben
Budapest, Váci-körút 21. sz.
 4983/M. sz.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága.
 A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság az 1908 év folyamán magyar vonalai számára szükséges, körülbelül 10.000 kg. szilárd kocsiacélos (waggonkéncs) szállítására ezennel pályázatot hirdet.
 Az ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 11-én déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzletigazgatósága iktató hivatalánál (Budapest, I. Mészáros-u. 19. sz. földszint) nyújtandók be, megjegyezvén, hogy ugyanannak vonatási és muhely osztályánál (II. em. 30.) a részletes pályázati hirdetmények általános és különleges szállítási feltételek önköltségi ártan megszereshetők.
 A beérkezett ajánlatok felbontása a benyújtási határnapon délutani 2 órakor történik.
 Budapest, 1907. évi augusztus hó 27.
 Az üzletigazgatóság.

S Z I N H Á Z A K.
Vasárnap, 1907. szeptember 1-én.
M. Kir. Operaház Népszínház Vig-Opera
Zárva Zárva

Magyar színház
Délután 3 órakor
A vig özvegy.
Operette 3 felvonásban. Zongorát szerző: Lehár Ferencz.

Este fél 8 órakor
A vig özvegy:
Operette 3 felvonásban. Irta Leon és Stein. Zongorát szerző: Lehár Ferencz.

Király színház
Délután 3 órakor
Göre Gábor Budapestön.

Látványos társasági életkép, ének-
kel és táncszal, 9 képben. Irta
Vörö György.

„APOLLO”-SZÍNHÁZ
Telefon 48-39.
Nagy tengeri hadgyalogos Ed-
ward király jelenlétében. Indiánok
támadása. Farmerecskék ellen.
Ugotóverseny Londonban. Csódbó-
jútól kalapozás. Gálvarakok me-
rész szokása. Budapesti lövege-
nyek. Szt. István díj felütése stb.
Az Apollo színház saját felvétele.

**A La Manche csatorna-
alagút építése.**
Fantasztikus kép a jövőből!
Kezdeté hétköznapon 1/2 órakor.

Este fél 8 órakor
A vig Nibelungok.
Operett 3 felv. Irta Rideamus-
Ford. Móricz Adolf, zongorát szer-
ző: Straus Oskár.

Gunter Hátkai
Uto, a mamája Erkel B.
Danikwart, a papája Csizsar
Volker, a hős Thorma
Giselher, lovag Csicszer
Kriemhild Harmat I.
Hagen Németh
Sigfrid Környei
Brunhilda Szontgyörgyi

FODOR ERNŐ
Államilag köpesztett okl. zeneanár vezetője alatt álló
ZENEISKOLA
(Akadémiai előkészítő tanfolyam)

Budapest, Andrásy-ut 44. sz.
Bejárat: Liszt Ferencz-tér 4. Telefon 86-02.
Beiratások: augusztus 28-tól szeptember 6-ig délelőtt 10-12-ig és
délután fél 4-8-ig.
Felvételi vizsgák: szeptember 7., 9. és 21-én.
Tandíj: évi 120 és 200 kor. Beiratásdíj: 8 kor.

TANTESTÜLET.
A zongora-tanszakon:
Berényi Aladár, áll. kép. okl. zeneanár. Chovan Richard, áll.
kép. okl. zeneanár. Fekete Olga, áll. kép. okl. zeneanár. Fodor
Ernő, áll. kép. okl. zeneanár. Halászó Sch. Olga, áll. kép.
okl. zeneanár. Ingass Eiza, áll. kép. okl. zeneanár. Kelen Ida,
okl. zeneanár. Ingass Eiza, áll. kép. okl. zeneanár. O. Nagy Irma,
okl. zeneanár. Ormai Malvin, áll. kép. okl. zeneanár.
Dr. Renkeyné H. Sarolta, áll. kép. okl. zeneanár. F. Sándor
Margit, áll. kép. okl. zeneanár. Senn Irén, áll. kép. okl. zene-
anár. Stamb Margit, áll. kép. okl. zeneanár. Stroke Henrik,
áll. kép. okl. zeneanár. Tarnay Alajos, áll. kép. okl. zeneanár.
Térey Emma, áll. kép. okl. zeneanár. Dr. Varróné P. Margit,
áll. kép. okl. zeneanár. Vámos Gizella, áll. kép. okl. zeneanár,
volt zeneiskolai igazgató.
A hegedű-tanszakon:
Aniss Aladár, áll. kép. okl. zeneanár, a m. kir. opera tagja.
Arányi Frigyes, hegedűművész, a m. kir. opera volt hangverseny-
meister. Barkovics Lajos, áll. kép. okl. zeneanár, a m. kir.
opera tagja. Közzei Sándor, az orsz. Zeneakadémia vezető
hegedűművésze a m. kir. Opera tagja. Paul Maria, áll. kép. okl.
zeneanár. Stromwasser Leó, áll. kép. okl. zeneanár. Südföld
Lajos, áll. kép. okl. zeneanár.
A gordonka-tanszakon:
Humphreys Richard, az orsz. zeneak. vezető gordonkaművész.
Novacek Károly, gordonkaművész, a magyar királyi opera első
magangordonkása.
Az ének-tanszakon:
Lichtenstein Dóra, énekművész és dalénekesnő.
A zeneszerzési és hangszerelési tanszakon:
Siklósi Albert, az orsz. Zeneak. műv. okl. nyert zeneszerző.
**A középsikolai énektanításra köpesztő tanfolyamon és a
melléktanszakon:**
Arányi Frigyes (kamarazene). Berkovics Lajos (zenekar).
Fodor Ernő (karének). Dr. Kacsó Ozmán (zenediktálás). Kö-
resszty István (zenei történet). Dr. László Firokka (poetika, iro-
salmi történet). Lichtenstein Dóra (ének módszertan). Siklósi
Albert (esztétika, zeneelmélet, zenediktálás, kamarazene). Stroke
Henrik (zongora mell. tanszak). Südföld Lajos (brácsa). Dr.
Szirmai Albert (zongora mell. tanszak).
Az intézet „Évkönyve” ingyen kapható az összes hangszer és
zeneműkereskedésekben. Kiváncra 20 fillér bélyeg beküldése mellett
bérmentve küldi meg az intézet igazgatósága.

A vig özvegy
20,000,000 koronájánál
többet ér egy szép, úde arcz, melyet biztosan csak a
ROGATSY-féle magyar
Pipere-Borax

állandó használata mellett lehet elérni.
Egy kevés vízbe hintve eltávolítja a ráncokat, ba-
rázdákat, himlőhelyet, arcképzést, májfoltot,
pörrenést, pattanást, mitesszert stb.
Testet ápolva hamvas, úde és ruganyos lesz rövid hasz-
nálát után.
Test-, lábizzadást és szájbúzt megszünteti.
Szemgyulladás, torokfájást és sebesedést gyógyít.
Fogai vakító fehérek lesznek és megóvják fog-
kötőt.
Gyermekápolásnál a kipállást behegeszti és a
testet edzi.
Nyaralásnál a talajvizet fertőtleníti és puhítja.
Háztartásban a tehereműt fehéríti, a vasa-
lásnál fényesíti.
Konyhaedényt, aranyat, ezüstöt és egyéb
fémeket ragyogóvá változtatja.
Egy doboz ára 30 és 75 fillér.
Próbadoboz 15 fillér.
Minden 100-ik dobozban egy ezüst kanál és
minden ezredikben egy arany kanál van.
Pipereborax-crém i K. Pipereborax-szappan 80 fill.
Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és fűszer-
üzletben. — Készíti:
Rogátsy Kálmán droguista,
Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.
Csak Rogátsy nével valódi! Magyar ipar!

Cirkusz Beketow
Városliget.

Ma vasárnap szeptember 1-én
2 Nagy ünnepi diszeloadás 2
délután 4 és este háromnegyed 8 órakor. Mindkét előadásban
ugyanegy nagy műsor. Este folytatása a Nagy
verseny birkozásnak.
Díj 8000 korona.

Erdélyi minta-vendéglő

Dalszínház-utca 8. szám. (Az Opera mellett.)
Egész éjjel nyitva! — Minden időben friss meleg ételek.
Női kiszolgálás! — Kellemes szeparék! — Az éjjeli
világ találkozó helye!

Császárfürdő

BUDAPESTEN. Nyári és téli
gyógyhely, a magyar irgalmas-
rend tulajdona. Elsőrangú ké-
nes hévízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő,
kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márvány-
fürdők; hőlég-, szénasav- és villamosvíz-fürdők. Ivo-
és belézési kúra. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés,
jutányos árak.
Prospektust ingyen és bérmentve küld
Az igazgatóság.

A világ legjobb
sérvkötőt, haskötőt, millábat stb.
készít a külföldi első spe-
cialistának tanulmányozott
orvosi működéséből
Vitaris Béla
Budapest, Rákóczi-ut 86. szám.
Hem Üzet. Bent az udvarban földsz. &

! INGYEN !
és bérmentve küldi a
Párisi Nagy Áruház
Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.
képes nagy árjegyzékét
mindenkinek, ki ezt egy levelezéssel megírja!

**Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság
magyar vonalainak üzemeltetősége.**
4982/M. sz.
A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság az 1908. év.
folyamán magyar vonalaira számára szükségelt körülbelül
25,000 kg. ásványhengerolaj és 130,000 kg. ásványkőolaj
(vulkánolaj) szállítására ezenel pályázatot hirdet.
Az ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 11-én déli
12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzlet-
igazgatója iktató hivatalánál (Budapest, I., Mészáros-u.
10. sz. földszint) nyújtandók be, illetőleg ahhoz külden-
dők, megjegyezvén, hogy ugyanannak vonatási és műhely
osztályában (II. em. 30. a részletes pályázati hirdetm-
nyek általános és különleges feltételek önköltségi árban
megszerezhethők.
A beérkezett ajánlatok felbontása a benyújtási
határrnapon délután 2 órakor történik.

Előre haladt idény folytán

folyó hó 2-től 31-ig
15000 mtr legújabb divatu delainak mtr.-ként 32 kr.
18000 „ szántaró seffrek „ 34 „
18000 „ „ batistok „ 42 „
500 darab himzei blíz darabja 1 forint 55 krajczár.
Mosó és szövetmaradékok igenjutányosárban kaphatók
ROSENBERG ÉS QUITT
női divat vászon- és szőnyeg-áruházában
BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 32. sz.
Alapítva 1895. Telefon 528.

ZÉRO Tisztaság, egészség!
Szab. higiénikus
klozetvatta.
Végbél
Aranyér
Czukorbetegeknek
Gyermekágyasoknak
Csecsemőknek
nőkülönbözhetetlen.
Minden tisztaságot se-
rető embernek feltétlen
szükséges a „Zéro”
használata mert abszolút
tiszt és kellemes
érzést nyer általa.
Meggátol minden horzsolást és infektio.
Használásban olcsóbb a papirnál!
Kapható mindenütt:
Zéro szab. vattaárugyár Bpest.
TELEFON 87-62

HETI MŰSOR:

Szeptember	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Fővárosi nyári Színház (Budai Színház)	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Uránia
2 Hétfő	Bánk bán	—	Bernát	A vig Nibelungok	Ejjeli menedék-hely	A vig özvegy	—	Spanyolország
3 Kedd	A dolovai nábob lánya	—	A tolvaj	A vig Nibelungok	Hoffmann meséi	A vig özvegy	—	Japán
3 Szerda	Titok	—	Bernát	A vig Nibelungok	Váljunk el	A vig özvegy	—	A párisi asszony
4 Csütörtök	Hamlet	—	Déryné Ifjasszony Salome	A vig Nibelungok	Carmen	A vig özvegy	—	A bácskaiak
6 Péntek	Ahol unatkoznak	—	Bernát	A vig Nibelungok	Ocskay brigá- déros	A vig özvegy	—	Rendnek muszáj lenni
7 Szombat	Antigona. Ország- gyűlési szállítás.	—	Nincs elvámolni valója?	A vig Nibelungok	Hoffmann meséi	A vig özvegy	—	—
8 Vasárnap	d. u. este Az ember tragédiája	—	Bernát Nincs elvámolni valója?	Göre Gábor Budapestön A vig Nibelungok	Az aranykakas Bob hercege	A vig özvegy	—	Orosz-íródatom Az élet komédiája

S Z I N H A Z A K:
 Vasárnap, 1907. szeptember 1-én.
Városligeti Nyári Színház
 Délután fél 4 órakor
Böles Náthán.
 Drámai költemény 5 felvonásban.
 Írta Lessing, ford. Zichy A.
 Este fél 8 órakor
A bus özvegy.
 Parodisztikus bohózat 8 felvonásban írta: Földi M. János. Zenéje: Faragó Jenő vöröszövegére szerzője: Barna Izsó.
 Széphegyi Róza Láng Etel
 Dosztalek Dandó Ferenczy K.
 Vig Mica Keleti J.
 Lejár Ferencs Viragh Jenő
 Pisztoly Balamber Bihari Béla
 Egy Hercegséges nő Dobos M.
 Szép Tóni Vándori E.
 Pinks Dani Szabó Lajos

A fürdő egész éven át nyitva van!
 Báró KOZMITZA, ezelőtt MATTONI-féle
„Erzsébet-Sósfürdő“
 téli és nyári gyógyhely
 Budapest—Kelenföld, villamos vasút-közelkedés. Telefon 40—84.
A gyógyhely forrással ajánlható:
 a belek bántalmainál, alhási és által. vérbőségénél, májbajoknál, aranyórnél, túlságos elhizásnál, kőszívénél és
női bajoknál.
 Központi gőzfűtés, villamvilágítás, pensió-rendszer. A téli idény alatt (szept. 1-től) árkedvezmény. Bővebb felvilágosítással szolgál és prospektus küld a fürdőigazgatóság.
 Báró KOZMITZA budai KIRÁLY-KESERŐVÍZÉ elsőrangú hashajtó.
TÉLI-NYÁRI GYÓGYHELY!

Arány és ékszer.
Nászajándékok
 jubileumra dísz tárgyak, arézeszközök, műipari cikkek
részlet fizetésre
 is kaphatók jutányos áron
Polgár Kálmán
 műlőrás ékszerterelepén
 Budapest, Erzsébet-körút 29. l.em.
 Árjegyzék 2000 rajzzal legyen és bérmentve. Javításokra és vidéki megrendelésekre külföldi gondot fordítva.

FOLIES CAPRICE.
 RÉVAY-UTCZA 18.
 Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SANDOR
Az előadás kezdete 9 órakor.
 Ujdonság! Ma és mindennap 11 órakor. Ujdonság!
Die lästige Witwe.
 Bohózat írta: Satyr.
 Ezt megelőzi fél 10 órakor.
A képviselő ur.
 Bohózat írta: Kortés.
 Továbbá: Trebitsch Sándor, Werner Manó és Saura Emil urak új szülő számaikkal.
 Nappali pénztár 9—11-ig és délután 3—6 óráig.
 Az I-ső emeleti Casino de Paris megnyílt. Kezdeté fél 12 órakor, többek közt a 7 híres Postillonok valamint spanyol és francia különlegességek fellépte.

XIV. ÉVFOLYAM. TELEFON 63—45.
BEIRÁSOK
 naponta 9—7-ig a
SOMOGYI MÓR tanár
ZONGORAMŰVÉSZ
 államilag képesített okleveles zene-tanár igazgatósága alatt álló zene-
CONSERVÁTORIUMBAN
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 44. SZ.
ZONGORA, ÉNEK HEGEDŰ,
 és az összes tanszakokra az ország legkiválóbb művészei és pedagógusai oktatása mellett.
 Prospektussal kívánatra készséggel szolgál az Igazgatóság.

Hajójáratjegyzék
„Adria“
 magy. kir. tengerhajózási részvénytársaság.
 Vezérigazgató: Hoffmann S. és V.
 1907. szeptember havában a következő gőzcsónokok indulnak Fiuméből:

Hová	Gőzös-neve	Kelet
Rotterdam, Antwerpen	Koizsvár	25/VIII-5/IX
Messina, Malta, Tunis, Algier, Oran, Tanger, Gibraltar	Adria	25/VIII-5/IX
Hamburg 1/2	Bagdad	27/VIII-7/IX
Liverpool 1/2	Falerian	28/VIII-8/IX
Rouen	Stefania	31/VIII-10/IX
Liverpool	Veria	25/VIII-5/IX
Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos,	B. Kemény	14
New-York	Carpathia	14
London	Baross	5—15
Bordeaux	Matiekovits	5—15
Antwerpen	Széchényi	5—15
Hamburg 1/2	Roma	5—15
Liverpool	Pavia	5—15
Rotterdam	B. Fejérváry	10—20
Rouen	Zichy	10—20
Liverpool 1/2	Belgravian	10—20
London, Hull	Jago	10—20
Hamburg 1/2	Ilmenau	15—25
Liverpool	Saragossa	15—25
New-York	Slavonia	28
Glasgow	Szent István	20—80
London, Hull	Congo	20—30
Messina, Malta, Tunis, Algier, Oran, Tanger, Gibraltar	Adria	25/IX-5/X

Veszek zálogcédulákat
 elzalogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ
 BUDAPEST, Király-utca 34. Petőfi-utca sarok

Látványosság a fővárosban!

Deák Ferenc-szálloda
 VIII., Aggteleky-utca 7. szám
 I. hó 15-én megnyílt.
 Fényes berendezés, 75 szoba, központi légfűtés, villanyvilágítás, fürdők, fényesen berendezett kávéház, mérsékelt árak,
 Tulajdonos:
Pallay Miksa.

Karsai Feri
 női kalap-különlegességek divattorme
 Budapest, IV., Párisi-utca 3.
 Ajánlja úsan felszerelt raktárát eredeti párisi, francia és angol kalapkülönlegességeit.
 Vidékre választékokat szívesen küldök.

Jól lát?
 Ha nem, akkor forduljon bizalommal
HATSCHKE optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látásvizsgálat legelőszöbben kaphatók.
 Ingyen átvizsgálják bérmentve, szemüveg

A legújabb rendszerű Hangszer hitelosztály
 megnyílt,
 mely minden hitelképes vevőnek alkalmat ad készpénzben zongorát részletfizetésre venni, mert a zongorát egy előkelet bank kifizeti és a banknak marad adója, anélkül, hogy a részletfizetésnél szokásos 60-80%-os árfelmérelt volna kénytelen fizetni, mert ugyanazon árban kapja az árut, mint ha készpénzért fizetné. Mellette vásárolhat, nemcsak zongorát vagy pianót, de harmoniumot, cimbalmot, hegedőt, vagy bármely hangszert.
Reményi Mihály
 általában a legszolidabb kizorgáslásról elismert magyar hangszerialopos.
 Budapest, Király-utca 48. sz.
 Árjegyzék minden hangszerről külön-külön körendő.
 Telefonszám 87—84.

Micheistädter Utóda
Óskó Géza
 BUDAPEST,
 IV., Váci-utca 3. ss.
Cipő-különlegességei,
 Aszabottáraka talpba vésvé.

A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti.
 1/. Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az Igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse

Honnan	Hová	Gőzös neve	Kelet
Antwerpen	Fiume	Báthori	25/VIII-5/IX
Bordeaux	„	Jókai	25/VIII-5/IX
Glasgow	„	Szent István	25/VIII-5/IX
Liverpool	„	Tyria	25/VIII-5/IX
New-York	„	Slavonia	5
London, Hull	„	Volturno	1—10
Hamburg 1/2	„	Byzanz	1—10
Liverpool 1/2	„	Bosnian	1—10
New-York	„	Ultonia	12
Santos, Rio de Janeiro	Triest, Fiume	Szeged	5—15
Liverpool	Fiume	Tyria	10—20
Rouen	„	Deák	10—20
Gibraltar, Tanger, Algier, Malta, Messina, Catania	Triest-Fiume	Adria	10—20
London, Hull	Fiume	Douro	15—25
Amsterdam, Rotterdam	„	Arad	15—25
Bordeaux	„	Balaton	15—25
London	„	Matyás király	15—25
New-York	„	Pannonia	28
Hamburg 1/2	„	Bergamon	20—30
Liverpool 1/2	„	Cypria	20—30
Rotterdam, Antwerpen	„	Koizsvár	20—30
Liverpool 1/2	„	Arabian	20—30
Buenos-Ayres	„	Buda II.	25/IX-5/X
Glasgow	„	Kálmán király	25/IX-5/X
Rouen	„	Stefania	25/IX-5/X

Középtengeri szolgálat.
 A) Fiume—spanyolországi vonal: Fiuméből: Rákóczi 2, Szent László 9, Zrínyi 10, Kassa 23, Lederer Sándor 39. Valenciából: Kassa 4, Lederer Sándor 11. Rákóczi 18, Szent László 25.

Pénzszekrények

egy daraból álló képennyel legelőnyösebben beszerzhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM
 az új pénzszekrénygyártás és tranzakciók területén
 magyarországi vezetőipari vállalatok

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, V.,
 Kőpírók minden városban keresztnék.
 ARANYZÁS ÉS TERVEK DIJMENTESEN.
 Régi szarkozatokat esztétikusan átveszünk.

Eszterga-padok,

furógépek, őrök, satuk, fuvók, mindennemű
új és használt gépek,
 és kézi szerszámok raktára.

Legjobb minőségű (Compozitzió) Réteg-fém. Nagy választék viz- és
 légszuszítókészülékek csövekben.

GRÜNSPAN IZIDOR

Budapest, V., Váci-ut 24. szám.
 (A nyugati telephelyaival szemben.) TELEFON 34-36.

Vesz és elad:

új és használt szerszámokat,

teljes műhelyberendezéseket.

Legjobb... Legjobb... Legjobb...
PAP, PAP, PAP

GICHNER JÁNOS
 ágynemű, réz- és vasbutor-gyáros
 szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
 nagy választékban.
BUDAPEST,
 Erzsébet-körút 20,
 Fiókút 1
 Rákóczi (Kereszt) ut 22. sz.
 Gyár:
 Hortárszón 7. és 8.
 Árjegyzéket
 bárkinek ingyen és bérmentve küldök.
 Gyermekkoszúk nagy választékban.
 Még nem felelt árut kicserélni vagy a pénzt visszafizetni.

BERLINI VIKTORIA

Általános Biztosító Részvény-Társaság. Alapítástól: 1853. évben

Biztosítási állomány 1906. december 31-én	1.646.205.807 kor
Összvagyon 1906. december 31-én	715.487.898 "
Bevétel az 1906. évben	146.055.961 "
Nyeremény az 1906. évben	30.900.048 "

Különös előnyök:

Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmi féle alapon sem támadható meg.

Parbj vagy üngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék és ez után az egész biztosítási összeg fizetett ki halálesetben.

Világkötvény: Kezdetől fogva tartózkodás és utazás az egész földön pótlék nélkül megengedve.

A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.

Logmagasabb kölcsön- és visszavásárlási érték három évi fennállás után.

Megszűnt biztosítások érvénybe helyezése 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül eszközölhető.

Háborúbiztosítás teljesen költségmentesen.

Nyereményrészesedés: A tiszta nyereség 90%-a a biztosítottnak szavatoltatik.

Az 1906. évre a biztosítottaknak a nyereség 83%-a, azaz 28,752,229 korona utaltatott át mint nyereségrész. — Már 1878 óta egy az összegbefizetések 30%-ával emelkedő nyereségrész fizetettik.

Példa: 10.000 koronára szóló megélés és halál esetére 25 évi időtartammal kötött biztosítás egy 30 éves egyén részére összesen 6060.— koronába kerül.

Rövid, világos biztosítási feltételek, fenntartások nélkül, ügyes képviselők alkalmazatnak

Igazgatóság Magyarország és a Keleti országok részére.
 Budapest, V. ker., Széchenyi-utca 1. szám.

Hol keressük a LEGJOBB POUDERT?

Kérünk MÜLLER J. L.-től

Blaha Serail Poudert

Egy doboz ára 80 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Egy tégely ára 1,60 frt. Egy tégely ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

Budapest, IV., Koronahegy-ut, 2. Az országban mindenütt kapható.

Pétervári képek.

Pétervár, augusztus 30.

Szent-Pétervár semmiképpen sem tipikus orosz város. Kozmopolita, valami különös német mellék-izzel, szóval inkább európai, míg Oroszország valóságban ázsiai. Mint város nem nagyon vonzó és nem is tudja lebilincselni az embert. Szegény, szürke, rendetlenül, de nagy területen épített város, széles utakkal, amelyek amerikai mintára egyenes vonalban haladnak; a házak izléstelenek és csúnyák; a terek egyhangú, széles helyek, a nyár rövid és tikkasztó, az átmeneti évszakok viharosak és ködök erős fagyokkal, a tél hosszú, borzalmas és zord, habár néha a nap áttör a felhőkkel és ilyenkor a hó az utcákon ékkövekhez hasonlóan csillog, mert a hideg olyan kemény, hogy a hőmérőben a higany is megfagy.

A város sötét, bár néha, de csak pillanatokra, úgy tűnik föl, mintha verőfényes is lenne. Az ember például a Néva egyik hidjáról nézi a várost. Az erős keleti szél fölkorbaesolja a vizet, a nap sugarai megtörnek a hullámokon. Méltóság-telej nyugalom honol a nagy térségen, ahol a nagykövetségek palotái állanak. Mint arany golyók ragyognak szent Oroszország templomainak kupolái és tornyai.

Ezek a képek azonban hamarabb tűnnek el, mintsem észreveszünk őket. A vizen túl hatalmas kőszáncok húzódnak, fölöttük zöldtetű kupola karsu toronycsuasal. Ez a hírhedt Péter-Pál-erőd. Börtöneiben százzalra szenvednek férfiak és nők,

akiket a csár elleni összeesküvésnek gyanúja miatt éjszaka ragadtak ki családjuk köréből. A mögöttük becsapódó kapu tompa dőreje a világtól való bucsújukat jelenti.

Dobpergés hallatszik és egy szakasz orosz katona vonul föl. Szürke egyenruhába öltözött erős, nehézkes, jól táplált legények a parasztosztályból, akiket messze tartományokból soroztak be négy évi szolgálatra. Mogorván néznek maguk elé. Jókedvnek, gondatlanságnak nyoma sincs, egyetlen ajkon sem csendül a dal. Önkénytelenül az a benyomás, mintha mindegyikük valami nagyon kellemetlen találkozásról térne vissza.

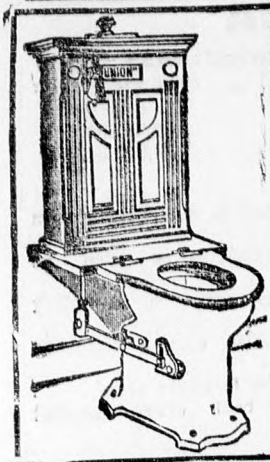
A világ legtöbb nagy városában róttam már az utcákat. A nyüzsgő tömeg kaleidoskophoz hasonló, folytonosan változtatja a színét. Öregek és fiatalok, komolyak és vidámak, szegények és gazdagok kergetik egymást, arcukról leolvashatók vágyaik, kívánságaik, kedélyhangulatuk, szóval az életük. Azok az ezrek azonban, akik délutánonként a Newski-Prospekten sétálnak, semmi változatosságot sem mutatnak. Itt is járnak különböző koru emberek a legkülönbözőbb ruhákban, de egyiknek sem hiányzik az arczáról az álmos korlátoltság kifejezése, valamennyiükön ugyanazt a mélabus vonást láthatni. Egyetlen kacagást sem hallani, egyetlen szem-pár ragyogását sem lehet látni. Ha egy férfi köszöntésre emeli a kalapját, ugyanazzal a hideg formassággal teszi, mintha katonai tisztelgés volna. Ha ismerősök találkoznak, kezét szorítanak egymással, de nem mosolyognak egymásra. Az érzéketlenség oly nagy, mintha csak a külső látszat

megóvása miatt nyújtanak egymásnak a kezüket. A magas észak hidegsége behatolt a péterváriak vérebe is.

Pedig az alacsony hőmérsékletet nem lehet a nép fagyos viselkedésének okául mondani. Sokkal inkább a hivatalos környezetet, a kölcsönös gyanakvást és azt a meg nem szűnő gondolatot, hogy hirtelen, éjszaka, beköszönhet a végzet; pedig Szibériáig nagyon hosszú az út.

A társadalom két részre oszlik: a hivatalos és nem hivatalos körökre, amelyek egymással ellentétes viszonyban állanak. A hivatalnokok a többieket alárendeltjeiknek nézik, a polgármesterek pedig a hivatalnokokban vérszívó vámpirokat látnak. És bár a gyűlöletet elcsöndesítik és elnyomják, a hamu alatt a parázs mindig ég. Az egyik osztályt az erőszak, az önkényes, sőt kegyetlen uralkodás iránt való keleti ragaszkodás jellemzi. Ha az orosz egyenruhát visel, akkor szinte önkénytelenül hajlik hatáskörén belül a zsarnokságra. Mig azokkal szemben, akik néki árthatnak, a legnagyobb alázatosságot tanúsítja, alárendeltjeivel szemben autokratiként lép föl. Nem egyéni gonoszság ez, csak a faj tulajdonsága. A polgárság pedig, mig egyrészt gyűlöli az embert, aki egyenruhát visel, ezt magát szereti, hiszen ez személyesíti a hatalmat és a tekintélyt és mig a művelt, európai eszméktől megkapott orosz lázong ellene, ázsiai lelke alázatosan megcsodálja.

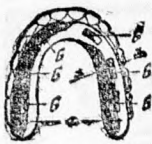
A világ egyetlen városában sem láthatni annyi és oly különféle egyenruhát, mint Pétervárott. A császártól kezdve az utcán bandukoló

Fontos újdonság
az építő szakmának. Kérjen építészétől **GLOGAU**-féle egyedülálló szabadalmazott **csukóklozett** „UNION“
Fajenczerestől és háttartály-lal. Elegáns kivitel. Utóérhetően konstruált.
Könnyen felállítható. Szagtalan. Vízakarító. Vízvezetékkel vagy vízvezeték nélkül használható. Az „UNION“ ma a legfejlettebb Kapható a monarchia minden szakterületén. Prospektus ingyen s bérmentve. Egyedüli szabadalomtulajdonos

D. GLOGAU, WIEN
szpecialista vízvezeték, klozett, és fürdőberendezésekben
csak I., Fichtegasse 5. szám.

Szájpadlás nélküli légszívókamrás fogorok.

A modern fogtechnika legnagyobb vívmánya. Teljesen fogtechnikusoknál, kiknek egyetlen saját foguk vagy gyökérük sincs már a számban is nagyszerűen alkalmazható rugók vagy egyéb mesterséges erővel és nélkül és ragásra kitérők. Számpadlásos rugók, kapcsokkal ellátott nem jól illő műdarabokat olcsón átalakítok. A szab. szájpada nélküli légszívókamrás fogorok 7 államban van szabadalmazva elsőrendű éremmel kitüntetve. 10 évi jóállás.

Guttermuth János
a szab. szájpada nélküli légszívókamrás fogorok készítője a egyedüli készítője
Budapest, VII., Baross-tér 20. I. em. 3. Csakis választékával ellátott levelekre felelek.

4981/M. sz.

Cs. kir. szab déli vaspálya-társaság
magyar vonalainak üzemeltetése.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak száma 1908. évi folyamán szükségeltetve vasak, ugymint: 1. négyzetvas hegesz vagy folytvasból.
2. laposvas „ „ „
3. gömbölyűvas „ „ „
4. rácsvas „ „ „
5. szögvas „ „ „
6. U és T vas „ „ „
7. négyzetvas kétszer csomagolt hegeszvasból
8. rácsvas „ „ „
9. gömbölyűvas „ „ „

szállítására ezenel pályázatot hirdet
Az ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 9-én déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzemeltetése igazgatóságának hivatalánál (Budapest, I. Mészáros-utca 19. sz. földszin) nyújtandók be, megjegyezvén, hogy ugyanannak vonatási és műhely-osztályában (II. em. 30. sz.) a részletes pályázati hirdetmények általános és különleges szállítási feltételek önköltségei árban megszereshetők.
A beérkezett ajánlatok felbontása a benyújtási határonapon délutáni 2 órakor történik.
Budapest, 1907. évi augusztus hó 27.
Az üzemeltetési igazgatóság.

Sebesedések

egyének azok bármely természetűek, gondosan megvédendő minden tisztánosság ellen, mert ezáltal a legkisebb seb is elmérgesedik és nehezen gyógyuló sebet idézhet elő. 40 ére már, hogy a megpuhított huzókencs, Prágal ház kenőcs név alatt, mint egy nélkülözhetetlen költőssor ismeretes. Ez megvédi a sebet, csillapítja a gyulladást és fájdalmat, idővelen hat és elősegíti a gyógyulást és gyógyulást.
Egy egész doboz 70 fill. Egy fél doboz 50 fill. Az összes előleges beküldése után 4 doboz 8 korona 16 fillér, 19 doboz 7 koronáért. Ausztria-Magyarország bármely részébe bérmentve szállítatik. A csomag minden részén a törvényileg bejegyzeti védjegy van.

FÖR AKTAR:
FRAGNER B. ca. és kir. udva
a „Fekete sz.” gyógyszerüzében
Prága, Kleinselte, Nerudagasse sarkán 208. SZ.
Raktár: Ausztria-Magyarország gyógyszerüzében.
FÖR AKTAR TÖRÖK JÓZSEFNEI, BUDAPESTEN

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK

legnagyobb bizony és idült folyásornál befoktatás nélkül legbiztosabb gyógyászatnak a
SANID TOKOCSKAK
Bismyultak. Egy dobozt (100 lapdaos) használati utasítással 6 kor. utánvét mellett. Későbbi gyógyosság és tapasztalásnak egyedül biztos szer a híres Dr. **FRANKO**-féle orvoslásosok. 1 Grog ára 10 korona, küld a
„MAGYAR HIRALY” 124 gyászter, Budape
V. Marokkól-a. 5. sz.

Gummi óvszerek

legbiztosabb vagy tisztán francia, angol és amerikai gyártmányú különlegesek:
12 db. m. m. n. kisebb — 1. — frt
12 db. legnagyobb — 1.20.
12 db. legúj. vékony és nyúlékony, minden db. saját védjegyvel ellátva — 2.50 és 3. — frt eredeti védjegyvel.
12 darab 3. — frt.
Neverrip legfinomabb, legvékonyabb és a legtartósabb amerikai hálógy.
törv. védelt, mely óvszer kizárólag csak nálam kapható!
JUNO
6 darab 2 forint,
12 „ „ „ „ 3 frt 75.
Csepel amerikai (rövid) 12 db. legúj. — 2. — és 3.50 frt
Hálóhálógy 12 db. legúj. — 2. —, 3. —, 4. — és 5. — .

MINTAGYŰJTEMENY
összesen 13 darab 2. — frt, 20 darab 4. — frt
angol acél rugóval,
Sérvkötő, drája — 2. —, 3. — és 5. — .
Suspensor (keretartó) drája 25, 30, 40 korjázár és 1. — .
Diana-óv (navihaj ellen) 6 db. betéttel, darabja 2.50 és — 3.50 .
Irrigator 1.50 és — 2. — .
Használati utasítás, valamint részletes bőrájgyűzék kívánatra ingyen és bérmentve. Szétküldés titoktartás mellett bérmentve.

TROPP MOR 84
Bpest, VII. Kerepesi (Rákóczi)-ut 84

Nyugdíjasok és állami tisztviselők Pénzkölcsönt

legszolidabb alapon, rövid idő alatt minden előleges költségek nélkül kaphatnak, állami, megyei, városi tisztviselők és bármely állásban volt nyugdíjasok 5—40 évig terjedő időre.
FISCHER SÁNDOR
bankbizományos
Budapest, VII., ker. Rákóczi-ut 80 szám.

Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratok Budapest—Vác és Nagymaros között.

Az első ca. és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. évi június hó 16-tól fogva minden vasár- és ünnepnapon rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között.

	Óraker	
	Óraker	Óraker
Indulás Bpest Petőfi-térről	8:00 d. e.	és 2:30 d.
„ Bathány-térről	8:05	„ 2:35
„ Obudáról	8:20	„ 2:50
Érkezés Vácra	10:00	„ 4:30
„ Nagymarosra	11:00	„ 5:30
Indulás vissza Nagymarosról	11:30	„ 8:00 esta
„ Vácra	12:15 déiben	8:45
Érkezés Budapest Obudára	1:10 d. u.	9:40
„ Bpest Bathány-térről	1:25	9:55
„ Petőfi-térről	1:30	„ 10:00

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjjal a következők:

Budapestről Vácra vagy megfordítva
I. hely: 40 fillér, II. hely: 30 fillér.
Budapestről N.-Marosra v. megfordítva
I. hely: 100 fillér, II. hely: 70 fillér.
Vácra N.-Marosra vagy megfordítva
I. hely: 60 fillér, II. hely: 40 fillér.

Négy és tíz év közötti gyermekek félárón, katonatisztek és katonai hivatalnokok az első osztályon félárón, katonák (legénység) második osztályon félárón; a m. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az első osztályon második osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó-közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adhatnak ki és pedig:

Budapestről Nagymarosra és vissza
I. hely: 150 fillér, II. hely: 120 fillér.
Vácra Nagymarosra és vissza
I. hely: 90 fillér, II. hely: 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzös közlekedik, melyen a közönség első elől is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózs közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felel van. Ha a járatokat bármely okból abba kellene hagyni, úgy erről a társulat idejekorán hirdetést fog közzétenni.

Budapest, 1907. július hó.
A forgalmi igazgatóság

hatéves iskolásfiúcskáig, mindenki, akinek a legkisebb jogcíme van is, egyenruhát visel. Az egyetemi tanárok egyenes kardot viselnek, a táviradótisztviselőknek külön sapkájuk van, az állami mérnökök külön jelvénynyel, az iskolásleánykák külön költényvel különböztetik meg magukat, a a bércocsisok pedig egyenlő alacsony kemény kalapot és kibélelt köpönyvet viselnek. Ha hivatalnokkal van dolga az embernek, diszruhában találja, a melyet éjjel-nappal visel. Az állami inokoknak saját egyenruhájuk van. A munkásosztályban a sapka ellenzője változik szakmák szerint. Az orosz szíve valósággal epekedik az egyenruha után. Ha valaki eredménytelenül pályázik valamely egyenruhára jogosult állásra, elkeseredik és a kormányzás alapos reformálását sürgeti.

Pétervárot hamar beesteledik — eső, sár és piszkos utak. Most folyt le éppen egy alkalmi forradalmi fölvonulás, amikor a marseillaise-t énekelve vörös zászlók alatt bejárák az utcákat. Fölvonuló csapatok a késő délutáni homályban vaktában belelőnek a tömegbe, amely szétretten; a körülálló nőkre és gyermekekre karddal támadnak.
— Gazemberek — kiáltja egy fiatal nő — védtelen asszonyokkal szemben tudtok bátrak lenni, miért nem voltatok ilyen vitézek a japánok előtt!
Korbácsütések közben fogják el a szerencsétlent és tiszték kíséretében viszik a kaszányába. A kaszánya udvarán megjelenik a tábornok. Egy herceg.

— Mit csinált ez a nő? — kérdi.
— Becsmérelte a hadsereget.
— Akkor korbácsoltátok ki rögtön meztelenül a szabadba.

És letépik róla a ruhát. Egyetlen rongy sem maradt a szerencsétlenen, aki egészen meztelenül, dideregve áll a gunyolódó tiszték és katonák előtt. Azután jönnek a kobáccsal Ugy verték ki az utcára . . .
Pétervárot nagyon jól tudják, mivel történt meg ez a borzalmasan durva eset. Smirnoh Aunának hívják.

A zord Szibériában van egy művelt fiatal lány, Spiridonoff Mária, aki, mint az előkelő családból származó jól nevelt leányok nagy része, a nihilistákhoz csatlakozott. Heves vére és környezetének rossz bánásmódja miatt elkeseredve, elhatározta, hogy lelövi a kormányzót, akitől különösen sokat szenvedett. Meg is tette, az újságok is megírták, hogy férjruhában követte el a gyilkosságot egy vasuti kocsiában. De a többi nem volt megírva.
Amikor a katonák megragadták és a haja leomolva elárulta, hogy nő, a hajánál fogva vonzólták a kaszányába.

Tél volt és a tél Oroszországban borzalmas. Egy üres, rettenetes hideg kaszányaszobába hurczták és leszagatták róla ruháját, miközben a tiszték jó meleg bundákba burkolódzva gyönyörködtek a látványban. Mária meztelenül vonaglik a földön és bőre kék lesz a hidegtől.

— Hideg van, mi? — kérdi az egyik tiszt és

égő szivarját a szerencsétlen teremtés mellbimbójához érinti.

A megkínzott teremtés föliskolt. A tiszték mulatnak. Iszonyuan mulattatja őket, a mint a fájdalomtól vonaglik és jajgat. Összeégetik égő szivarjaikkal és leírhatatlan dolgokat művelnek vele.

Amikor kihallgatásra vitték a foglyot, meztelenül tiltették egy tolonczkocsiba, két durva részeg kozák közé. A hosszú hideg éjszakai ut alatt a szerencsétlen teljesen ki volt szolgáltatva ezek ördögi vágyainak, amelynek következménye, hogy ma is még súlyos beteg. Egy éjszaka azokat a tiszteket lelőtték a Mária barátai állottak bosszut.

Spiridonoff Máriát életfogytiglani száműzetésre ítélték. De szenvedéseinek története elterjedt a nép között. Hősnő lett belőle. A hatóságok észrevétel nélkül akarták Szibériába vinni; hiába, katonaságot kellett kivonultatni, hogy a pályaudvarokon, amelyeken a vonat keresztülvitte, a tüntető tömegeket távolítsa.

Irkutskban, Kelet-szibériában végződött az ut. A nép fogadására olyan előkészületeket tett, hogy a rendőrségnek meg kellett engedni az ovációt, ha el akarta kerülni az általános lázadást. Virágokkal árasztották el a szerencsétlen nő kocsiját és Mária könnyek között, fájdalomtól megtörve köszönte meg az üdvözlést.

Most Jakutsk vadonjaiban van fogva. Lassankint megfélekednek róla, mert ilyen tragédiák nagyon gyakran ismétlődnek most Oroszországban . . .

Szives tudomására

hozom a n. é. közönségnek, hogy folyó évi szeptember hó 1-én
divatházam Soutterain-helyiségeit
kizárólag

Occasio darabok elárúsítására

megnyitom. — Ezen Soutterain-helyiségekben rendkívül leszállított olcsó
szabott árak mellett árusítom az előző idény visszamaradt áruit.

Kölzer
cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 9.

Szenved Ön?

idegyöngeségben, idő-
előtti törődöttségben, érzi-e,
hogy ereje megfogyatko-
zott? Nélkülözi-e ön az
élet örömeit, azt a fűsze-
rező életerőt, a kedélyes
vidámságot és önbizalmat?
Van gyakran szívdobogása,
szívszorulása, fej- és hát-
fájása? Vannak-e a gyom-
or, bél, vese, hólyag stb.
részéről kellemetlen érze-
sei? Csúzos, kö zvényes
fájdalmak, ischias, görcsös
állapotok gyötrik-e önt?
Nem léptek fel bémultsági,
hűdési tünetek, némi gyen-
geség, feledékenység, álmatlanság,
izgékonyosság, stb.? Ha igen, úgy csak
a villamosság képes ezen elvesztett
erőt újjal pótolni, a szenvedéseket
és gyötrelmeket gyökeresen kiktítani.
A villamosságot legcélszerűbben
és legbiztosabban az „Elektro-Vitali-
zizer“ készülék útján lehet a szer-
vezetbe vezetni, mely eljárásról kész-
séggel adunk felvilágosítást a sze-
mélyesen érdeklődőknek.

Limbek Rezső gépgyáros Nagy-
szében. Tekintetes Doktor Ur!
Sok ideig tüdőtem azon, vajjon
meghozassam-e az Elektro-Vitali-
zizer készüléket, vagy sem, mert
sok orvosságot hoztattam és hasz-
náltam, de minden eredmény nél-
kül. Már öt év óta gyöttri kezemet
a rheumás bántalom. Utolsó ki-
sérletképen meghoztattam az
Elektro-Vitalizer készüléket és hála
legyen a jó Istennek és Doktor
Maradtam Doktor urnak igaz hívője L.

Urnak, hogy meghozattam, mert négy heti használat után a fájdalmak meg-
szűntek, sokkal fiatalabbnak érzem magamat és munkakedvem sokkal
nagyobb, mint azelőtt volt. A készüléket bárkinek tiszta lélekkel ajánlhatom
Maradtam Doktor urnak igaz hívője L.

Amennyiben nem látogatna meg bennünket, hivatkozzék ezen újságra és mi
elküldjük önnek az Ertekezés a Modern Villamos Gyógyomódról szóló könyvet
ingyen és bérmentve zárt borítékban.

„ELEKTRO-VITALIZER“ orvosi rend.-intézet
Budapest, IV., Károly-körút 2. rélemelet 10.

AGRARIA

Kérje
minden
gazda
az összes

Gazdasági gépek
árjegyzéket

Levélczlm.

AGRARIA

Budapest, Váci-ut 2. sz.

ekék,
vetőgépek,
gőzcséglők,
motorok stb.-ről

AGRARIA

ISKOLAKÖNYVEK

BUDAPEST SZÉKES-FŐVÁROS S A VIDEK ÖSSZES ISKOLÁI SZÁMÁRA KAPTA-TÓK.

Gimnáziumi, reáliskolai, felsőbb leányiskolai, polgári fiú- és leányiskolai, kereskedelmi iskolai épen úgy, mint elemi iskolai stb., stb.

SINGER és WOLFNER

könyvkereskedésében

Budapest, VI., Andrassy-ut 10. sz.

Szálloda

Az **ARANY BÁRÁNYHOZ**
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2:60 koronától felfelé, 2 percnyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
Világos szobák. Világos szobák.

Tűzijáték, lampion,

papírfüzérek, kivilágítási cikkek, léggömbök, fáklyák, bengalok és zászlók kaphatók

Emmerling Adolf

tűzijáték, lampion gyárosnál,
Budapest, Graf Károlyi-utca 26.

Képes árjegyzék bérmentve küldetik.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaoltalmat megszerző a
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PÁSZTOR (bej. czég)
BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám.
Fővilágosítás díjtalan. 25576 TELEFON 24-20.

DÓSA KÁROLY

első budapesti ablak és lakástisztítási vállalata

Budapest, VII., István-tér 16. sz.

Elvállal minden e szakba vágó munkákat, egymint padlóbeeresztést, ablaktisztítást, feregmentesítést stb. a legolcsóbban és teljesen megbízható eredménnyel.

Fürdő- és üdülőhelyek a déli vasut mentén. (Vonatösszekötések és menetárok Bpestről, déli vasuti pályaudv.)

Abbazia	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek, gyorsvonatokra I. oszt. 109.10 k., II. oszt. 77.90 k., III. oszt. 49.50 k.
Aroo	Pragerhof-Márhurg-Morin-át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra I. oszt. 140.20 k., II. oszt. 101.— k., III. oszt. 64.70 k.
Balaton-Földvár	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este.	Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 21.80 k., II. oszt. 14.40 k., III. oszt. 8.70 k. Személyvonati I. oszt. 15.40 k., II. oszt. 10.30 k., III. oszt. 6.50 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.	
Balatonfüred	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este.	Gyorsvonati menetérti jegyek I. o. 19.00 k., II. o. 12.70 k., III. o. 7.60 k. Személyvonati menetérti jegyek I. oszt. 13.50 k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 5.60 k. Siófokig és vissza. (Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szept. 30. bezár. érvényesek)	
Brennerbad	Pragerhof-Franzensbad-át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 1.32 k., II. oszt. 94.30 k., III. osztály 60.70 k.
Daruvár	Kanizsa-Barcsón át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 10:00 este.	Személyvonati menetjegyek Barcsig I. o. 25.20 k., II. o. 16.80 k., III. o. 10.80 k., Barcsról I. o. 13.— k., II. o. 9.— k., III. o. 6.— k.
Fonyód-fürdőtelep	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este.	Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 27.00 k., II. oszt. 18.00 k., III. oszt. 10.80 k. Személyvonati I. oszt. 19.20, II. oszt. 12.90, III. oszt. 8.10 k. Tekintet nélkül a kiadásnapjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.	
Gleichenberg	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek Spielfeld állomásig, gyorsvonatokra I. oszt. 60.20 k., II. oszt. 41.20 k., III. oszt. 25.60 k.
Gossensass	Pragerhof-Franzensbad-át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek Gyorsvonati I. oszt. 123.90 k., II. oszt. 88.70 k., III. oszt. 56.80 k.
Görz	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek: Gyorsvonati: I. oszt. 109.10 k., II. oszt. 77.90 k., III. oszt. 49.50 k.
Hévíz	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este.	Menetérti jegyek Keszthelyig Gyorsvonati I. oszt. 34.— k., II. oszt. 22.50 k., III. oszt. 13.60 k. Személyvonati I. oszt. 24.70 k., II. oszt. 18.30 k., III. oszt. 10.20 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.	
Lipik	N.-Kanizsa-Barcsón át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 10:00 este.	Személyvonati menetjegyek Barcsig : I. oszt. 25.20 k., II. oszt. 16.80 k., III. oszt. 10.80 k., Barcsról 30 napig érvényes menetérti jegyek: I. oszt. 15.— k., II. o. 10.— k., III. oszt. 7.— k.
Meran	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este.	Bozen-Gries állomásig 30 napig érvényes menetérti jegyek. Gyorsvonati I. oszt. 132.— k., II. oszt. 94.80 k., III. oszt. 60.70 k.,
Pörtlach am See	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek: Gyorsvonati: I. oszt. 83.10 k., II. o. 58.10 k., III. oszt. 36.80 k.
Rohitsch Sauerbrunn	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:05 reggel, 8:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek Grobelno állomásig. Gyorsvonati: I. oszt. 65.10 k., II. oszt. 44.90 k., III. oszt. 28.— k.
Römerbad	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek. Gyorsvonati I. oszt. 70.— k., II. o. 48.60 k., III. o. 30.40 k.
Savanyukút	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	Személyvonati jegyek. I. osztály 28.80 k., II. oszt. 19.20 k., III. oszt. 12.— k.
Semmering	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	Gyorsvonati menetérti jegyek 30 napig érvényesek. I. o. 79.80 k., II. osztály 55.90 k., III. oszt. 35.20 k.
Siófok	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	Gyorsv. menetérti jegyek I. o. 19.00 k., II. o. 12.70 k., III. 7.60. Személyvon. menetérti jegyek I. o. 13.50 k., II. 9.—, III. 5.60. Tekintet nélkül a kiadás napjára a fürdőévad végéig, azaz szept. hó 30-ig bez. érv.	
Spital-Millstättersee	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	30 napig érvényes gyorsvonati menetérti jegyek *) I. oszt. 89.60 k., II. oszt. 63.— k., III. oszt. 40.— k.
Tobelbad	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	Graz állomásig 30 napig érvényes menetérti jegyek gyorsvonatokra I. oszt. 60.20 k., II. osztály 41.20 k., III. osztály 25.60 k.
Toblach	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek, gyorsv. I. oszt. 111.70 k., II. oszt. 79.50 k., III. osztály 50.80 k.,
Tüffer	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek markt-Tüffer állomásig gyorsv. I. oszt. 70.— k., II. oszt. 48.60 k., III. oszt. 30.40 k.
Velden a. W.	Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:05 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	30 napig érvényes menetérti jegyek, gyorsv. I. oszt. 83.10 k., II. oszt. 58.10 k., III. oszt. 36.80 korona.
Varasd-Fanlitz	Ceszkórnán át	Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:00 este, 10:00 este.	Személyvonati jegyek Ceszkórnán állomásig, I. osztály 21.60 k., II. osztály 14.40 k., III. oszt. 9.60 k.

*) Május hó 1-től augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek I. ó. október hó végéig érvényesek. — † Junius hó 20-tól szeptember hó 10-ig közlekedik †† Julius hó 1-től augusztus hó 31-ig csak vasár- és ünnepnap közlekedik. ††† Julius hó 1-től augusztus hó 31-ig közlekedik. — **) Budapest—Székesfehérvár között július 1-ig és szeptember 1-től közlekedik. ***) Budapest—Székesfehérvár között július 1-től szeptember 30-ig közlekedik. ○ — Jun. 1-től szeptembe 30-ig all meg. — © Junius hó 1-től augusztus 31-ig áll meg.

Első cs. kir. szab. Duna gőzhajózási Társaság.

Helyi hajózás

BUDAPEST székesfőváros határában és UJPESTIG 1907. szeptember 1-től fogva.

Table with columns for destinations (Felfelé) and departure times. Destinations include Boráros, Fővámház, Eskütert, Tabán, Lipótváros, Batthyánytér, Lukács- és Császár-fürdők, Margitsziget alsó állomás, Margitsziget felső állomás, Ó-Buda, and Újpest.

Table with columns for destinations (Lefelé) and departure times. Destinations include Újpest, Ó-Buda, Margitsziget felső állomás, Margitsziget alsó állomás, Császár- és Lukács-fürdők, Batthyánytér, Lipótváros, Tabán, Eskütert, Fővámház, and Boráros.

Jegyzet: Az aláhuzott számok a reggeli 6 óra előtti és este 6 óra utáni meneteket jelentik. Budapest (Rudolf-rakpart 3. sz.), 1907. évi augusztus havában.

A forgalmi igazgatóság.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő.

Fénykép-készítéket objektív rész, elad, csere ár-as Applo lemeznek egyedül-elárulási helye.

HATSCHKEK EMIL Andrásy-ut 18., főkap: Erzsébet-kört 83. Alapított 1877. Fokkal olcsóbb, mint részlet fizetésre.

Fűthető fürdőkád, fűtelgató kályhával, kádát 12 k-lal fűlőbb, légszűrővel és háttartási cikkeket nagy választékban.

LEFKOVICS ADOLF Wassoldny-ut 51. Erzsébet-kört és Hársfa-utca közél. Árjegyzék bérmentve.

KI a YES-OUI-SI ez mind apot megmond, látszó minden megérthető névelő és állítólagos sz.

angol és francia nyelvűek alapozás megtanul halja kifizetési ár meggyőzően-ként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mulatványosokat küld a kiadó-hivat. Budapest, Andrássy-ut 92. sz.

Régi BUTOR-SZALON Budapest, Ferenciek-tér 3. felület. Vétel és eladás polgári, urasági, berendezések, keleti szőnyegek, csillárok, tükrök és régiségek. 30% megtakarítás. Telefon 82-13. 20926

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészítő Kereskedelmi, Almány-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 25465

Régi ezüsttárgyakat és zalogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerárut, ugyanmint régiségeket, drágaköveket, arany- és ezüst-órákat, láncokat, gyűrűket, ezüst-éveszközöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs Dávid utóda Budapest, IV., Váci-utca 18, I. emelet. 26764

BUTOR Fa, vas, réz és kárpitozott butorok, valamint légszusz és villamos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó árak készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók. Basch Soma butorraktár, 735 Budapest, VI., Kertész-ut. 50. sz. (Király-utca sarok)

Polgári árák! Pontos kiszálgatás! Kitűnő szabás! Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek. Zeliszka János angol uri szabótörme-BUDAPEST, Andrássy-ut 59. I. em. Állandó választék a legdivatosabb angol és bol-földi szövetekből.

NE LÁRMÁZZ A, Morley phone! Apró, láthatatlan fűtel-telefonos. Éjjel-nappal használható. Halkhangok nevetések tisztán hallhatóak. Több ezer használatban. Sulya 1/2 gram. Számítlan hálálavól. Nehezen hallóknak és műgashan szenvedőknek prospektust 60 fillér bérlet ellenében küld Radányi István Budapest, VIII. József-utca 20.

Hölgyek figyelme! 3 évi jótállással mindenki szerezz meg magának a cs. és kir. szab. Viktoria önműködő kézi hímzőgépét. Ára 8 korona. Pénzt előre bekiadóknak egy csinos minta lesz mellé csomagolva. Leírásokat és utasításokat mindeuknek díjmentesen küld a Viktoria hímzőgép-gyár, Budapest, VII., Columbus-utca 28.14 emelet. 2662

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ULLOI-UT 123. TELEFON 62-80.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi

ó-és pecsenye borok nagyobb mennyiségben valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf ügyvédnél A R A D Deák Ferenc-utca 40. sz.

Modern urasági BUTOROK alkalmi vétele és eladása hálo, ebédlo, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 2. sz. ezeltől Gyár-utca. Telefon 14-09.

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuzvárcsoszalok, kerkerlesek, koramillapok, Kehlheimi lapok olcsón kaphatók.

Kelemen Mór, épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nador-ut 72-74. Fiók fizet Sziget-ut 2.

Pénzkölcsönök megtervezésre legjobban ajánlható Barabás Lajos kölcsönkiviteli cég Budapeston Rottenbiller-utca 4. (Városhálya). Közvetít fizetvéseit személy és tárcza hitelt, állami, közigazgatási és magán tisztviselőknél, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket értékpapírokra, betáblázásra II. III-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakberkölcsönöket, továbbá zalogcédulákra is stb.

BUTOROK hálo, ebédlo, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 203. Kazinczy-utca sarok.

Valódi Magyar Szakácskönyv, írta Szilágyi Ágnes. Otódtik teljesen átdolgozott, a házi cukrászattal és befőttek készítéséről szóló részzel bővült kiadás. Ára szép bekiadásban 3.60 kor.

A bekiadásról. Gyűlölcsa, fűzelék és salátá épen való eltarítása. A legújabb tapasztalatok után írta Szilágyi Ágnes. Ára köve 1.20 kor.

Modern Konyha, írta Kovács Mátya, 484 fi-nom, különleges étel receptjét tartalmazza, melyet a szokásos szakácskönyvekben hiába keresnénk. Ára főm vászonkötésben 5 korona.

Singer és Wolfner kiadása Budapest, VI., Andrássy-ut 10. Kapható minden könyvkereskedésben is.

Urasági butorokat, szőnyegek, csillárokat és legelősebb berendezéseket (gyárakat és szötteket is) veszek és eladok. Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3. (a Váci-kört mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stíluszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta hálo, ebédlo, uriszoba és szalonbutorokban. Bőrhálószobák, bőrgarnitúrák és kárpitosfélékben Perasa, Smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokkal, gaz, villamos stb.-hez. 26597

MAGYAR TEXTILIPAR Polyóirat. A gyapju-, gyapot-, len-, kender-, selyem-, juta-ipar és kereskedelem közlönye. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Ujvidéken. Megjelenik havonta kétszer. Előfizelési ára egy évre 12 kor.

Fogak gondozása gyermekeknél és felnőtteknél. Közhatalra írta dr. Árkövy József. Számos a szöveg közé nyomtatott képmata ábrával. Ára 2 kor.

Kapható az ATHENAEUM r-tárenlat kiadóhivatalán, Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

Bőrszékikar Bőrszékikar és Bőrtaragás

KENDI ANTAL Budapest, IV., Károly-utca 9. az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig. Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó árban. Legelősebb bőrtaragás és állványok.

Stenográfia Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíró-iskolája a

Stenográfia országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola. Kereskedelmi szaktanfaryak. VII., Kazinczy-utca 8. I. em. 30. (Ossze nem léteszendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stenográfia iskolával).

Minden idegeteg olvassa el a fozetott: Nagy haladás az összes kedly-és betegségek, u. m. Idegesség, kedélytelenség, Álmatlanság, ijedség, szédülési rohamok, ideges föjfájás, agygyengeség. Epi-lepszia elleni küzdelem terén. Ingyen és bérmentve küldi: Apollon, Zsum-Reichardt, Reichenberg 115 (Csehország).

E hirdetés rovatban minden szövegegyeszeri beiktatása közönséges betűkötő 4 fillérrel, kompakt betűkötő 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegegyeszeri beiktatása közönséges betűkötő 4 fillérrel, kompakt betűkötő 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Idegés és egyengetehetőség
gyermeknevelés szakértő oktatói és teljes ellátást nyerne. Kolomen Ignác gyógypedagógus, Budapest, VII., István-ut 29. sz. 26431

Egyéves önkéntes
részeire eladó egy teljesen jókarban levő 24-es vadászkéntes egyenruha, igen olcsón. I. Városmajor-u. 4. l. em. 5.

Próbakísaszonynak
ajánlközik ügyes szabónő, jó termettel. Szíves ajánlatokat „Ügyes” jellegre e lap kiadói hivatalába kér.

A Falkogen
füdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyeszerár, Budapest, VIII. Rákóczi-ut 2. sz. 25828

Házvezetőnők
magános urhoz, plébániára, betegeskedő ur, urnő gondozására, szórakoztatására gyermeknevelésére, ajánlközik megbízható, jóllelő, háztartásban, főzében otthonos, házias, egészséges, idősebb, művelt özvegy nő, nyájas otthont, ragaszkodó hűségget, műveltséget, méltányló bánásmódot keres. Özv. Balogh Irma, Rottenbiller-utca 66. l. 21. 51069

Egy vidéki
nagyobb város fiatal vendéglőse házasságot kötne olyan tisztességes jobb nevelésű leánnyal, kinek 15 ezer forint hozomány van; e vendégő évi forgalma 25 ezer forint. Csakis komoly és őszinte ajánlatok vételnek figyelembe. Leveleket „Biztos jövő 261” jelleg alatt továbbítja a kiadóhivatal.

Házvezetőnő.
Budapesten lakó férjes asszony, ki mint bejáró alkalmazást nyerne egy beteges urnő családjánál. A polgári főzést tökéletesen értene kell, valamint többi háztartási munkát, melyhez egy asszony segítsége van. Kik az ellátáson kívüli nem annyira nagy fizetésre, mint jó bánásmódról számíthatnak. Levélbeni ajánlataikat továbbítja e lap kiadóhivatala. „Hűség házvezetőnő” czímen Belépes szeptember 7-én. 52005

Diszkerkedvelők
kérijenek árjegyzéket az első magyar diszkerkedő-faiskolától. Tulajdonosa Copony Ede, Körmeny: 120 fajta tülevelűfák, lombfák, sorfák, diszkerjék és rózsafák kaphatók! 5426

Kertész,
szakképzett, józan életű, kis családú, jó biztonyítványokkal állást keres azonnali belépésre vagy újévre. Czim: Fehér Sándor, Nagykároly Tompa-utca 9. sz.

Elveszett
péntekest Ösbudából egy orosz agár, fehér szürke foltokkal: A megtaláló Klecker Alajos vendéglős-nél Ösbudában megfelelő jutalom ellenében szíveskedjék átadni.

Mérnöki műszerek
vesz, elad, cserél, lejtmérők, Planiméter, Teleskop, Goerz-Zeiss-Triaderstb.

HATSCHEK EMIL
Andrássy-ut 13.
Fiókja: Erzsébet-körut 38

Polgári iskolai
reáliskolai, gymnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képezítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. l. em. 3. ajtó. 26814

Csemegegyűjtő
legnemesebb fajokban, zamatos finom körtét, változatos legcsébb almát 5 kilós postakosarankint 3 koronáért szállít Rottmann és Keller szállótelepe és kertészele Kiskunhalason.

Zalogcédulákat,
brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árrban vessek. Brillantokért többet fizetnek, mint utonnan kerültek. SINGER JAKAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-n. sarkán.

Építkezéseket I
Gyarak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhelyen előnyösen elvégzi vállalta, tehermentes tevéket előkészítésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody-építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 787

Butor
új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárak, lámpák, irodabebendezés, pénzszekrények, bámulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Sámuel Központi város ház épület Gerlóczy-utca 2. raktár 10-11-12.

Fülbetegek,
kikfülzugásban szenvednek és nem zene hallanak, kérijenek prospektust a legújabb elektromos fülkészülékről (a fülből alig látható), kapható kizárólag Németi Mornál Nagyváradon, Nagyvásártér 14. l. em. 26918

Badaconyvidéki
finom hegyi borokat kölcsönhordókban szállít Balogh Gyula bortermeleő Balatonleltenye. Borárjegyzék ingyen.

Magánkutatóiroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal ugyan, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Minden könyvkereskedés után megszerzhető a 46. kiadású
Bestörte Nerven u. Sexual-System
címetű könyv írt: Dr. Müller orvos-tudor. Borítékban portómentesen 1.20 korona beklűdése ellenében kapható; Gurt Röber, Braunschweig. 26822

Réthy
név látható a valódi pe-metefü czukorka minden egyes darabkáján 721v

Erdőbirtokot
keres tokepénzes külföldi rögtön megvételre. Előnyben részesülnek melyek tulnyomó fenyves és földes állományok. Ajánlatok csak közvetlen a birtokosoktól kéretek. Tőke-pénzes külföldi 1823. jelleg alatt Haasenstern és Voglerhez Budapest Dorottya-utca 9.

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényeszerítők körülmények miatt eladók; mahagóni hálószoba 180 frt, írósztól könyvszekrényrel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt, Árverési butoreladás. Dobutca és Holló-utcaai sarokpince. 26616

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egyéb tárgyakból is) Köloszárara; Budapestre ugyszintén államszámvele tani államvizsára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészítt. Jogi szeminárium; Budapest, VI., Rózsa-utca 44. III; 8

Parkettagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Adás és vétel.
Ha jó meneteleű vendéglőt, kávéházat, kávémérést, kifőzést vagy bármiféle más üzletet a fővárosban vagy vidéken venni szándékozik, akkor szíveskedjék bizalommal hozzám fordulni, mindenféle üzlet nagyszámban van előjegyezve eladásra. Csekély közbenjárás díj utólag fizetendő. Vidéki megbízásokat bármilyen ügyben azonnal ellentézek. Ha bármiféle üzletet, házat, földbirtokot vagy telket gyorsan eladni óhajt, vagy bérbeadni akarja, forduljon hozzám. Pontos, gyors kiszolgálás. Megvételre keresek kisebb csaldai házat budai oldalon, Kisebb házat: VI., VII., VIII. vagy IX. kerületben készpénzfizetéssel. Póányi József adásvételi iroda, VII. Akácfa-utca 13. 5427

INGYEN
! GUMMI !
és különféle óvszer árjegyzékünket titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük. „Nakira” törv. védve férfi gummi külsőleges-ség tucatja 12.- kor. 8 tucatból 20% engedmény **Uterus - Spray** legújabb hygienikus női szer 14.- kor. **GUMMI BALHÓLYAG** 3, 4, 6, 8, 10, 12 K. tucatja Mintagyűjtemény 12 darab 4.- korona. Pessar Gölus darabja 6-8 kor., Irrigator 3 kor., es 9. jobb Bideo vasálványon 8 korona. **MAGYAR ORVOSI MŰSZERTAR** Budapest VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben) Pontos címre és a vörös keresztre györijünk.

B korona

előre kötve, díjmentesen küld kelleson főszerrel kész himző-gepét szőnyeg, plüsch-, asztali- és szmyrna himzőnekek előállítására 8 évi jótállás mellett, egy díszes, könnyen kezelhető mintával együtt. Bárki is tanulni nőtül azonnal himzethet. Himzőanyagok legújanyosabb gyári áron. Egész világban legjobbnak elismert kézi himző gépeket mindonki megrendelnei előny árban.

Szabadalmazott kézi himző-gepnyárban Bpest VII., Kolombus n. 28/1

Magyarországi
Altalanos Ügyviteli
Iroda

(Tulajdonos Emmert József.) Budapest, VIII., József-körut 51. sz. Telefonszám 56-10.

Adásvétel és Hitel-ügyletek.
Közvetitl erdők földlomanynának, házak, telkek és földbirtokok eladását és vételét.

Olcsó kamatra gyorsan kleszközli ingatlanokra és személyi hiteltre kölcsönöket egyszeri lejáratra vagy tetszés szerinti törlesztés mellett.

Házassági ügyekben
kieszközli: unokatestvérek, hadkötelesek és külföldi honosok házasságkötését. Megszéri az ehhez szükséges okmányokat.

Katonai ügyekben
törvényes alap fenforgása esetén kieszközli: egyéves önkéntesi kedvezmény, katonai szolgálat alóli felmentés, hadgyakorlatokra való bevonulás elhasztársának elnyerését.

Különféle ügyekben
elvallalta: utólevelek, lparjog, ltalmérséijog megszerzését; nagykörovitások, örökbefogadások, törvényesítések, honosítások, illetőségek kieszközlesét. Megvesz és készpénzzel kifizet örökségeket és követeléseket.

Eljár miniszteriumoknál és egyéb hatóságoknál levő ügyekben és azokat kisorsgeti. 26724

Az ATHENAEUM r.-társ.
könyvkiadóhivatalában:
(Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám) megjelent:
HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.

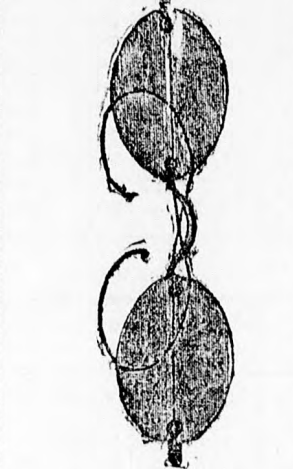
Bevezetésül a hivatalos iskolai helyesírás útjával Összeállította **SIMONYI ZSIGMOND.**
(Ára 20 fillér.)

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.
Összeállította **SIMONYI ZSIGMOND.**
(Egy lapon, falitábla alakjában) (Ára 12 fill.)

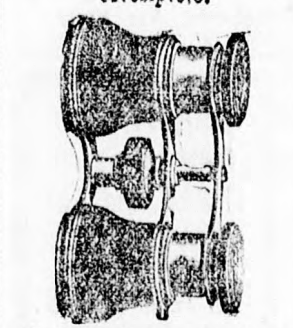
Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.
KLEIN DEZSŐ
litézerész,
Keckseméti u. 14.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szabadalmazott orrcsiptető kettős rugalmas csiptetővel

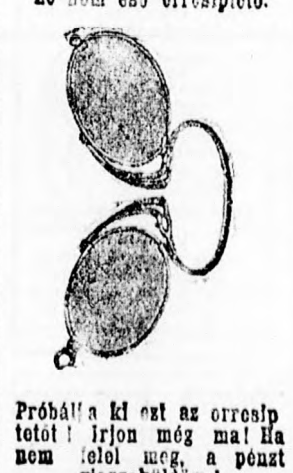
Szortfort professzor rendszere

Aki orrcsiptetőt visel, tudja mennyi baj van vele, mive a csiptető nem illeszkedik az orron és a csiptető nem áll merőlegesen a szemtengely irányában, hanem rendszerint szoros síkban előrehajlik s a fejnél gyakran a legesekeleyebb mozdulatra lecsik. Azáltal, hogy a lensék nem állnak a szem tengelyére merőlegesen, romlik a szem, mert a sugárörés következtében a szemnek kell alkalmazkodnia, illetőleg rendellenes állásba fordulnia, hogy a tárgyak képe a retinára a kelő pontjára érjen; azáltal pedig, hogy a csiptető nem elég biztosan és szilárdan ül az orrgerincon, igen gyakran lecsik és könnyen összetörik az orrcsiptető.

Mind e két fegyszerűsödésen segít a Szortfort professzor szabadalmazott orrcsiptetője melynek kettős rugalmas csiptetője nemcsak szilárdan megőrzja az orrot, hanem Állandóan merőleges irányban is tartja a lenséket a szem tengelyére. Le nem eső orrcsiptető.

Próbálja ki ezt az orrcsiptetőt! Irjon még ma! Ha nem felel meg, a pénzt visszaküldöm!
KLEIN DEZSŐ
litézerész,
Keckseméti u. 14.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy és Fia
BUDAPEST,
Simmelweis-utca 21.

Állandó nagy lakberendezési kiállítás. (az egész házban)
TELEFON 17-77.
Úrasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia
Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia
modern butorok: mahagóni, palisander, ében-és ezitromfa.

Nagy és Fia
Angol bőrgarnitúra, franczi olasz stíjú butorok.

Nagy és Fia
Valódi perzsa és szmyrna szőnyegeket.

Nagy és Fia
Velencei tükrök, üveg, esillárok, festmények stb.

Nagy és Fia
CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia
antique butorok és szővelek, szalongarnitúrák.

Nagy és Fia
Nipppek, bronzszobrok, olasz faragványok, meiszeni és altwien porcellán.

Nagy és Fia
Fiókküzetl nincsen össze nem tévesztendő hasonnevű czéggel.

Nagy és Fia
Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia
Állandó butor és antiktások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Megbizottak a kontinens minden nagy városában.

TANÜGY.

A katolikus tanáregyesület.

A pécsi katolikus nagygyűlésen csakugyan szóba került a katolikus tanáregyesület alakításának kérdése. Egy konventikum foglalkozott vele, melyet Prohászka püspök nyitott meg, de Mázy Engelbert főigazgató elnök vezetett, kinek javaslatára abban állapodtak meg, hogy az egyesületet, miután senkinek sem volt „ellenészvétele” megalakítják s egy bizottságot az alapszabályok elkészítésével megbízják.

Kerestem a tanácskozásról szóló tudósításokban, különösen pedig az Alkotmány bőbeszédű közleményeiben, hogy mit akarnak elérni az új egyesülettel? Megvallom azonban, hogy a tudósítások nem elégtették ki érdeklődésemet.

Ezek a tudósítások az új egyesület életre hívása okául a következőket sorolják elő: a hozzá való jogot; az anyaszentegyház és édes hazánk szeretetét; végül a verseny felvételét minden tanárral abban, hogy ki tudja jobban, eredményesebben szolgálni a vallásos magyar nevelés szent ügyét. Ezeket az okokat különbség nélkül tiszteletreméltóknak tartom magam is, de új egyesület alakításához nem eléggé magyarózóknak.

Legkevésbé tartom meggyőzőnek ily kérdésben a hozzá való jog kiemelését. Persze, hogy van joga mindenkinek, hogy köznevelődési egyesületet alakítson. Ebből az egyéni szabadságjogból azonban éppen nem következik, hogy az egyesület alakítását egyéb alkalmi ok nélkül gyakorolni is kell. Sok mindenhez van joga az embernek anélkül, hogy minden jogát érvényesítené. Feje tetejére állni is van joga, s az ember még sem áll ok nélkül a feje tetejére.

Mondjuk, hogy a pécsi konventikum a tanáregyesület megalakításának jogát a fentebb mondott két más okból vette s veszi igénybe: „az anyaszentegyház és édes hazánk szeretetéből”, valamint „a vallásos magyar nevelés szent ügyéért” vivandó verseny érdekében.

Azt kérdelem a pécsi konventikum tagjaitól, hát eddig mit csináltak? Vajon mi adott rá alkalmat, hogy csak most szövegezik az anyaszentegyház és édes hazánk szeretetét az iskolák és tanárok számára? Vajon nem szerették eddig mindkettőt? Vajon miben mutatják ki ezentul irántuk való nagyobb szeretetüket? Ezek a kérdések pedig vannak olyan jogosak, mint az ő első követelésök, hogy van

joguk tanáregyesületet alkotni. Én ebbeli jogukat elismertem. Nem ismernék-e el ők is fenti kérdéseim jogosságát? Ha igen, kérem rájuk a választ. De ha nem, akkor kénytelen volnék arra gondolni, hogy nem zörög hiába a haraszt s nem „alapítalanul gyanúsító rágalom mondhatta az egyesület megalakítani akaróknak szándékát egyenlenségnek” a mint ezt dr. Mázy Engelbert alloku-cziójában olvasom.

Prohászka püspök megnyitó beszédéből tudtuk meg a valót. A püspök őszintén megmondja, hogy tapasztalása szerint „a keresztény világnézetet kezdik visszaszorítani az érvényesülés teréről”, azért van szükség „a meglevő tanáregyesülettől független, önálló katolikus tanáregyesületre”. Mond még többet, meggyőzőbbet is az irodalmi nyelvben járatos püspök, ki nem tartja szükségesnek a katolikus írók példájára minden retorikai fordulat a feddőzés színes szavával vezetni be. Azt mondja, hogy „azoknak a békeprófétáknak, akik a sajtó útján figyelmeztetnek, hogy szakadás ne legyen, azt feleljük, hogy támadás nincs szándékunkban, de a renyhe békénél kedvezőbb előttünk a keresztényvilágnézet érvényesülése.

Tetszik érteni, hogy az érdemes püspök „keresztény világnézetéről” és nem egyszerűen katolikusról beszél. A keresztény világnézet visszaszorítását látja s nem csupán a katolikus. A keresztény világnézet tulajdona katolikusnak, protestánsnak egyaránt, csak egynek nem tulajdona a magyarországi tanárok közt. Hogy melyik csoportnak nem tulajdona, azt a magyar Abraham a Sancta Clara beszédében aposztrófált sajtó s a meglevő tanáregyesület fogja kitalálni. Kinek nem inge, ne vegye magára.

És én még sem hiszem, hogy a meglevő tanáregyesület minden hibája mellett, a renyhe békét valamely más világnézet érvényesülése zavarná meg. Az országos középiskolai tanáregyesület bünei nem keresztényellenes célokban találhatók meg. Vád volna maga a kereszténység ellen azt tételezni fel, hogy szelleme és erkölce át nem hatotta volna országunkat, sőt világrészünket. Az alapnézet tekintetében nincs semmi különbség a más származású lakosság közt. A különbség inkább művelődésbeli okokra vezethető vissza ama történelmi okokon kívül, melyek egyes nemzetek aktivitását vagy passzivitását előidézték, illetőleg ebben vagy amabban az irányban való fejlődését determinálták. Egyesek rossz képét, stréberségét s ama kevésbé kedves viselkedését, hogy a hosszú aláz-

kodás hosszú évei után elért pozíciót az utközben színét vesztett arcz pirulása nélkül használják ki, nem szükséges mindjárt keresztényellenes okokra vezetni vissza.

A renyhe béke tehát tartani fog a tanár és egyéb köznevelődési egyesületekben továbbra is, mindaddig, míg nekik való célok nem tüzetnek elébök, míg az egyesületek természetéhez mért feladatok nem állíttatnak előtérbe olyan férfiak által, kik többre becsülik a közjó érvényesülését saját egyéni érvényesülésükénél.

A tanáregyesületeket nem is új avagy újra mázolt eszmék hívják életre. Az eszme mindig az igaz után igazodik. Arra pedig nem volt még eset, hogy a vállvetésből állott volna elő igazság. Ez a hivatott férfi munkája. A vállvetés pedig csak arra való, hogy az egyszerűen ismert igazat mind szélesebb körben megértesse s megmaradását biztosítsa.

Nagy örömmel szemlélem az ily célból községenként, vármegyénként, országszerte alakult köznevelődési egyesületeket és intézményeket. A tanáregyesületek is közéjük tartoznak, mégis azzal a különös feladattal, hogy a felvilágosodás módját minden más egyesületnél szorgosabban kutadják. Mit tanítsunk és hogyan tanítsunk? ez legyen főkérdése minden ilyen egyesületnek. És még egy.

Az legyen minden tanáregyesület létrejöttének első motivuma, hogy iskolája fentartóit folytonosan emlékeztesse az intézetek hasznára, melyeknek anyagi felvirágoztatása a fentartók kötelessége.

És éppen ennek a főmotivumnak nyoma sincs a katolikus tanáregyesület alakítását előkészítő tanácskozásban. A pécsi nagygyűlés egyéb tárgyai közt olvastam, hogy erőlyesen sürgetik az államot a katolikus iskolák védelmére és anyagi támogatására. De még ott se beszéltek arról, hogy az iskolafentartó anyaszentegyház erőltesse magát s a többi hazai felekezetenél gazdagabb forrásait nyissa meg az iskolák javára. Ilyen törekvés nélkül pedig az iskolafentartás joga is veszi virtualitását s teljesen érthető lesz azok felfogása, akik az iskolák államosítását követelik az egész vonalon.

Dr. Bokor József.

Oktatásügy és politika.

Szomorú statisztikai szám adatok!

Gondolkodó lelkünk megdöbben a rideg számok keserű beszédjén.

Sirnak, kiáltanak ezek a számok s úgy érzük, mintha lelkünk is közöttük vergődne tehetet-

A megostromolt város.

Írta: Anatole France.

Károly Emánuel herceg elvesztette Bresse, Bugey és Gex vidékét, elvesztette összes francziával beszélő parasztjait, kivéve Szavoja népet. Szavoja hegyei közt már nem gondolt rá, hogy uralmát Provencero és Dauphinére kiterjeszse, de még mindig azt remélte, hogy Genfet meghódíthatja. Vitas volt, hogy ezt a köztársaságot is bele fogtalták-e abba a békeszerződésbe, amelyet 1598-ban kötött Franciaország Spanyolországgal. A francia király, jó barátja a genfieknek, azt mondta, hogy igen. — A spanyol király, Károly Emánuel herceg apósa mélyen hallgatott és ezt a hallgatást a herceg a maga javára írta. Tette pedig ezt annál is inkább, mert Genf hugenotta város volt.

Bár a város tó mellett fektött, sem tulságos nagy, sem gazdag, sem erős nem volt. Alig lehetett tizenkétezer lakója. Falak, árkok határolták és három erős tornyát polgárok őrizték. Csaknem mind posztókereskedők voltak és egyszerű, vallásos emberek.

Károly Emánuel szavojai herceg helytartóként Genf élére Albigny herceget állította, aki Dauphinéből származott, valamikor tagja volt a ligának és Henrik király trónralépésekor elhagyta hazáját. Albigny haragudott a genfiekre, de egyideig hízelgett nekik, hogy el-leplezze valódi érzését. Ez nem mindig sikerült neki. Már 1600 tavaszán a genfi tanács megtudta, hogy Albigny Szavoijában csapatokat gyűjtött, mire a tanács urai azonnal megvizs-

gáltatták a vár bástyáit, a kapuk vonóhidjait, a lövéseket. 1604. decemberében pontosabban megtudták, hogy hadjárat készül ellentük. De ugyanakkor a herceg Chamborg elnököt küldte hozzájuk, hogy a sajnálkozás színlelésével el-ozslassa gyanujukat. Albigny azonban ezalatt készült a támadásra.

December 11-én, szombati napon, embereit összegyűjtötte Bonne erőd falai alatt és este hat órakor a sereg megindult Genf ellen. A december 11-iki éjjel a leghosszabb szokott lenni az évben. Az ég sötét volt; a két-ezer főnyi sereg spanyolokból, olaszokból és francziákból állt, akik a liga tagjai voltak és emiatt kivándoroltak. A sereg élén az Albigny páncélos testőrcsapata lépkedett, utána De La Val d'Isère báró ezrede, emögött végül négy lovas zászlóalj menetelt.

Albigny kívül a bonni erődparancsnok volt a sereg vezetője. Brunaliu vagy Brignolet volt a neve és Picardiából származott. Az indulás előtt, mint beszéltek, felvette az utolsó kenetet, mert ahogy mondták, ha Genfben nem élhet, halott akar a világ előtt lenni. — A csapatok lassan mentek előre, mert sok mindenfélét kellett magukkal vinniök, szekerczék, súlyos kalapácsokat, fűzfavösvényt az árkok megtöltésére és ostromlétüket. A szavojárkok minden parasztot, aki eléjük került, elfogták, hogy Genfben ne szaladhasson vissza és lármát ne csapjon.

Mikor Champey felé közeledtek, úgy látták, mintha lángnyelvek és lángoszlopok kusztak volna fel az égbe. Ez a jel szörnyen megijesztette őket, de a herceg csillagjósai kijelentették, hogy győzelmet jelez

Az Aroe-folyó mentén haladtak élő sövények közt, melyek jól eltakarták őket. A zugó víz pedig elnyomta fegyvereik zörgését; egy nyul, amelyet felriasztottak, keresztben futott át az úton. Ezt babonásan magyarázták, úgy, hogy a tapsifüles egész zenebonát csinált a seregben. Hat órai mars után egyszerre eléjük táruult — Genf.

Öt-hatszáz lépéssel a várak előtt egy sor czölöpöt láttak, amilyeneket a takácsok szoktak a földbe verni, hogy ruhaszártó köteleket feszítsenek ki rajta. Ezeket a czölöpöket eleinte puskatartó villáknak nézték s azt hitték, hogy csapdába estek és gyorsan visszanyomultak.

De lassankint megnyugodtak és a Rhonementén a városi erődítések által bekerített Pleinralais nevű mezőig haladtak előre. Itt megálltak. A sereg zöme megszállta a mezőt, Brunaliu kapitány pedig háromszáz legbátrabb emberével a Pénzverő-kapu és az Új-kapu között vonuló bástyának tartott.

Ezzel nem cselekedett csak úgy vaktában, mert előző éjszaka többször odakuszott a bástyához, hogy a város kapuit kikémlelje és megtudja, éppen ezt a helyet nem őrzik-e?

Igy aztán tiszteivel és embereivel leszállott a bástyaárokba. Ott egy csapat kácsát riasztottak fel, amelyek hangos hápogással és szárnycsattogással menekültek. A szavojárkok katonáknak volt rá okuk, amiért ennél az eseménynél nem gondoltak a Kapitolum ludaira, de azért mégis félték tőle, hogy ezek az átkozott madarak gyanakvóvá teszik az őrséget. Rövig ideig csendesen maradtak. De mert a városban senki

lenül. De hát csakugyan tehetetlenek volnánk? Hát nem vagyunk képesek odakiállni ezeknek a számoknak hogy: Hazudtok! Nem igaz, amit beszélték a kivándorlásról, az alkohol pusztításáról, az irástudatlanokról...

Írástudatlanok!...

Szégypir égeli arcunkat, szeretnénk a föld alá süllyedni, mikor a zord számok között ezt a szót meglátjuk, hozzátéve, hogy az irástudatlanok száma ebben az édes hazában az összlakosságuknak 43%-a. Majdnem fele! Hiába volt hát kulturavezéreinknek már hosszú idő folytatott minden munkája, az össztanításnak sürgető kérése, a sorsunkat intő hatalmasságok keveset, vagy éppen semmit nem törődtek ez elsőrendű állami érdekekkel.

Élünk, tengődünk valahogy analfabéta véreinkkel együtt s eközben könnyen úgy járhatunk, mint az a cigány, kinek szóval sonkát ígért a főszolgabíró, de írásban botot utalványozott neki s ráparancsolt, hogy követelje a hajdútól.

Ha ajkainkra ül ez a kérdés, hogy mi lesz az általános választó joggal, utána tehetjük folytatásként, hogy mi lesz irástudatlan magyar véreinkkel? Mert az általános választójognál a szavazati joggal való bírásnak a belügyminisztériumból kikerült eddigi hírek alapján egyik indoka a magyarul írni és olvasni tudás lesz. Az irástudatlanok közül pedig óriási százalék esik magyar kerületekre.

Igaz, hogy hegemoniánkat biztosítva látjuk a minisztériumi tervezet szerint is, az új választókerületek számát se igen fogják többre venni az eddigi tervezetből, de ha az új, magyar alkotmányos élet talpköveit szilárdnak hisszük is, óhajtánánk, hogy az még szilárdabb legyen. Körül kell bástyázni az alkotmányosság várát, hogy száz pokol hatalma se ingathassa meg!

A nép ereje nincs kihasználva a politikai élet szempontjából. Ki kell használni.

Az irástudatlanok óriási tömegét meg kell tanítani arra az egyszerű tudományra, mely által politikai jogához juthat.

Ha általánosan élvezni fogják a választó jogot, élvezzék még általánosabban. Ne legyen egy magyar sem ebben a hazában, kit politikai jogának meg nem adása miatt sorompóba lehetne állítani a nemzet érdeke ellen.

De hát mi lesz az irástudatlanokkal?

Mit szándékozik tenni a kormány, hogy az a szomorú szám lehető legkisebbre apadjon le?

sem mozdult, átmásztak a tulsó partra. Azután létrákat támasztottak a falnak.

A kapitány, hogy a katonákat felkuszásra buzdítsa, elmondotta, mily módon kémlerte ki azt a helyet észszakakon keresztül, anélkül, hogy valaki észre vette volna. Sőt kavicsokat dobált a falakra! A herceg emberei kezdtek meg a mászást és csakhamar elsőnek érkeztek a bástyára. Hogy odafönn senki sem nyújtotta feljüket, a kezét ez nem kevésbé nyugtalanította őket. Hiszen, hogy felbátorítsák a katonákat, azt mesélték nekik, hogy a falak mögött jó barátok várnak rájuk.

A létra középső fokán Sonaz nevű kapitánynak megeredt az orra vére és amikor még egy meglazult kökoczká is a mellére esett, mindez úgy elkábitotta, hogy kénytelen volt visszafordulni. Ezért aztán az utána következőknek is le kellett szállniok a létráról. Odalenn a fal tövében, d'Albigny lelkiükre beszélt és azt mondotta, hogy tisztességes zsákmány vár rájuk a városban. Mindent kész volt nekik átengedni, mert elhatározta, hogy odakünn marad.

Mellette páter Alexander nevű jezsuita állt és még kenetesebben bátorította az embereket. Ezen a létrán keresztül — ígérte — egyenesen az égbe jutnak; persze nem rögtön. Sőt éppen biztosította őket arról, hogy a mai napon se víz, se tűz, se vas útján el nem pusztulhatnak. Ismét felkuszáltak tehát.

Brunalieu és d'Avignac meg Sonar kapitányok voltak az első, még öt emberrel a falon. Kötélen leereszkedtek, sőt párosával a szomszédos utcákba is merészkedtek. A város mély álomban volt. Jelt adtak a többiek-

Gondolt-e már arra, hogy ezáltal a színmagyar kerületek számát is növelni lehetne?

Az általános választó jogról szóló törvény nem hiszem, hogy évnél, vagy mondjuk, tavasznál hamarabb készen legyen. Ez idő alatt Magyarország irástudatlanjait irástudókká lehetne változtatni.

Csak egy kevés anyagi áldozat talán a kormány részéről s a többi elvégezné a hazafias magyar tanítóságot.

Iskolákat kell állítani a felnőttek számára.

Olaszországban számtalan példa van rá, hogy míg nappal gyermekek tanulnak az iskola padjai közt, este ugyanazon gyermekeknek szülei, felnőtt testvérei, rokonai és mások látogatják az iskola termeit és aki írni nem tud, írni tanul, aki írni tud, az igyekszik magát tökéletesebbé tenni.

Miért ne lehetne azt nálunk általánossá tenni, megvalósítani a felnőttek iskoláját az utolsó faluban is? Az anyagi áldozatért, mit érte hoznának, bőséges kárpótlást nyerne úgy az állam, mint a társadalom, úgy a köz, mint az egyén.

Az állam politikailag is érettebb emberek erejére támaszkodva biztosabban haladna; a társadalom okos, művelt egyénekből állna.

Meddig fogjuk tehát még közérdekeinket elhanyagolni? Mikor fogjuk megszüntetni a statisztika szomorú számadatait?

Kántor Mihály.

Értesítő.

(Folytatás.)

A csurgói ref. főgimnázium értesítője, közli: dr. Vida Károly igazgató. Az értesítő első cikkét maga az igazgató írta, címe: „Emlékezés Körmeny Sándorra” — ki a csurgói gimnázium lelkes reformátora volt. A tanári értekezést Angyal G. István írta, címe: „A zenei nevelésről”, amelyben azt fejtegeti, hogy a gyermeket komoly, nemes zenére kell nevelni. A tanári kar az elmúlt évben 18 tagból állott; a tanulók száma 297 volt. Vizsgálatot tett 286 tanuló a következő eredménnyel: jeles 14, jó 53, elégséges 150, javított 57, megbukott 12. Az érettségi vizsgálaton 20-an vettek részt; az eredmény a következő volt: jelesen érettek: Császár Jenő, Csónka József, Ermel Gyula, Hanzevacki Ede, Kovács István, jól érettek 8-an, egyszerűen 7-en. Az intézeti köztartásban 177-en vettek részt, a félévi díj 150 korona volt. A Fehérvárt tartott kerületi tornaversenyen az iskola 35 tanulóval vett részt. Az iskola ösztöndíj és jutalom címén 8369 korona 75 fillért osztott ki. A tandíj egész évre 48 korona, a beiratási díj 6 korona.

A m. kir. áll. nőipariszkola értesítője, szer-

kesztette: özv. Nendtvich Gusztávné, igazgató. A vékonyka értesítőben programmértekezés nincsen. A tanestület 19 tagból állott, a növendékek száma összesen 331 volt és pedig a pesti intézetben 359, a budaiban 62, a kőbányaiban 10. A tanulás eredménye a következő volt: jeles 137, jó 102, elégséges 16, elégtelen 23. A gyakorlati tantárgyak oktatása eredményes voltának a feltüntetésére szolgáló táblázatokból kiténik, hogy a növendékek legtöbbet blouze-t készítettek: 699, kötényt 217, alsósoknyát 151, párnahéjat 360; a géppel készített darabok közül legtöbb a nőing: 929. A beiratások a jövő tanévre szeptember 1-3-ig tartanak; a beiratás díja 4 korona, a tandíj félévenként 30 korona. Az iskolának a jövő tanévben 5 szakosztálya lesz: a fehérvári; a felsőruhavári; a fehér-, színes-, műhimző, géphimző, divatáru-cikket készítő osztály és a csipkekészítő szakosztály.

Az egri érseki joglyceum évkönyve, 27. évfolyam. Szerkesztette: (?) Az igazgató Rapacs Rajmond, egri apátkanonok. A tanári kar 12 tagból állott. A joglyceumi hallgatók száma összesen 165 volt. A tanév legnevezetesebb eseménye, hogy a jogi főiskolát szeptember havában gróf Apponyi Albert miniszter látogatta meg, kinek az igazgató a tanári kar tagjait egyenként bemutatatta. Dr. Kiss István, az intézet érdemes tanára, 33 és fél évi szolgálat után nyugalomba vonulván, ez alkalomból alapítványt tett. Ösztöndíjat a tanév folyamán 20 joghallgató élvezett, összesen 4006 koronát. Végbizonyítványt kapott az első félévben 14, a másodikban 18 hallgató. Az államtudományi államvizsgálaton kitüntetéssel vizsgáltak: Jakabffy Elemér, Láng József és Patak László. A tápintézetben 25-en 30-an nyertek teljes ellátást; a havi előfizetési díj 30 korona; vannak ingyenes, földi- és kedvezményes helyek.

A kegyes tanítörendiek kisszebeni algimnáziumának értesítője, közlése: Holczinger Imre, igazgató. Az értesítő első gyászkeretes lapja: Klein Jenő, az intézet volt tanárának emlékére örökíti meg. A tanári kar 7 tagból állott, a tanulók száma a négy osztályban összesen 87 volt. Vizsgát tettek 75-en a következő eredménnyel: jeles 4, jó 11, elégséges 49, javított 4, megbukott 7 tanuló. A beiratás szeptember hó elsején lesz; a beiratási díj 11 koronát, az évi tandíj 44 koronát.

A debreczeni ref. főgimnázium értesítője, közli: Karai Sándor igazgató. Az értesítő vezetőcikkét dr. Csűrös Ferenc tanár írta, címe: „A Debreczeni Fűvészkönyv és írói.” Miután az értekezés maga egyrészt irodalmi emlékek készült, másrészt nagybecsű forrásmunka is, közöljük belőle a szerző bevezetését, mely így szól:

„Dolgozatom alkalmi munkának készült. Irodalmi szerény emléket akartam vele állítani az első magyar nyelvű tudományos botanika tudós szerzőinek könyvük megjelenésének százéves fordulójára alkalmából. Nem akartam azonban az évfordulót ünneplő irodalmi megemlékezések szokásos frazisztómkelegébe keveredni s oly módot kerestem, melylyel kifejezhetem a lelkesedés és elismerés szavát anélkül, hogy az ilyszertű megemlékezések

csapjanak. A szavojárdok egész a fegyvertárig üldözték őket, ami nem volt nagyon szerencsés gondolat, mert mire visszatértek az Ujkapuhoz, már egy genfi volt rajta, aki a peterdás előtt lebecsátotta a rácsos kaput. A bomba használatlan maradt. Négyen vagy öten a herceg emberei közül, a városon keresztül egész a tóparti oldalig hatoltak. Itt egy polgárra akadtak, akinek háza ezen a vidéken volt és az első lármára kiugrott az ágyából. Genfieknek tartotta a katonákat és rájuk kiáltott:

— Merre van ellenség?

— Hallgass nyulszívű, — felelték neki — gyere ide és tarts velünk! Éljen Szavoja!

De a polgár megmenekül és gyorsan felébreszti szomszédait. Az egész városban fegyveresen rohantak elő a polgárok házaikból. Egyesek a szavokra kijelölt helyre mentek, mások pedig minden habozás nélkül az ellenségre vetették magukat.

Valamennyi harangot félreverték. A herceg katonái folyton kiáltottak:

— Éljen Spanyolország! Éljen Szavoja! Miénk a város! Rajta üssétek! Verjétek agyon!

Sok szavojárd szét oszlott az utcákban és a békakurutyolást utánozta. Ez volt a genfi jele, a nelyről egymásra ismertek. És ha a polgárok rájuk kiáltottak: „Mi a jelszó?” azt felelték: „jó barát”!

Hogy a védekezőket félrevezessék, mások folyton ezt kiabálták:

— Fegyverre! Fegyverre!

És még ezt is:

Az ellenség a parti kapunál van!

szokott hibája szerint az elragadtatás tülzáiba sodródjam.

Azt az utat választottam tehát, mely a két szerző életének, a könyv megjelenése körülményeinek, továbbá sorsának, jelentőségének tölem telhetően alapos megismeréséhez vezetett. Ezt gondoltam *Diószegi és Fazekas*, e két szerény tudós emlékéhez legméltóbbnak, egyszersmind legtöbb hasznalhajtónak. Ugy vélem, dolgozatomnak is ily módon biztosított némi maradandóságot.

Részben levéltári kutatások alapján, részben az eddigi szétszórtan megjelent közlések nyomán igyekeztem összeállítani a Fűvészkönyv megjelenése körülményeinek lehetőleg hű képét. Nem mellőzhettem el természetesen a két szerző életrajzát sem.

Dolgozatom egyes részeiben (*Diószegi életrajza*, *Fazekas perceptorsága*, a debreczeni Fűvészkeret eredete, *Fazekas póre* a főiskolával stb.) igyekeztem irodalomtörténeti tudásunknak új adatokkal szolgálatára lenni, így munkámat — legalább e részeiben — forrás értékűvé tenni.

Ha kettős célomat, t. i. a Fűvészkönyv megjelenése körülményeinek, sorsának s jelentőségének hű képet adni, másrészt új adatokkal gyarapítani irodalom történeti tudásunkat, sikerült elérnem, úgy hitem szerint eltaláltam a megemlékezésnek azt a módját, mely a két tudós szerző emlékezetéhez legillendőbb, legméltóbb.

Az iskola tanári testülete 17 rendes és 4 segéd-tanárból állott, kik közül többen dicséretre méltó irodalmi munkásságot is fejtettek ki. A főgimnáziumnak összesen 652 tanulója volt, kik közül vizsgát tett 591 a következő eredménnyel: jeles 70, jó 164, elégséges 274, javíthat 75, megbukott 29 tanuló. Az érettségi vizsgálatra 36 jelölt bocsáttatott; ezek közül jelesen éret 8, jól éret 8, egyszerűen 16, javító vizsgálatra bocsáttatott 3 ismétlő vizsgálatra utasítottat 1 jelölt. A tandíj 40 és 80 korona közötti váltakozik.

A *soproni tanítóképző-intézet értesítője*, szerkesztette: *Papp József*, igazgató. Az értesítő első cikkében *Simkó* Endre tanár a tanítóképző-tanárok részére Budapesten tartott kézimunka- (slőjd-) tanfolyamról számol be. A tanári testületnek az elmúlt tanévben 9 tagja volt; a hallgatók száma 95 volt. A képesítő vizsgálatra összesen 30 növendék bocsáttatott; a vizsgálatot valamennyien sikerrel állották ki.

Az intézetnek a lefolyt tanévben 66 bennlakó növendéke volt, kik lakásért az egész évre 40 koronát fizettek. A köztartásban 87-en vettek részt, az évi tartásdíj 200 korona. A növendékek közül 37-en részesültek ösztöndíjban; a kiosztott összeg 1575 korona 12 fillért tett ki. Az intézeti gyakorló iskolát 40 fiu és 18 leány látogatta.

A *siketnéma budapesti állami intézetének értesítője*, szerkesztette: *Kliss Lajos* igazgató. Az értesítőt az intézet céljának és rendeltetésének meghatározása vezeti be, amelyet sorban követnek az intézet épületére, fentartására, felettségi jogára és ügyforgalmára, valamint a tanári testület működésére vonatkozó tudnivalók. E részből megtudjuk, hogy az 1891-ben létesített ezen 8 évfo-

lyamu intézetben a siketnéma megtanulnak hangozatosan beszélni s hogy ennek segélyével megtanulják mindazokat a közhasznú ismereteket is, amelyek az elemi és a polgári iskola nyúl épérzékű tanítványainak. A következő részt a növendékekre vonatkozó statisztikai kimutatások foglalják le. A lefolyt tanévben 10 osztályba sorozottan 130 növendéke volt az intézetnek, akik közül 68-an eltartási, 16-an pedig villamos vasúti segélyben részesültek. A IV. részben az intézeti ünnepek, tanulmányi kirándulások és vizsgálatok leírása foglaltatik. A következő részben az intézet javára befolyt adományok és hagyományok nyugtáztatnak; a VI. részben pedig az intézet újabb felszerelési tárgyairól ad számot az értesítő. A VII. részből megtudjuk, hogy az intézetben történik a gyógypedagógiai tanárok képzése is. A VIII. rész főképpen a siketnéma gyakorlati irányú továbbképzésére vonatkozó törekvések eredményeiről számol el. Megtudjuk e részből, hogy az oktatásban részesült siketnéma legnagyobb része a kézműipari pályákon érvényesül, de közülök a tehetségesebbek az állami kerétszeti tanintézetben és az iparművészeti iskolában folytatják tanulmányaikat. A siketnéma nők részére ipariszkolai jellegű foglalkoztató műhelyek állanak fenn az intézetben, amelyekben fehérnemű- és nő ruhavarrással, gépkötéssel és műhímzéssel önálló kenyérkeresethez jutnak ama oktatásban részesült siketnéma nők, akikről hozzátartozóik egyébként nem tudnak gondoskodni. Ez a rész közli a felvételi szabályzatot s a felvétel körül követendő eljárás is, mely szerint az intézetbe nemre, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül minden 7-10 éves koru siketnéma gyermek díjtalanul felvétetik és a szegénysorsuak eltartási segélyben is részesülnek. A siketnéma gyermekek szülői számára megírt tanácsok és a jövő tanévi beiratásokra vonatkozó tájékoztató zárja be e gazdag tartalmu értesítőt, amelyet az érdeklődőknek díjtalanul küld meg az intézet Budapesten, VIII. ker., Mosonyi-u. 8. sz. alatt székelő igazgatósága.

A *budapesti székesfőváros V. kerületi polgári főiskola értesítője*. Szerkesztette: *Schuch József* igazgató. A vezető-cikkét *Kovács József* rajztanár írta s ebben kifejti, hogy a rajz ne csak mesterség, munka, hanem főleg a műveltség eszköze legyen, mely lelkiünket nemissíti, érzelmeinket finomítja s lelki örömet szerez. A tanári testület 10 tagból állott, a tanulók száma 389 volt; ez utóbbiak a következő eredménnyel vizsgáztak: felsőbb osztályba léphet 287, javító vizsgát tehet 70, pótlóvizsgát tehet 2, osztályt ismételni tartozik 11. A felvételi-díj 8 korona, a tandíj évi 60 korona.

A *budapesti székesfőváros VIII. kerületi polgári leányiskola értesítője*. Szerkesztette: *Erdődy Imre* igazgató. A vezető-cikkét *Erdős Lajos* tanár írta, czíme: „Pár szó a természettudományok pedagógiai fontosságáról“ s cikkében a természettudományok tanításának fontosságát fejtegetvén, sajnálkozással fejezi ki a felett, hogy a tudományok, még mindig nem foglalták el méltó helyüket az iskolában. A tanári testületnek 17 tagja volt, a tanulók száma 389 volt. Vizsgálatot tett 367 tanuló

Ez a kapu messzi attól a helytől, ahol lemásztak, épp az ellenkező oldalon volt. — Közben azonban egy csomó derék genfi polgár az Ujkapunál levő katonákra vetette magát. Két vagy három polgár mindjárt az első hidláncznál elesett, a többi azonban előre hatolt és nagy kárt tettek a szavojudokban. A petárdást megölték, társait egész a második hidlánczig szoritották vissza.

Bátran verekedtek ezek is, végre azonban kénytelenek voltak mégis megpróbálni, hogy a fősereggel egyesüljenek. Nehányuk az a gondolata támadt, hogy a házakban bujjon el. Itt csakhamar elfogták őket. A bástyáról egy ágyut az ároknak irányítottak. Báró de la Val de l'Isère francia renegátjai még mindig a Pleinpalais mezőn várakoztak; nyugodtan rostokoltak ott és gondolatban már puskával mérték a finom genfi posztót. Az első ágyulövést a petárda durranásának vették, melylyel az Ujkaput kellett felrobbantani. Valamennyien kiabáltak: „Fegyverre!“ A dobok peregettek és az egész csapat utnak indult, hogy szabadon bevonuljon a városba. Micsoda képet vágtak azonban, amikor orrukkal a bezárt kapunak mentek.

A második ágyulövés bombát vetett közzük és nagy kárt okozott. Ebben az órában a városban levő szavojudok nem tudták magukat tovább tartani. A polgárok erősen szoritották őket, az ablakokból löttek reájuk, úgy, hogy vissza kellett menekülniök létráikhoz. Am ezeket is szerteszt löttek és alig használhatták többé. A bástyafokról az árokba ugráltak, ahol sokan megsebesültek vagy halálukat lelték. Egyikük Páter Alexanderre esett, úgy hogy ez az Isten

embere is ugyancsak megkapta a magát. Negyvenöt emberük pusztult el, részint a városban, részint az árokban, tizenhármát pedig elfogták.

Albigny nemes ura visszavonulót fuvatott, dühöngve afőlött, hogy holmi szatócsok ilyen csunyánul megjáratták.

A szavojai herczeg elé ment, aki titokban és ismeretlenül maradva, a városhoz közel jött és a Pinchat-dombján várta a vállalkozás sikeréről szóló jelentést. D'Albigny megjelentette neki, hogy milyen csufosan végződött a dolog. A nagy ur nem felelt egyebet, mint ezt a néhány szót.

— No, szép kis piszokdolgot csináltatok! Kilenccz elfogott kapitányt közöttük d'Avignac és Sonaz is, másnap a tanács elé vezették és rablók meg tolvajok módjára kötéltre ítélték. Rőgtön föl is kötötték őket. Az akasztófát a Boulevard de l'Oie-n állították fel. Már nem is volt élet ezekben, amikor más négyet vezettek elő, akiket az árokban fekvé találtak. Egyiküknek, Laine káplárnak meg volt löve a lába és annyira ereje sem volt, hogy a létrán felmáshasson. De azért nem vesztette el a jó kedvét: — Igen szép csinos társaság lóg már itt, — mondotta — amint látom az urak, akik bennünket vezettek. Bizonyára nem akasztanak engem sem alacsonyabbra, mint ezeket!

Tizenhat genfi pusztult el ebben a harcban és huszonnégyen sebesültek meg, akik közül egy csak karácsonyig élt. A holtakat a Saint Gervais-temetőben a fal mellett temették el és a tanács emléket állított sirjaik fölé.

a következő eredménnyel: Felsőbb osztályba léphet 301, javíthat 53, osztályt ismételni tartozik 13. A felvételi-díj 8 korona, a tandíj 60 korona.

A *zólyomi áll. polgári fiu- és leányiskola értesítője*, szerkesztette: *Folkmann János* igazgató. Az értesítő vezető cikkét „Hivatásunk“ czim alatt *Szigeti Rezső* tanár írta s e cikkében a 7. osztályu polgári iskola mellett tör lándzsát. A különben érdekesen megírt cikkéből izleltetől a következő sorok szolgáljanak:

Milyen dilemma előtt áll a polgáriskolát elvégzett ifju jövője szempontjából. 14-16 éves korában el van vágva az útja továbbképzésének. Néhány évvel ezelőtt, a polgáriskola elég tudással szállította abiturenseit, tesszem fel az állatorvosi akadémiába, vagy gazdasági főiskolába, ma már el van zárva minden út, csak egy kis rés maradt a menekésre, amely éppen a szellemi proletarianizmus „rdögi kapuja. Nem áll tehát az ellenvetés, hogy a polgáriskola teljes kiépítése növelné a szellemi koldusok számát, hanem megfordítva, megmentené a középiskolát azoktól, akik nem kívánják a magasabb, egyetemi képzettség felé gravitálni. Miért kelljen megtönni a vasúti, posta, városi és megyei hivatalnok pályára készülő egyén fejét a klasszikus tudomány bár esztetikailag indokolt, de gyakorlati szempontból fölösleges deklinációk- és konjugációkkal, amikor azon idő alatt a könyvelést, levelezést és más hasznos tudnivalókat sajátíthatná el. Többet érne ez, minden cziczerói ékesszólásnál és szokrateszi logikánál. Nyílt dolog, hogy pl. egy kereskedelmi iskolában „érett“ fiatalember, néhány hónapig ingyen kell, hogy dolgozzék, amíg néhány korona fizetést kap, mert a kereskedelmi jogot megtanulta ugyan, de egy levelet önállóan nem tud megfogalmazni. (Méltatlan vád! Szerk.) És miért nem? — mert a polgáriskola negyedik osztályában egy év alatt kell a polgári ügyiratokat megismertetni, persze ez csak a teóriára is kevés idő, annál kevésbé elég a gyakorlati elsajátításra. A kereskedelmi iskolában pedig a polgáriszkolai „feldolgozott“ anyag a bázis, amelyre építenek, hogy milyen lesz az alkotmány, ezt mindenki élénken elképzeldheti. De ha fel volna osztva 7 évfolyamra az anyag egy egész szervezetben, mily más volna az eredmény. Nem a polgáriskola emelkedését, sem a vele társintézmény degradálását jelentené tehát az előbbi betetőzése, hanem az egyiket jogaiba helyezné, a másikat pedig visszazadná igazi rendeltetésének. Az ilyen terv szerint létrejött intézmények eredményeznék egy igazi *polgári középosztály kialakulását*, mely a nemzetnek *erős falanksza*, a *kulturális haladás* és egy szociális problema megoldásának volna feltétele. S ha a terv, amelynek megvalvsulása most már csak idő kérdése lehet — megvalósul, olyan megtisztulása fog bekövetkezni a mai dekadens társadalmi életünknek, mely úgy az egysesek, valamint az államnak is előnyére szolgálna. Társadalmunk általánosan tudott baja, a szélsőséges értemi megoszlás. Nincs egy erős középosztályunk, amely köré a nemzet szervei elhelyezkedhetnek.

Az iparos és a kereskedő — sajnosan kell konstatálnunk, ma még nagyrészt a kellő anyagi tudás és értemi erő híján indul pályájának. (Mit szólnak ehhez kollegái, a keresk. isk. tanárai? Szerk.) Pedig ha valahol szükség van a gyakorlati észjárásra, úgy itt igazán elengedhetetlen kelléke a boldogulásnak. Ma kevés kivétellel, csak olyanok mennek ipari vagy kereskedői pályára, akik jövőjük ingatag sajkáját a gimnázium retortáján keresztül a polgáriskola biztos révébe kötik ki, s még jó, ha utközben zátonyra nem jutnak. (Mert, ne adj Isten, hogy nem ez volna a természetes genezis!) A vágy, hogy mihamarább ura legyen önmagának a négy évfolyam befejezése előtt, elkergeti az iskolából, aminek természetesen előbb-utóbb a tönk széle a vége. Az élet egész súlyával reánehazedik az értelmileg kiskorú emberre s ha a sors kedvező körülmények közé is juttatja, egy vállalkozásán hajótörést szenvedhet minden eddigi munkája. Egyetlen lehetőség van arra, hogy a jelenlegi lehetetlen állapotoknak orvosát találjuk, t. i. keresnünk kell egy *áthidaló intézményt*, mely a szélsőségeket közelebb hozza egymáshoz, mely a szoros értelemben vett tudományos képzés és a társadalmi analfabéták között összekötő kapocs legyen s ez nem lehet más, mind a mai megcsontított, illetőleg be nem fejezett polgáriskola kiépítése. A mai 4, vagy 6 évfolyam mellett hiába kívánjuk a tanterv revideálását, mert hiszen fizikai idő nincs arra, hogy egy művelt polgárnak elengedhetetlenül szükséges tudnivalókat megadjuk. Hogy a sok közül csak egy igen fontos momentumot említsék, itt van az alkotmánytan, mint önálló tantárgy. A polgári jogok és kötelekességek megismertetése legfeljebb az értemgyakorlattal kapcsolatosan történhetik, vagy a legjobb esetben a történelmi oktatásnál az alkotmány fejlődésének kapcsán. Pedig ha valahol, úgy itt a felvidéken, a nemzetiséglakta helyeken, mindenkéül nagy fontossága volna e tantárgyak önállóan való tanítása. Itt volna alkalom sok

téves tannak és véleményeknek utját szegni, azoknak terjedését lehetetlenné tenni. A tapasztalat azt mutatja, hogy a bitnők rugói sokkal gyakrabban jelennek a tudatlanságban, mint a züllésben, rosszhiszeműségben. Hány esetben gondolná meg a bűnös, mielőtt bűnét elkövetné, ha tudatában volna cselekedete horderejének. Sok, igen sok tennivalója van hazánkban a kultúra terén. Igaz, hogy az utóbbi évtizedekben, de különösen a közelmúltban sokszorosan hatványozódva lendült az iskolaügyi fejlődésnek, s hova-tovább a többi nyújtott kulturáramokkal e tekintetben is versenyt fog haladhatni. Eme törekvésében az egy tagozatu, hét osztályu polgári iskola nagy támasza és jelentékeny szerve lesz közoktatásunknak.

Rövid cikkemben igyekeztem általános képét adni a polgáriszkolai kérdésnek, különösen nemzetiséglaktá vidékünkön való nagyfontosságú horderejét vázolni. Ennek az iskolának leendő hivatása egy egészséges, konszolidált társadalmi középosztályé s olyan generációt nevelni, mely önmaga fogja megőlni a testében lappangó kórokat. Adja Isten, hogy mihamarább megkezdhesse a közéletet megtisztító, társadalmat regeneráló munkáját.

A tanári testület 7 tagból állott, a tanulók száma 181 fiu és 32 leány, összesen 213 volt; megjegyzendő, hogy a leányiskola csak a múlt tanévben nyílt meg az első osztályal. A vizsgálat eredménye a következő:

Kitűnő 13 fiu, 14 leány, jeles 18 fiu, 4 leány, jó 36 fiu, 6 leány, elégséges 71 fiu, 3 leány, javítható, 17 fiu, 3 leány, megbukott 18 fiu, — leány. A beiratási díj 4 korona, a tandíj az egész tanévre 14 korona.

Tanügyi hírek.

* **Értésítés.** A beiratkozások a miskolci ref. felsőbb leányiskolának mind a hat osztályában szeptember 4-én kezdődnek s 6-ig tartanak. A különbözőzeti-, magán- és felvételi vizsgákat szeptember harmadikán tartják meg. Az intézettel kapcsolatos internátusban az ellátási díj egész évre 500 (ötszáz) korona.

* **Az esztendői államigazgatási segélyezett községi realiskola** fokozatos fejlesztésül az V. osztály az 1907/1908-ik iskolai évben megnyílik. A beírás minden osztályban szeptember hó 2., 3., 4. napján lesz.

A rovatvezető üzenetei.

Várjalja, V. I. Elkésett szózat helyett nagyobb hasznát vennék a nemes czél módjai fejtegetésének. Ebben az irányban kérjük szives közreműködését.

K. I. **Készítely.** A beküldött elmefuttatást nem nyomtatjuk le. A harcok technikáját nem tanítják sem az elemi, sem a középiskolában, mint ön reméli. A történelemben kétségkívül tanítottak harcokról is, de mindig előre bocsátva az okokat, melyek az erők mérkőzésére vezettek. És éppen ezen okok kapcsolata, valamint a velők összefüggő czélok serkentése teszik a történelmet tanulságossá. Ezekben az okokban és czélokban helyet foglalnak a földmivelésen, iparon és kereskedelmen kívül nemcsak a művészet történet, hanem az erkölcsiség és tudomány vívmányai is.

KÖZIGAZGATÁS.

Czigánytelepítési tervek.

Budapest, augusztus 31.

Hogy telepíteni kell, nem lehet kérdés tárgya. Más eset nem képzelhető, ha csak azoknak a képzeletdus állambölcseknek nem akarjuk a tanácsát követni, akik kiszámították, hogy ha a kormány Délamerikában megvesz egy területet, sorra kiköltözteti az összefogott vándorczigányokat, a legkevesebb költséggel szabadul fölük, még ha vetőmaggal, félévi élelemmel és gazdasági eszközökkel el is látja őket.

A telepítés az egyetlen, kulturálmához méltó megoldás maradván, kérdésbe csak az jöhet, szétszórvva helyezték-e el a cigányokat, minden községbe egy vagy két családot, vagy nagyobb tömegekben? És másodsorú micsoda munkát adjanak nekik, hogy megélhetésükkel se polgártársaiknak, se az államnak terhére ne legyenek?

Az 1902 november 21. belügyminiszteri szaktanácskozmányban ezeket a részletkérdéseket alaposan megvitalták. Ott szóba jött minden formája a telepítésnek. Volt szó községenként való szétszórt telepítésről, (Boncza Miklós, Rásó Gyula), gyermekek elvételéről és államköltségen való neveléséről (Kállay Zoltán, An-

dor Endre, Simontsits Elemér), a földmivelési kísérletek teljes czéltalanságáról (Dorner Béla), az ipari pályákra való rászorításról (Hámos László a teknőkészítőkre utalt, Andor E. a jolsvai kolompkészítőkre és a győri iszkábás cigányokra). Voltak akik a telepítést a legmesszebb menő kényszer útján akarták végrehajtani. Kubik Béla az egész kőborczigányságot állami gondnokság alá kívánta helyezni, kivételes törvényt tartott szükségesnek a kényszertelepítés véghezvitelére Kállay Zoltán, Lits Gyula, Hámos L., Simontsits, Bajcsy László. A meglevő törvényektől is sikert reméltek Szederkényi Nándor, Visontai Soma, aki minden kényszert ellenezett és Lányi Bertalan, aki utalt arra, hogy a csavargásnak megakadályozására ma is van mód. A letelepítendő cigányok szigorú ellenőrzésre is volt sok indítvány. A cigányokat le kell fotografálni és járasonként a főszolgabírók kell megbízni a felügyeletükkel. Azonkívül legyen egy megyei biztos és egy országos kormánybiztos. (Kállay) Rendőri felügyeletet kell létesíteni az előjárás és a csendőrség útján, első felügyelő legyen maga a cigánycsalád feje. (Krisztoffy). Akit csak lehet, be kell sorozni katonának. (Lits). A cigányokat a községi jegyzők ellenőrzése alá kell helyezni (Boncza).

Legtöbb helyesléssel Bajcsy László községi jegyző terve találkozott, mely a tanácskosorán fölmerült gondolatokat nagyjából egyesítette magában.

E terv szerint a félévándor cigányokat kényszer telepítés útján szét kell osztani a községek közt, egy-egy községbe legfeljebb két családot. Ilyen cigány Bajcsy szerint 12,000 van, a cigányösszeírás azonban a félévándorok számát 20,406-ra teszi. A tulajdonképeni vándorcigányok számára Bajcsy vas-és fémpári telepeket akar felállítani az ország különböző részein és ezeken akarja őket kényszer útján megtelepíteni, és pedig úgy, hogy a felnőtt cigányoknak a telepről távozniok nem szabad. Gyermekeiket ellenben a telepen kívüli iskolákba kell járatni, s azután mesterségre adni, esetleg kocsisoknak, házi cselédeknek elhelyezni.

Szél Kálmán az értekezlet egybehívója a tanácskozás befejezéseül kimondta, hogy kísérletet mindenesetre kell tenni, kiméletes rendszabályokat is lehet alkalmazni, de ezeknek is van határak és ezért illuziókat nem táplál. A nomád életmódról le kellene szoktatni a vándorcigányokat, de a mai nemzedékkel ez aligha fog sikerülni. A fiatalság helyes nevelésétől lehet csak valamit remélni és ilyen irányú törvény készítését tartja szükségnek.

Összehasonlítva a szaktanácskozmányon elhangzott nézeteket és állításokat a cigányösszeírás statisztikai adataival, arra a tapasztalatra jutunk, hogy e rendkívül becses adatokat a szaktanácskozmányban nem mindenik tagja tanulmányozta át egyenlő figyelemmel. Csakis így történhetett, hogy egyes nagyon is határozottan hangzó téves kijelentések mindvégig megzafolatlanul maradtak és ennél fogva befolyásolhatták a tanácskozás egész irányát. Ilyen például az az állítás, hogy a cigány földmivelésre egyáltalában nem való. Bizonyították ezt többen a József főherczeg kárbavesztett kísérletével. Ezzel az állítással homlok-egyenest ellenkezik azonban a cigányösszeírásnak az az adata, hogy földmives munkából 5847 cigány él magyarországon. Ezek közt 2206 önálló földmivelő, 2518 szolga és 1123 napszámos. A legtöbb önálló földmives Krassó-Szörény és Temes megyékben van. A földmivelési szolgák $\frac{2}{3}$ -e Erdélyre csik, nemkülönben a napszámosok nagyjából része is. És habár az önálló cigány földmivesek által tulajdonul birt és bérelt földbirtok elenyészően csekély is, arra is van példa, hogy a cigány jól berendezett parasztgazdaságot szerzett magának, és azon egész családjával megél. Bács-Bodrog megyében például 26 cigány földbirtokosnak 114 hold földje van, egyre-egyre tehát mintegy 5 hold esik, ami abban a termékeny megyében egy család megélhetésére alapot nyújt. Parasztgazda cigány is van tehát.

Ami a cigányok ipari foglalkozását illeti, arról sem volt oly nagy mértékben szó a tanácskozásban, amennyi elegendő alapot nyújthatott volna a pozitív tervek készítésére. A vas és fém, valamint a famunkán kívül foglalkoznak a cigányok igen sok más háziiparral is,

amelyeket egy országos akció indításából mindjárt az első lépésnél ugyancsak számításba kell venni.

Ami a Bajcsy-féle tervet illeti, ennek az egyik fele azonos a Boncza tervével, a félévándor cigányokat ugyanis szét akarja osztani a vagyonosabb községek közt. Boncza azt a megjegyzést fűzi e tervhez, hogy akármennyit gondolkozunk is, ennél helyesebbet nem fogunk kigondolni tudni. Bajcsy is ebben a meggyőződésben volt és nyomban magáévá tette az eszmét.

Mindkét urnak csakugyan igaza van az ő saját szempontjuktól. Ha onnan indulunk ki, hogy telepíteni okvetlenül kell és hátunk mögött érezzük az állami hatalom erejét az egész vonalon, más eredményre nem is juthatunk. A cigányok kellemetlenek, ha az országutakon csatangolnak, tehát be kell őket erőszakolni a falvakba. Rajta tehát Magyarország egész közigazgatási apparátusa és tessék hajtóvadászatot indítani 30,000 ember ellen. Főszolgabíró, szolgabíró, csendőrség, ha kell katonaság is, kerítsék be a cigánykavánokat és szállítsák őket új illetőségi helyeikre. Hogy ez az embervadászat meddig fog tartani, minő ellenállásra talál és mennyi vérontással fog jártani? Ki kérdezné azt? A földolog, hogy rendet csináljunk végre a hazában, még pedig minden megyében, tehát az egész vonalon lehetőleg gyorsan végezzünk a cigányokkal. És ha össze vannak fogdosva valamennyien, természetesen azonnal vegyük el a lovakat, szekereiket, árvereztessük el és a befolyó vételtart csatoljuk a telepítési alaphoz. Aztán az összefogott 4—5000 családot osszszuk szét 2000—2500 község közt, rábízván őket a községjegyzők atyáskodó kezére.

Hogy miből fognak megélni és kicsoda tartsa el őket? Erről nincs sok szó a tervekben. A községek terhét semmiesetre sem szabadna miattok szaporítani, maradna tehát az állam gondjára legalább is 20,000 ember, vagyis 4000 család eltartása. Ha nagyon szorosan számítunk egy-egy család évi szükségletét, nem tehetjük kevesebbre 400 koronánál. Ez kitesz évenként 1,600,000 koronát. Akit elfog az országjavítás nagy és nemes vágya, azt mondja erre, hogy ez csekélység, ha érte cserében nyugalom és rend lesz az országban. De ki áll jót érte, hogy lesz? Ki biztosít bennünket arról, hogy e féktelenül szabadságvágyó népfaj örízésére nem kell egy külön megyei vagy községi rendőrséget szervezni, ami ismét újabb kiadásokba kerül. És arra senki sem gondol, hogy országszerte milyen demoralizáló hatása lesz annak minden kezemunkája után élő emberre, ha azt látja, hogy a kormány ingyen élelemmel lát el egy egész népfajt, amely nem akar dolgozni. Hogyan? fogják kérdezni, hát a dolog csak abból áll, hogy ne dolgozzunk és mielőtt éhen veszünk, a kormány el-tart bennünket? Hiszen akkor kötözni való bolond, aki dolgozik. Bátor vagyok minden telepítési tervkészítőt figyelmeztetni arra a történelmi tényre, hogy ugy Mária Terézia idejében, mint a múlt század elején, nemkülönben a József főherczeg által tett telepítési kísérlet első visszhangja mindenütt az volt, hogy a föld népe, mely becsületes és nehéz munkájából élt, zokon vette a cigányoknak nyújtott kedvezményeket és hangosan zugolódott ellenük. Ami egészen érthető is, mert a cigányoknak, ha csak lakást adnak, ruházatot és ennivalót, már akkor olyat adtak nekik ingyen, amiért más szegény ember egész életén át keservesen küzd.

De mondjuk, a falusi nép ezuttal meg fogja érteni a telepítési eszmét, fölfogja annak nagyjelentőségét és eltűri morgás nélkül a cigányok dédelgetését. Még akkor is mindig fenn fog forogni egy másik nagy veszedelem.

Tudják-e azt a telepítő urak, hogy az ország 7220 községében lakó letelepedett cigányok közül 64,190 napszámól él, sőt ezen kívül még további 2518 földmivelési szolga, 1123 pedig földmives napszámos? Ez a közel 69—70,000 letelepedett cigány, amelyet a kénytelenség valamennyire már rászorított a munkára, — azt hiszik az urak, tovább is az eddigi önmegtágadással fog napszámába járni, ha látni fogja, hogy a vele egy községbe telepített vándor-cigányokat in-

gyen tartják? A többi népet még csak korlátozni fogja valami tekintet, de ezeket soha! Ezek abban a pillanatban visszasülyednek előbbi dologtalan és renyhe állapotukba, amint az új jövevényeknek kijáró állami segítségről tudomást szereznek.

Tehát az a szerény nézetem, hogy ezzel a kitűnő eszmével csinyján kell bánni, mert országra szóló botrány és felsülés lehet belőle. Elérkezhetik egy pillanat, mikor nem lesz más választás, mint vagy éhezni hagyni az új telepeseket, vagy az ezeknek nyújtott segítséggel demoralizálni a régieket. Az így sikertült terveket visszafelé sülő puskáknak nevezik és a világ semmiféle hadseregében sincsenek használatban.

A Bajcsy-féle tervnek második része a közel 9000 főnyi vándor cigány számára állami fémipari telepeket kíván létesíteni, s ezeken kényszer telepítés útján helyezné el őket. A gyermekeiket pedig elszedné tőlük és a telepen kívül nevelné iparos pályákra egész 20 éves korukig.

Az eszme nem egészen új. A régi cigányregulációk mind hangoztatják, hogy a cigány főleg iparra való és erre kell nevelni. Végre is hajtották a szép tervet, a rajkókat letépték a síró-rívó anyák kebléről és szétszórták őket különböző mesterek közt. Azután mi lett vajon az eredmény? Vantak talán cigány iparosok? Nevelődött csak egyetlen egy is önálló mesterré? Azok közül egyetlen egy sem! Pedig akkor még czéhtörvények voltak és a megszőkött inast úgy üldözték, mint a szőkött katonát. Nem voltak szabadelvű törvények és nem voltak hatalmaskodó szakegyletek, amelyek a munkás személyét illető kényszerrel szemben ugyancsak érzékenyek.

Nos, hát ha akkor, a patriarchális világban semmire sem tudtak menni a kényszer útján elszedett cigánygyermekkel, most miképpen lehetne azokkal célt érni?

Nem urak — erőszakhoz kár lesz nyulni. Ne úgy tessék a dologhoz fogni, hogy mi kigondolunk valamit, aztán itt van az állam a tele zacskójával és a számtalan szuronyával — hajtsa végre a gondolatunkat. Ehez isten ugye nem kell nagy államférfiúi bölcseség!

Megüresedett községi orvosi állások.

Ogradena, körorvosi állás, 1200 korona fizetés, 400 korona utiátalány, 50 fillér, 1 és 2 korona látogatási díjak és kilométerpénzek 2-13 koronáig. Szeptember 14-ig déli 12 óra. Főszolgabírósa *Orsova*.

Vracsevgáj, körorvosi állás, 1000 korona fizetés, 200 korona lakáspénz, 500 korona utiátalány, 60 fillér, 1-20, 2 és 4 korona látogatási díjak. *Székhely Fehértemplom*. Szeptember 8. déli 12 óra. Főszolgabírósa *Fehértemplom*.

Vajda-Hunyad, körorvosi állás, 1000 korona fizetéssel, 500 korona utiátalánnyal. Szeptember 25-ig. Főszolgabírósa *Vajda-Hunyad*.

Zsidne, községi orvosi állás, 1000 korona fizetéssel, szabad lakás, 4 öl tűzifa. Pótdíj és egyéb nincs. Szeptember 5-ig. Főszolgabírósa *Hosszaszó*.

Bánhorvát, körorvosi állás, 1200 korona fizetéssel, 400 korona utiátalánnyal. Kézigyógytár. Szeptember 10-ig. Főszolgabírósa *Sajószentpéter*.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Garé, körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 1/2 polgári telek és rét haszna, szabad lakás kerttel és belsőséggel, 640 korona előfogat-váltás és 120 korona irodaátalány. Főszolgabírósa *Pécs*.

Ártánd, jegyzői állás, 1600 korona fizetés (10 hold föld hasznának leszámitásával), szabad lakás kerttel. Szept. 10-ig. Főszolgabírósa *Mezőkeresztes*.

Kisvárdá, II. községi jegyzői állás, 1600 korona fizetés, 500 korona lakbér, négyszer ismétlődő 100 korona ötödéves korpótlék. Szeptember 3-ig. Főszolgabírósa *Kisvárdá*.

Harczó, körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 180 korona átalány. Szeptember 6-ig. Főszolgabírósa *Marosvásárhely*.

Dunaszekeső, jegyzői állás, 1940 korona fizetés, 10 hold szántóföld haszna, 12 öl vágott puhafa, 2 szekér széna. Szeptember 4-ig. Főszolgabírósa *Mohács*.

Majos, községi jegyzői állás, 1900 korona fizetés, 2 hold szántóföld haszna, szabad lakás, szeptember 5-ig. Főszolgabírósa *Bonyhád*.

Ohóba, körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 300 korona inoktartásra, szeptember 25-ig. Főszolgabírósa *Bauzfalva*.

Békéscsaba, 1) községi számvevői állás, 2000 korona fizetés, 2) alszámvevői állás, 1600 korona fizetés, szeptember 12-ig. Főszolgabírósa *Békéscsaba*.

Kapriroz, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, 100 korona lakpénz, szeptember 2-ig. Román nyelv szűkséges. Főszolgabírósa *Birkis*.

Szatina, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, szeptember 13-ig. Főszolgabírósa *Jám*.

Polena, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, 100 korona lakpénz, szeptember 9-ig délután 6 óráig. Főszolgabírósa *Szolyva*.

Bakabánya, községi irnoki állás, 980 korona fizetés, 80 korona lakpénz, 10 öl beszállított tűzifa szeptember 10-ig. Főszolgabírósa *Bát*.

Mezőkövesd, nyilvántartói állás, 1000 korona fizetés, némi mellékjövedelem, szeptember 1-ig. Községi előjáróság *Mezőkövesd*.

Divatlevél.

Budapesti, augusztus 31.

A főváros kezd feloldódni valami nagy benuulás alól, amelynek uralmát minden esztendőben a leghatározottabban érezzük. Tartama nem hosszabb hat hétnél vagy két hónapnál, de azalatt alaposan kihasználja uralmát. A saison morje ez, melynek létezéséről a lecsukott, lefüggönyözött ablakok tesznek minden esztendőben, nyár közepén tanuságot. Amikor a fővárosi lakosság tömegesen kivándorol olyan helyekre, hol a szabad természet élvezetével pihenteti, üdíti fáradt idegeit. Ekkor teljesen pang minden üzleti élet és vele természetesen a divat is. Ujdonságot már nem hoznak piacra, mert — bármily szenzációs — nincs, aki megbámolja. A tavasszal ujdonságnak mondott dolgok pedig már annyira közismertek, hiszen minden fürdőhelyen és nyaralóban őket viselik a szép asszonyok, leányok.

Jelenleg már kezd oszladozni e benuulás. A vasúti pályaudvarok felől minden irányban bördökkel megrakodott kocsiakat látunk robogni, a zárt ablakok megnyitnak és lassan ismét helyreáll a nagyvárosi élet, minden mozgalmával és izgalomával egyetemben. Ezek között — a nők szemében — eiső helyen áll a divat, illetve a jövő ős és tél viseletének kérdése. Máris türelmetlen kérdéseket hallunk mindenfelé, pedig a nagy divatcégek még a titok hét pecsétjével zárnak el minden ide vezető tudósítást. Nagyobb, egységesebb a hatás, ha már Párisból hozott mintákkal érvelhetnek a divat új tanai mellett.

Egyelőre azonban mégis tudjuk, hogy a kasaque lesz az idei tél szállóigéje. Az eddig kedvelt japán vonatkozások teljesen háttérbe szorulnak. A kimonóból lesz a máris sokat emlegetett kasaque, a japán úgy eltűnik, a háromnegyed hosszúságú ujját sem találják már eléggé érdekesnek. Így hát a kettőt egyesítik s így keletkezik az új ujj-forma, amely felül japán módra illeszkedik a derékba és különböző szegélyekkel, ráncokkal stb. lassanként egy korciba lesz foglalva, melyet himzések díszítenek. Az elől keresztződő kimonórészek mellényt kapnak és széles övdisz, ami némi tekintetben keleties jelleget kölcsönöz neki.

A vonalaknak ez a művészete rendkívül ügyes kezét kíván meg előállítás közben. Már maga a kasaque is csak akkor szép, ha szabása kifogástalan, mert benne többnyire egyesül a bolero a lebbenyes kabáttal. A kabátszerű kasaque és a lesikolt alj — röviden szabva — lesz e télen az angol divat legkedveltebb típusa. Azonfelül nagy uralmat jósolnak a rövid, félíg zsákkabátoknak, melyek csipőben szorosan simulnak, derékban pedig nagyon bővek. Ezekhez a rézsutos, csikos pántdisz a legkedveltebb, míg az angol kosagnon csak letűzött szegélyeket látunk. A francia kosagne-nál dusan alkalmazzák a sujtás és passomány diszt, a lebbenyt olykor teljesen elborítják vele. A elűtő sűrű, dusan himzett gallérok és mellényekkel, valamint a most divatos, művészi gombokkal egyetemben e kosagne-ok rendkívül hatásos viseletnek fognak bizonyulni. Míg a koczás, lerakott alj és az egyszerű posztóból szabott, sima kazagne az egyszerűséget és komolyságot képviseli.

Mint általános divatot jelöljük ugyanis jelenleg

a koczás szöveteket. De színezéstük annyira diszkrét és finom, hogy legkevésbé sem szabad ezalatt valami feltűnő dolgot elképzelni. Az elmosódó szürke, zöld, barna és kék árnyalatok a leggyakoribbak. Ujak és érdekesekek a csikos posztók, melyek különösen kabátos ruhákhoz illenek. Bolyhos felülettel téli ruhának használják. Camaieux-izlésben, tehát sötét és világos árnyalatban sok selyemszövetet és bársonyt fogunk látni. A bársonyt egyáltalában nagyon viselik majd, csikosan és mintásan egyaránt, valamint a koczás, vasalt bársonyt márványozással és a „gauffré“-bársonyt. Ez utóbbit különösen bluzok anyagául és ruhadisznek.

A bluzszövetek közül kiválnak a bársony- és selyemcsikkokkal átszőtt szövetek, melyeknél a bársonycsikkok sötétebbek, a selyemcsikkok ellenben világosabbak. A duchesse-, moiré- és chiné-sávokkal csikozott tafota-selyem is kedvelt lesz. Világosok, egyszínű alapon középvastagságú vagy finom csikkból koczákat képeznek és ebben ezer változatot teremtenek. A keleties mintájú bársony is kedvelt e célra. Az általában kedvelt ingbluzok anyagául leginkább a koczás, csikos és mintás gypajuszöveteket választják.

A legdivatosabb színeknek a sárgát és sötétlilát jelöljük, mely utóbbit kardinális vörösnek, a francia évégue-nek nevez. Ez rendkívül hálás és színárnyalatok tekintetében csaknem kiaknázhatatlan. A festők határozott rokonszenvének örvend, ami biztos jele a művészi hatások hálás alapjának. Amellett vannak női arczok, melyek ennél hálásabb keretet alig képzelhetnek szépségük emelésére és fokozására.

A kalapokat illetőleg azt látjuk, hogy továbbra is kedvelik majd a nyár folyamán annyira kedvelt harangformákat. Most inkább rövidszálú tollak és szalagsokrok díszítik ötletes, változatos módon. A kocsagok is rendkívül helyénvalók itt, valamint sok rendkívül szépségű és hosszúságú strucztoilat is viselnek majd a divathölgyek.

Az ujjak már nem olyan rövidek, mint az elmúlt tél folyamán. A könyöktől leérnek az alsó kar közepéig, sőt látunk olyat is, mely a csuklót takarja. Kedves disztük a széles, redős csipkefodor. A deréknak vagy bluznak még többnyire rövid az ujjá s a nőknek láthatóan egyelőre még nem kell lemondaniok viseléséről, mely a hosszú keztyű kíséretében oly kecsesnek bizonyult. A kabátok ujjai olykor három-négy egymás fölébe boruló fodorból állnak, melyek lefelé mindig keskenyednek. A vállpántok bársonyszalagból és fodrokból készülnek, színes szalagokból és csokrokból és csaknem minden, még oly egyszerű ruhát kecsessé, diszessé varázsolhatunk e csekély előny segítségével.

s. b.

SAKK.

Rovatvezető: *Gajdos János*.

Hadat a „sakk“-nak!

Régóta tervezem már, hogy a dupla k-val végződő „sakk“-ra vonatkozó észrevételemet e lap hasábjain közölni fogom.

Epen találon állította tehát elém fenti címet igen tisztelt saktárs, hogy ez alá tegyem vélekedésem, czikk alakjában a szóban forgó kifejezést illetőleg.

Nem a szó-szoros értelmében vett játék, hanem maga a kitétel ellen indítottam hadat, mert hogy ezt így írjuk, az semmivel indokolva sincs; sőt az én szememmel, ki hozzá szoktam a „sakk“-hoz, a két k-val írott vokabel egyenesen sérti.

Midőn ismétellen hangsúlyozom, hogy a sakk-ot egy k-val írom, azt alább felsorolt indokkal igazolva, fentartani is kívánom.

Nincs erről sok irni való, mert a dolog sokkal tisztább és átlátszóbb, semmint hogy sokat okadatolni és bizonyítani kellene.

Bizonyos az, hogy a sakjáték a nagykeleten keletkezett és pedig az eddig elfogadott vélelem szerint, az ókori Indiában, honnan a VI. század közepe előtt Kinába és Persiába terjedt át, elne-

vezését pedig már ekkor a király-alaktól nyerte, melyet a perzsák uralkodója után „sah“-nak neveztek el.

Ezt a „sah“ szót a németek *Schach*-nak, az angolok pedig *shah*-nak ejtik. Mi is nyugodtan *sah*-nak mondhatnók, sőt ha a németet akarnók mintául elfogadni, *sach*-nak is.

Mivel azonban a német mintára nincsen szükségünk és mivel a *h* és a *ch* végződést már régtől a „k“ végbetűvel helyettesítettük és nincs is okunk, hogy ettől eltérjünk, nyugodtan a *k* mellett maradhatunk; de ehhez csak „egy“ *k* kell, mert ennyi tökéletesen elégséges minden tekintetben a *sah* királyi jellegének kifejezésére, sőt a két *k* (*kk*) egyáltalán nem is indokolható, még a magyar eddigi ejtésszempontjából sem, mert misem akadályoz abban, hogy azt az egy *k*-t ne ejtsük *szakasztott röviden*, miáltal éppen ugy hangzik, mintka két *k*-t mondanánk, vagy olvasnánk.

Hogy mire való tehát a *sak*-ot két *k*-val írni, az csak abban lelheti magyarázatát, hogy szeretjük az egytagu szók végső kemény betűjét oly erősen ejteni, mintha kettős volna. Ugyanezen előszeretettel magyarázható a *sak*-ban, a *sak* elmelete és gyakorlata terén az a különbség is, hogy a *mat*-ot *matt*-nak, a *pat*-ot pedig *patt*-nak szeretjük nemcsak ejteni, de írni is.

Pedig *mat* nem azt jelenti, mint a német *matt* (tudniillik bágyadt, lankadt), hanem szanszkritből eredvén, azt fejezi ki, hogy „tehetetlenné, halottá lett“, épügy mint a szintén szanszkrit eredetű *pat*, mely a *mat*-hoz hasonlóan, de ettől eltérőleg azt jelenti, hogy „lehetetlenné tétetett, mozdulatképtelenségre jutott“ — akár készakarva, hogy remít eredményezzen, akár pedig az ellenfél elnézése folytán, mert a *pattal* (nem pedig *pattal*) a harc eldöntetlenné válik, mint az az újabbkori saktornák szabályainak megállapítása során véglegesen irányadónak kimondatott.

Ha pedig a *pattal* és a *mattal* végezni akarunk, mint ahogy nagyjából tényleg végeztünk is, akkor végeznünk kell a *sakkal* is, mert mind e három egytől-egyig hiba és képtelenség.

Tehát ezentúl és következetesen: senem *patt*, senem *matt*, se pedig *sakk*, hanem egyszerűen és helyesen „*pat*“, illetve *sak-mat*!

Mindenesetre könnyen bele fog nyugodni a magyar sak-világ s a „sakk“-ot csakhamar elavultnak fogja elismerni. **Dr. Wekerle László.**

*

Dr. Wekerle ujtása mellett csekélységem foglalt először állást s meghonosítása érdekében azt a mérvadó körök figyelmébe ajánlottam. Régebben szintén tanulmány tárgyává tettem s lényegében azonosítom magam a sakfilozófus érveléseivel.

Érdekes, hogy a legrégebb magyar nyelvű sakmű (1758) „*Sach* avagy Királyos“ játékot említi. *Batthyány Ferencz* 1857-ben *Nádasdy Tamás* nádorispánhoz irt levele „*sah*“-jatszáról szól.

Egyébként az eredeti *shah mat* (rex mortuus) teminus perzsa substantív és arab verbum finitum összetételéből áll. Erre a sakkifejezések között megfelelő analogiára találunk.

A perzsa-arab „*sah*“-kifejezés, amely a játékok főfigurájának (király) a neve, szolgáltatta az összes európai elnevezéseket; Európa *sah* terminológiája (kivéve az orosz) a korábbi játékelterjedésnél kizárólag az arab közvetítést erősít meg, dr. Márki azért tartja helytelennek a „*matt*“-ot, mivel a „*mat*“ indiai szanszkrit szó s annyit tesz, mint elfogatás, halál. „*Mat*“ tehát orientális kifejezés, ellenben mi az elnémetesedett „*matt*“-ot vettük át. Ha a német élő nyelvben a „*matt*“ szó nem létezik, úgy „*mat*“ volna az egyedüli helyes kifejezés, így azonban céltalan volna a „*matt*“-ot a sakkból kiküszöbölni s fölösleges archeizmust előidézni.

A királyi játék német „*schach*“-ja nem tévesztendő össze a régi keletű *schach*-al, mely a rablással volt egyértelmű. V. *Ottó* császár rendelkezésében említi: *De furto aut schacho*! a szó gyöke azonban germán eredetű. Jelenleg Posen vidékén

schach alatt még verésre is gondolnak s mindenki tudja a kellemetlenül hangzó kérdést: Akarsz-e *schachot* kapni?

Hollai H. István.

121. számú játszma.

Játszották a székesfehérvári sakkversenyen 1907. augusztus hó 7-én (III. forduló).

Elhárított vezércsel.

Világos:	Sötét:
Gajdos János	Kovács Gábor
Budapest.	Tiszacsege.
1. d2-d4	d7-d5
2. c2-c4	e7-e6
3. Hb1-c3	Hg8-f6

Egyszerűbb és könnyebb a védekezés 3... c7-c5-el, mely teljesen kiegyenlít.

4. Fc1-g5	Ff8-e7
5. e2-e3	Hb8-d7

Az újabb ismeretek alapján sötét minden nagyobb hátrány nélkül játszhatja 5... Hf6-e4-et is, habár dr. Tarrasch ezt rossznak tartja.

Ezen utóbbi lépést kivéve, eddig mindkét részről a vezércsel egyik változatának jól ismert és megszokott lépései történtek. A sötét által választott védelem, — amely helyett szokásosabb 6... 0-0, vagy akár 6... b7-b6 is, — célja csakis a következő cserejáték lehetőség-tétele, noha ez sötétnek mindig nyomottabb játékot eredményez. Figyelmet érdemel 6... Hf6-e4 is, mint egy 1902-ben játszott partiban Atkins játszotta Marshall ellen.

6. Hg1-f3	c7-c6
-----------	-------

E vezérlépés ezen állásban is nagyon jó; világos egyelőre nem akarja a futárját fejlődíteni, nehogy a c4-en bekövetkező csere által tempót veszítsen. A hannoveri tornán Marshall 7. Ff1-d3-at lépett Mason ellen, mire következett 7... d5xc4, hasonló folytatással, mint jelen játszmában is történik.

7.	d5xc4
8. Ffxc4	Hf6-d5

Ezen védelmi methodust alkalmazta előszeretettel Showalter és Csigin. Számításba jön 8... b7-b5, kapcsolatban a7-ab, Fc8-b7 és később c6-c5 folytatással.

9. Fg5e7	Vd8xe7
----------	--------

A furcsaság kedvéért nem tartjuk érdektelennek fölemlíteni, hogy körülbelül hasonló állásban Kovács a Földes elleni játszmapályán itt a királylyal ütött vissza, a mi bizonyára páratlanul áll a játszmák történetében.

10. 0-0	Hd5xc3
---------	--------

Ezen csere, bár gyakran előfordul, csak a világos gyalog centrumot erősíti.

11. b2xc3	0-0
12. Fc4-d3	f7-f5

Sötét ezzel egyenesen világos kezére játszik, mivel most nemcsak a meggyöngített királyszárny ellen, de a visszamaradt e6 gyalog ellen is intézhet világos támadást. Helyesebbnek látszik 12... h7-h6.

13. Vc2-b3	Kg8-h8
14. Vb3-c2

A vezérlépés előbb meghusítottá Hd7-f6-ot, most pedig akadályozni kell 14... e6-e5-öt, ami sötét játékát fölszabadítaná.

14.	b7-b6
----------	-------

Sötét nehezen tud kifejleszteni, de most valamivel jobb volt 14... Hd7-f6. A tett lépés gyöngejét világos azonnal kihasználja.

15. e3-e4!	f5-f4
16. e4-e5	g7-g5

Igen merész vállalkozás, sötét véd s egyzersmind támadást akar indítani, a királyszárny azonban így nagyon megközelíthető lesz.

17. Hf3-d2	Fc8-b7
18. Fd3-e4	Bf8-d8
19. Bf1-d1	b6-b5

Fenyegetett Hd2-e4-d6.

20. Hd2-b3	Hd7-b6
21. Vc2-e2	Bd8-g8
22. Ve2-g4	Ba8-e8
23. Hb3-c5	Bg8-g7
24. Bd1-d3

A bástya igen eredeti módon kerül a hatodik sorra.

24.	Ve7-f7
25. Bd3-h3	Be8-e7
26. Bb3-h6	Hb6-c4

A gyalogvesztés nem volt elkerülhető.

27. Bb6-f6	Vf7-e8
28. Hc5xb7

Világos bizonyára tudatában annak, hogy a partit mindenképpen megnyeri, nem játszsza mindig a legerősebbet. Most is erősebbnek látszik

28. Hc5xe6	Be7xb7
29. Bf6xe6	Ve8-c8
30. Fe4-f5	Hg4xc3
31. Vg4-f3	b5-b4
32. Ff5-g4

Nem volna jó 32. Vf3xc6, Vc8xc6 33 Be6xc6, Hc3-e2 + s utána He2-d4 miatt, ellenben igen jónak látszik 32. Be6-fb s utána Bfbxc6, Bc6-c8 fenyegetéssel.

32.	Hc3-d5
33. Ba1-c1	Bb7-c7
34. Be6-d6	Vc8-b7
35. h2-h4

A következő kombináció előtt szükséges, hogy világos a c1-en fenyegető matt alól fölszabaduljon.

35.	g5xh4
36. Bd6-d8+	Bg7-g8
37. Bd8xg8+	Kh8xg8
38. Fg4-e6+	Kg8-f8
39. Fe6xd5	c6xd5
40. Bc1xc7	Vb7xc7
41. Vf3xd5

Világosnak most a két előretolt középgyalogjáróval nyerni kell.

41.	a7-a5
42. Vd5-e6	Vc7-f7
43. Ve6 c7+	Kf8-g7
44. e5-c6	V7-f-g6

Sötét időzavarában éppen a legszorosabbar veszítő lépést tette; 44... Vf7 e7 volt helyén ámbár 45. d4-d5 után sötét állása szintén tart-hatatlan.

45. e6-e7	földalja.
-----------	-----------

Elhasznált gondolkozási idő: Világos 2 óra 44 p.; sötét: 3 óra 1 p

Sakk-hirek.

Kopenhága. Az északi sakszövetség által rendezett mesterversenyvel — melynek eredményéről mult rovatunkban beszámoltunk — egyidejűleg egy főturnát is rendeztek, melyen tizenegy svéd és dán játékos vett részt. A versenyből Englund és Sjöberg kerültek ki elsőnek 7 és fél egységgel. A közöttük kifizött döntő mérkőzésben Sjöberg maradt a győztes. A 3-5 helyett lefoglalták Öllson, Skjönsberg és Smedel egyformán 6 és fél egységgel; hatodik lett Nyholm 5 és fél. Résztvettek még Nielsen és Pritzel 4, Grande és Lillja 3, Schröder 1 egységgel.

München. A bajor sakszövetség kongresszusával kapcsolatos főturnán 18 játékos vett részt, kik két csoportban mérköztek, azután a győztesek egymás ellen. A végeredményben játszma-vesztés nélkül első lett Köhnlein, második Strassl, harmadik Busch és negyedik dr. Dyckhoff.

Utrecht. A németalföldi sakszövetség kongresszusa augusztus hó elején folyt le, amely főturnával volt kapcsolatos. A hat résztvevőből álló verseny győztese te Kolste lett 4 1/2 egységgel; második dr. Esser 4, harmadik dr. Oskam 2 1/2 egységgel. Résztvettek még Bandet és Rhyn 1 1/2 és Benima 1 egységgel.

Amsterdam. Az új németalföldi sakszövetség versenyén szintén hat játékos vett részt s ennek eredménye a következő: Speyer 4, Bollebakker 3, Reeders és Vijelaar 2 és fél, Gens 2 és Loman 1.

IRODALOM.

* **Uj Idők.** (Szerkeszti Herczeg Ferencz.) Az e heti szám illusztratív érdekességei azok a képek, amelyek gróf Bercesényi László franciaországi sir-ját mutatják. Az eredeti rajzok, képek közt van Joachim utolsó arcképe, Bodnár Zsigmond, továbbá Kubinyi, Büttner Helén, Garay Ákos rajzai, humoros fejlécei stb. Az új számba Herczeg Ferencz, Telekes Béla, Keve (Sebők Zsigmond), Kiss Arnold, Szerb Zsigmond, Lendvai Károly és mások irtak. Az Uj Idők előfizetési ára negyeddévre 4 korona.

* **Az „Ujtörő“** (Világosság) most megjelent száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Szabadgondolkodás szervezése. Templomban. A hét. Prohászka és a szerelem. Képmutatás. Kanaánban. Az erkölcsi felszabadítás. A vig nibelungok. A magyar nőmozgalom. Regény. stb. Az élénk folyóiratot, mely a szabadgondolkodók egyetlen organuma, Fényes Samu szerkeszti.

* **A Jelen.** Ez a cím egy kéthetenként megjelenő szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági folyóiratnak, amelyet Radnai Rudolf és Hajós Béla szerkesztenek kiváló gondossággal. A szerkesztőket munkájukban tehetséges fiatal íróemberek támogatják, akik tudásuk legjavát szentelik a derék folyóiratnak. Az első szám tartalma nagyon változatos és elevenen megírt, érdekes közleményeket talál benne az olvasó. Az előfizetési ára egész évre 8 korona, egyes számokat 30 fillérért árusítanak a könyvkereskedésekben.

A világ gabonatermése.

— A földművelésügyi miniszter jelentése. —

A földművelésügyi miniszter ma tette közzé a világ gabonatermését, amelyet lapunk közgazdasági rovatában ismertettünk. A jelentés a következő:

Mint hogy a beérkezett adatok nagyobb részben becslésen alapulnak, a múlt gazdasági esztendőhöz hasonlóan azok helyesbítését annak idején szintén czélul tűztem ki. E helyesbítést a a tél folyamán óhajtom eszközölni, amikor a végleges eredményekről sokkal inkább állhatnak már adatok rendelkezésre.

Az elmúlt őszi időjárása tulnyomólag csapadékdús volt, nemcsak Európa, hanem világszerte. A bevetett terület kiterjedéséről következtetni lehet, hogy az időközönként bekövetkezett szárazabb időjárást a gazdaközönség mindenfelé eléggé kihasználta. A szántás és vetés munkája világszerte idejében nyert befejezést, sőt egyes államokban, ahol az idő engedte és az igyekezet is megvolt hozzá, a bevetett terület növekedett is. Különösen szemmel látható a gabona területi növekedése az északamerikai részeken, nevezetesen az amerikai Egyesült Államokban és Kanadában. Dél-Amerikában pedig Argentínában, amely utóbbinak egyetlen ország része sem maradt vissza e tekintetben és mintha mindenképpen az a szempont volna az irányadó, hogy Argentin eléskamrájává igyekszik lenni Dél-Amerikának: itt a buza és tengeri terület jelentékeny mértékben növekedett. Igaz viszont az is, hogy sem az Amerikai Egyesült-Államok sem Kanada, de legkevésbé Argentína bevetett területe a szaporítás dacára nem maradt változatlanul; mire ugyanis aratásra került a sor, a learatott terület meglehetősen lepadt. Észak-Amerikában az abnormális tél, Dél-Amerikában sáskákön kívül fergek sőt fagy is kárt okozott és így a termés a remélnél kisebb. Az európai részeken csupán az orosz birodalomban, — ahol gazdasági tekintetben némileg javult a helyzet a politikai viszonyok jobbrafordulása által — mutatkozik nagyobb területi változás.

Románia, Bulgária és Szerbia is fejlesztették az őszi területeket; Magyarországon az 1905-1906. évről képest változatlanul egyenlő terület került bevetés alá és a nyugati kontinentális államokban sem mutatkoztak törekvés a buza és általában az őszi gabonafélék területének kiterjesztésére s ha itt-ott valamennyire változott is az állapot, az semmi esetre sem volt lényeges, legalább nem annyira, hogy a mezőgazdasági produkcióra befolyását tetemesen éreztette volna. A bevetett terület növekedése folytán a múlt év őszi Európában az volt a vélemény, hogy az 1906-1907-ik gazdasági esztendő termés tekintetében a normálisan följül fog emelkedni, ha t. i. a gabonaterület fejlesztésének arányában a termés is megfelelő lett volna. Ez a nézet sehol sem teljesedett abban a mértékben, a mint ebben reménykedtek, mert az időjárás, amely kellenél is mostohább volt, sok helyen (országban) teljesen keresztelte a gazdák számításait. Bekövetkezett ugyanis az, hogy a kintő kondícióban kelt és fejlődött őszi, amelyek nagyobbára kielégítő hőtakarót is nyertek, olyan zord és hosszú tél hatásának lettek kitéve, aminő tél a lefolyt évszázadban is alig volt egy-kettő. A közel 5 hónapig tartó tél — a közben-közben előfordult enyhe idő következtében — nagyon megviselte a növényzetet és különösen a gabonaféléket, amelyek jóformán állandóan a kifagyás és kipállás veszélyének voltak kitéve. Európában valamint az amerikai Egyesült-Államokban és Kanadában nagyon sok őszi vetés kipuuszult; a bevetett terület a learatott területtel szemben mindenfelé kevesebb lett; csökkent a bevetett terület és pedig néhány jelentékeny mértékben aszerint t. i., hogy a hőtakaró minő védelmet nyújtott a vetéseknek. Németországban, Oroszországban, Romániában, Bulgáriában, Magyarországon és részben Szerbiában a vetéseknek rossz teletése miatt a termés kedvezőtlen lett. A ki nem pusztult, vagy a gyenge, de meghagyott őszi vetések többnyire ritkák és alacsonyok voltak; annyira megviselte a téli és tavaszi abnormális időjárás a vetéseket, hogy néhol 20-70%-kal kevesebb magot adtak. Igaz, hogy a nyár sem volt reájuk egészen véve kedvező; alig valahol emelkedtek az eredmények túl az átlagon, sőt legtöbbször azon alul maradtak, úgy hogy a termés gabonafélékben jóformán mindennütt vagy a rendes átlagon alul mozog, vagy pedig, és ez ritkaságszámba megy, csak az átlagot érte el.

A gabonát termelő és fogyasztó fontosabb államokat az eddig is követett szokáshoz képest két csoportba lehet osztani, gabonatermelő, de behozatal által is fedezetre szoruló államokra és kivételre is termelő államokra.

Behozatalra is szorulnak:

Nagybritannia és Írország, Franciaország, Ausztria, Olaszország, Hollandia, Svájc, Belgium, Dánia, Svédország, Norvégia, Spanyolország, Portugália, Görögország, Egyiptom és Brazília.

Főlöszleggel bírnak rendszerint:

Magyarország (Horvát- és Szlavonországek), Bosznia és Hercegovina, Oroszország, Románia, Bulgária és Kelet-Rumélia, Törökország, Szerbia, Kelet-India, az Amerikai Egyesült-Államok, Kanada, Argentína, Chile, Uruguay, Ausztrália, Algír, Tripolis és Tunis; saját termésükből élnek vagy részben bevételre vannak utalva: Mexico, Japán, Perzsia, Cyprus szigete, Fokföld és Paraguay. Ez utóbbiak az európai gabonakereskedelem szempontjából semmiféle nagyobb szerepet nem játszanak. Bizonyos tekintetből Chile és Uruguay is ebbe a kategóriába esnek, úgy, hogy tulajdonképpen a nagyobb felesleggel bíró államok száma a folyó évben legfeljebb 5-6, tehát feleannyi sem, mint a mennyi a múlt évben volt.

I.

Gabonabevételre utalt államok:

1. Nagybritannia és Írország.

Az angol hivatalos lap augusztus hó 24-én Angolország terméskilátását a következőkép jelezte:

buza	100% a múlt évi	166% ^o -hoz
árpa	99 " " "	104 "
zab	103 " " "	102 "

viszonyítva.

Anglia bevetett területe a múlt évi állapottal szemben így alakul:

	1907-ben	1906-ban
buza	688.500	729.000
rozsz	28.350	28.350
árpa	789.500	769.500
zab	1.701.000	1.660.500

A készletek, különösen Liverpoolban, úgy a rak-tárakban, mint a malmokban, még jelentékenyek.

Figyelembevéve, hogy az idén is közvetlenül aratás előtt készletek szintén voltak az Egyesült Angol Királyságban és pedig az uszó tengerentuli (argentinai, ausztráliai, keletindiai, stb.) gabonaféleségek hozzászámításával körülbelül:

buza	5-6 millió q
árpa	1-1,5 " "
zab	1-1,5 " "

feltételezhető, tekintettel a folyton növekvő fogyasztásra, hogy az Egyesült Angol Királyság ezidei gabonabevétele a rendes mennyiségnél nagyobb lesz és valószínűleg a következő összegek között fog mozogni:

buza	55-58,0 millió q
rozsz	0,60 " "
árpa	10-12,0 " "
zab	8-9,0 " "
tengeri	24-25,0 " "

2. Franciaország.

A francia földművelésügyi miniszter hivatalos jelentését augusztus hó elején a „Journal Officiel” közölte július hó 1-ére vonatkozó terméskilátásokkal, s a következő becsléssel jelezte Franciaország ezidei termését, 100-hoz mint igen jó terméshez viszonyítva az átlagokat:

	őszi tavaszi	őszi
	átlagos buza buza	buza
	állapot területben	állapot területben
jó termés várható	99-80%	40 20
közép " " "	70 60 " "	43 22
türhető " " "	59-50 " "	1 2
közép és középen aluli jó		
termés várható	49-en alul	3 —
	átlagos két- rozsz őszi	
	állapot szeres tavaszi zab	
	% k e r ü l e t	
jó termés várható	99-80	31 — 28 32
közép " " "	79-60	27 31 32 38
türhető " " "	59-50	1 38 4 5
közép " " "	49-30	— — 1 1
középen aluli termés		
várható	29-en aluli	— 1 —

	őszi tavaszi	
	átlagos árpa	
	állapot területben	
jó termés várható	99-90%	1 1
közép " " "	79-60 " "	32 37
türhető " " "	59-50 " "	24 35
közép " " "	49-30 " "	1 1
középen aluli " " "	29-en alul	— 1

Ezen becslések alapján a várható termés, szemben a múlt évi eredményével, néhány százalékkal kedvezőbbre becsülük. Kereskedelmi körökben a buza termést a múlt évi 89 millió métermázsához viszonyítva, kerek 90-95 millió q-ra teszik.

A franciaországi terméseredmény volt ugyanis 1906. és 1905-ben:

	1906-ban	1905-ben
	millió métermázs	millió métermázs
buza	80,01	94,50
rozsz	13,08	15,40
árpa	8,30	9,70
zab	43,06	45,80
tengeri	—	5,00

A franciaországi termés, amely általában kielégítőnek jeleztetik, bár nem minden départment dicsekedhetik a legjobb minőségű gabonával, az idén teljesen normálisnak nevezhető eredményt nyújtott. Franciaországban gabonával bevetett területe valamivel növekedett és az időjárás — bár a tél eléggé zord volt itt is — aránylag kevés kárt okozott az őszi gabonafélékben.

A bevetett és learatott területet becsülük:

	1906-1907-ben	1905-1906-ban
	hektár	hektár
buza	6.500.000	6.479.100
rozsz	1.248.600	1.250.158
árpa	719.740	714.223
zab	3.844.600	3.858.811
tengeri	505.000	499.000

A különböző adatok mérlegelésével 5-10 százalékkal a termés jobbnak becsülhető, és így az előző évvel szemben körülbelül termelt:

	1907-ben	1906-ban
	millió métermázs	millió métermázs
buza	93-97	89,01
rozsz	14-14,5	13,08
árpa	8,5-9,0	8,30
zab	45-46,0	43,06
tengeri	6-6,5	6,00
tönköly	2,0	1,82

Franciaország gabonaszükséglete az esetleg jövő évre átmenő készletekkel együtt lesz:

buza	100 millió q
rozsz	14,2-14,5 " "
árpa	10,0-10,5 " "
zab	46,0-48,0 " "
tengeri	10,0-10,5 " "

3. Németország.

A berlini gazdasági szaktudósító kimerítő jelentésével szintén konstatálja, hogy az utóbbi időjárás megromlotta a vetések fejlődését. A következőket írja:

Németországban a múlt évi szép enyhe időt rendkívül szigorú tél követte, — mely március hó közepéig tartott. Egyes vidékeken nagyon sok hó esett, igaz, hogy sokszor el is olvadt a hó és mégis tetemes károsodás jött létre, talán éppen a sokszor változó hőtakaró miatt.

A kiszántott vetések területének nagyságát már május hóban közzétette a birodalmi statisztikai hivatal. A veszteség százalékokban kifejezve a következő volt:

	buza	rozsz	tönköly	lóhere	luczerna
1907-ben	27,8	4,1	4,1	9,3	7,9
1906-ban	0,5	0,4	0,8	0,5	1,0
1905-ben	2,3	0,5	0,1	5,7	1,2
1904-ben	0,7	0,5	0,2	2,7	0,8
1903-ban	17,4	3,2	3,1	3,4	4,0
1902-ben	0,3	0,2	0,2	1,3	1,9
1901-ben	38,1	9,0	0,9	10,8	9,4

Mint hogy az időjárás sem tavasszal, sem nyáron nem volt a legmegfelelőbb, nagyon természetes, hogy a folyó esztendő gabonatermés hozama a múlt évi eredménynek jelentékenyen mögötte maradt. Már az eddigi termésbecslések számjegyei is tetemesen alant állanak az előző év, sőt az előző évek értékjegyeivel szemben.

Mint hogy a kenyérmagvak termelése csökkenő irányzatot követ és takarmánynövények termelésére mind több területet használnak és mivel a gabonatermés és különben is jóval nagyobb bevételre szorul

Németország. Ha a kiszántott vetések területe nem volt nagyobb, mint a mennyire azt a birodalmi statisztikai hivatal becsülte, ez esetben a learatott terület szemben a múlt év területével, megközelítőleg lesz:

	1907-ben	1906-ban
h e k t á r		
őszi buza	1,249.000	1,753.760
tavaszi buza	321.000	182.233
tönköly	297.390	320.461
őszi rozs	5,876.050	5,972.911
tavaszi rozs	176.000	128.658
árpa	1,850.000	1,644.519
zab	4,400.000	4,221.533
burgonya	3,350.000	3,302.001

A buza és rozs területe tehát 781.561 hektárral csökkent, ellenben az árpa és zab területe csak 494.000 hektárral növekedett.

A valószínű terület, amely immár aratásra biztosítottan tekinthető, megközelítőleg nyújtani fog mintegy és pedig:

buza és tönköly	32 millió q
rozsot	90 " "
árpat	33-34 " "
zabot	78-00 " "
burgonyát	350-400 " "

amely valószínű eredménnyel szemben a múlt évben termett:

buza és tönköly	43-8 millió q
rozs	96-2 " "
árpa	31-1 " "
zab	84-3 " "
burgonya	429-3 " "

Tekintettel a fogyasztás fokozódó mértékére, amely öt évi átlag alapján buzában 54-55, rozsban 97-98, árpában 44, zabban 76-77 millió q. volt, a gabonabevitel az idén a rendesnél is élénkebb lesz. A valószínű szükségletet, illetve az 1907/008. esztendőre előirányozható bevitelt összehasonlítva a lefolyó gazdasági esztendő forgalmával, azt a következőleg becsülhetjük:

	1907/008-ban	1906/007-ben
	millió méter mázsa	
buza	34-0	24-0
rozs	12-0	7-0
árpa	16-0	21-0
zab	3-0	3-7
tengeri	12-0	13-0

	Behozatal	1906-1907-ben	1905-1906-ban
	millió méter mázsa		
buza	24-29	26-15	
rozs	6-91	7-22	
árpa, takarmány	16-65	19-02	
" sörfőzésre	4-42		
zab	3-79	11-08	
tengeri	12-83	11-43	
buzaliszt	0-19	0-29	

Ezzel szemben alig lesz kivétel, amennyiben a készletek is csekélyek; a vámraktárak készlete volt július hó végén:

buza	717-509 q.
rozs	82-524 " "
buzaliszt	6-155 " "

A várható termés, a múlt évi eredményhez viszonyítva, ugyancsak a tőzsde véleménye szerint:

	1907-ben	1906-ban volt
	millió q	
buza	35-0	39-40
rozs	93-0	96-26
árpa	32-0	31-11
zab	87-0	84-31
burgonya	40-0	429-37

Mint hogy az idén a terméskilátások és eredmények a múlt év eredményével szemben általában kedvezőlenebbek, kivétel mutatkozik csupán zabban, amely jó termést ígér és minthogy a buza és rozs kvalitása sem megfelelő, — sőt az oroszországi jobb minőségű gabonával nem is versenyezhet — előreláthatólag a gabona- és liszt kivétel Németországból alacsony színvonalra fog süllyedni és a bevitel, amely már a múlt évben is jelentékeny volt, a múlt évi importnál is jóval nagyobb lesz.

Az 1907/008-iki esztendő beviteli forgalmát, tehát a szükségletet becsülük:

buza	26.0 millió q
rozs	4.5 " "
árpa	20.0 " "

Németország valószínű gabonabevitele becsülhető tehát a múlt évi bevittel szemben:

	1907-ben	1906-ban
	millió méter mázsa	
buza és liszt	28-30	24.5
rozs	9-10	6.9
árpa	18.0	21.0
zab	2-3	3.8
tengeri	9.5-11	12.8

Ezzel párhuzamban a valószínű kivétel lesz:

buza és liszt	1-1.50	4.50
rozs és rozsliszt	1-2.00	4.40
árpa		0.15
zab	2-3.00	3.60
tengeri	0.50	0.87

Az aratás előtti időben az összes raktári és magánosok kezein levő készlet természetesen becsülés alapján volt, mintegy:

	1907-ben	1906-ban
buza	2-3 millió q	4.5 millió q.
rozs	3-4 " "	3.0 " "
árpa	1-1.5 " "	2.3 " "
zab	1-1.5 " "	1.5 " "

4. Ausztria.

Ausztria gabonatermeséről kereskedelmi körökben az a vélemény, hogy az nagyobbára kielégítő. A külföld és nevezetesen az e tekintetben előjáró többször említett angol szaklapok Ausztria buzatermesét már nem becsülik olyan kedvezőnek, mint kereskedelmi körökben.

Az angol szaklapok Ausztria buzatermesének hozamát 13-14 millió méter mázsa taksálják. Ausztriában, amint ez már esztendőkre hosszú sora óta tapasztalható, a gabonaterület csekély változással hol emelkedő, hol csökkenő. A múlt évben emelkedett ugyan ismét egy keveset a bevetett terület, de mert Ausztriában is igen sok vetést tönkretett a hideg, zord tél, — kifagyás és kipálás volt mindenfelé, de leginkább Galiciában és Bukovinában, — Ausztria buza- és rozsterülete végeredményében szemben a múlt évvel 5-6 százalékkal kisebb lett. Ez a csökkenés pedig a buzánál mintegy 58-61 ezer hektárral, a rozsnál körülbelül 100.000 hektárral kisebbíti a bevetett területet; hogy az őszi bevetett területének csökkenése a tavasziak területének növekedésére előnyös volt, az nem szorol magyarázatra. Valószínűleg tehát a folyó évi terület és a múlt évi terület között a következő eltérés fog mutatkozni:

	1907-ben	1906-ban
	hektár	
buza	1,100.000	1,161.000
rozs	1,900.000	2,020.516
árpa	1,200.000	1,177.296
zab	1,860.000	1,833.665
tengeri	350.000	342.061

Az osztrák földmívelésügyi miniszter ur részéről rendelkezésemre bocsátott statisztikai adatok szerint termett az előző években Ausztriában:

	1906-ban	1905-ben	1904-ben
	m é t e r m á z s a		
buza	15,854.341	14,840.941	14,624.101
rozs	25,209.559	24,940.393	23,289.003
árpa	16,552.389	15,342.879	14,547.356
zab	22,433.094	17,981.070	15,909.997
tengeri	4,617.186	4,392.516	3,182.627
burgonya	139,966.481	158,346.056	108,399.000

Mint hogy a folyó esztendőben a vetések fejlődése, a mint ezt a cs. kir. földmívelésügyi miniszter jelentésének szövege többször kiemelte, — eléggé kielégítő volt, föltételezhető, hogy az eredmény is a várakozásnak megfelel.

Számításaink szerint a gabona- és burgonya-termés hozzávetőlegesen körülbelül ez:

	1907-ben	
buza	14-14.5 millió méter mázsa	
rozs	23-24.0 " "	
árpa	16-17.0 " "	
zab	21-22.0 " "	
tengeri	4-4.5 " "	
burgonya	125-130.0 " "	

Ausztriában a készletek közvetlenül az aratás előtt általában csekélyek voltak. Így tehát a különben is csekély készleteket figyelmen kívül hagyva és tekintetbe véve azt, hogy Ausztriában a gabona-fogyasztás állandóan növekvő, a folyó 1907/008. gazdasági esztendőre a szükséglet becsülhető:

buza	29-30 millió q-ra
rozs	27-29 " "
árpa	17.5-18 " "
zab	22-23 " "
tengeri	10-12 " "

5. Olaszország.

Olaszországban a valószínű bevetett terület, az előző év valószínű területével szemben így alakulhat:

	1907-ben	1906-ban
	hektár	
buza	5,150.000	5,136.654
rozs	140.000	140.000
árpa	300.000	300.000
zab	425.000	425.000
tengeri	1,850.000	1,817.436
burgonya	190.000	190.000

A remélhető termés pedig a múlt évihez viszonyítva, az eddigi adatok szerint a következőképen becsülhető:

	1907. évi valószínű	1906-ban
	termés	
	m é t e r m á z s a	
buza	49,500.000	47,882.690
rozs	9000.000	850.000
árpa	2,000.000	2,000.000
zab	3,000.000	3,500.000
tengeri	20,000.000	24,253.950

Az évi fogyasztás és vetőmagszükséglettel szemben mutatkozó belső hiány pótlására a fő gabonaneműkből az utóbbi két esztendőben a behozatal volt:

	1906-ban	1905-ben
	m é t e r m á z s a	
buza	13,736.770	11,715.720
rozs	51.090	60.600
árpa	93.440	75.660
zab	683.110	394.870
tengeri	2,201.460	1,499.900

Lisztneműekben a behozatal és a gabonakivétel olyan jelentéktelen, hogy ez a végeredményre befolyással nincsen.

Az idei termés mennyiségére való tekintettel élénkebb gabonabehozatali forgalomra alig van kilátás. Az 1907-1908. év valószínű hiányát a következőképen lehet becsülni:

buza	8-10 millió q
rozs	0-05 " "
árpa	0-10 " "
zab	0-50 " "
tengeri	2-50 " "

Számításaink szerint az olasz királyság gabonaterülete becsülhető:

	1907-ben	1906-ban
	hektár	
buza	5,225.000	5,136.654
rozs	142.500	140.000
árpa	300.000	300.000
zab	450.000	425.000
tengeri	1,875.000	1,817.437
burgonya	190.000	190.000

Figyelembe kellett venni a múlt évi termést és az ezidei vetésképződést, amely alapon a valószínű ezidei terméseredmény lesz szemben a múlt év megközelítő eredményével:

	1907-ben	1906-ban
	millió méter mázsa	
buza	49-00-50-00	48-00
rozs	0-80-0-90	0-95
árpa	2-25-2-40	2-15
zab	3-60-3-80	3-65
tengeri	18-00-20-00	24-26

Mint hogy a múlt gazdasági esztendőben, a meglevő készletek figyelembe vételével szükségletetett:

	termés	bevitel	összesen
		millió q.	
buza	48-00	13-74	61-74
rozs	8-05	0-05	0-90
árpa	2-15	0-09	2-24
zab	3-65	0-70	4-35
tengeri	24-26	2-21	26-47

A folyó esztendő valószínű szükséglete a készletek tekintetbe vételével, becsülhető:

buza	8-10 millió q-ra
rozsban	0-05 " "
árpában	0-05 " "
zabban	0-50 " "
tengeriben	2-50 " "

6. Hollandia.

Hollandiában a fogyasztási szükséglet évről-évre növekedik, a múlt évben a még meglevő készletek hozzászámításával szükségletetett:

	millió méter mázsa
buza	5.5-6.0
rozs	6.3-6.5
árpa	2.7-3.0
zab	4.5-4.8
tengeriből	4.5-4.7

Mint hogy az ezidei gabonatermés megközelítő számításal

buza	1-5-1-6 millió q
rozs	3-6-3-7 " "
árpa	0-7-0-8 " "
zab	3-2-3-3 " "

Hollandia bevitelére a külföldről, a folyó 1907/008. esztendőben valószínűleg:

	a) saját célra	b) transitó
	fogyasztásra forgalommal együtt millió méter mázsa	
buza és buzaliszt	4-4.5	20-22
rozs és rozsliszt	2-7-2-8	5-5-6-0
árpa	2-2-0	6-5-7-0
zab	1-3-1-7	6-0-7-0
tengeri	4-5-4-7	7-0-8-0

A beszerint a bu Angol évekhez v quarterre e gabonaterm jelentése sz még néhány a közepes szemes term leten foglal ken, mert a már takarm fejlődő és fejleszthető növekedik. Föltételése :

ez esetben vetkező :

buza	
rozs	
árpa	
zab	
tengeri	
burgonya	

A term hetek múlt zölt számol hatnak.

A mul nyitva, az időjárás so

Belgiu államok r nivón moz let alig vá sem tér el

A beve

bu ro ár za bu

A vár

buza	
rozs	
árpa	
zab	
burgonya	

Dániá sok kárt o buza kev sinylették

A zab jó közép- és ígérnek.

Dániá

bu ro ár za

árpa- bu

a gabonat mennyiség

bu ro ár za te

A va által kell

buzába rozsbá árpába zabban tenger

bu ro ár za

Az a várható t informáci A m

7. Svájc.

A beszerzett eléggé megbízható információk szerint a búzatermés közepes.

Angol szaklapok a búzatermést az előző évekhez viszonyítva, változatlanul 0.50 millió quarterre egyenlő 1.15 millió q-ra becsülik. Svájc gabonatermése középszerű. A „Bauernsekretariat” jelentése szerint a termés, szemben a múlt évvel, még néhány százalékkal kisebb is, mindemellett a közepes átlagot megújí. Minthogy Svájcban a szemes termények termelésével aránylag kis területen foglalkoznak és ez a terület állandóan csökken, mert a szántóföldek területének nagy részét már takarmánytermelésre használják fel, hogy a fejlődő és magas színvonalon álló állattenyésztés fejleszhető legyen, a gabonabevitel állandóan növekedik.

Föltételezve, hogy Svájc ez idei gabonatermése:

búza	1.14 millió q
tönköly	0.53 " "
rozs	0.45 " "
árpa	0.11 " "
zab	0.73 " "
burgonya	11.05 " "

ez esetben a hiány millió métermázsákban a következő:

búza	4.50-5.00 millió q.
rozs	0.10-0.12 " "
árpa	0.20-0.22 " "
zab	1.29-1.40 " "
tengeri	0.80 " "
burgonya	1.27 " "

8. Belgium.

A termésbecslés hivatalos publikációja csak hetek múltán következik be és így az alább közölt számok esetleg némi helyesbítésre szorulhatnak.

A múlt évhez az ez idei terméskilátást viszonyítva, az ürítható, sőt nagyobb részben jó, bár az időjárás sokszor kedvezőtlen volt.

Belgiumban, mint általában a nyugateurópai államok mindenikében, jóformán állandóan egy szinten mozog a gabonatermés; a bevetett terület alig változik és a terméshozam évi összege sem tér el nagyon egymástól.

A bevetett terület volt:

búza	160-165 ezer hektár
rozs	265-270 " "
árpa	37.5-54 " "
zab	235-240 " "
burgonya	148-150 " "

A várható termés becsülhető:

	1907-ben	1906-ban volt
	millió q	
búza	3.50-3.80	3.37
rozs	5.42-5.50	5.51
árpa	1.05	1.00
zab	4.50-5.50	5.00
burgonya	12.50	15.56

9. Dánia.

Dániában a három hétig tartó májusi hideg sok kárt okozott a vetésekben, főleg a rozsban. A búza kevésbé szenvedett. A tavasziak is alig sínylették meg a hideg időt, legfeljebb az árpa. A zab jól áll és így a tavasziak nagyjából középső- és jóközép-, az ősziak pedig közép- és közép-igényűek.

Dániában az ideai valószínű termés lesz:

búza	1.15-1.25 millió q
rozs	4.50-4.80 " "
árpa	5.50-6.00 " "
zab	6.5-7.0 " "
árpa- és zabkeverék	2.50-2.60 " "
burgonya	10.00-11.00 " "

a gabonafogyasztás pedig körülbelül a következő mennyiség körül fog ingadozni:

búza	2.5-2.8 millió q
rozs	6.1-6.3 " "
árpa	5.8-6.0 " "
zab	6.5-7.0 " "
tengeri	2.5-4.5 " "

A valószínű hiány lesz tehát, melyet bevitel által kell fedezni:

búzában és lisztben	1.3-1.5 millió q.
rozsban és rozslisztben	1.2-1.3 " "
árpában	0.6-0.9 " "
zabban	1-00 " "
tengeriben	2.5-4.5 " "

10. Svédország.

Az aratás csak ezután indul meg és így a várható termésre nézve nincsen megfelelő információ:

A múlt évben termelt összesen:

búza	1.50 millió q.
rozs	6.50 " "
árpa	3.20 " "
zab	10.50 " "

A folyó esztendőben remélhető termés:

búza	1.60 millió q.
rozs	6.60 " "
árpa	5.50 " "
zab	11.00 " "

11. Norvégia.

Termésbecslések, — mint rendszeren — úgy ezúttal sincsenek forgalomban; hiányzik ezidőszerint még minden hivatalos adat, tehát a termésbecslés is, amelyen itteni kereskedők úgy segítenek, hogy magánbecslésekkel számolnak. A vélemények a várható terméseredmények felől megegyezők; konstatálható egyfelől az, hogy a gabona jól áll és csak a további időjárástól függ, hogy az eredmény a várakozásnak meg is fog-e felelni. Mostanában esős, ködös és nedves időjárás uralkodik, ami éppenséggel nincsen előnyére a vetéseknek, amelyek az érés utolsó stádiumában vannak. A termés a bszükségletet egyáltalában nem fedezheti, a folyó évben tehát legalább is a múlt évhez hasonló importra lesz szükség.

Tekintve, hogy a terméseredmény, megközelítőleg számítva, becsülhető:

búza	85.000 q-ra
rozs	250.000 " "
árpa	780.000 " "
zab	1.500.000 " "
burgonya	6,500.000 " "

valószínű, hogy az 1907/908. évi forgalom is rendszeres lefolyású lesz; a látható hiány pedig becsülhető:

búzában (és lisztben)	650.000 q-ra
rozsban (és lisztben)	2,600.000 " "
árpában	1,200.000 " "
zabban	100.000 " "
tengeriben	200.000 " "

12. Spanyolország.

Míg a múlt évben Spanyolország búzatermését 38.3 millió métermázsára becsülték, az ez ideai aligha haladja meg az 1905-iki terméshozamot, amely tudvalevőleg 25 millió métermázsára rugott.

* * *

A spanyolországi termésbecslésről az adatok rendszerint későn látnak napvilágot. Az idén is sok találgatásra szolgáltat okot a termésbecslés. Tény mindazonáltal az, hogy a termés az esetleg nagyobbodott terület dacára sem kielégítő. A valószínű eredményt az összes gabonafélékből — minden adat mérlegelésével — becsülhetjük:

búza	28.0-32.0 millió q
rozs	7.5-8.0 " "
árpa	18.0-20.0 " "
zab	3.5-4.0 " "
tengeri	4.0-4.5 " "

becsülhetjük, a folyó 1907-1908 évben, a csekély készletek figyelembevételével a látható hiány körülbelül:

búza	8.0-9.0 millió q.
tengeri	1.5 " "
árpa	1.5 " "

13. Portugália.

A hiteles adatok teljes hiánya miatt csakis becslésekre lehet szorítkozni; ezen magán- és kereskedelmi becslésekből származó adatokból ezúttal kiittnik az is, hogy a bevetett terület némileg változott.

Portugália ez idei gabonatermése nemcsak hogy a bszükségletet nem elégítheti ki, hanem a múlt év eredményével szemben is jóval kisebb. A valószínű terméseredmény mennyisége gyanánt, a bejelentett adatokat mérlegelve konstatálható, hogy a termés megközelítőleg:

búza	2.30-2.50 millió q.
rozs	0.90-0.95 " "
árpa	1.80-2.00 " "
zab	1.50-1.60 " "
tengeri	2.50-3.00 " "

14. Görögország.

Mint az előző években, úgy az idén is becslésekkel kell a hiányzó termésstatisztikai adatokat pótolni.

A termés megközelítőleg becsülhető a múlt évi eredményhez viszonyítva és pedig:

	1907-ben	1906-ban
	millió métermázsá	
búza	2.20	2.49
rozs	0.025	0.028
árpa	0.78	0.84
zab	0.13	0.15
tengeri	1.30	1.28

az 1907 | 908. évre, a valószínű hiány lesz körülbelül:

	millió métermázsá
búza	2.00-2.20
rozs	—
árpa	0.12
zab	0.07
tengeri	0.10

15. Egyiptom.

A bevetett terület némileg növekedett ugyan, de a terméskilátások egyiptomi lapok, gazdák és kereskedők szerint nagyjából közepeseknek, a múlt évi terméssel szemben pedig jóval kisebbnek jeleznek különösen búzára és tengerire, kevésbé az árpára nézve, — ennél fogva valószínű, hogy az idén a múlt évi eredménnyel szemben a termés kisebb is volt és hozzávetőleg körülbelül így alakul:

	1907-ben	1906-ban
	millió métermázsá	
búza	4.00	4.50
árpa	2.50	3.00
zab	4.40	2.60
tengeri	10.00	11.50

II.

Gabonát exportáló államok.

1. Magyarország

(Horvát- és Szlavonországgal).

A múlt év őszi idényében sokáig tartó erőzés akadályozta a szántás és vetés munkáját; végre a munkálatok az ország minden részében november hó közepéig befejeztettek, a nélkül, hogy nagyobb területváltozás jöhetett volna létre. A bevetett terület tehát egyáltalában nem, vagy csak keveset emelkedhetett. Az őszi vetések fejlődését az október hó közepén bekövetkezett szép napos időjárás előmozdította és a vetések nagyobb részben már november hó folyamán annyira megerősödtek, hogy akkoriban a legszebb reményekre is jogosítottak. Egyedül az egerek és férgek kártételei miatt mutatkozott, már a múlt év őszén jogosult panasz és ez az állapot kihatott csaknem az egész esztendőre, mert még tavasszal is sürtn hallatszott panasz rovar- és feregkárosítások miatt.

A változó, sokszor kedvezőtlen időjárás, mely szeszélyessége által az idén nagyon is kitünt, a terméseredményekre rendkívül kedvezőtlen befolyással volt. A kevésbé szenvedett vidékek ürítható és jó termést adtak, azokban a vármegyékben azonban, ahol már a tél és a tavasz sok kárt okozott és ahol a nyár sem volt megfelelő, gyengén, sőt egyes helyeken rosszul sikerült a termés.

A jobb vidékek közé sorolható a Duna két vidéke és részben a Duna-Tisza köze; néhány Királyhágón tuli vármegye és a Tisza jobb partjának egy kicsiny része, Gömör vármegyével az élen.

Az év tavaszán nagyon sok őszi vetés tönkre ment; az Alföld némely részén az őszi búzát 25-30-40%-nyi területen kiszántották. Ugyanennyi rozsot is kiszántottak néhol, különösen pedig a Tisza jobb partján és a felvidéken. Kiszántották országsszerte 25-60%-nyi területen az őszi árpát, 30-70%-nyi területen az őszi repcét és 5-20%-nyi területen a lóherét és luczernát, úgy, hogy végeredményre nézve az ideai kiszántások összege a rendes évjáratu esztendőkhöz viszonyítva, rendkívül jelentékeny volt. A kiszántott terület csupán a búza- és rozsvetéseknel 880.000 kat. holdnyi különbözetet okozott; és ha az összes kiszántásokat (búza, rozs, árpa, repce, lóhere, luczerna) figyelembe vesszük, a veszteség jóval felül emelkedik az egy millió kat. holdon. Az elég rossz, nedves tavaszi időjárás ellenére, noha mindenfelé nagyon is meglátszott a munkatorlódás, a tavasziak vetése elég simán folyt le és a kiszántott ősziak területére is nagyon sok tavaszi kalászos, különösen pedig tengeri került.

A változásokkal, a következőleg módosul a bevetett terület:

	be volt vetve	learattatott 1907-ben
	1906/907-ben összesen mintegy kat. hold	

búza	6,216.744	5,522.544
rozs	1,984.118	1,797.569

A különbség tehát a bevetett és learatott terület között és pedig:

búza	kat. hold
rozs	694.200
	186.559

Ezzel szemben mutatkozik:

	be van vetve	be van vetve
	1906-ban illetve learat-	
	1907-ben kataszter hold	
árpa	1,845.265	1,947.250
zab	1,814.418	1,941.230
tengeri	4,041.173	4,590.473
burgonya	984.365	1,021.185

Növekedés mutatkozik:

utóbbi időben észlelt esős időjárás okozta károsodásokról nincsen meg a megfelelő és a mindnyájunk részéről megkívánható közelebbi tájékozódás. Egyedül azt lehet konstatálni a beérkezett statisztikai adatokból és az eddig megjelent terméscélcékből, hogy a bevetett őszi területe kisebb, mint a múlt évben volt, a téli fagykarak és kipállás miatt; hogy azonban a tavaszi területe tényleg megnagyob-
bodott-e, volt-e elegendő vetőmag a múlt évi silány termés után: ennek megállapításánál már csak tapogatódzásra vagyunk utalva, bár némely eléggé megbízható forrás egyenesen 10—15 százalékkal jelöli meg a tavaszi területének nagyobbodását. Föltételezve, hogy az őszi bevetett területe, birodalmi átlagban számítva legalább is 15—20 százalékkal kisebbet a már említett okokból, ez esetben a learatott és a még learatásra váró összes őszi terület lesz:

Őszi buza	5.5—5.8	millió hektár
" rozs	24.0—25.0	" "

Mint hogy a tavasziakkal bevetett terület, tehát a tavaszi buzaterület sokak véleménye szerint növekedett, föltehető, hogy a múlt évhez viszonyítva az idén hozzávetőleg volt a bevetett terület:

	1907-ben	1906-ban
	millió hektár	
tavaszi buza	19.0—19.50	18.86
" rozs	0.7—0.75	0.64
árpa	10.0—10.50	9.62
zab	19.0—19.50	18.32
tengeri	1.40—1.50	1.30
burgonya	4.20—4.30	4.10

A múlt évben és az előző években az orosz birodalom 72 kormányzóságában így alakult az összes termés:

	1906-ban	1905-ben	1904-ben
	millió métermázsza		
őszi buza	64.60	59.96	56.10
tavaszi buza	72.60	113.20	125.36
buza összesen	137.20	173.16	181.46
őszi rozs	164.52	183.10	251.60
tavaszi rozs	4.56	4.21	4.56
rozs összesen:	169.08	187.31	156.16
árpa	67.60	75.54	75.39
zab	103.00	135.95	163.18
tengeri	17.00	8.69	6.62
burgonya	259.10	—	—

Az orosz birodalom nagyobb részében az utóbbi időben az esős időjárás és a hideg viharos idő, amint ezt a konzulatusok jelentései is kiemelik, sok kárt okoz; azokban a kormányzóságokban azonban, ahol az aratást az eső nem előzte meg, a termés meglehetősen jól sikerült és a gabona minősége sem hány ki kívánni valót.

A folyó esztendő gabonatermése — bár ezuttal az adatok meglehetősen hiányosak — becslhető és pedig:

	őszi buza	63—65	millió q
tavaszi buza	85	90	" "
együtt a buza	148—155	" "	" "
őszi rozs	180—185	" "	" "
tavaszi rozs	5—6	" "	" "
együtt a rozs	185—191	" "	" "
árpa	75—80	" "	" "
zab	125—135	" "	" "
tengeri	16—18	" "	" "
burgonya	220—230	" "	" "

Hozzátehető, hogy az esetben lesz meg ez a termés, hogy ha az esős időjárás mihamar megszűnik és nagyobb kárt sehol sem fog okozni.

Készletek ily óriási kiterjedésű birodalomban mindig vannak. Már magában véve az, hogy a lakosság is, amelynek száma felül emelkedik 120 millióra, naponként is sokat fogyaszt, kétségtelenné teszi azt, hogy az orosz birodalom készlete, közvetlen aratás előtt, még eléggé tetemes lehetett.

Pozitív adatok hiányában azonban, sajnos, csak hozzávetőleges becslésekre vagyunk itt is utalva, midőn a készleteket így becsljük:

	millió q	
buza	5—6	" "
rozs	3—5	" "
árpa	1—2	" "
zab	3—4	" "
tengeri	0.50	" "

Az Oroszbirodalom gabonaforgalma volt az utóbb lefolyt években:

	1905-ban	1905-ben	1904-ben
	millió métermázsza		
buza	36.03	48.15	46.06
rozs	10.71	9.78	9.84
árpa	24.36	22.62	24.92
zab	11.38	20.84	8.85
buzaliszt	0.87	0.86	0.95
rozsliszt	1.23	1.14	2.95
tengeri	2.51	1.87	1.50

Maradt tehát a készletek leszámitásával fogyasztásra összesen és pedig:

	millió métermázsza	
	1906-ban	1905-ben
buza	106.0	125.0
rozs	155.0	174.0
árpa	42.0	51.0
zab	85.0	107.0
tengeri	14.5	7.0

Az Oroszbirodalom fogyasztásának mértékét egyesegyedül az ottani termés szabályozza; ha jó a termés, nagyobb, ha gyenge, kisebb a fogyasztás.

Megtörtént már számtalanszor, hogy a szükséglet nagyobb volt, mint a rendelkezésre álló készlet és ekkor természetesen a fogyasztás a minimumra csökkent.

Most igen nehéz megállapítani a jövő évre nézve a bekövetkezendő szükségletet, de mert a gabonákrak folytonos magas színvonalra nagy ingert gyakorol az ottani gazdákra is, bizonyosra lehet venni, hogy Oroszországból az 1907—908. évben — hacsak kalamitás nem éri meg az aratás és behordás előtt levő oroszországi termést, — a gabonakivitel valamivel nagyobb lesz és legalább is a múlt évi export arányában fog mozogni, ha azt esetleg felül nem mulja.

A várható gabonafelesleget a kiviteli forgalom szempontjából és esetleg a jövő évre átmenő készletet is becslhetjük:

	40—42		millió q
buza	12—13	" "	" "
rozs	24—25	" "	" "
árpa	15—18	" "	" "
zab	3—4	" "	" "
tengeri			

Mindez természetesen akkor fog bekövetkezni, ha az idő mihamar megjavul, burgonyában és szalmás gabonafélékben sok kár nem lesz és a fogyasztás sem emelkedik felül a következő mennyiségen:

	108—113		millió q
buza	173—178	" "	" "
rozs	51—55	" "	" "
árpa	110—117	" "	" "
zab	13—14	" "	" "
tengeri			

4. Rumánia.

A zord tél és a tavaszi nagy szárazság és egyéb okok következtében az őszi gabonaterület vetéseiből sok tönkre ment. A mennyire lehetséges volt, tavasziakkal igyekeztek ugyan pótolni az ősziakat, mindazonáltal a bevetett, illetve learatott terület (őszi és tavaszi) jóval kisebb lett, mint a múlt évben. A különbség közel 330.000 hektár. Ebből a tengeri és burgonya csak mintegy 30.000 hektárt nyert, úgy, hogy parlagon, mivelletlenül nagyon sok föld maradt, a minek okát részben a tavasz folyamán észlelt parasztmozgalomnak is lehet tulajdonítani.

A rumán kir. statisztikai hivatal becslése szerint, szemben a múlt évvel, be volt vetve, illetve learatott:

	1907-ben	1906-ban
	hektár	
buza	1,800.000	2,022.843
rozs	160.000	183.929
árpa	500.000	580.000
zab	380.000	381.914
tengeri	2,100.000	2,081.906
köles	50.000	53.617
burgonya	42.000	34.313

A termés viszonyítva a múlt évi eredményhez volt:

	1907-ben	1906-ban
	métermázsza	
buza	14,220.000	30,576.000
rozs	1,200.000	2,258.280
árpa	3,780.000	7,450.000
zab	2,160.000	4,150.000
tengeri	19,250.000	34,043.000

Rumánia fogyasztási szükséglete ugyancsak a rumán kir. stat. hivatal becslése szerint volt évenként:

	9.50		millió métermázsza
buza	0.36	" "	" "
rozs	1.25	" "	" "
árpa	1.80	" "	" "
zab	12.00	" "	" "
tengeri			

A folyó esztendőben, közvetlenül az aratás megkezdése előtt, készletben volt még 2.30 millió q buza és 1.50 millió q tengeri.

Előreláthatólag tehát, mert a termés is jóval kisebb, a felesleg jelentékenyen kisebb lesz. A készletek figyelembe vételével az 1907—908. évre a felesleget becslni lehet:

	7.09		millió métermázsza
buza	0.80	" "	" "
rozs	2.50	" "	" "
árpa	0.25	" "	" "
zab	8.5—9.0	" "	" "
tengeri			

A bukaresti cs. és kir. főkonzul adatai a szaktudósainak adataival. — mert egy forrásból

kerültek ki — teljesen azonosak. A főkonzul előző jelentései szerint a terméskilátások — amint ez a fentebbiekből is kitűnik — általában gyenge közepesek. — A tengerinek a szárazság tartóssága, de még inkább az eső hiánya sokat ártott, minek következtében az eredmény a remélnél jóval kisebb.

A galatzi konzulátus kerületében a termést megközelítő becsléssel körülbelül így taksálják:

	1907-ben	1906-ban
	métermázsza	
buza	165.000	720.000
rozs	120.000	360.000
árpa	180.000	255.000
zab	80.000	135.000
tengeri	650.000	730.000

A rumán kir. földmivelésügyi minisztérium még a nyár elején 1,600.000 hektár buzaterületet állapított meg, a kiszántások figyelembe vételével, amelyek területe 300.000 hektárra becsültetett.

A téli és tavaszi kedvezőtlen időjárás annyira stagnálásra szorította a buzát, hogy normális fejlődésről szó sem lehetett; a rozs hasonló körülmények között vegetált és csakis a nyárelő kedvezőbb időjárása javított az őszieken és legalább a minőség jóságát biztosította. Mennyiségileg ugyan igen gyenge termés lett az egész királyságban.

A buza és a többi termények terméshozama körülbelül ekkép becslhetők:

	14—15	millió q
buza	1.2—1.4	" "
rozs	4.5—5.5	" "
árpa	3.5—5.5	" "
zab	19—20.0	" "
tengeri	2—2.5	" "

Mint hogy Rumániában a készletek közvetlenül aratás előtt még eléggé tetemesek voltak,

	2.30		millió q
buza	1.50	" "	" "
tengeri			

s a kivitel a múlt évben jelentékeny tömegárut (gabonát) lekötött, fogyasztásra és készletre, az 1906.907. évben a termésnek csak mintegy fele-része maradt.

5. Bulgária és Kelet-Rumélia.

A bulgár félhivatalos véleménye ez:

Az őszi időjárás biztosította a szántási és vetési munkákat befejezését; az első irányított terület bevetésre jutott, sőt néhol növekedett. Hogy mindezen körülmények dacára, kevesebb az őszi és több a tavaszi terület, ez annak tulajdonítható, hogy a tél és tavasz elején sok őszi vetés megrikkult és részben kipusztult. Kiszántásokban tehát itt sem volt hiány. A kiszántott őszi területet egyes kerületekben 20—30 százalékra is becsülhetni és ugyanannyira a tavasziak fölszaporodott területét. De hát itt is meg volt a reakció. A tavasz sem kedvezett úgy, amint ezt a növényzet megkivánta volna: a vetések nem bokrosodtak kellőleg, sőt néhol ez teljesen el is maradt, ennek folytán a termés is a rendesnél jóval kisebb lett. A buzatermést kereskedelmi körökben 50 százalékkal becsülik kisebbre, — igaz, hogy minőségileg csaknem 20 százalékkal jobbra, mint a múlt évi eredmény minősége volt. A rozstermés a kereskedők véleménye szerint egyáltalán nem sikerült, ellenben az árpa minden tekintetben jó termést adott és a zab sem fizetett rosszabbul, mint a múlt évben.

A múlt évről készletek még vannak és így a termés a készletekkel nem csak elegendő a fogyasztás kielégítésére, hanem ezen felül még a kivitelre is marad néhány millió métermázsza gabona.

A sofiai cs. és kir. főkonzul jelentése a termést, szemben a múlt évvel, legalább is 30, egyes terményekre nézve nézve pedig egész 40 százalékkal is becsüli kisebbre.

A ruscsuki cs. és kir. konzulátus kerületében a vetések fejlődése kivétel nélkül kedvezőtlen volt; a különbözet a múlt és az idei év között rendkívül nagy, amint ez a következőkből is kitűnik:

	1907-ben	1906-ban
	métermázsza	
buza	1,386.000	3,600.000
rozs	260.000	920.000
árpa	252.000	540.000
zab	270.000	720.000
tengeri	3,800.000	5,500.000

Bulgáriában és Kelet-Ruméliában, bár a tél és utótél sok kárt okozott, a vetés fejlődése még sem volt olyan nagyon rossz, hogy az eredmény az Evening Corn Trade Lis becslését fedné. Már magában véve az a körülmény, hogy a bevetett buzaterület közel volt az 1 millió hektárhoz, amelyből csak mintegy 10% szenvedett kiszántás következtében amintegy, 900.000 hektárnyi buzaterületen biztosították arra nézve, hogy a termés nagyon

rosszul sikerülhetett; nagy átlagban körülbelül 10 méterháza átlagos termés lett hektáronként. — Ez az eredmény kétségtelenül nem sok, mindenesetre azonban eltér az angol becsléstől, amelynek egyik felén alacsony, a második oldalán pedig nagyon magas becsléssel állunk szemközt.

Bulgária és Kelet-Rumélia összes gabonatermése a valószínű bevetett területtel körülbelül ebben a vonalban fog mozogni:

Table with 4 columns: crop, area, yield, total. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

A készletek mennyiségét közvetlenül aratás előtt becsülhetjük:

Table with 3 columns: crop, quantity, value. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

Mint hogy Bulgária és Kelet-Rumélia szükségletét a kisebb termés és magas gabonaárak következtében becsülik:

Table with 2 columns: crop, quantity. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

ennélfogva a kivihető felesleg rég nem tapasztalt alacsony színvonalra fog esni.

Számításunk szerint a remélhető felesleg lesz, legfeljebb néhány millió méterháza gabona és pedig:

Table with 3 columns: crop, quantity, value. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

6. Szerbia.

A belgrádi cs. és kir. konzul jelenti a következőket:

Az egész királyságban, habár aránylag csak kisebb mértékben is, kevesedett az őszi bevetett terület az európaszerinti észlelt abnormális és hosszantiartó zord tél következtében. A terület csökkenését ellensúlyozták ugyan a gazdák tavaszi magvak vetésének szaporításával, de mert a túlságos téli havazás miatt nagyon sok hó összehalmozódott a hegyekben és a hó olvadásával árvizek is keletkeztek. Szerbia alacsonyabban fekvő részeiben tömördek terület jutott víz alá és így a károsodás még a nyár előtt sem szűnt meg.

Az idén az őszi learatott területe kisebb és a tavasziaké nagyobb volt és pedig:

Table with 3 columns: crop, 1906-ban, 1907-ben. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri, burgonya.

Mint hogy a múlt évben az összes termés ez volt:

Table with 3 columns: crop, quantity, value. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri, burgonya.

feltételezhető, hogy a folyó év összes valószínű terméshozama lesz:

Table with 3 columns: crop, quantity, value. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

A szerb királyság gabonatermése, szemben a múlt évvel, jelentősen kisebb ugyan, de mert Szerbia az idén is többet termelt, mint a mennyire a fogyasztás szempontjából szüksége van, — kivitel forgalma legfeljebb csak csökkenni, de megszűnni nem fog, annál kevésbé pedig, mert fő kenyérterménye a tengeri aránylag véve meglehetősen jó, sőt a múlt évi termésnél egyes vidékeken jobb terméssel is biztat.

A konzulátusok véleményeinek figyelembe vételével a folyó esztendő gabonatermése becsülhető, a várható tengeritermés eredményének feltüntetéseivel és az 1906. év végleges termésének kimutatásával a következőképpen:

Table with 3 columns: crop, 1907-ben, 1006-ban. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

Mint hogy Szerbiában a fogyasztás legalább is ugyanannyi gabonát kíván az idén is, mint amennyit a múlt évben:

Table with 3 columns: crop, quantity, value. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

ennélfogva az 1907/8-ik esztendőben a kivitelre kerülő felesleg:

Table with 3 columns: crop, quantity, value. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

7. Törökország.

(Európai és ázsiai.)

A konstantinápolyi kereskedelmi szaktudósító jelentése szerint az időjárás az őszi folyamán nem kedvezett a vetés munkájának, aminek következtében az őszi területe is mintegy 15—20%-kal csökkent. Ezenfelül pedig a tavasziak vetése sem haladt jól, itt is maradtak fenn hézagok; tehát szintén kevesedett a bevetett terület. Egyedül a tengeri területe mutat növekedést, de ez sem olyan mértékben, hogy azt a hiányt pótolhatná, amely az elég rossz fejlődés következtében mutatkozik területszűkenés, az összes szármás gabonaműveket figyelembe véve, 20—25% legjobban megfogott az árpa és zab területe és mert a tavasziak fejlődése talán a legrosszabb, a termés is nagyon silányra ígérkezik. Az idei terméshozam egyáltalán nagyon alul fog maradni az átlagon. A múlt évhez viszonyítva, amely esztendőnek a terméshozama nagyon kimagasló volt, legalább is 50—55%-kal kedvezőlenebb termésre van kilátás.

A rosszabb termés következtében az idén igen csekély forgalomra, illetve kivitelre számíthatnak a kereskedők és erre annál is inkább, mert a készletek teljesen elfogytak.

A részletes termésbecslés a következő:

Table with 3 columns: crop, 1907-iki, 1906-iki. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

Összefoglalva az európai és ázsiai részen számonevethető gabona termelő vidékeket és tartományokat, amelyek a forgalom szempontjából helyet foglalnak Törökország gabonaszükségletének kiegyenlítésében és amelyek ezen felül exportra is termelnek, a következő eredményeket nyerjük.

A Törökbirodalom területén, amint fentebb látható, a folyó évben a vetésekből szintén sok kipuszult; változtak az őszi bevetett területek, amelyeknek egy részét felszántották és ahol vetőmag állott rendelkezésre, tavasziával pótolták.

A bevetett terület terjedelméről — statisztikai adatok hiányában — abszolút nincsen tájékozódás; e tekintetben irányadónak venni egyedül a konstantinápolyi kereskedelmi szaktudósító adatait lehet, amelyekben legalább az van jelezve, hogy hány százalékkal csökkent, illetve emelkedett a bevetett terület. Ugyanig vagyunk a termés és fogyasztás mennyiségét illetően.

Egyetlen megbízható támpont nincs és így különös figyelemmel kell lennünk az angol szaklapok becsléseire, amelyek az Ozinánbirodalom termeléséről, kiterjedt összeköttetések révén meglehetősen jó értesüléseket szerezhetnek.

Az európai és ázsiai Törökbirodalom valószínű terméseredménye becsülhető tehát:

Table with 4 columns: crop, európai, ázsiai, együtt. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

A Törökbirodalomban a fogyasztás a folyó esztendő termését, mivel a rendesen sokkal kisebb és normális körülmények között igen kis termés a szükségletet nem is elégíti ki, valószínűleg teljesen le fogja kötni, sőt nem lehetetlen az sem, hogy az idén jelentékeny bevételre fog szorítani Törökország, legalább lisztárúkból, amelyekből egy is van minden esztendőben impórtja.

8. Keletindia.

A calcuttai cs. és kir. főkonzul jelentése szerint a következőket foglalja magában.

Azok a tartományok, amelyek a buzaterméléssel foglalkoznak, Kelet-India összes területének 99.7%-át képviselik.

Az összes bevetett terület 29.44 millió acre = 11.92 millió hektár, amelyen az összes eredmény 85.08 millió méterháza volt; és így szemben 1906-al 705.000 méterháza kevesebbet mutatkozik.

Keletindiában a gabonatermés, — bár a bevetett buzaterület növekedett mintegy 1.3 millió hektárral, nem volt jelentékenyebb a múlt évi eredményénél. Ennélfogva ez idén a múlt évéhez hasonló vagy legfeljebb néhány százalékkal nagyobb exportra, illetve valamivel erősebb gabonaforgalomra lehet számítani. A legnagyobb valószínűség szerint Kelet-India kivitele nem emelkedik túl a 10 q-n, bár a piaci konjunkturák ott is kedvezőek, tekintettel az Európán észlelt nagyobb hiányra, amely a búzában épp úgy, mint minden más gabonaműben és ennek kifejezésésképpen az árak emelkedésében is mutatkozik.

9. Az Amerikai Egyesült-Államok.

A múlt év őszi uralkodott száraz és utóbb erre következő csapadékos időjárás miatt az őszi gabonának szánt terület nem mindenütt lön az előirányzott területnek megfelelően bevetve, bár a bevetett terület átlagban lényegesen emelkedett is. Az őszi területe, nem vártanul ugyan, de jelentősen csökkent, mert Amerikát sem kerülte ki a zord idő. Ma, amidőn már az aratás nagyobb részben megtörtént, látni lehet azt a területi különbséget, amely a múlt év és a mostani között mutatkozik. Nagyon természetesen már a kisebb területnél fogva, de meg azért is, mert a gabona fejlődése sem volt megfelelő, kisebb lett a terméshozam is, különösen a múlt évi termésével szemben, amely páratlanul áll a lefolyt esztendők sorai között és így alig is hasonlítható össze az idei kisebb, bár normális eredménnyel. A buzatermés körülbelül 26—27 millió méterházával kisebb és 175 millió q-ra tehető, a rozstermés 8.5, az árpatermés 38.0, a zabtermés 155.6, a tengeri termés 680.7 és a burgonyatermés 80 millió méterházára.

A new-yorki cs. és kir. főkonzul jelentése szerint a legutóbb közzétett termésbecslés nem elégíti ki a várakozást; az őszi területek mutatkozó 0.9%-nyi javulás és a tavasziaknál látható 1.5% százalékos visszaesés, valószínűleg meglepetésszámba ment. A bevetett terület körül mutatkozó nagy változások miatt sem adhatott már a buza a múlt évhez hasonló eredményt; ugyanez az eset a rozs és árpanál.

A hivatalosan közzétett adatok szerint be volt vetve, illetve learattatott a múlt évvel szemben

Table with 3 columns: crop, 1907-ben, 1906-ban. Crops: őszi buza, tavaszi buza, együtt, rozs, árpa, zab, tengeri.

A közzétett számjegyek alapján az idei termést becsüljük, az 1906-iki évhez viszonyítva az eredményeket.

Table with 3 columns: crop, 1907-ben, 1906-ban. Crops: buza, rozs, árpa, zab, tengeri.

32ILÁGYI

A chicagói cs. és kir. főkonzul jelentése szerint 1907-ben be volt vetve:

Table with 3 columns: crop, quantity, value. Crops: buza, zab, tengeri.

A várható termés becsülte:

Table with 3 columns: crop, quantity, value. Crops: őszi buza, tavaszi buza, együtt, rozs, árpa, zab, tengeri.

Az angol szaklapok becslései szerint az Amerikai Egyesült-Államokban a buzatermés 73—76 millió quarterre = 166—173 millió méterházára becsülhető.

A rosario konzul jelentése a bevetett terület; itt azonban Argentina 42—45, tengeri Rosario alakult:

buza, buzalis, tengeri. Az 1907. tengeriben 35 voltak, a kivite

Az Ausztraliákban és Új-Zélandon között a következő eredm

Új Déli Wales, Viktoria, Queensland, Dél-Ausztrália, Nyugat-Ausztrália, Tasmania, Svédországi, szeszen, Új-Zéland, Ausztrália ös

Ausztrália ös, Ausztrália ménye becsülte

roz, árpa, zab, tengeri

Az alábbi becsléseikhez — adatok követe, hogy a buzate, mésbecslés a, ményről körül, kisebb.

Termett u, 938.48 millió, mény 859.86

Az össze, eredmény így, szemben:

(az ázsiai

1907-ben, 1906-ban

(Eu, 1907-ben, 1906-ban, A kereske, zein volt kész

buza, rozs, árpa, zab, tengeri, Össz

11. Argentína.

A rosario de Santa-Fé-i császári és királyi konzul jelentése szerint Buenos Ayresben fogyott a bevetett terület és csupán Cordobában növekedett; itt azonban a sáskák okoztak tömérdek kárt. Argentína összes termése becslhető búzában 42-45, tengerihen 30-32 millió métermázsára. Rosario és Cordoba gabona kivitele így alakult:

	1906-ban	1905-ben
	métermázsá	
búza	7,302.460	8,605.980
buzalisz	71.510	67.340
tengeri	9,930.970	11,369.200

Az 1907. évi termés volt búzában 42-30 millió, tengeriben 35 millió métermázsá. Készletek nem voltak, a kivitel azonban folyton élénk.

Az Ausztráliai egyesült, illetve szövetséges államokban és Új-Zélandban a búzatermés hivatalosan közölt adatok alapján államok szerint a következő eredményt mutatja:

	1907-ben	1906-ban
	métermázsá	
Új Déli Wales	5,815.000	5,536.000
Viktória	6,039.000	6,252.500
Queensland	267.000	303.700
Dél-Ausztrália	5,466.800	5,378.400
Nyugot-Ausztrália	616.600	616.000
Tasmania	187.500	206.300

Szövetséges államok összesen	1907-ben	1906-ban
	métermázsá	
Új-Zéland	1,321.200	1,801.700
Ausztrália összesen	19,713.100	20,094.600

Ausztrália másnemű terményeinek termés-eredménye becslhető:

	1907-ben	1906-ban
rozs	40.000 q	35.000 q
árpa	800.000 "	750.000 "
zab	5,000.000 "	4,500.000 "
tengeri	2,600.000 "	2,450.000 "

Összefoglalás.

Az alább közétett kimutatások számszerű becsléseihez — bár azokhoz a hiányos statisztikai adatok következtében, — csak szó fér, kitűnik, hogy a búzatermés eredménye hozzávetőleges termésbecslés alapján, a múlt évi végleges eredménynél körülbelül 78-62 millió métermázsával kisebb.

Termett ugyanis a múlt évben megközelítőleg 938-48 millió q búza, s az idei valószínű eredmény 859-86 millió q.

Az összes gabonafélékből pedig a termés-eredmény így alakult a múlt évi eredménnyel szemben:

	1907-ben	1906-ban	különbség
	millió métermázsá		
búza	859-86	938-48	- 78-62
rozs	407-14	399-24	+ 7-90
árpa	331-35	326-30	+ 5-05
zab	541-19	535-92	+ 6-77
tengeri	937-24	1051-68	- 114-44
Összesen	3076-78	3251-62	- 174-84

Végeredményre nézve a gabonafélék összes terméshozama tehát hozzávetőleg mintegy 174-84 millió métermázsával kisebb; rozs, árpa és zab a múlt évinél átlagban jobb, ellenben búza, tengeri kisebb termést adtak.

Ezen fősszegek alapjául szolgált fentebbi részletes adatokból külön csoportosítva az európai államok termését és külön a tengerentuli államokét, a következő eredmények mutatkoznak:

a) Európa

(az ázsiai orosz és török részekkel együtt)

	búza	rozs	árpa	zab	tengeri
	millió métermázsá				
1907-ben	476.92	365.53	218.24	364.13	150.36
1906-ban	528.40	359.84	217.79	344.27	180.07

b) Tengerentúli

(Európán kívül eső államok)

1907-ben	382.94	41.61	113.11	177.06	786.88
1906-ban	410.08	39.40	108.51	191.65	871.61

A kereskedelmi forgalomban és a gazdák kezén volt készlet megközelítő becsléssel számítva:

	1907-ben	1906-ban	1905-ben
	millió métermázsá		
búza	42-64	48-64	31-45
rozs	8-54	5-34	19-05
árpa	4-96	4-76	6-65
zab	8-41	18-94	23-60
tengeri	9-91	12-57	9-95
Összesen	74-46	90-25	90-70

Hogy a folyó esztendőben a világtermés képes-e a világ kenyérszükségletét kielégíteni, az megállapítható, ha a fogyasztás és vetőmagszükséglet mennyisége felől is tájékozással bírunk. Erre vonatkozólag a következő adatok vehetők irányadókkul, amelyek a termést és készleteket együttesen tüntetik fel:

	1907/908-ban mutatkozik	szükséglet
búza	900-77	millió q
rozs	420-28	" "
árpa	330-25	" "
zab	540-42	" "
tengeri	954-13	" "
Összesen	3145-85	millió q

Mint hogy a termés 3.076-78 millió métermázsá, a készlet pedig 74-46 millió métermázsá, ennélfogva a 3.145-85 millió métermázsára tehető szükséglet látszólag fedezetet nyerhet, ha t. i. minden rendelkezésére álló gabona helyéről megmozdítható és a jövő évre készlet nem marad fenn. Ez azonban aligha fog bekövetkezni.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK
CSEKÉLY
RÉSZLET-
FIZETÉSRE.
DIAMANT S.

BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 9. szám
az udvarban.

Képes árjegyzék ingyen.

Csekély részletfizetésre.

4980/M sz.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalaira az 1908. évben szükségesül különféle műszaki anyagok u. m. 1. Mozdony-, szerkocsi- és kocsi- valamint üreges tengelyek Martin és téglly aczéliből nyersen előtarolva. 2. Mozdony-, szerkocsi és kocsi-kerékabroncsok Martin és téglly aczéliből. 3. I. minőségű kázanlemezek Martin folytvasból. 4. II. minőségű fűstszekrény- és szerelési lemezek Martin folytvasból. 5. Keretek és keretösszekötések, bázikus Martin folytvasból. 6. Kovácsolt mozdonyalkatrészek. 7. Aczelöntésű mozdony- és kocsi alkatrészek. 8. Ontóvas alkatrészek. 9. Bordás rugócsőlemez rugókhöz. 10. Csigatűzők. 11. Aczelöntésűek. 12. Kazánszegek. 13. Csavarok. 14. Csavarkapcsok. 15. Horozkapcsok szállításra palvázatot hirdet.

Az ajánlatok f. évi október hó 9-én déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság iktató hivatalához (I. ker. Mészáros-u 19. földszint) küldendők, illetőleg annál nyújtandók be, menjegyezvén, hogy ugyanannak vonatási és műhelyosztályában II. em. 30. ajtó) a részletes pályázati hirdetmények, általános és különleges szállítási feltételek önköltségi árban megszerezhetők.

A beérkezett ajánlatok felbontása a benyújtási határnapon délutáni 2 órakor történik.
Budapest, 1907. augusztus 27.

Az üzletigazgatóság.

PÉNYMÉRŐ

Több rész utánosza az általam 4 éve helyből előkelő pénzügyvel letelepítési rendszerű

butor-hitelosztályom

hirdetéseit a n. é. közérdeklődésére. Nálam sem váltó, sem részvényjegyzés, sem más ismert szövetkezeti költségek nincsenek.

Közpénzárban szállítok teljes lakberendezések 36 havi bank-törlesztésre

200 koronáig fizetendő havi 10 korona

700 koronáig fizetendő havi 20

1000 30

Íszta 8% a tőkével apadó kamattal. Előleg 5%

Szállítás vidékre is. Szállítás vidékre is.

Bartók Farkas asztalos- és kárpitos- ipari áruktára

Bpest, VII., Király-u. 13. (Gozdu-palota II. és III. udvar.)
Butoralbum árjegyzékkel 50 fillér.

Első Alföldi Cognacgyár Részv.-Társaság és Szeszfinomító-gyár Kecskeméten.

Legfinomabb különlegességei:

Radiál-Elixir.

48-as likör,
menyecske likör,
barack-pálinka.

Kecskeméti-gyomorkeserü.
Barack-cognac.

Barack-crème.

Tulipán-cognac.

Tulipán-likör.

Mindenütt kapható!

Nem mind arany, ami fénylik,

de fényesebben nem lehetett még valamit jobban bizonyítani, mint, hogy az

Alföldi fehér keresztet

sósborszesz

a legkitünőbb háziszer,

mely nem hiányozhat egy uri családnál sem.

Az Alföldi fehér keresztet

sósborszesz

erősítő tulajdonsága

különösen a massziosas alkalmával tapasztalható. Nyári fürdőzések, kirándulások alkalmával igen ajánlatos, ha kéznél van egy üveg

Alföldi fehér keresztet - sósborszesz.

Sokoldalúságánál fogva megbecsülhetetlen az

Alföldi fehér keresztet

sósborszesz.

Az Alföldi fehér keresztet sósborszesz egyedüli gyártója az

Első Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság

Kecskeméten.

A cs. kir. felsége József tőherczeg kamarái szállítója.

Kapható mindenütt.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

Óriási próbáüveg 40 fillér.

Nagy üveg 1 kor. Egész nagy üveg 2 kor.

Budapesti főraktár:

Lederer, Magyar Király' gyógytára

V. ker., Marokkói-utca 2. szám.

Orgona-harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítanak

Pajkr Rezső és Tsa

Budapest, X., Delej-utca 11/l.
(Tiszivész-telep).

Edzés harmoniumok pontos orgona méreteikkel.
Bőrmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig.
Tanácsok és jelképek külön számlák-engedélyre.

Arjegyék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

Alexe Frank, igazgató Londonban.
32041. számú

„Készülék a hordóknak, hengereknek és más hasonló dongákból összeállított tartányoknak előállítására”

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártására magyar gyárosokkal összeköttetést keres, szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyeket ad.
Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgál:
Harsányi Jenő okleveles gépészmérnök, okl. vegyész, hites szabadalmi ügyvivő, Budapest, Akadémia-utca II. szám.

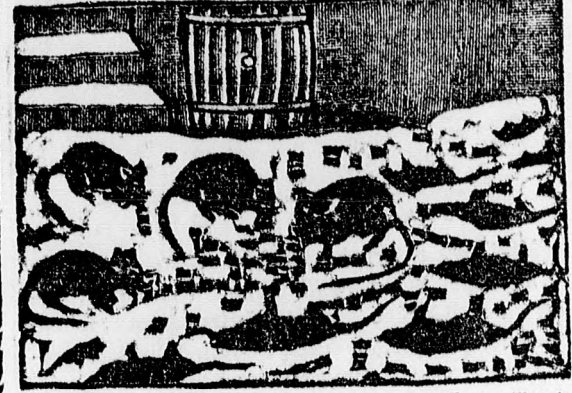
Clawer Guilliam Henry vegyész Philadelphiában.
31484 számú

Vasuti csapágycsésze

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártására magyar gyárosokkal összeköttetést keres, szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyeket ad.
Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgál:
Harsányi Jenő, okleveles gépészmérnök okleveles vegyész, hites szabadalmi ügyvivő. Budapest, V., Akadémia utca II. szám.

„VULKAN”

biztos hatású, méregmentes patkány- és egérirtó-koczkák.

„Vulkan-koczkák” ezen kártékony állatoknak kedvező eledel, amelyet azok falánkul fogyasztanak el.
„Vulkan-koczkák” gyakorlatilag számtalan szőrös kímélő kipróbált és mindig fényesen bevált irtoszer.
„Vulkan-koczkák” pusztító hatása bámulatosan gyors úgy, hogy az eredmény már 24 óra után tapasztalható.
„Vulkan-koczkák” szárad anyagból áll, miért is az bárki által könnyen kezelhető, illetve felszórható.
„Vulkan-koczkák” kapható egy és három koronás dobozokban, kiló és 6 kor, árban, használati utasítással ellátva, ismételadók megtétele érdekében részeseülnek.
A **„Vulkan-koczkák”** főtartaléka és főeljárásútja:

REINER GÉZA

Budapest, VI., Eötvös-utca 8. szám.
Telefon 86-80.

Ugysszintén elvállaltatik patkányok és egerek teljes irtása. — Vidéken is olcsón, szavatossággal.

1902. 1903. 1904. évben 10 első díjjal kitüntetve

KALLAI LAJOS motorgyára

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)
Teljes jótállás kitűnő oszplésért!

KALLAI LAJOS-féle hírneves villamos benzínlokomobil oszplőkészletek, melyek gépész nöikül bárki által könnyen szemben tarthatók, legjobban silánhatók.
GOZGÉPEK BECSERELTEMK.

Ezen motorok több 100 példányban kitűnően működnek az ország minden részében. Többször közölte: Kozma József Kadarkút, Somogy megye; Tóth Péter bagi földbíró okos, Csantavér, B. H-m. G. Biró József földbíró okos, Ozgárd, Pest-megye.
Olcsó árak részlete. Arjegyék ingyen.

Pirszén

(kocsz)

1907. évi szeptember hó 1-étől kezdődőleg további intézkedésig kizárólag légszeszgyárainkban:

Diópirszénet
100 kilogrammként 4 korona 72 fillér

Darabos pirszén
100 kilogrammként 4 korona 52 fillér

II. rendű pirszén
100 kilogrammként 3 korona 52 fillér

ért adunk el.

A budapesti légszeszgyárak helyi igazgatósága.

Magyar királyi államvasutak.
Ervényes 1907. évi május hó 1-től.
Közvetlen vonatösszeköttetés

Páris—Ostende—Wien—Budapest—Belgrád—Sófia és Konstantinápoly (illetve Orsova—Bukarest—Constanza és Konstantinápoly) között. Marsheggel át.			Páris—Basel—Zürich—Innsbruck—Wien—Budapest, Berlin—Budapest—Budapest—Belgrád (Salonki)—S. fia és Konstantinápoly között. Bruck—Királyhídán, illetve Ruttkán át.		
10 10 10 00 9 00	naponta } 7 20 } 6 45 } 6 10 } 5 45	Ind. Páris... érk. „ Ostende... érk. „ Wien Wb... érk. „ Wien Stb... érk.	11 55 11 35 11 00	naponta } 9 35 } 8 55 } 8 15 } 7 35	Ind. Páris... érk. „ Basel... érk. „ Zürich... érk. „ Innsbruck... érk. „ Wien Wb... érk. „ Wien Stb... érk. érk. Budapest k. p. a... ind.
10 00 1 45	naponta } 7 27 } 11 00	Ind. Marshegg... érk. évk. Budapest ny. p. a... ind.	11 55 11 35 11 00	naponta } 8 00 } 1 00	Ind. Berlin... érk. „ Breslau... érk. „ Oderberg... érk. „ Ruttkán... érk. évk. Budapest k. p. a... ind.
11 45	kedd, csüt., vas. } 11 20 szard., pént., hétfő } 8 40 } 8 45 } 8 48 csüt., szomb., kedd } 10 15	Ind. Budapest ny. p. a... érk. évk. Belgrád... ind. „ Sófia... ind. „ Konstantinápoly... ind.	11 55 11 35 11 00	kedd, csütörtök, szombat } 10 55 } 4 17 } 8 15 bétő, szerda pént. } 8 14	Ind. Budapest k. p. a... érk. „ Orsova... ind. „ Bukarest... ind. „ Constanza... ind. „ Konstantiná. (ghajó) ind.
1 25 1 55 11 40	szerep, szomb. } 11 30 csüt., vasárnap } 8 55 } 8 45 péntek, hétfő } 10 55 } 11 30	Ind. Budapest ny. p. a... érk. évk. Orsova... ind. „ Bukarest... ind. „ Constanza... ind. „ Konstantiná. (ghajó) ind.	11 55 11 35 11 00	csütörtök, hétfő } 11 50 } 8 15 szerep, vasárnap } 8 15 } 8 25 kedd, szombat } 10 00	Ind. Budapest k. p. a... érk. évk. Belgrád... ind. „ Salonki... ind. „ Sófia... ind. „ Konstantinápoly... ind.

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés Budapest és Wien,

valamint a magyar királyi államvasutak és az azon tul fekvő osztlakozó vasutak alant megnevezett főállomásai között.

9 55	9 10	Ind. Budapest k. p. a... érk. (Bruck—Királyhídán át)	1 45	1 10	Ind. Budapest k. p. a... érk. Ujvidék... ind. Belgrád... ind.	1 00	10 05
9 05	8 45	évk. Wien Stb... ind.	8 55	8 15	Ind. Budapest k. p. a... érk. évk. Zágráb m. & v... ind. „ Fluma... ind.	9 05	1 20
7 50	1 50	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 10	9 55	Ind. Budapest k. p. a... érk. évk. Pécs... ind.	8 07	9 15
8 55	10 10	évk. Graz Stb... ind.	8 41	1 12	Ind. Budapest k. p. a... érk. évk. Szabodka... ind. „ Boema-Brod... ind. „ Sarajevo... ind.	8 10	9 15
7 10	8 50	Ind. Budapest k. p. a... érk. évk. Ruttkán... ind. „ Breslau... ind. „ Berlin (Friedrichstr.)... ind.	19 40	9 45	Ind. Budapest k. p. a... érk. évk. Péc... ind.	8 27	9 44
1 47	10 30	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 55	9 05	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
8 55	8 55	„ Bratislava... ind.	8 05	11 51	évk. Szabodka... ind. „ Boema-Brod... ind. „ Sarajevo... ind.	8 27	9 44
11 33	8 55	„ Berlin (Friedrichstr.)... ind.	4 55	11 51	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
9 00	9 15	Ind. Budapest k. p. a... érk.	1 00	10 30	évk. Szabodka... ind. „ Boema-Brod... ind. „ Sarajevo... ind.	8 27	9 44
11 44	7 55	évk. Kassa... ind.	11 10	8 50	Ind. Budapest k. p. a... érk. évk. Munkács... ind. „ Lemberg... ind.	8 27	9 44
8 20	10 10	„ Coorba... ind.	10 35	8 50	Ind. Budapest k. p. a... érk. évk. Debrecen... ind. „ Eszter-Németh... ind. „ Máramarossziget... ind. „ Stanislas... ind.	8 27	9 44
7 40	9 15	Ind. Budapest k. p. a... érk.	1 50	9 55	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
7 00	11 15	évk. Minikacs... ind.	4 01	9 31	évk. Zoolna... ind. „ Breslau... ind. „ Berlin (Friedrichstr.)... ind.	8 27	9 44
8 20	11 10	„ Lemberg... ind.	6 25	7 50	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
7 25	9 35	Ind. Budapest k. p. a... érk.	1 25	9 35	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
8 04	9 45	évk. Debrecen... ind.	8 57	4 23	évk. Zoolna... ind. „ Breslau... ind. „ Berlin (Friedrichstr.)... ind.	8 27	9 44
8 25	9 35	„ Eszter-Németh... ind.	8 57	8 21	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
8 27	9 37	„ Máramarossziget... ind.	8 57	11 58	évk. Pécs... ind.	8 27	9 44
8 27	9 37	„ Stanislas... ind.	8 57	8 55	évk. Szabodka... ind. „ Boema-Brod... ind. „ Sarajevo... ind.	8 27	9 44
7 25	8 35	Ind. Budapest k. p. a... érk.	1 10	9 35	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
11 15	9 04	évk. Arad... ind.	8 15	4 17	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
8 27	11 15	„ Gyulafehérvár... ind.	8 57	11 58	évk. Szabodka... ind. „ Boema-Brod... ind. „ Sarajevo... ind.	8 27	9 44
8 27	11 15	„ Bukarest... ind.	10 00	8 27	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
7 50	8 35	Ind. Budapest k. p. a... érk.	7 50	9 25	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44
8 10	10 25	évk. Kolozsvár... ind.	11 10	8 25	évk. Temesvár-Józsefv... ind. „ Bukarest... ind.	8 27	9 44
8 25	9 35	„ Bukarest... ind.	8 50	9 25	Ind. Budapest k. p. a... érk.	8 27	9 44

VERŐ ADÉL tanító és nevelő Intézet, zenei leányok számára
Budapest, VI., Gyár-u. 1.
 Telefonszám: 88-12. Telefonszám: 88-13.

Négy elemi osztály. Négy polgári osztály
GYÓGYGIMNASZTIKA
 mintaszerűen berendezett tornaterem.

Egyéni nevelés. A művészetek iránti érdeket előtérbe helyezve. Nyilvánossági jog. Állami tanterv. Állami felügyelet.

REPONDÉRENCOZTATÁS
INTERNATUS
 Könyvtári felvétel.

Államérványos bizonyítványok.
 Háromosztályos **TOVÁBBKÉPZŐ** tanfolyam:

Irodalmi és művészeti tárgyak. A tárgyak rendszeres látogatása. Külön zenei, festészeti, szobrászati és gyógygimnasztikai kurzusok. Különböző kiválaszható tárgycsoportok.

Égyszerűsítés, angol, francia, orosz, német, magyar, latin nyelvok. Modern berendezés. Képzési és vizsgáztatási rendszer. Könyvtári felvétel.

„Állami felügyelet alatt”
Katonai előkészítő iskola
Budapest, V., Ragy korona-utca 13.

1907. szeptember 2-án kezdődik a hathavi esti tanfolyam egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatra és három havi nappali tanfolyam, több előképzettséggel bírók részére.

Ezen Magyarország legrégebb és leglátogatottabb intézet okmányilag kimutatható legkedvezőbb eredményeket ért el.

ALAPÍTOTT: 1868-ban. Eddigi hallgatók száma: 3635.
 Igazgató: **Fissinger Jenő.**
 Beiratás mindennap d. u. 4-7-ig. Prospektus díjtalanul.

Párisi világiállítás „Grand Prix” 1900.
KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diétetikus szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta használatos a legjobb istállóban étvágytalanság és rossz emésztés esetében, tehénnél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjegygyel:
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: **TÓRÓK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrassy-ut 28. szám.

ABBAZIA
GRAND HOTEL BRISTOL

Ujjonnan épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagyszobák, lift, központi fűtés, villamos világítás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A déli és keleti nyíló összes szobák erkélyvel ellátva. Kávéházi étkező, olvasó- és zeneteremek. Pompás kiltás a Quattro egész vidékeire.

A Bristol szálloda igazgatósága

RUDOVITS W.
 tulajdonos.

BUTOR
 központosított vagy részleltetésre legutányosabb áron
Ehrentren és Yuchs testvérek
Budapest, VI. Teréz-körút 8F. sz
 Telefon 88-50.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Elsőnyős alkalom
!!Harisnya bevásárlásra !!

Tiszteltelt értesítem tisztelt vendémet és a nagydíjazott körömet, hogy harisnyraktáramat, mely kizárólag elsőrendű gyártmányokból áll, a ház lerombolása miatt felosztalom és rendkívül lezártított áron kiárusítom. Ajánlom ezen elsőnyős alkalma harisnyvásárlásodra kedveskedő felhasználni.

Alapítva 1883. Kiváló tiszteltelt.
Bérenczi D. Sándor
 női kőszimunka nagyiparos
Budapest, VI., ker., Király-utca 4. szám.
 Vidékre kiválasztásra is küldök.

6 évi jótállással 6
ÓRÁK
 arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK
ŐSEKELY
RÉSZLET- ÉS FIZETÉSRE.
KOCH J.
BUDAPEST,
IX., FERENCZ-KÖRUT 41. SZ.

Képes árjegyzék ingyen.
 Ősekely részleltetésre.

A KOCH-féle szabadalmazott
Körgallér
 az egyedüli vízmentes lodengallér, amely a szabad mozgást megengedi, nélkülözhetetlen vadász- és turista-czélokra, minden színben kapható 34, 30, 28, 20 és 11 korona árban egyedül

KOCH TESTVÉREK
 Budapest **26.**
 legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruha áruháza **Károly-körút**
Vadász és sportárjegyzéket bérmentve küldünk.

Az összes fővárosi és vidéki elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi és magán iskolákban használatban levő

tankönyvek és segédkönyvek
 a legújabb kiadásokban kaphatók

Magyarország legrégebb és legnagyobb tankönyvkereskedésében:
LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
 Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
 Postai megrendelések a beérkezés napján elintéztetnek.

Információ
 irodában intelligens ember külszolgálatra kerestetik. Írásbeli ajánlatok „Szép jövő 68” cím alatt a kiadóhivatalhoz intézendők.

HA FÁJ A FEJE,
 ne félővézzék hanem használják aszonnal
Bereivás-féle MIGRAIN-pasztilát
 mely 5 perc alatt mindenféle természetű, ideges fejfájást még ha krónikus is megszűntet. Felülmúl minden eddig ismeret szert. Hatása bámulatos, még a leghevesebb fejfájásnál is.

Minden gyógyszer-tárban és drogeriában kapható.

Főraktár: **Bereivás Tamás** gyógyszerész Kispest, Rákóczi utca 8.
 Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

Teljes közlőműberendezések
 valamint egyes alkotórészek. Gyűrűskendők, valamint csatlakozások

IPAR- és MEZEI VASUTAK
 m. p. alék, kocsik, váltók, berdtők, koci-vasalkatrócsák stb.

Motorok és lokomobilok
 benzín-, gáz- és gőzüzemű. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek
 valamint szerszámok, szerzőmpégek, vas- és gőzrakmabell cikkek beszállít és új állapotban kiválóan előnyösen beszeresetők

SCHLESINGER ALAJOS-nál
BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRUT 30. SZÁM,

Ez idén rendkívül nagy választék

valódi
perzsa szőnyegekben

minden létező fajta és minőségben

Agobián és Adorján

IV., Váci-utca 36. (Klotild-palota).

*Eredeti Indiai, Perzsa, és Török
hímzések.*

**MEGHÓDÍTOTTUK
A VILÁGOT!**

GEREBEN BÉLA, KRISTÓF-TÉR 2

Szavatosság minden irányban.

„RAFAEL”

fényképnagyító és festészeti műterme

**BUDAPEST,
VII. Rottenbiller-utca 28a.**

== Ajánlja ==

fényképnagyításait

akármilyen fénykép után, legszebb kivitelben
55—68 centimeter nagyságban:

Diszes paszpartuban 5 koronaért

Olajban színesen 10 koronaért

A kép teljes hasonlatosságáért szavatolunk

Kívánatra küldünk árjegyzéket.

Számtalan elismerő levél szakemberektől.

Képviselők fizetéssel mindenütt
felvétetnek.

E téren első helyen állunk.

Szavatosság minden irányban.

Szavatosság minden irányban.

MAGYARON ELŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ GYÁRLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
Szegeden

Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műórák, órák, órák
és remontr. ingabőröknek
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bármintve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

